

Başlarken

Değerli Okuyucular,

Bu ayki sayımızda, belediyecilik alanında önemli ve güncel konuları ele alarak sizlere kapsamlı bir içerik sunmaktan mutluluk duyuyoruz. Bu sayımızda özellikle seçilmiş başkan yardımcılarının mevzuat açısından durumunu detaylı bir şekilde inceleyeceğiz. Ayrıca belediye meclis üyelerinin mali ve sosyal haklarına dair kapsamlı analizlerimizi paylaşacağız.

İş kanununa göre resmi tatiller olan 1 ve 19 Mayıs tarihlerinde çalışan belediye işçilerinin ücret hesaplamalarının nasıl yapılacağı konusunu da ayrıntılı bir şekilde ele aldık. Kamuda yapım işlerinde kamu ihale mevzuatı ile kamu ekonomisi arasındaki ilişkiyi irdeledik. Ayrıca, mahalli idare şirketlerinde yevmiye defterinin kapanış onayının yaptırılma zamanı ve düzenlenme şekli hakkında bilgi vereceğiz.

Bu sayımızda ayrıca sağlıklı şehir ve sağlıklı insan ilişkisi üzerine odaklanarak, belediyelerimizin bu konuda yapabileceği çalışmalara örnekler sunacağız. Belediye işyerlerinde iş güvenliği konusu ve belediyelerin bu alandaki yükümlülüklerini detaylandıracağız. Yargı kararlarına göre işçilerin ifade özgürlüğü konusunu da ele alarak, hukuki çerçevede işçilerin haklarını inceleyeceğiz.

Amacımız, belediyecilik alanında çalışan tüm profesyonellerin ve ilgilenen herkesin bilgi birikimini artırmak ve farkındalık yaratmaktır. Bu kapsamda, sunduğumuz makalelerin sizlere faydalı olacağını umuyoruz.

Tüm okurlarımıza keyifli ve bilgilendirici okumalar diler, saygılarımızı sunarız.

Murat SANCAR

Mahalli İdareler Derneği AS Başkanı
Mahalli İdareler Dergisi Yazı İşleri Müdürü

Seçilmiş Belediye Başkan Yardımcılığı

Av. Dr. M. Lamih ÇELİK

4

14

Belediye Meclisi Üyelerinin Mali ve Sosyal Hakları

Mustafa DÖNMEZ

2024 Yılında Uygulanacak Belediye İdari Para Cezaları

Mustafa DÖNMEZ

29

48

Kamuda Yapım İşlerinde Kamu İhale Mevzuatı ve Kamu Ekonomisi ile İlişkisi

Murat AKDAĞ

Mahalli İdare Şirketlerinde Yevmiye Defterinin Kapanış Onayının Yapıtırılma Zamanı

Mustafa YAVUZ

55

62

Sağlıklı Şehir, Sağlıklı İnsan

Dr. Ecz. Ali Murat DUMAN

Belediye İşyerlerinde İş Güvenliği - 3

Mehmet AÇIKALIN

73

80

Yargı Kararına Göre İşçinin İfade Özgürlüğü

Av. Dr. M. Lamih ÇELİK

Mahalli İdareler Dergisi 2024 Yılı, Haziran 131. Sayısı

87 Genelge

95 Soru - Cevap

Pratik Bilgiler

Devlet Memurlarıyla İlgili Mali Haklar	99	Sigortalı Çalışanlardan Prime Esas Kazançlardan İstisna Tutulacak	125
Devlet Memurlarına Sağlanan Sosyal Yardımlar	100	Gecikme Zammı Tablosu	126
5510 Sayılı Kanun 4/C (Memur) Kapsamında Sigortalıların Prim Organları	101	H - Cetveli	127
SSK Prim Oranları	101	Fazla Çalışma Ücretleri	128
5510 Sayılı Kanun 4/A (İşçi) Kapsamında Sigortalıların Prim Organları	101	Gayrimenkul Sermaye İratlarında Uygulanan Kira İstisna Tutarı	129
Belediye Başkan Ödeneği	102	Hizmet Erbabına İşyeri veya İşyerinin Müstemilatı Dışında Kalan Yerlerde Yemek Verilmek Suretiyle Sağlanan Menfaatlere İlişkin İstisna Tutarı	129
Belediye Meclis Üyeleri Huzur Hakkı	102	Basit Usule Tabi Olmanın Genel Şartlarından Olan İşyeri Kira Bedeline İlişkin Tutar	129
Belediye Encümen Ödeneği	103	Engelliler İçin Vergi İndirimi	129
İl Genel Meclis Üyelerinin Huzur Hakları	103	Yeniden Değerleme Oranları	129
İl Encümen Brüt Ödenekleri	103	Görevden Uzaklaştırma Halinde Ödenecek Ücret	130
Asgari Ücretin Net Hesabı ve İşveren Maliyeti	104	Ücretli Yıllık İzinler	130
Gelir Vergisi Tarifesi	105	İş Akdinin Feshinde İhbar Tazminatı Tutarları	130
Belediye Encümenlerinin 1608 S.K. Kapsamındaki İdari Para C.	105	Memur Ödemelerinden Yapılan Kesintiler	131
3194 Sayılı İmar Kanunu'na İlişkin 2024 Yılı İdari Para Cezaları	106	Devlet Memurlarına Hastalık ve Refakat İzni	132
2559 Sayılı 2024 Yılı Belediye İdari Para Cezaları	108	Memurlarda Açıkταν Vekalette Ödenecek Ücret	133
4857 Sayılı İş Kanunu'na Göre Uygulanacak Para Cezaları	109	Devlet Memurlarında Kurum Dışından Vekalette Ücret	133
Çeşitli Kanun ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerine Göre Bütçe Kanununda Gösterilmesi Gereken Parasal Sınırlara Ait Cetvel	111	Kurum İçinden Vekalette Ödenecek Ücret	134
Değerli Kağıtlar	112	1593 Sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu	135
Amortisman Ayırmada Alt Sınır	112	Sular Hakkında Kanun	136
Kamu Konutlarının 2024 Yılı Aylık Kira Bedelleri	113	Ödemelerde Vergi Borcu Sorgulama	136
Damga Vergisine Tabi Kağıtlar	114	Ödemelerde SGK Borcu Yoktur Talep Etme Borç Limitleri	137
Vergi Usul Kanununda Yer Alan Had ve Tutarlar	117	Yürürlük Tarihlerine Göre Tecil Faizi Oranları	137
Çevre Temizlik Vergisi	120	2886 Sayılı Devlet İhale Kanunundaki Parasal Limitler	138
5326 Sayılı Kabahatler Kanunu'na Göre Verilecek Para Cezaları	121	Tahsildarların Üzerinde Tutabilecekleri Para Limiti	139
İdari Para Cezası Gerektiren Fiillerin Tekrarı	121	Belediye Meclis Ve Encümen İçin Uzlaşma Limitleri	139
Belediye Para Cezası Niteliğinde Olup da, Mahkemelerce Verilen Para Cezaları	121	2024 Yılı Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri	140
Emlak (Bina, Arsa ve Arazi) Vergi Değerleri ve Hesaplamaları	123	Müteahhittik Karneleri ve İş Bitirme Belgeleri İçin Geçerli Katsayılar	143
Hizmet Erbabına Yapılan Ücret Ödemelerinin Gelir Vergisinden İstisna Edilebilmesi İçin	124	Türk Ticaret Kanunundaki Kabahatlerin 2023 Yılında Tatbik Olunacak Ceza Tutarları	144
5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu	125	Proje ve Kontrollük İşlerinde Uygulanacak Yeni Oranlar	146
7126 Sivil Savunma Kanunu	125	Parasal Sınırlar	148
6301 Sayılı Öğle Dinlenmesi Kanunu	125	2024 Yılı Eşik Değerler ve İhale İlan Süreleri	152

SEÇİLMİŞ BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCILIĞI

Av. Dr. M. Lamih ÇELİK*

*Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Teftiş Kurulu Başkanı

GİRİŞ

Seçilmiş Belediye başkan yardımcılığı ile ilgili olarak Belediye Kanununun 49 uncu maddesinin 7 nci fıkrasında; “Norm kadrosunda belediye başkan yardımcısı bulunan belediyelerde norm kadro sayısına bağlı kalınmaksızın; belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, nüfusu 50.000’e kadar olan belediyelerde bir, nüfusu 50.001-200.000 arasında olan Belediyelerde iki, nüfusu 200.001-500.000 arasında olan belediyelerde üç, nüfusu 500.000 ve fazla olan belediyelerde dört belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilir.” şeklinde düzenleme bulunmaktadır. Buna göre; memur statüsünden atama yoluyla belediye başkan yardımcılığı ve belediye meclis üyeleri arasından görevlendirilme yoluyla belediye başkan yardımcılığı mümkündür.¹ **Memur başkan yardım-**

cısı bir kadroya bağlı olarak, belli bir hizmet ve tahsil şartına bağlı olarak atanırken, meclis üyesi başkan yardımcısının görevlendirilmesi bir kadroya bağlı olmaksızın, tahsil ve hizmet şartı aranmaksızın yapılan görevlendirmedir.

Belediyelerin nüfus aralığına göre meclis üyesi başkan yardımcısı sayısı şöyledir;

---

ki sözleşmeli personel tanımına girmeyen ve meclis azası da olmayan, emekli Hesap İşleri Müdürünün, ‘Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esasların 14 üncü maddesindeki prosedür yerine getirilmeden sadece belediye meclisi ve encümen kararına istinaden ‘Belediye Başkan Yardımcısı’ sıfatıyla sözleşmeli personel olarak çalıştırılması ve kendisine sözleşme ücreti adı altında ödemede bulunulması mümkün bulunmamaktadır. (Sayıştay Temyiz Kurulu Kararı K. 29971T. 26.2.2008)

¹ “657 sayılı Kanununun 4 üncü maddesi (B) fıkrasında-

Belediye Nüfus Aralığı	Meclis Üyesi Başkan Yardımcısı Sayısı
0-50.000	1 kişi
50.001-200.000	2 kişi
200.001-500.000	3 kişi
500.001 ve üzeri	4 kişi

Meclis üyesi başkan yardımcısı görevlendirilebilmesi için norm kadro standardında en az bir memur başkan yardımcısı kadrosunun bulunması şarttır. Aşağıdaki tabloda yer aldığı üzere norm kadrosunda memur başkan yardımcısı kadrosu bulunmayan belediyeler ihtiyacı olsa bile meclis üyesi belediye başkan yardımcısı görevlendiremeyeceklerdir.

(C) GRUBU: BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYELERİ		(D) GRUBU: İLÇE VE BELDE BELEDİYELERİ	
Nüfus	Kadro sayısı	Nüfus	Kadro sayısı
0-9.999	Yok	0-7.499	Yok
10.000-49 999	1	7.500-49.999	1

Meclis üyesi başkan yardımcısının görevlendirilmesi ve görev süresi nedir?

Meclis üyeleri arasında başkan yardımcısını, belediye başkanı görevlendirir. *Meclis üyesi belediye başkan yardımcısının görev süresi belediye meclisinin görev süresiyle sınırlıdır.* Belediye meclisinin görev süresi bittiğinde meclis üyesi başkan yardımcısının da görevi kendiliğinden sona erer. Bunun için ayrıca bir işlem yapılmasına gerek yoktur.

Belediye başkanı gerek görmesi halinde meclis üyesi başkan yardımcısının görevlendirmesini, meclisin görev süresinden daha önce de sonlandırabilir.

Meclis üyeleri arasında belediye başkan yardımcısının görevlendirmesini, memuriyete geçiş, sözleşmeli veya işçi statüsünde çalışma dâhil ilgililer açısından herhangi bir hak teşkil etmez. Ancak, memur olması halinde 657 sayılı Kanunun 68/B maddesine göre belediye meclisi üyeliğinde geçen sürelerin tamamı dikkate alınacaktır.

Seçilmiş başkan yardımcısının mali ve sosyal hakları nedir?

Kanuna göre meclis üyesi başkan yardımcısına belediye başkanına verilen ödeneğin $2/3$ 'ünü aşmamak üzere belediye meclisi tarafından belirlenecek aylık brüt ödenek verilir. Belediye başkanına verilen ödeneğin $2/3$ 'ü *meclis üyesi başkan yardımcısına verilecek ödeneğin üst sınırını* göstermektedir. Belediye meclisi bu orandan daha az ödenek verilmesini kararlaştırabilir.

Talep etmesi halinde meclis üyesi başkan yardımcısı, *bir sosyal güvenlik kurumu ile ilişkilendirilir ve sosyal güvenlik prim ve benzeri, giderlerden kurum karışlıkları belediye bütçesinden*, şahıs kesenekleri ise kendileri tarafından ödenir.

Seçilmiş belediye başkan yardımcısının varsa emekli maaşı kesilir, mi?

5335 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrası hükmünde, herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emekli veya yaşlılık aylığı alanlar bu aylıkları kesilmeksizin; belediyeler, il özel idareleri,

belediyeler ve il özel idareleri tarafından kurulan birlik ve işletmeler, herhangi bir kadro, pozisyon veya görevde çalıştırılmaz ve görev yapamaz denilmesine rağmen aynı medenin dördüncü fıkrasında, bu maddenin ikinci fıkra hükmünün mahalli idareler seçimleri sonucuna göre görev alanlar hakkında uygulanmayacağı belirtilmektedir.

Bu kişiler ancak belediye meclis üyeliğine seçilmek koşulu ile belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirilebilmektedir. Meclis üyesi sıfatı olmayan bir kişi belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirilememekte ve meclis üyesi sıfatı sona erdiğinde başkan yardımcılığı görevi de kendiliğinden sona ermektedir. Meclis üyesi belediye başkan yardımcısının bu görevi, mahalli idareler seçimi sonucuna bağlı ve 5335 sayılı Kanununun 30 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen istisna kapsamında olduğundan, bu kişilerin emekli maaşlarının kesilmemesi gerektiği düşünülmektedir.

Seçilmiş belediye başkan yardımcısına yıllık izin verilir mi ?

Kanunda düzenleme olmamakla beraber memur belediye başkan yardımcılarının sahip oldukları yıllık izinler kadar izin hakkından yararlanmalarının kanuna ve hukuka aykırı bir tarafın bulunmadığı düşünülmektedir.

Seçilmiş başkan yardımcısına belediye başkan ve meclis başkan vekilliği, meclis katipliği encümen meclis ihtisas komisyonu üyeliği görevleri ile ödeneği ve huzur ücreti verilebilir mi ?

Meclis üyesi belediye başkan yardımcısı olan kişinin denetim görevinin objektifliğini etkileyeceğinden ve kendi

yaptığı icraatı denetleyeceğinden meclis denetim komisyonunda görev almaması gerektiği düşünülmektedir.

5393 sayılı Kanunun;

-32 nci maddesinde meclis komisyonlarının huzur hakları,

-36 ncı maddesinde encümen üyelerinin ödeneği,

-40 ncı maddesinde belediye başkan vekili ödeneği,

-49 uncu maddesinde 7 nci fıkrasında meclis üyesi başkan yardımcısının ödeneği,

birbirinden bağımsız olarak düzenlenmiştir. *Bu ödeneklerden birinin ödeneği bir diğer ödeneğin ödenmesini etkilememektedir. Dolayısıyla, bir meclis üyesi başkan yardımcısı bu görevlerden hangilerini yürütüyorsa bu görevlere ilişkin ödeneklerinde ayrı olarak alması Kanun hükmüne aykırı düşmeyecektir. Ancak, aynı gün meclis komisyon toplantısı için tek ücret alacaktır.*

Seçilmiş Belediye başkan yardımcısının görevden uzaklaştırılmaları durumunda aylık ödeneğin 2/3 'ü ödenebilir mi?

İçişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirliğinin 16.04.2012 tarih ve Sayı: B.05.0. HUK.0.00.00.02-045.02.01/5878 sayılı görüşü;

“Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün İlgi yazısıyla; 29/03/2009 tarihinde yapılan Mahalli İdareler Genel Seçimi sonucunda ...Belediyesine meclis üyesi seçilen ... 'ın 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesi gereğince belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirildiği, ancak İlginin 01/04/2011

tarihinde gözaltına alınarak 04/04/2011 tarihinde tutuklandığı, Anayasanın 127 nci maddesinin 4 üncü fıkrası ile 5393 sayılı Belediye Kanununun 47 nci maddesine istinaden Bakanlıkça görevden uzaklaştırıldığı ve bu süre zarfında adı geçene maaşının 2/3 'nün ödendiği belirtilerek, belediye başkan yardımcılarında görevden uzaklaştırılmaları durumunda aylık ödeneğin 2/3 'nün ödenip ödenmeyeceği ile sosyal hak ve yardımlardan yararlandırılıp yararlandırılmayacağı hususunda Bakanlık görüşü istenilmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesinde, belediyelerde belediye meclis üyelerinin belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirilebileceği, bu şekilde görevlendirilen meclis üyelerine belediye başkanına verilen ödeneğin 2/3'ünü aşmamak üzere belediye meclisi tarafından belirlenecek aylık ödenek verileceği ve taleplerine göre bir sosyal güvenlik kurumu ile ilişkilendirileceği, yapılan görevlendirmenin, memuriyete geçiş, sözleşmeli veya işçi statüsünde çalışma dâhil ilgililer açısından herhangi bir hak teşkil etmeyeceği ve belediye meclisinin görev süresini aşamayacağı hususlarının düzenlendiği,

Aynı Kanunun 47 nci maddesinde, görevleriyle ilgili bir suç nedeniyle haklarında soruşturma veya kovuşturma açılan belediye organları veya bu organların üyelerinin, kesin hükme kadar İçişleri Bakanı tarafından görevden uzaklaştırılabileceği ve görevden uzaklaştırmalarda belediye başkanlarının sosyal hak ve yardımlardan yararlandırılacağı ve maaşlarının 2/3'nün ödeneceği belirtilirken, belediye meclis üyeleri arasından görevlendirilen belediye başkan yardımcılarının

da maaşlarının 2/3 nü alacaklarına veya sosyal hak ve yardımlardan yararlanacaklarına dair herhangi bir hükme yer verilmediği, dolayısıyla; 5393 sayılı Kanunda düzenlenmediğinden, **belediye meclisi üyeleri arasından belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirilenlere görevden uzaklaştırılmaları durumunda herhangi bir ödeme yapılmasının veya sosyal hak ve yardımlardan yararlandırılmasının mümkün olmadığı**, yersiz ödeme yapılmış ise tutarlarının faiziyle birlikte tahsil edilmesinin ve ödeme nedeniyle oluşan kamu zararının giderilmesinin uygun olacağı, değerlendirilmektedir.

Meslek sahibi seçilmiş Başkan Yardımcısının 5393 sayılı Belediye Kanununun 28 inci maddesi hükmü karşısında maddede belirtilen süreler içerisinde görev yaptıkları belediye ile ilgili mesleki faaliyette bulunabilir mi?

İçişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirliğinin 24.01.2012 tarih ve Sayı: B.05.0. HUK.0.00.00.02-045.02.02/1236 sayılı görüşü;

Anayasaya göre, her Türk vatandaşının kanunlarda gösterilen şartlara uygun olarak seçme ve seçilme hakkına sahip olduğu, belediye başkanları ve meclis üyelerinin seçimini düzenleyen 2972 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinde belirtilen şartları taşıyan her Türk vatandaşının belediye başkanı veya meclis üyesi seçilebileceği, bir kişinin bu maddede hükümlenen şartlardan başka şartlar ileri sürülerek belediye başkanı veya meclis üyesi seçilmesini engellemenin hukuken mümkün olmadığı,

Kanun koyucunun belediye başkanları ve meclis üyelerine görevlerini yapar-

ken bir takım sınırlamalar ve yasaklar getirdiği, nitekim 5393 sayılı Belediye Kanununun 28 inci maddesinde yapılan düzenleme ile belediye başkanı ve meclis üyelerinin maddede belirtilen süreler içinde, seçilmiş olma nitelikleri ve kamu gücü kullanmalarından dolayı, belediye ve bağlı kuruluşlarına karşı doğrudan doğruya veya dolaylı olarak taahhüde girerek, komisyonculuk ve temsilcilik yaparak kendilerine menfaat temin etmelerinin engellenmek istendiği,

Bu durumda; belediye başkanı ve meclis üyeleri için yasaklanan faaliyetlerin; anılan maddede belirtilen süreler içinde belediye ve bağlı kuruluşlarına karşı doğrudan doğruya veya dolaylı olarak taahhüde girmek, komisyonculuk ve temsilcilik yapmak olduğu,

Yukarıda yapılan tanımlar ışığında; mesleği komisyonculuk, temsilcilik veya müteahhitlik olan belediye başkanlarının ve meclis üyelerinin, maddede belirtilen süreler içinde doğrudan doğruya veya dolaylı olarak, belediye ve bağlı kuruluşlarına karşı bu mesleklerini icra edemeyecekleri,

Komisyonculuk ve temsilcilik yapılamaması hususu net olmakla birlikte, taahhüde girememe konusunun izahında fayda bulunduğu, taahhüdün “yüklenim” anlamına geldiği, yüklenim ve yüklenicinin 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 4 üncü maddesinde; “Üzerine ihale yapılan ve sözleşme imzalanmış istekliyi ifade eder.” şeklinde tanımlandığı, yani 5393 sayılı Kanunun 28 inci maddesinde getirilen taahhüde girememe yasağı hükmünün belediye başkanı ve meclis üyelerinin belediye ve bağlı kuruluşlarına karşı maddede hükümlenen süreler

içinde doğrudan veya dolaylı olarak ihaleye giremeyeceği hususunu düzenlediği, mesleği inşaat mühendisi, mimar v.s. olan meclis üyelerinin kendi mesleklerini icra etmelerinden dolayı imar mevzuatından kaynaklanan birtakım proje v.s. gibi dokümanların belediyesince onaylanmasının yasal bir zorunluluk olduğu, mevzuattan kaynaklanan bu zorunluluk durumunun belediye veya bağlı kuruluşlarına karşı bir taahhüde girmek şeklinde yorumlanmaması gerektiği, yasaklamanın bu kişilerin belediye veya bağlı kuruluşlarının yapmış olduğu ihalelere girmeleri, temsilcilik ve komisyonculuk yapmaları hususunda olduğu, yoksa herhangi bir özel veya tüzel kişinin yaptırdığı inşaat projesinin, neticede belediyede onaylanması sebebiyle o meclis üyesinin inşaat mühendisliği veya mimarlık mesleğini o belde sınırları içinde icra etmesini engellemenin uygun olmayacağı,

Diğer taraftan, 24.11.2006 tarih ve 11145 sayılı görüşümüzde yer alan, belediye meclis üyesi ve aynı zamanda serbest mimar olan kişilerin belediyenin işlem ve onayını gerektiren konularda iş alamayacağına dair ...2. İdare Mahkemesinin 30.11.2005 tarih ve E:2005/535,K:2005/1281 sayılı kararının, serbest mimarlık faaliyetinde bulunan davacının, serbest meslek faaliyeti kapsamında bir kişiye ait yapı ile ilgili olarak hazırladığı projesini belediyeye onaylatmasının “belediyeye karşı bir taahhüde girmek, komisyonculuk ve temsilcilik yapmak” eylemleri arasında kabul edilemeyeceği gerekçesiyle Danıştay 8. Dairesinin 16.05.2007 tarih ve E:2006/1679, K:2007/2963 sayılı kararıyla bozulduğu,

Dolayısıyla; mesleği inşaat mühendisi, mimar v.s. olan meclis üyelerinin, görev yaptıkları belde sınırları dahilinde, belediyeye karşı bir taahhüde girmek, komisyonculuk ve temsilcilik yapmak” kapsamında yer alabilecek işler dışında bu mesleklerini icra edebilecekleri, mevzuatta bu hususu engelleyici veya sınırlandırıcı bir düzenlemenin bulunmadığı, bununla birlikte; konunun hassasiyetine binaen belediye meclis üyelerince, görevin kötüye kullanıldığı izlenimi verecek ve yanlış anlaşılmalara sebep olabilecek uygulamalardan kaçınılması ve dikkatli hareket edilmesi ile valilik ve kaymakamlıklarca da bu anlamda görevini kötüye kullandığı tespit edilenler hakkında gerekli yasal işlemlerin anında yapılmasının uygun olacağı, değerlendirilmektedir.

Seçilmiş Belediye Başkan Yardımcısına sosyal denge tazminatı ödenebilir mi?

“sosyal denge tazminatı, ancak belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilenlere ödenebileceği açıktır. Oysa belediye başkanı ve meclis üyeleri arasında görevlendirilen belediye başkan yardımcıları belediyelerin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kişiler değildir. Bunlar 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 17 ve 37 nci maddelerinde belirtildiği üzere kanunda belirtilen esas ve usullere göre seçilen kimselerdir. Öte yandan 5393 sayılı Kanun’un 49 uncu maddesinde norm kadrosunda belediye başkan yardımcısı bulunan belediyelerde norm kadro sayısına bağlı kalınmaksızın belediye meclis üyeleri arasında belediye başkan yardımcılığına görevlendirme yapılacağı hükme bağlanmıştır. Bu hüküm-

den de belediye meclis üyeleri arasında belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirilenlerin norm kadro ile herhangi bir bağının olmadığı anlaşılmaktadır.

Açıklanan gerekçelerle, belediye kadro ve pozisyonlarında istihdam edilmeyen belediye başkanı ve belediye başkan yardımcısına yukarıda zikredilen mevzuat hükümlerine aykırı olarak sosyal denge tazminatı ödenmesi sonucunda toplam ...-TL tutarında kamu zararına neden olunmuştur.(*Sayıştay 6.dairesinin 20.12.2018 tarih ve 601 nolu kararı-<https://www.sayistay.gov.tr/tr/kararlar/dk/?krr=28578>*) “

Seçilmiş Belediye Başkan Yardımcısı Yemek yardımından yararlanabilir mi?

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun “Yiyecek yardımı” başlıklı 212’nci maddesinde yemek yardımının Devlet Memurlarına yapılabileceği, 12.07.2001 tarih ve 24460 sayılı resmi gazetede yayımlanan 5393 sayılı Belediye kanununun 49’uncu maddesinde ise Belediye Başkanının zorunlu gördüğü hallerde meclis üyeleri arasından da başkan yardımcısı atayabileceği, bu şekilde görevlendirmenin, memuriyete geçiş, sözleşmeli veya işçi statüsünde çalışma dâhil ilgililer açısından herhangi bir hak teşkil etmeyeceği açıkça belirtilmiştir. Meclis üyesi içinden görevlendirilen başkan yardımcısına verilen ödenek aylık olmadığı gibi bu kişi de memuriyet hak ve yetkilerine sahip değildir. Bu anlamda meclis üyeleri arasından seçilen Belediye Başkan yardımcısı memur sayılamayacaklarından yemek yardımından yararlanmalarını mümkün değildir.(*Sayıştay 7.dairesinin*

09.11.2017 tarih ve 215 nolu kararı- <https://www.sayistay.gov.tr/tr/kararlar/dk/?krr=25622>)

Emekli İken belediye Meclis Üyeleri Arasından Görevlendirilen seçilmiş Belediye Başkan Yardımcısının emekli maaşı kesilir mi?

Seçimle görev geldikleri için emekli belediye meclis üyelerinin emekli maaşları kesilmemekte ve aynı şekilde belediye meclis üyeleri arasından görevlendirilen belediye başkan yardımcısının emekli ise emekli maaşı yanında görev veya temsil tazminatı alan belediye meclis üyelerinin bu tazminatları görevleri süresince kesildiğinden emekli iken **belediye meclis üyeleri arasından görevlendirilen belediye başkan yardımcılarının da kamuda görev aldıkları için varsa veya temsil tazminatları kesilmektedir.** örneğin belediye başkanlığı yapmış ve emekli olmuş bir kişinin belediye meclis üyesi olarak başkan yardımcısı olarak görevlendirilmesi halinde **emekli maaşı kesilmeyecek ama görev tazminatı kesilecektir.** Bu görevde buldukları sürece ve (4/a) sigortalısı olmak için talepte bulunmaları halinde sosyal güvenlik destek primine tabi tutulacaklardır.

Sayıştay Başkanlığı 7. Dairesinin 23.06.2020 tarihli 134 No'lu İlam ve 395 No'lu Kararında "...Yapılan incelemede; 5393 sayılı Kanununun 49 uncu maddesi uyarınca belediye meclis üyeleri arasından başkan yardımcısı olarak görevlendirilen ...'nın Sosyal Güvenlik Kurumundan emekli aylığı almakta olduğu, ancak tekrar sigortalı olmak için idareye herhangi bir talepte bulunmadığı halde 5510 sayılı Kanununun 4/a bendi uyarınca sigortalı yapıldığı, kendisi adına belediye

bütçesinden sosyal güvenlik destekleme primi işveren hissesi ödenmekte olduğu, başkan yardımcısı ödeneğinden de sosyal güvenlik destekleme primi işçi payı kesintisi yapılmakta olduğu tespit edilmiştir. Bu itibarla; emekli aylığı almakta olan Belediye Başkan Yardımcısı ...'nın mevzuata aykırı olarak herhangi bir talepte bulunmadığı halde sigortalı yapılması sebebiyle kendisi adına belediye bütçesinden sosyal güvenlik destekleme primi ödemesi suretiyle sebep olunan toplam ... TL kamu zararının; Harcama Yetkilisi ... ve Gerçekleştirme Görevlisi ...'e müstereken ve mütelsilen 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 53 üncü maddesi gereğince hüküm tarihinden itibaren işleyecek faizleri ile ödettirilmesine, ... " şeklinde hüküm tesis edilmiştir.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Sayı : 14399437-520-E.4036828 01/07/2022 tarihli görüşüne göre; belediye meclis üyelerinin 5335 sayılı Kanununun 30 uncu maddesinde sayılan istisnalar içinde yer alması nedeniyle 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesinin yedinci fıkrasına göre belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirilmesi durumunda, Sosyal Güvenlik Kurumundan almakta olduğu emekli aylığının kesilmemesi gerektiği değerlendirilmektedir,

Seçimlerde aday olmak isteyen seçilmiş belediye başkan yardımcısı memurlar gibi istifa etmek zorunluluğu var mıdır?

Yüksek Seçim Kurulunun 19/11/2018 tarih ve 1052 sayılı kararına göre;

5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesinin 7 nci fıkrası ve 2972

sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun 17 nci maddesi uyarınca belediye meclis üyelerinin istifa etmesine gerek bulunmadığı belirtildi.

Ancak kanunda, belediye meclis üyelerinden belediye başkan yardımcılığına atanana ile ilgili bir istisna bulunmadığından meclis üyesi olanların belediye başkan yardımcılığı görevinden istifa etmeleri gerektiğine karar verilmiştir.

Seçilmiş başkan yardımcısı hakkında disiplin soruşturması yapılabilir mi?

İçişleri Bakanlığının 12.02.2009 tarih ve 53420 sayılı görüşünde "...belediye meclis üyeleri arasında belediye başkan yardımcılığına görevlendirilen ve devlet memuru olmayan kişi hakkında 657 sayılı Kanun hükümlerine göre disiplin soruşturması yapılamayacağı " belirtilmiştir.

Danıştay 8 nci Dairesinin 10/11/2020 tarihli ve E:2016/9557, K:2020/4994 sayılı kararında, "Belediye başkanının zorunlu görmesi halinde belediye meclis üyeleri arasından da belediye başkan yardımcısı görevlendirebileceği, bu görevlendirmenin belediye başkanı için bir zorunluluk olmadığı, kamu yararı ve hizmet gerekleri çerçevesinde onun takdir yetkisine bırakıldığı, özellikle belediyelerin yönetimi konusunda belediye başkanlarına verilen görev, yetki ve sorumluluklar göz önüne alındığında kendilerine çok yakın ve onun adına hareket eden belediye başkan yardımcılarını belirleme konusundaki takdir yetkisinin geniş yorumlanması gerektiği sonuç ve kanaatine varılmaktadır. Öte yandan, meclis üyeleri arasından belediye başkan yardımcılığına görevlen-

dirmenin, bu görev için tercih edilenler açısından herhangi bir hak oluşturmayaacağı ve usulde paralellik ilkesi gereğince, görevlendirmeyi yapan makam tarafından bu görevin sona erdirilebileceği de tabiidir." denilmiştir.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Sayı: E-53773008-622.02-3914594 ve 20/06/2022 tarihli görüşüne göre;

Belediye başkanı takdirine bağlı olarak meclis üyeleri arasından görevlendirilen belediye başkan yardımcılarını hakkında bu sıfatlarından dolayı görevden uzaklaştırma tedbirinin uygulanmaması, - Bu tedbirin 5393 sayılı Kanunda belirtildiği şekilde görevden uzaklaştırmanın "meclis üyesi" sıfatına göre yapılması gerektiği, - Uhdesinde belediye başkan yardımcılığı görevi bulunan meclis üyesinin görevlerinden uzaklaştırılması, tutuklanması veya gözaltına alınması halinde görevlendirmenin, usulde paralellik ilkesi gereğince kamu yararı ve hizmet gerekleri çerçevesinde yine belediye başkanı tarafından ivedilikle sonlandırılması gerektiği, belirtilmiştir.

Meclis Üyeleri Arasından Görevlendirilen Belediye Başkan Yardımcısına Kıdem Tazminatı Ödenir mi?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Sayı: E-53773008-622.02-9302283 ve 01/05/2024 tarihli görüşüne göre;

Meclis üyelerinin statü itibarıyla işçi, memur veya sözleşmeli personel olmadıkları, bunlar arasından 5393 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi kapsamında

başkan yardımcısı olarak görevlendirilmesinin bu hususu değiştirmeyeceği, meclis üyelerinden 5510 sayılı Kanunun 4/a maddesine tabi olarak sigortalılığı devam edenlerin de bu kişileri 4857 sayılı Kanuna tabi işçi statüsüne koymayacağı hususları birlikte dikkate alınarak, belediye meclis üyesi olarak görev yapmakta iken başkan yardımcısı olarak görevlendirilenlere kıdem tazminatı ödenmesinin mümkün bulunmadığı mütalaa edilmektedir.

Belediye Başkan yardımcısının bazı komisyonlarda görev alıp almayacağı hususu

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Sayı: E-53773008-622.02-8369498 ve 29/12/2023 tarihli görüşüne göre;

Görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavını yürütecek sınav kurulunda görev alacak belediye başkanı ile meclis üyeleri arasından görevlendirilen belediye başkan yardımcısında eğitim şartının aranıp aranmayacağı ile sınav kurulunda belediye meclis üyelerinin görevlendirilip görevlendirilemeyeceğine ilişkin ilgi yazı incelenmiştir

Öğrenim durumuna bakılmaksızın belediye başkanının görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavını yürütecek sınav kuruluna başkanlık edebileceği, meclis üyeleri arasından görevlendirilen belediye başkan yardımcısının sınav komisyonunda görev alabileceği ancak eğitim şartını mutlaka sağlaması gerektiği, belediye meclis üyelerinin ise söz konusu kurulda görev almasının mümkün bulunmadığı değerlendirilmektedir.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Sayı: E-53773008-622.02-8215713 ve 14/12/2023 tarihli görüşüne göre;

5393 sayılı Kanununun 49 uncu maddesi çerçevesinde meclis üyeleri arasından başkan yardımcısı olarak görevlendirilenlerin memur disiplin komisyonu ile güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sonuçlarını değerlendirecek komisyonda görev alıp alamayacağına ilişkin ilgi yazı incelenmiştir.

Memurları Disiplin Yönetmeliğinin 13 üncü maddesinde ifade edilen “başkan yardımcısı” ile Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 12 nci maddesinde ifade edilen “en üst yöneticinin görevlendireceği bir üst kademe yöneticisi” ibarelerinden sadece 657 sayılı Kanuna tabi kadrolu başkan yardımcılarının anlaşılmasını gerektirecek bir düzenleme yer almamaktadır. Nitekim Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliğinin 13 üncü maddesinde yer verilen “varsa memurun üyesi olduğu sendikanın temsilcisinden” ifadesi ile sendika temsilcisinin de memur olma şartı aranmamaktadır. Bu itibarla, meclis üyeleri arasından başkan yardımcısı olarak görevlendirilenlerin memur disiplin komisyonu ile güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sonuçlarını değerlendirecek komisyonda görev almasının mümkün olduğu değerlendirilmektedir.

SONUÇ

Hem seçilmiş hem de atanmış memurun görev yaptığı tek kadro başkan yardımcılığıdır. Kendine özgü olan bu kadroda memurlarda en az 2 yıllık yükse-

kokul okuma şartı varken meclis üyesinde eğitim şartının olmaması uygulamada eleştirilmektedir. Bu açığın giderilmesi için mutlaka hizmet içi eğitim yoluyla bilgilendirme yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Altıparmak, C., & Çelik, M.L. (2019) Hukuki Açından 101 soruda Yeni Büyükşehir Belediye Modeli (3.baskı) Seçkin Yayıncılık, Ankara
- Doğanıyıt, S., Kocaman, U. ve Çelik, M. L. (2016), Emsal Yargı Kararları Işığında Belediye Sorunları Rehberi, Seçkin Yayıncılık, 6. Baskı, Ankara.
- Güngör, H. (2014), Belediye Teşkilatı ve Personel İstihdamı, Kontder Yayınları, Ankara
- Karaaslan, E. (2014), “Belediye Meclis Üyeleri ve Belediye Meclis Üyesi Belediye Başkan Yardımcılarının Sosyal Güvenliği”, Yeni Personel Hukuku, Erkan Karaaslan ve Mahmut Çolak, BEKAD Yayınları, Antalya, ss. 29–36.
- Karakaya, S. (2011), “Belediye Başkan Yardımcısı ve Vekili”, Türkiye Belediyeler Birliği (TBB) Eğitim Slaytları, www.tbb.gov.tr
- Salihoğlu, E. (2017) Disiplin Cezaları, Marmara Belediyeler Birliği Yayını-İstanbul
- Şat, N. (2018). Türkiye’de Belediye Başkan Yardımcılığı. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 32 (3), 601-626. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/atauniiiibd/issue/38242/332807>
- Şimşek A. (2019) “Belediye Başkan Yardımcılarının Sigortalılığı” Mahalli İdareler Dergisi Mart 2019 S.75(220) s.14-19
- Üzmez, U. (2012). “Reform”un Büyükşehir Belediye Encümenlerine Etkileri ve İşlevleri Üzerine Bir Değerlendirme. Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi, 4 (1), 305-314. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/hiad/issue/7651/100167>

BELEDİYE MECLİSİ ÜYELERİNİN MALİ VE SOSYAL HAKLARI

Mustafa DÖNMEZ*

* İçişleri Bakanlığı, (E) Mahalli İdareler Gn. Md., Şube Müdürü

I. GİRİŞ

Belediye meclisi, belediyenin genel karar organıdır. Belediye meclisi, 2972 sayılı Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun hükümlerine uygun olarak belde halkı tarafından seçilen üyelerden oluşur.

Belediye meclis üyeliği “bir kamu görevidir” adayların veya seçilmeleri halinde meclis üyelerinin mensubu oldukları siyasi partilerini belediye meclisinde temsil etmeye seçilirler. Geliri az, hukuki ve vicdani sorumluluğu fazla olan siyasi bir görevdir. Bu nedenle seçilmeden önce gönüllülük esasına, seçildikten sonra ise hukuki sorumluluk esasına dayanmaktadır.¹

Meclis üyelerine, meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için, nüfus itibariyle belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda

huzur hakkı ödenir.

Huzur hakkı ise, kanun kapsamında ifa edilen görev ile yüklenilen yükümlülük ve sorumlulukların karşılığı olarak komisyon/kurul üyelerine yapılan ödeme-dir.

Sözlük anlamı ile kurul ya da komisyonda bulunan üyelerin, buralarda yaptıkları çalışma ve harcadıkları emeklerinin karşılığının verilmesi için ödenen ücreti ifade eder.²

Bu yönüyle huzur hakkı, bir yandan meclis üyelerinin meclisteki çalışma ve emekleri karşılığı olarak, bir yandan da meclis üyelerinin toplantılara katılmalarından dolayı uğradıkları özel maddi zararları gidermek amacıyla ödenen bir ücrettir.

Ayrıca, meclis üyelerine hastalık ve mazeretleri durumunda izin hakkı bulunmaktadır.

Bu çalışmada, meclis üyelerinin huzur izin hakkı üzerinde durulacaktır.

¹ Av. Serhat Yener - Belediye meclis üyeliği ve sorumlulukları (222haber.com)

² Danıştay 8. Daire E:2004/5352, K: 2006/544 sayılı Karar

II. BELEDİYE MECLİSİ ÜYELERİNİN HUZUR HAKKI

Huzur hakkı, adından da anlaşılacağı üzere söz konusu toplantılarda hazır bulunmakla mümkün olduğundan, belediye meclisi üyelerine *meclis toplantılarına katıldıkları günler için*, komisyonlara seçilen meclis üyelerine de *komisyon toplantılarına katıldıkları günler için* ödenmektedir.

Yasa hükmü ile; belediye meclis üyelerine katıldıkları her toplantı için, kanunda belirtilen süreleri aşmamak ve aynı gün için birden fazla huzur hakkı ödenmemek kaydıyla huzur hakkı alabilme olanağı sağlanmıştır.

Bu kapsamda, belediye meclis üyelerine huzur hakkı ödenirken, belediye meclisi *yoklama ve imza cetvelleri ile komisyon karar defterleri* esas alınarak düzenlenecek puantaj cetvellerinin esas alınması ve bu suretle tespit edilecek oturumlara katılma günleri üzerinden hakkı huzur ödenmesi gerekmektedir. Ancak, meclis üyelerine huzur hakkı ücreti verilebilmesi için toplantıya katılmaları şarttır.

Huzur hakkı miktarının ne kadar olacağı, belediye başkanının ödeneğine bağlanmıştır. Yasa hükmüne göre; meclis başkan ve üyelerine, meclis toplantılarına ve ihtisas komisyonu toplantılarına katıldıkları her gün için, **belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı** ödenecektir. Huzur hakkı ödenecek gün sayısı;

- 20 nci maddenin üçüncü fıkrasında (*belediye meclisinin bütçe görüşmesi-*

ne rastlayan toplantı süresi en çok 20 gün, diğer toplantıların süresi en çok 5 gün),

- 20 nci maddenin yedinci fıkrasında (*acil durumlarda yılda üç defadan fazla olmamak ve her toplantı bir birleşimi geçmemek üzere olağanüstü meclis toplantısı en çok 3 gün*),
- 24 üncü maddenin üçüncü fıkrasında (*imar komisyonu en fazla on iş günü, diğer komisyonlar beş iş günü*),
- 25 inci maddenin beşinci fıkrasında (*Denetim komisyonunun, kırkbeş iş günü çalışması*),

belirtilen toplantı günü sayısından fazla olmayacaktır.

Huzur hakkı, belediye başkanına ödenen aylık brüt ödeneğin otuz bölünmesi sonucu bulunacak günlük brüt tutarın 1/3'ünü geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda ödenecektir.

Huzur hakkı ücretinin aylık sınırı ise, bütçe görüşmelerinin yapıldığı ay ve diğer aylarda farklılık göstermektedir. Bu kapsamda;

1. Bütçe görüşmelerinin yapıldığı ayda imar komisyonunda da görevli bir meclis üyesine en fazla $20 + 10 = 30$ gün üzerinden huzur hakkı ücreti ödenir.

2. Bütçe görüşmelerinin yapıldığı ayda imar komisyonu dışındaki bir komisyonda görevli bir meclis üyesine en fazla $20 + 5 + 1 = 26$ gün üzerinden huzur hakkı ödenir.

3. Bütçe görüşmeleri dışındaki aylarda beş günlük meclis toplantısının tümüne katılan ve imar komisyonunda da görevli bir meclis üyesine en fazla $5 + 1 + 10 + 5 = 15$ gün üzerinden huzur hakkı

ödenir.

4. Bütçe görüşmeleri dışındaki aylarda beş günlük meclis toplantısının tümüne katılan ve imar komisyonu dışında bir komisyonda görev yapan bir meclis üyesine en fazla $5 + 1 + 5 = 10$ gün üzerinden huzur hakkı ödenir.

5. Beş günlük belediye meclisi toplantısının tümüne katılan ve ayrıca imar komisyonu veya diğer ihtisas komisyonlarının birinde görevli bir meclis üyesine bu toplantılar için ödenecek huzur hakkından başka, o ay içinde olağanüstü meclis toplantısı yapılması halinde, bir günlük ilave huzur hakkı daha ödenecektir.

Bu bilgiler ışığında, meclis üyelerine ödenecek huzur hakkı azami süreleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 1 : Meclis üyelerine ödenecek huzur hakkı azami süreleri

Toplantının Adı	Azami Toplantı Süresi			
	O/1	O/2	O/3	O/4
Belediye meclisi bütçe toplantısı	20 gün	20 gün	-	-
Belediye meclisi olağan toplantısı	-	-	5 gün	5 gün
Belediye meclisi olağanüstü topl.	-	1 gün	1 gün	1 gün
İmar komisyonu	10 gün	-	10 gün	-
Diğer komisyonlar (Çevre,Eğt., Ulaşım)	-	5 gün	5 gün	5 gün
Toplantı sayısı	30 gün	26 gün	21 gün	11 gün

(O = Olasılık)

Burada belirtilmesi gereken husus; meclis üyesinin aynı günde birden fazla toplantıya katılabileceği, ancak **aynı gün içinde kaç toplantıya katılırsa katılsın,**

birden fazla huzur hakkı ödenemeyeceğidir.

Nitekim, Sayıştay 4. Dairesinin 26.04.2022 tarihli ve 285 sayılı Kararında; meclis üyesine aynı gün katıldığı denetim ve ihtisas komisyonu toplantısı için yalnızca bir (1) adet huzur hakkı ücreti ödenebileceği, birden fazla huzur hakkı ödenmesinin kamu zararına neden olacağı belirtilmiştir.

2024 yılının birinci altı aylık dönemi için memur aylık katsayı 0,760871 olarak belirlendiğinden, söz konusu madde hükmüne göre, nüfusu 10.000'e kadar olan beldelerde belediye başkanı ve meclis üyelerine 1.1.2024 - 30.6.2024 döneminde;

$$72.280 \times 0,760871 = 54.995,76 \text{ TL}$$

$$54.995,76 \div 30 = 1.833,19 \text{ TL}$$

$$1.833,19 \div 1/3 = 611,06 \text{ TL}$$

meclis toplantılarına katıldıkları her gün için azami 611,06 TL'ye kadar huzur hakkı ödenecektir.

Bu durumda örneğin, 5 günlük meclis toplantısının tümüne katılan bir belde belediye başkanı ve meclis üyesinin **azami huzur hakkı miktarı şöyle olacaktır:**

$$611,06 \times 5 = 3.055,30 \text{ TL.}$$

Huzur hakkı ödenmesi için mutlaka meclis kararı alınması gerekir; meclis kararı olmadan otomatikman aylık brüt ödeneğin bir günlük tutarının 1/3'ü verilemez.

Belediye meclisi, huzur hakkı ile olarak, **“Başkanın aylık brüt ödeneğinin bir günlük tutarının 1/3'ü ödenecektir.”** şeklinde bir karar almışsa, her yıl yeniden karar almaya gerek kalmadan huzur hakkı ödenebilir.

Öte yandan, meclis üyelerine, ihtisas komisyonlarına ve encümen üyelerine verilen huzur hakları gelir vergisi ve damga vergisine tabidir. Huzur hakkı ve Encümen ödeneği olarak elde edilen gelirlerin ayrı ayrı değerlendirilerek gelir vergisine tabi tutulması gerekir. Başka bir deyişle, söz konusu ödemelerin kümülatif gelir vergisi matrahına dahil edilmesi gerekir.³

Belediye meclis üyelerine verilecek huzur hakkı miktarı, yıl içinde memur aylık katsayı artışı oranında artırılmaktadır.

Bu kapsamda 1.1.2024 - 30.6.2024 döneminde belediye meclis üyelerine verilecek azami huzur hakkı miktarı şöyle olacaktır:

Beldenin Nüfusu	Başkanın 1 Günlük Ödenek Tutarı	1 Günlük Tutarın 1/3'ü	Huzur Hakkı (TL)
0 - 10.000	54.995,76 / 30	1/3	611,06
10.001 - 50.000	62.604,47 / 30	1/3	695,61
50.001 - 100.000	77.821,89 / 30	1/3	864,69
100.001 - 250.000	89.234,95 / 30	1/3	991,50
250.001 - 500.000	104.452,37 / 30	1/3	1.160,58
500.001 - 1.000.000	119.669,79 / 30	1/3	1.329,66
1.000.001 - 2.000.000	146.300,28 / 30	1/3	1.625,56
2.000.001'den fazla	176.735,12 / 30	1/3	1.963,72

Belediye bünyesinde oluşturulan ihtisas komisyonlarının üyelerine 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda belirtilen toplantı gün sayılarından daha fazla süre için huzur hakkı ödenmesi mümkün değildir.⁴

➤ **Belediye meclisi toplantısında, toplantı yeter sayısı sağlanamaması nedeniyle oturum yapılamadığı halde oturma gelen üyeler huzur hakkı ödenebilir mi ?**

Sayıştay Temyiz Kurulunun 29.03.2011 tarihli ve 33097 sayılı Kararında, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 32 nci maddesi ve diğer ilgili madde hükümlerine değinilerek, "Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliğinin "meclis toplantıları" başlıklı 6 ncı maddesindeki; "Görüşülecek konu bulunmadığı takdirde meclis gündemsiz olarak toplantıya çağrılır. Birleşim açıldıktan sonra üyeler tarafından da gündem konusu önerilmediği takdirde

³ 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 61 inci maddesine göre; "Ücret, işverene tabi belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerdir. Ücretin ödenek, tazminat, kasa tazminatı (mali sorumluluk tazminatı), tahsisat, zam, avans, aidat, huzur hakkı, prim, ikramiye, gider karşılığı veya başka adlar altında ödenmiş olması veya bir ortaklık münasebetinde olmamak şartı ile kazancın belli bir yüzdesi şeklinde tayin edilmiş bulunması onun mahiyetini değiştirmez." denilerek, belediye meclisi üyelerine, bu sıfatları dolayısıyla ödenen veya sağlanan para, ayın ve *menfaatler*"in, bu Kanun'un uygulanmasında ücret sayılarak vergilendirileceği belirtildiğinden, **belediye meclis üyelerinin huzur hakkı Gelir Vergisi**'ne tabidir. Belediye Başkanına belediye meclis üyesi sıfatıyla ödenen huzur hakkı ve encümen üyesi olarak ödenen aylık ödeneğin, kümülatif gelir vergisi matrahına dahil edilmemesi sonucu gelir vergisi kesintisinin eksik yapılması kamu zararı oluşturur (Sayıştay 8. D. 16.2.2021 tarihli ve 197 tutanak sayılı karar).

⁴ Sayıştay Temyiz Kurulu'nun 4.12.2007 gün ve 29703 sayılı Kararı

toplantı kapatılır. Bu gün için de meclis üyelerine huzur hakkı ödenir.” hükmünün yer aldığı belirtilmiştir.

Kararda devamla, “Madde hükmünden de anlaşılacağı üzere, Yönetmelik birleşim açıldıktan sonra herhangi bir gündeme ilişkin görüşme yapılmasa dahi huzur hakkı ödenebileceğine hükmetmiştir. Fakat toplantı ve karar yeter sayısı başlıklı 10. maddesinde, meclisin toplanması için yeter sayının sağlanması durumunda yapılması gerekenlere değinilirken, 6. maddede olduğu gibi, huzur hakkı ödeneceğine hükmedilmemiştir.

.....

Yukarıda anılan hükümler birlikte değerlendirildiğinde, “Meclis ancak üye tamsayısının salt çoğunluğu ile toplanmış sayılacaktır ve huzur hakkı da meclis toplantılarına katılan her bir gün için ödenmektedir.

İlama konu ödemede ise toplantıya tek bir kişi katılmış olsa toplantı yapılmış olarak kabul edilerek, mevzuata aykırı olarak, huzur hakkı ödendiği görülmektedir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle,... belediye meclisi toplantılarında toplantı yeter sayısı sağlanamaması nedeniyle oturum yapılamadığı halde oturum maksadıyla gelen üyelere; 4440,2 TL tutarında huzur ücreti ödenmesi sebebiyle verilen tazmin hükmünün tasdikine, oybirliği ile 29.03.2011 tarihinde karar verildi.” denilmiştir.

➤ **Meclis üyelerinin birden fazla komisyonda görev alması durumunda, aynı gün iki farklı komisyon toplantısına veya hem komisyon hem meclis toplantısına katılması halinde, kendilerine huzur hakkı verilir mi?**

Belediye Kanunu’nda belediye meclis üyelerinin birden fazla komisyonda görev almasını engelleyen bir hüküm bulunmamaktadır. Bu nedenle, meclis üyelerinin birden fazla komisyonda görev alması mümkündür. Yasa gereği, huzur hakkı meclis toplantıları ve komisyon toplantıları için ödenmektedir.

5393 sayılı Yasa’nın 24 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında; meclis toplantısını müteakip imar komisyonunun **en fazla on iş günü**, diğer komisyonların ise **beş iş günü** içinde kendilerine havale edilen işleri sonuçlandıracağı, 25 inci maddesinin beşinci fıkrasında da denetim komisyonunun çalışmasını kırk beş işgünü içinde tamamlayacağı, 32 nci maddesinde ise meclis başkan ve üyelerine, meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için huzur hakkı ödeneceği belirtilmiştir.

5393 sayılı Yasa’nın 24, 25 ve 32 nci maddesindeki toplantı süresi ve huzur hakkıyla ilgili düzenlemelere bakıldığında; Yasa’nın meclis ihtisas ve denetim komisyonunun çalışma süresiyle ilgili toplantı günü olarak bir üst sınırla belirlediği, bu sürelerin toplantı günü olarak azami süreler olduğu, **iş günü** ifadesi kullanılmak suretiyle komisyonun hafta sonu ve resmi tatillerde toplantı yapamayacağı, aynı gün iki farklı komisyon toplantısına ya da hem komisyon hem meclis toplantısına katılan meclis üyesine sadece bir

günlük huzur hakkı verilebileceği, toplantı günlerinin çakışmaması koşuluyla meclis, ihtisas komisyonu ve denetim komisyonu toplantısına katılan meclis üyesine her gün için ayrı ayrı huzur hakkı ödenebileceği kanısındayız.

➤ **Aynı gün hem meclis, hem de encümen toplantısına katılan meclis üyelerine hem huzur hakkı, hem de ödenek ödenebilir mi ?**

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 32 nci maddesinde, *"Meclis başkan ve üyelerine, meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için, 39 uncu madde uyarınca belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenir. Huzur hakkı ödenecek gün sayısı, 20, 24 ve 25 inci maddelerde belirtilen toplantı günü sayısından fazla olamaz ve meclis üyelerine aynı gün için birden fazla huzur hakkı ödenemez..."*

36 ncı maddesinde, *"Belediye encümeni başkan ve üyelerine, nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde (3.500), nüfusu 10.001 - 50.000'e kadar olan belediyelerde (4.500), 50.001 - 200.000'e kadar olan belediyelerde (6.000) ve 200.001'in üzerinde olan belediyelerde ise (7.500) gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık brüt ödenek verilir. Encümenin memur üyelerine bu tutarların yarısı ödenir."*

hükümleri bulunmaktadır.

Söz konusu madde hükümlerine göre; meclis toplantılarına fiilen katılan meclis üyelerine huzur hakkı, encümen toplantılarına katılan meclis üyelerine ise aylık

ödenek verilmesi öngörülmüştür. Esasen huzur hakkı ve ödenek farklı iki ödeme türü olup, niteliği itibariyle birbirinden farklı kavramlardır. Huzur hakkı gün başına yapılan ödemeyi ifade ederken, encümen ödeneği aylık çalışmaların karşılığını ifade etmektedir. Yasa'da aynı gün için birden fazla huzur hakkı ödenemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, aynı gün hem meclis toplantısına hem de ihtisas komisyonu toplantısına katılan üyeye, yalnızca bir huzur hakkı ödenecek, meclis toplantısı için ayrı, ihtisas komisyonu toplantısı için ayrı huzur hakkı ödenemeyecektir.

Bu durumda, aynı gün meclis ve encümen toplantılarına katılan üyeye hem huzur hakkı hem de encümen ödeneğinin verileceği değerlendirilmektedir.

➤ **Birden fazla ihtisas komisyonunda görev alan Meclis Üyelerine, çakışmayan toplantı günleri için huzur hakkı verilir mi?**

Konu ile ilgili olarak İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nce verilen 6.12.2005 tarih ve B.05.0. MAH.0650002/13118-82961 sayılı görüşte;

*"Bu hükümler çerçevesinde birden fazla ihtisas komisyonunda görev alan meclis üyesine, Kanunda belirtilen toplantı gün sayılarını aşmaması ve görevlendirildiği ihtisas komisyonu toplantılarına fiilen katılması ve toplantıların farklı günlerde olması kaydıyla birden fazla komisyon üyeliği karşılığında huzur hakkı ödenmesinde sakınca bulunmadığı değerlendirilmektedir..."*denilerek, farklı günlerde yapılan ihtisas komisyonu toplantılarına katılan meclis üyelerine huzur hakkı verileceği

belirtilmiştir.

- **Meclis üyeleri arasından belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirilen ve aylık ödenek verilen başkan yardımcısına, meclis ve ihtisas komisyonu toplantılarına katılması halinde huzur hakkı ödenebilir mi ?**

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Norm kadro ve personel istihdamı" başlıklı 49 uncu maddesinin 7 nci fıkrasının; "Norm kadrosunda belediye başkan yardımcısı bulunan belediyelerde norm kadro sayısına bağlı kalınmaksızın; belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, nüfusu 50.000'e kadar olan belediyelerde bir, nüfusu 50.001 - 200.000 arasında olan belediyelerde iki, nüfusu 200.001-500.000 arasında olan belediyelerde üç, nüfusu 500.000 ve fazla olan belediyelerde dört belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilir. Bu şekilde görevlendirilen meclis üyelerine belediye başkanına verilen ödeneğin 2/3'ünü aşmamak üzere belediye meclisi tarafından belirlenecek aylık ödenek verilir ve taleplerine göre bir sosyal güvenlik kurumu ile ilişkilendirilir. Bu şekilde görevlendirme, memuriyete geçiş, sözleşmeli veya işçi statüsünde çalışma dâhil ilgililer açısından herhangi bir hak teşkil etmez ve belediye meclisinin görev süresini aşamaz. Sosyal güvenlik prim ve benzeri giderlerden kurum karşılıkları belediye bütçesinden karşılanır." hükmü uyarınca belediyelerde meclis üyeleri arasından belediye başkan yardımcısı görevlendirilebilmektedir. Bu şekilde görevlendirilen başkan yardımcılarında ise aylık olarak belediye başkanına ödenen ödeneğin 2/3'ünü geçmemek üzere meclis tarafından

belirlenen ödenek verilmektedir.

Ancak, bu şekilde görevlendirilen belediye başkan yardımcısı meclis üyesi olduğu için meclis toplantılarına, bazen de meclis üyeleri arasından seçilerek oluşturulan çeşitli ihtisas komisyonu toplantılarına katılmaktadırlar. Durum böyle olunca, belediyede sürekli görevli olduğu için ödenek alan belediye başkan yardımcılara, toplantılar için huzur hakkı ödenip ödenmeyeceği hususunda tereddütler doğmaktadır.

Meclisin başkan ve üyelerine verilecek huzur hakkı Belediye Yasası'nın 32 nci maddesinde; "Meclis başkan ve üyelerine, meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için, 39 uncu madde uyarınca belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenir. Huzur hakkı ödenecek gün sayısı, 20, 24 ve 25 inci maddelerde belirtilen toplantı günü sayısından fazla olamaz ve meclis üyelerine aynı gün için birden fazla huzur hakkı ödenemez." şeklinde düzenlenmiştir.

Kanunun yukarıda gösterilen hükümlerine göre, belediye başkan yardımcısı ödeneği ile, huzur hakkı farklı nitelik taşıdığından, bu şekilde görevlendirilen başkan yardımcısı hem aylık ödeneğini, hem de toplantıya fiilen katılmak kaydıyla Kanunda belirtilen sınırlamalar dahilinde huzur hakkını alabilecektir.

Bu yönde bir soruya İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nce Ankara Yenimahalle Belediye Başkanlığı'na verilen 12.8.2005 tarihli ve B.05.0.MAH.0650002/7948-82152 sayılı görüşte, "Meclis üyeleri arasından belediye

başkan yardımcısı olarak görevlendirilen ve Kanunda belirtilen şekilde aylık ödenek verilen başkan yardımcısına, meclis ve ihtisas komisyonu toplantılarına katılması halinde huzur hakkı ödenip ödenemeyeceğine ilişkin ilgi yazımız incelenmiştir .

Meclis üyeleri arasından ne şekilde belediye başkan yardımcısı görevlendirileceği ve bunlara verilecek ödenek, 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesinde açıklanmıştır.

Meclis ve ihtisas komisyonu toplantılarına katılan üyelere ödenecek huzur hakları ise aynı Kanunun 32 nci maddesinde belirlenmiştir.

Meclis üyeleri arasından görevlendirilen belediye başkan yardımcısı bu görevinden dolayı ödenek alacaktır.

Ancak, meclis toplantılarına ve seçilmesi halinde ihtisas komisyonu toplantılarına katılması durumunda Kanunda belirtilen gün sayıları ile sınırlı olmak kaydıyla huzur hakkı ödenmesinde bir sakınca bulunmamaktadır...” denilerek, meclis üyeleri arasından görevlendirilen belediye başkan yardımcısının, meclis toplantılarına ve seçilmesi durumunda, ihtisas komisyonu toplantılarına katıldığında Kanunda belirtilen gün sayıları ile sınırlı olmak kaydıyla huzur hakkı ödenmesinde bir sakınca bulunmadığı görüşüne yer verilmiştir.

➤ **Meclis başkan ve üyelerinin, huzur ve izin haklarına hak kazanması için meclis toplantıları ne şekilde yapılırsa toplantıya katılmış sayılacaktır ?**

Konu ile ilgili olarak İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nce Burdur Valiliğine verilen 05.01.2011

tarifli ve 53010 sayılı görüş yazısında; “... Mevzuat hükümlerinin değiştirilmesi neticesinde; belediye meclisinin toplantısı başlamadan önce başkanlık divanı yerini alıp yoklama yaptırması gerekmektedir. Yoklamada meclis toplantısına katılan ve hazirun cetvelini imzalayan meclis üyesinin, toplantının hangi aşamasında ayrılırsa ayrılırsa toplantıya katılmış sayılması gerektiği değerlendirilmektedir.” açıklamasına yer verilmiştir.

➤ **Belediye Başkan Yardımcısının Belediye Başkanına vekalet ettiği sürede aylık ödeneğinin kesilip kesilmeyeceği, meclisten seçilen Belediye Başkan yardımcısına katıldığı meclis ve ihtisas komisyonu huzur hakkının ödenip ödenmeyeceği, meclisten seçilen başkan yardımcısı encümen başkanı olarak görev yaptığıncı encümen katılan meclis üyelerin encümen ödeneği alıp almayacağı?**

Konu ile ilgili olarak İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nce İstanbul Valiliğine verilen 21.02.2013 tarihli ve 30546965-5727 sayılı görüş yazısında; “... belediye başkanına vekalet eden başkan yardımcısı, başkan yardımcısı görevinin gerekleri ile birlikte başkan vekili görevini de yerine getirdiği dikkate alındığında, belediye başkan vekilliğine vekalet ettiği gün kadar vekalet ücreti alacağı, başkan yardımcısı ödeneğinin kesilmemesi gerektiği, belediye meclisi üyeleri arasından seçilen başkan yardımcısına meclis, encümen ve komisyon toplantılarına katılmalarından dolayı Kanunda belirtilen sınırlamalar dahilinde huzur hakkı ve aylık ödeneğin ödeneceği, meclis üyeleri arasından seçilen başkan yardımcısının

encümen başkanı olarak görev yaptığım-
da encümene katılan memur üyelere Ka-
nunun 36 ncı maddesinde belirtilen aylık
ödenegün ödenmesi gerektiği” değerlendiri-
mesine yer verilmiştir.

2. Belediye Meclis Üyelerinin Yıllık Ve Mazeret İzinleri

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 20
nci maddesinde, “Belediye meclisi, her
ayın ilk haftası, önceden kararlaştırdığı
günde toplanır.

*Meclis, resmî tatile rastlayan günlerde
çalışmasına ara verebilir. Belediye meclisi
her yıl bir ay tatil kararı alabilir.”* hükmü
mevcuttur. Söz konusu madde hükmün-
den de anlaşılacağı üzere, belediye mec-
lisi üyelerinin, meclisçe karar alınması
durumunda **bir aylık tatil** hakları mev-
cuttur.

Bunun dışında, belediye meclis üyele-
rinin hastalık izni ve mazeret izni olmak
üzere iki türlü izin hakkı daha vardır

a) Hastalık izni : Belediye meclis üye-
lerine hastalıkları halinde, verilecek ra-
porlarda gösterilecek lüzum üzerine izin
verilir.

5393 sayılı Yasa'nın 32 nci mad-
desindeki, “Meclis üyeleri hastalıkla-
rı süresince izinli sayılacakları” hükmü
ile, meclis üyelerinin hastalanmaları
durumunda iyileşinceye kadar izinli
sayılmalarına olanak tanınmıştır.
Ancak, bu durumun sağlık kurumundan
alınacak hekim raporu ile kanıtlanması
gerekir. Bu nedenle meclis üyeleri
hastalanmaları halinde, resmi ya da özel
sağlık kuruluşlarından alacakları raporu
belediyelerine ibraz ederek, hastalıklarını
belgelendirmek durumundadır.

b) Mazeret izni: Belediye meclis üye-
lerine mazeretleri durumunda, bir yıl
içindeki toplantı süresinin yarısını aşma-
mak şartıyla istekleri üzerine meclis tara-
fından ayrıca izin verilebilecektir.

Bu noktada asıl üzerinde durulması
gerekten; meclis üyesine izin verilirken,
fiilen yapılan toplantı süresinin mi yok-
sa Yasa'nın 20 nci maddesinde olağan
ve olağanüstü toplantılar için belirlenen
sürelerin mi esas alınacağıdır. Belediye
meclisi, Yasa'nın 20 nci maddesindeki
toplantı sürelerini aşamaz, ancak daha
az sürelerde toplantıyı bitirebilir. Eğer
fiili toplantı süresi esas alınacak olursa,
örneğin Mart ayında izin talebinde bu-
lunan meclis üyesine bütün yılın toplan-
tı süresi henüz gerçekleşmediğinden, ne
kadar izin verilecektir ? Diğer yandan fiili
toplantı süresi her belediyede farklı olabi-
leceğinden, meclis üyeleri izinlerinde bir
eşitsizlik olacaktır.⁵

Bu nedenlerle, 5393 sayılı Yasa'nın
32 nci maddesi hükmü, izin konusunda
fiilen yapılan toplantı süresini değil, top-
lantı süresini esas aldığından, belediye
meclis üyelerine mazeret izni verilirken,
anılan Yasa'nın 20 nci maddesindeki bir
yıllık olağan ve olağanüstü toplantılar
için öngörülen toplantı süreleri esas alın-
acaktır.⁶

Bu durumda, Yasa'nın 20 nci maddesi
hükmüne göre belediye meclisi yılda 12
olağan, 3 kez de olağanüstü olmak üzere,
toplam 78 gün toplanabilmektedir.

Meclisin olağan ve olağanüstü toplan-

⁵ Hayrettin Güngör, İl Özel İdaresi Mevzuatı, 2. Baskı,
Kont-Der Yayını, Ankara 2008, s.146

⁶ Güngör, Belediyenin Organları Meclis, Encümen,
Başkan, Ankara 2013, s.135

tı sayısı ile toplantı süreleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2 : Belediye Meclisinin Toplantı Sayısı ve Toplantı Süreleri

Toplantının Türü	Toplantı Sayısı (Gün)	Toplantı Süresi (Gün)	Toplam (Gün)
Olağan toplantı (genel)	11	5	55
Olağan toplantı (bütçe)	1	20	20
Olağanüstü toplantı	3	1	3
Toplam	15	26	78

Buna göre; belediye meclis üyelerine, mazeretleri durumunda her yıl meclis toplantı süresinin yarısı olan $(78 \div 2) = 39$ günü geçmeyecek şekilde izin verilebilecektir.

Bu durumda yıllık izin kullanmak isteyen meclis üyelerinin, bu yöndeki taleplerini; *mazeretin gerekçesi*, iznin süresi, *izni geçireceği yer* ve kullanacağı tarihi de belirten bir dilekçe ile meclis başkanlığına iletmeleri gerekir.

Bu noktada akla şöyle bir soru daha gelebilir : **Belediye meclisi, üyenin izin talebini reddedebilir ya da talep ettiği izin süresini kısaltabilir mi?**

5393 sayılı Yasa'nın 32 nci maddesindeki, "... *mazeretleri durumunda, bir yıl içindeki toplantı süresinin yarısını aşmamak şartıyla istekleri üzerine meclis tarafından izin verilebilir.*" hükmü ile, izin süresi veya verilip verilmeyeceği konusunda belediye meclisine bir takdir hakkı tanımıştır. Bu bakımdan, belediye meclisi üyelerin izin taleplerini aynen kabul etmek durumunda değildir.

Bu durumda, belediye meclisinin,

meclis çalışmalarındaki yoğunluğu gerekçe göstererek, üyelerin izin taleplerini reddedebileceği gibi, kısaltabilmesi de mümkündür.⁷

3. Belediye Meclis Üyelerinin Diğer Özlük ve Sosyal Hakları

a) Belediye Meclisi ve Encümen Üyelerinin Tedavi Giderleri

Belediye meclisi üyelerinin hastalıkları halinde tedavilerinin nasıl yapılacağı, belediyenin bu giderlere katılıp katılmayacağı yolunda bir yasal düzenleme mevcut değildir.

Uygulamada bu konuda belediye bütçesinden bir harcama yapılmamaktadır.

Belediye meclisi içinden seçilmiş olan belediye encümeni üyelerinin durumu da aynıdır.

b) Belediye Meclisi Üyeleri ve Seçilmiş Encümen Üyelerinin Harcırahı

Belediye meclisi üyeleri, seçmenler tarafından doğrudan doğruya, nisbi temsil yöntemine göre seçilirler. Belediye meclisi üyeleri konumları itibariyle ne memurdur, ne de hizmetlidir. Bu üyeler, Anayasa'da ifadesini bulan kamu görevlisidirler.

Belediye meclisi üyelerini, belediye idaresine ait bir hizmetin ifası için geçici görevle görevlendirmek mümkündür.

Belediye meclisi üyelerinin, belediye idaresine ait bir görevlendirmede Harcırah Kanunu karşısında durumları nedir?

6245 sayılı Harcırah Kanunu'nun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre, memur veya hizmetli olmamakla birlikte kurumlarınca geçici bir görevle görevlendirilenlere de harcırah

⁷ Güngör, a.k., s.135

verilmektedir.

Aynı Yasa'nın 8 inci maddesine göre, üzerlerinde resmi bir görev bulunmayanlara (belediye meclisi üyelerine), "**memur veya hizmetli grubuna girmeyenler**" grubundan harcırah ödemesi yapılmaktadır.

Belediye meclisi üyeleri belediye hizmetleri ile ilgili olarak gerek yurtiçinde, gerekse yurtdışında geçici görevle görevlendirilebilirler.

Belediye Meclis Üyelerinin Yurtiçi Geçici Görev Harcırahları

Belediye meclisi üyeleri, belediye hizmetleri ile ilgili olarak geçici görevle görevlendirilebilirler. Ancak, 5393 sayılı Yasa ve diğer mevzuatta belediye meclisi üyelerinin harcırahlarını düzenleyen bir hüküm yer almamıştır.

Bilindiği üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi olan kamu görevlilerinin, bir görevin yerine getirilmesi amacıyla sürekli ya da geçici olarak görev yerlerinden ayrılmaları halinde yol giderleri ve gündelikleri, 6245 sayılı Harcırah Kanunu'na göre ödenmektedir.

Yürürlükteki mevzuata göre, belediye meclisi üyeleri devlet memuru olmamakla birlikte, belediyeye ait işleri takip ve ifa için geçici görevlendirilmeleri durumunda, kendilerine 6245 sayılı Harcırah Kanunu'na yol masrafı ve yevmiye ödenir. Nitekim, yukarıda belirtildiği üzere, üzerlerinde resmi bir görev bulunmayanlar (belediye meclisi üyeleri), 6245 sayılı Harcırah Kanunu'nun **8 inci maddesine** göre "**Memur veya hizmetli grubuna girmeyenler**" grubundan sayılmakta ve kendilerine bu gruptan harcırah ödemesi yapılmaktadır.

Söz konusu maddede; "*Memur veya hizmetli olmadıkları halde, bu Kanuna tabi kurumlarca geçici bir görev ile görevlendirilenlere verilecek yol masrafı ve gündelik, bunların bilgi seviyeleri ve faaliyet sahaları ile mahalli şartlar dikkate alınarak 4 üncü dereceye olan memurlardan herhangi birine verilen yol masrafı ve gündeliğe kıyasen ilgili kurumca takdir olunur.*" hükmü yer almaktadır.

Bu kapsamda, belediye meclisi üyelerinin, belediye hizmetleriyle ilgili olarak yapacakları gerek yurt içi ve gerekse yurt dışı seyahatleri dolayısıyla kendilerine 6245 sayılı Yasa uyarınca harcırah verilir. Bununla birlikte, belediye meclisi üyelerine ödenecek harcırah miktarı, 4 üncü derecedeki memurlara verilen harcırah tutarını geçemez.

Ayrıca, belediye meclisince bütçe kararnamesine ve bağlı (H) Cetveline hüküm konulması gerekmektedir. Ancak bunun için, yurtiçi görevlendirmelerde üst yönetici (belediye başkanı), yurtdışı görevlendirmelerde ise **meclis kararı** gerekmektedir.

Bu durumda belediye meclisi üyelerine 4 üncü derece memurlara ödenmesi gereken yevmiye miktarı ödenebilir. Memurlara ve hizmetlilere her yıl ödenecek harcırah miktarı, Bütçe Kanunlarına ekli (H) Cetveli ile gösterildiğine göre, belediye meclis üyelerine (H) Cetvelinde o yıl için tespit edilen miktarları geçmemek üzere yevmiye ödemesi yapılabilir.

6245 sayılı Yasa'nın 33 üncü maddesi gereğince, memur ve hizmetlilere verilecek günlük harcırah miktarları, her yıl Bütçe Kanunu'nun (H) cetvelinde gösterilmektedir. Buna göre; belediye meclis üyelerine yurt içinde verilecek azami

gündelik tutarı, 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'na ekli (H) cetvelinin I/B-d bendinde, “**Aylık kadro derecesi 1 - 4 olanlar**” grubu için belirlenen miktar olan 405 TL'dir.

Geçici görevle görevlendirilen belediye meclisi üyelerinin mutata vasıta ile seyahat etmeleri asıldır. Bu durumda yolculuk yapılan vasıtanın cinsine göre otobüs, minibüs, tren, vapur gibi mutata vasıta bilet bedelleri ödenir.

Belediye meclisi üyelerinin geçici görevle görevlendirilmede, başka mahalle gitme, belediyeye ait taşıtla olmuşsa, belediye meclisi üyelerine herhangi bir bilet bedeli ödenmez.

Belediye meclisi üyeleri, geçici görev için uçakla yolculuk yapabilirler. Uçakla yapılan geçici görev yolculuklarında uçak bilet bedelleri ödenir. Bu durumda sarf evrakları arasında biletlerin konulması zorunludur.

Seçilmiş Encümen Üyelerinin Yurtiçi Harcırahları

6245 sayılı Yasa'ya göre; ödenek karşılığı çalışanların harcırahı, almakta oldukları aylık brüt ödeneğin en yakın memur (ek gösterge dahil) aylık tutarına kıyaslama suretiyle bulunacaktır.

Buna göre; encümenin seçilmiş üyelerine almakta oldukları aylık ödeneğin en yakın memur aylık tutarı üzerinden harcırah verileceğine göre, Devlet memurlarının (H) cetvelinde gösterilen ek gösterge ve kadrolar üzerinden hesaplanan aylık tutarları şöyledir:

$$1500 + 8000 = 9500 \times 0,760871 = 7.228,27 \text{ TL}$$

$$1500 + 5800 = 7300 \times 0,760871 = 5.554,36$$

TL

$$1500 + 3000 = 4500 \times 0,760871 = 3.423,92 \text{ TL}$$

$$1500 + 2200 = 3700 \times 0,760871 = 2.815,22 \text{ TL}$$

Buna göre; 2024 yılında encümenin seçilmiş üyelerine verilecek harcırah tutarları, aşağıda gösterilmiştir:

Beldenin Nüfusu	Encümen Brüt Ödeneği (TL)	Günlük Harcırah Miktarı (TL)
0 - 10.000	$3.500 \times 0,760871 = 2.663,05$	405
10.001 - 50.000	$4.500 \times 0,760871 = 3.423,92$	420
50.001 - 200.000	$6.000 \times 0,760871 = 4.565,23$	420
200.001'den fazla	$7.500 \times 0,760871 = 5.706,53$	435
Büyükşehir belediyeleri	$12.000 \times 0,760871 = 9.130,45$	465

Belediye Meclis Üyelerinin Yurt Dışı Harcırahları

Belediye meclisi üyelerinin de tabii olduğu yurt dışı geçici ya da sürekli görev yolculukları ile ikametlerde verilecek gündeliklerin miktarı her yıl Cumhurbaşkanlığı kararı ile tespit edilmektedir.

Yurtdışı Gündeliklerine Dair Karar⁸
hükümlerine göre, yurt dışına her çıkışta seyahat ve ikamet süresinin ilk 10 günü için ödenecek gündelikler %50 artırılmak suretiyle hesaplanır. Ayrıca, ilk on gün ile sınırlı olmak kaydıyla yatacak yer temini için ödedikleri ücretleri fatura ile belgelendirilenlere, faturada gösterilen günlük yatak ücretinin yukarıdaki şekilde artırımlı olarak hesaplanan

8 Yurtdışı Gündeliklerine Dair Karar, 18.01.2024 tarihli ve 32433 sayılı R.G.de yayımlanmıştır.

gündeliklerinin %40'ına kadar olan miktar için ödeme yapılmaz. % 40'ını aşması halinde, aşan kısmın sadece %70'i ayrıca ödenir. Ancak, yatacak yer temini için ödenecek günlük ilave miktar, hesaplanan gündeliklerin %70'ini geçemez.

Örnek 1 : Geçici görevle, örneğin 8 gün süre ile Almanya'ya giden bir belediye meclisi üyesinin harcırahı:

Gündelik	Tutar (€)
1 günlük gündeliğin % 50 artırımlı tutarı (99 + 49,5)	148,5
8 gün için % 50 artırımlı yurtdışı gündelik tutarı (148,5 x 8)	1.188
Artırımlı gündeliğin % 40'ı (148,50 x %40)	59,40
%40 ı aşan kısım (80 - 59,40)	20,60
İlk on gün için günlük konaklama giderinin, %50 artırımlı <i>gündeliğin %40'mı aşması halinde aşan kısmın %70'i</i> (20,60 x %70)	14,42
Ödenecek konaklama gideri (14,42 x 8 gün)	115,36
Toplam 8 günlük gündelik tutarı (1.188 + 115,36)	1.303,36

(€ : Euro)

1.303,36 Euro olacaktır.

Örnek 2 : Bir belediye meclisi üyesi Haziran/2024 yılında 12 günlüğüne Almanya'ya geçici görevle gönderilmiştir. Bu üyenin Almanya'da 12 gün otelde kalması ve günlük 100 Euro otel ücreti giderini fatura ile belgelendirmesi durumunda, 10 günlük süre ile sınırlı olmak kaydıyla ilave ödeme yapılacaktır. Buna göre; ilgiliye ait gündelik hesaplaması şu şekilde yapılacaktır:

Gündelik	Tutar (€)
10 gün için otel ücreti (100 x 10)	1.000
1 günlük gündeliğin %50 artırımlı tutarı (99 + 49,5)	148,5
İlk 10 gün için artırımlı yurtdışı gündelik tutarı (148,5 x 10)	1.485
2 günlük gündelik tutarı (2 x 99)	198
Toplam 12 günlük gündelik tutarı (1.485 + 198)	1.683
Gündelik tutarının %40'ı (1.485 x % 40)	594
Yatak bedelinin gündeliğin %40'ını aşan tutarı (1.000-594)	406
Aşan kısmın %70'i (406 x % 70)	284,2
10 gün için yatacak yer temini için ödenecek tutar	284,2
Toplam gündelik tutarı (1.683 + 284,2)	1.967,2

Bu durumda, belediye meclisi üyesine 12 günlük gündelik karşılığı olarak ödenecek 1.683 € gündeliğe ek olarak 10 günlük süre ile sınırlı olarak 284,2 Euro yatacak yer için ayrıca ödeme yapılacaktır.

Hangi araçla (uçak vs.) gidip gelmişse, onun parası da ayrıca ödenecektir.

Örnek 3 : Belediye Meclis üyesi (C) yol dahil 12 günlüğüne geçici görevle Almanya'ya gönderiliyor. Üye (C), günlüğü 80 Euro'dan 12 gün süreyle bir otelde konaklıyor. Dönüşünde konaklama bedeli 960 € tutarındaki faturayı kurumuna ibraz ediyor. Üye (C)'ye ödenecek **yurtdışı konaklama gideri ve geçici görev yolluğu tutarı** ne kadardır?

Veriler _____ :

Gündelik (VI. sütun) _____ : 99 €

Artırımlı gündelik (ilk 10 gün %50) :
148,50 €

Artırımlı gündeliğin %40'ı : 59,40 €

Hakedişler _____ :

Gündelik (ilk 10 gün) _____ :
148,50 x 10 = 1.485,00 €

Gündelik (diğer 2 gün) : 99 x 2 = 198 €

Konaklama Ücreti : 80 €

Artırılmış gündeliğın %40'ını aşan

kısımın %70'i (80 - 59,40 = 20,60 x 0.70)

: 14.42 €

Personele ödenecek konaklama gideri

: 10 x 14,42 = 144,20 €

Toplam yolluk tutarı : 1.827,20 €

Hangi araçla (uçak vs.) gidip gelmişse, onun parası da ayrıca ödenecektir.

ç) Belediye Meclis Üyelerinin Protokoldeki Yeri

Devlet erkanının ve kamu görevlilerinin protokoldeki yerleri, 16.4.2012 tarihli ve 2012/3073 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulan “Ulusal ve Resmi Bayramlar ile Mahalli Kurtuluş Günleri, Atatürk Günleri ve Tarihi Günlerde Yapılacak Tören ve Kutlamalar Yönetmeliği”ne ekli (1) sayılı Listede “Başkent Dışındaki İllerde Tebrikata Giriş Sırası”nda belirlenmiştir.⁹ Buna göre; il genel meclis üyeleri ve **belediye meclis üyeleri** 15. sırada sayılmıştır.

d) Meclis Üyelerine Pasaport Verilmesi

5682 sayılı Pasaport Kanunu'nun “hususî damgalı pasaport” başlıklı 14 üncü maddesinde, hususî damgalı pasaport verilecek kişiler arasında belediye meclis üyeleri yer almadığından, bunlara görevleri dolayısıyla hususî damgalı pasaport verilmez.

Ancak, belediye meclis üyelerinden, bu göreve seçilmeden önce devlet memuru olarak birinci, ikinci ve üçüncü de-

⁹ Söz konusu Yönetmelik, 5.5.2012 tarih ve 28283 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

recede bir görev yapmış olanlara “hususî damgalı pasaport” verilir.

5682 sayılı Yasa'nın değişik 14 üncü maddesinin (B) bendine göre, Devlet memuriyetinde bulunmamış ya da devlet hizmetinde bulunup da, ilk üç dereceye hak kazanamamış belediye meclis üyelerine, belediyenin işi ile ilgili görevli olarak yurt dışına gitmeleri halinde “hizmet damgalı pasaport” verilir.

Ancak, bu durumda olan belediye meclis üyelerinin yıllık izin veya turistik gezi amacıyla yurt dışına gitmeleri halinde ise, kendilerine hususî veya hizmet damgalı pasaport verilmez. Bu durumda olan belediye meclis üyelerinin “Umuma mahsus pasaport” almaları gereklidir.

III. GİRİŞ yazılmış SONUÇ mu olacak???

Belediye meclis üyeleri belediyenin genel karar organı olan belediye meclisinin üyeleri olup, belediye başkanıyla birlikte belediyenin yönetiminden sorumludur..

Belediye meclisine belediye meclislerine, belediye bütçesinden stratejik plana, imar plânlarından borçlanmaya, taşınmaz mal alım satımından taşınmazlar üzerinde sınırlı aynı hak tesisine kadar **çok sayıda görev, yetki ve sorumluluk verilmiştir.**

Bu hizmetlerinin karşılığında meclis üyelerine bazı mali ve sosyal haklar tanınmıştır. Bu haklar arasında meclis üyelerine, meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için huzur hakkı ödenmektedir. Meclis üyeleri hastalıkları süresince izinli sayılmakta, ayrıca mazeretleri durumunda, bir yıl içindeki toplantı süresinin yarısını aşmamak şart-

tıyla istekleri üzerine meclisçe izin verilebilmektedir. Belediye meclisi üyelerine, belediye idaresine ait bir hizmetin ifası için geçici görevle görevlendirilmeleri durumunda Harcırah Kanunu uyarınca harcırah verilmektedir.

Belediye meclis üyeleri, “Başkent Dışındaki İllerde Tebrikata Giriş Sırası”nda

protokolde 5. sırada yer almıştır.

Temennimiz, meclis üyelerinin mali ve sosyal haklarının da imkanlar ölçüsünde konumlarına uygun olarak iyileştirilmesidir.

2024 YILINDA UYGULANACAK BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

Mustafa DÖNMEZ*

* İçişleri Bakanlığı (E) Mahalli İdareler Gn. Md. Şube Müdürü

I. GİRİŞ

İdari para cezası, devletin idari kurumları tarafından verilen para cezalarıdır. *İdari para cezası* verebilecek kurumlardan biri de, belediyelerdir.

Belediyeler, belde halkının sağlık, huzur ve refahını temin amacıyla, şehrin düzenini bozulmaktan korumak için mevzuata aykırı eylemlerde bulunanlar ile, belediye emir ve yasaklarına aykırı davranışları men etmek ve idari para cezası vermek yetkisine sahiptir.

Bu kapsamda, belediyelerce verilecek idari para cezaları başta 5393 sayılı Belediye Yasası olmak üzere, 1608 sayılı Yasa ve çeşitli yasalarda düzenlenmiştir.

İdari para cezaları, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 17/7 maddesine göre, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4.1.1961 tarihli

ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında arttırılarak uygulanmaktadır. Bu kapsamda, Hazine ve Maliye Bakanlığınca 25.11.2023 tarihli ve 32380 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 554 Sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile 2024 yılında uygulanacak idari para cezalarına esas yeniden değerlendirme oranı 2023 yılı için % 58,46 (elli sekiz virgöl kırk altı) olarak tespit edilmiştir.

İdarî para cezalarının hesaplanmasında ve ödenmesinde, bir Türk Lirası'nın (1 TL) altında kalan tutarlar dikkate alınmaz.

Bu yazımızda, belediyelerin uygulayacağı idari para cezaları çeşitli yönleriyle ele alınıp incelenecektir.

II. BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

Belediyeler, üç ana grupta para cezası verebilmektedir. Bunlar;

1. Belediye emir ve yasaklarına aykırı hareket edenlere verilen para cezaları,
  2. Özel kanunların öngördüğü para cezaları,
  3. Kabahatler Kanunu uyarınca verilen para cezaları,
- olarak üç grupta toplanabilir.

İdari para cezalarının artırılmasına ilişkin usul ve esaslar, 4.11.2004 tarih ve **5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun**'da düzenlenmiş, anılan kanun 1.6.2005 tarihinde yürürlüğe konulmuştur.

Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3 üncü maddesinde ise, idari para cezaları ve yaptırımların ne şekilde uygulanacağı gösterilmiştir. Yapılan düzenleme ile; 5326 sayılı Kanunu'nun, kanun yolu dışındaki diğer genel hükümlerinin tüm idari para cezaları hakkında uygulanması saklı tutulmuştur. Ancak, idari para cezalarının düzenlendiği kanunlarda; kanun yoluna ilişkin özel bir düzenlemenin bulunması halinde ilgili kanun hükmü, buna ilişkin özel bir düzenlemenin bulunmaması halinde ise 5326 sayılı Yasa'nın kanun yoluna ilişkin hükümleri uygulanacaktır.

Bu kapsamda idari yaptırım kararlarında bulunması gereken hususlar, kararların ilgililere tebliğ usulü, özel kanununda hüküm bulunmaması koşuluyla idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna

ilişkin hükümler (başvuru yolu ve süresi, itiraz yolu ve süresi), ödeme usulü, takip ve tahsil usulü, indirim, taksitlendirme, zamanaşımı, idari para cezalarının gelir kaydedileceği kamu idareleri gibi düzenlemeler genel hükümler olup, ilgili kanunlarda aksine hüküm bulunsa dahi Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanacaktır.

Örneğin, 3194 sayılı İmar Kanunu uyarınca verilen idari para cezalarında ödeme süresi, 30 gün olarak belirlenmiştir. İmar para cezasına itiraz konusunda, 3194 sayılı Yasada bir düzenleme mevcut olmadığından, 5326 sayılı Yasa'ya bağlı olarak kanun yolu hükümleri uygulanacağından, peşin ödeme indirimi kanun yoluna başvuru süresi olan 15 gün içerisinde yapılan ödemelere uygulanacaktır.

İdari para cezaları ile ilgili bir diğer önemli husus da, bu cezalarının belediyenin hangi organı tarafından verileceği hususudur. 5326 sayılı Yasa'nın 32 nci maddesi dışında belediyeleri ilgilendiren diğer maddelerinde cezaların kimin tarafından verileceği açıkça belirtilmiştir. Anılan Yasa'nın 32 nci maddesine göre cezanın kimin tarafından verileceği hususu, 1608 sayılı Yasa'da 5728 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikten sonra açıklığa kavuşmuş ve bu maddeye göre cezanın belediye encümenince verileceği belirtilmiştir. Belediye cezası içeren diğer yasalarda, cezanın hangi organ tarafından verileceğinin açıkça belirtilmemesi durumunda, cezaya ilişkin karar 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15/b ve 34/e maddeleri gereğince yine belediye encümenince verilecektir.

Bu kapsamda 1.1.2024 - 31.12.2024 tarihleri arasında belediyelerce uygula-

nacak idari para cezası miktarları aşağıda gösterilmiştir:

III. BELEDİYE EMİR VE YASAKLARINA AYKIRI HAREKET EDENLERE VERİLEN PARA CEZALARI

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15 inci maddesinin (b) fıkrasında, "*Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, emir vermek, belediye yasakları koymak ve uygulamak...*", belediyenin yetki ve imtiyazları arasında yer almaktadır.

Belediye meclisleri ve encümenleri, başta 5393 sayılı Belediye Kanunu olmak üzere, çeşitli kanunlarla kendilerine verilen görevleri yerine getirirken, beldenin esenliğiyle ilgili çeşitli kararlar alırlar.

Belediyeleri ilgilendiren kimi kanunlarda çeşitli yasaklayıcı ve cezai hükümler yer almaktadır. Bu kapsamda başta 5393 sayılı Yasa olmak üzere, 1593 ve 831 sayılı Yasalarda, 1608 sayılı Yasa hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir.

Belediye yasakları hakkında temel yasa olan **15.5.1930 tarihli ve 1608 sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkamı Cezaiye Hakkındaki 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil Kanun** hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir. Söz konusu Kanun, 23.1.2008 tarihli ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la büyük ölçüde değişikliğe uğramıştır.

Bu meyanda 1608 sayılı Kanun'un 1 ve 2 nci maddeleri 5728 sayılı Kanun'la değiştirilmiş, bu iki madde ile yürürlük maddesi dışında kalan maddeleri yürür-

lükten kaldırılmıştır.

Bu değişiklikle Kanun'un 1 inci maddesi; belediye meclisi kararlarına muhalefet veya mevzuatın men veya emrettiği fiilleri işleyenlere, 2 nci maddesi ise; yolcu nakil araçlarına ilişkin ücret tarifelerine uymayan kişilere cezai yaptırım öngörmüştür.

1. Belediye Meclisi Kararlarına Muhalefet veya Mevzuatın Men veya Emrettiği Fiilleri İşlemek

1608 sayılı Kanun'un değişik 1 inci maddesi, "*Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir.*

Belediye encümeni kararında belli bir fiilin muayyen bir süre zarfında yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması hâlinde, masrafları yüzde yirmi zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir.

Bu madde hükümleri ilgili kanunda ayrıca hüküm bulunmayan hâllerde uygulanır." hükmüne dönüşmüştür.

Madde hükmünden de anlaşılacağı üzere, 1608 sayılı Kanun çeşitli yaptırımlar öngörmektedir.

a) Para Cezası

1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesi

hükmüne göre, belediye encümenince;

- Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, tüzük ve yönetmeliklerin verdiği görev ve yetki çerçevesinde aldıkları kararlara aykırı hareket edenlere,

- Belediye kanun, tüzük ve yönetmeliklerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara,

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezasına karar verileceği öngörülmektedir.¹

Bu durumda; 1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesi çerçevesinde gerek belediye meclis ve encümenince alınan kararlara aykırı hareket edenlere, gerekse belediye mevzuatının men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara, 5326 sayılı Yasa'nın 32 nci maddesindeki; "*Yetkili makamlar tarafından adli işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye 100 TL idarî para cezası verilir.*" hükmü uyarınca **belediye encümen**lerince 100 TL idari para cezası verilecektir.

Söz konusu Yasa'nın para cezasındaki değişiklik hükmü, 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe girdiği için, bu tarihten itibaren 100 TL olarak uygulanmıştır.

Ancak 5326 sayılı Yasa'da 100 TL olarak öngörülen bu para cezası, yasa gereği 2006 ve izleyen yıllarda yeniden değerlendirilmiştir.

¹ Bu para cezası, 1608 sayılı Yasa çerçevesinde belediye encümeni tarafından verilecektir. Belediye zabıtası, emre aykırılığı idarî yaptırım tutanağı ile tespit edecektir. Yapılan bu tespite göre, belediye encümeni, ilgili emre aykırılık kabahatinden dolayı para cezası uygulayacaktır.

me oranında artırılarak güncelleştirilmiş, 2023 yılında 1.295 TL olarak uygulanmıştır.

2024 yılında $1.295 \times 1,5846 = 2.052$ TL

b) Yasaklanan Faaliyetin Meni

1608 sayılı Kanun'un değişik 1 inci maddesine göre, belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği görev ve yetki çerçevesinde aldıkları kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun, tüzük ve yönetmeliklerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası yanında, yasaklanan faaliyetin menine karar verilecektir.

Bilindiği üzere, 1608 sayılı Kanun'un değişiklik öncesindeki uygulamasında, 3 ila 5 gün meslek ve sanattan men edilmesi yaptırımı öngörülmekteydi. Yapılan değişiklikle, yasaklanan faaliyetin ne kadar süreyle men edileceğine belediye encümenince karar verilecektir. Başka bir deyişle, bu konuda takdir yetkisi belediye encümenine bırakılmıştır.

Bu arada şunu da belirtelim ki, **yasaklanan faaliyetin men** ibaresiyle ne kastedilmektedir ? Bu konu, pek açık değildir. Kanun'un lafzına bakılırsa yasak olan bir faaliyetin men edilmesi söz konusu ki, yasaklanan faaliyet, zaten men edilmiş demektir. Bu durumda mevzuatla veya meclis kararıyla yasaklanmış bir fiilin ayrıca encümen kararıyla men edilmesi, malumu ilandan öteye gitmeyecektir.

Örneğin, ruhsatı olmadığı halde bir kuruyemişçinin alkollü içecek satması yasaktır. Bu fiili işleyen işyeri sahibi için

belediye encümeni ne karar vermelidir ? Madde lafzından hareketle, yasaklanan faaliyet olan alkollü içecek satılmasının men edilmesidir. Ancak bu kararın bir yaptırım ve caydırıcılığı olmayacaktır.²

Netice itibariyle, yasaklanan faaliyetin men edilmesi yaptırım, zabitanın tespit etmiş olduğu yasak fiil ne ise, kararın tebliğinden itibaren yapılmamasını içermektedir.³

Ayrıca, belirtelim ki, yasaklanan faaliyetin menini, nitelik itibariyle kabahatlere uygulanan bir yaptırım değildir, bir idari işlemdir. Bu nedenle, bu tür kararlara karşı yargı yolu, idare mahkemelerinde açılacak iptal davasıdır.

Yasaklanan faaliyetin menini, nitelik itibariyle kabahatlere uygulanan bir yaptırım değildir; bir idari işlemdir. Bu nedenle encümen kararında idari para cezasıyla birlikte faaliyetin menine karar verilmiş ise, bu karara karşı 60 gün içerisinde idare mahkemesinde iptal davası açılmalıdır.⁴

Ancak encümen kararıyla sadece idari para cezası verilmiş ise bu karara karşı 15 gün içinde sulh ceza mahkemesine itiraz edilmesi gerekir.⁵

c) Fiilin Yapılması İçin Süre Verilmesi

Belediye encümeni, 1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesi hükümlerine aykırılık halinde, ceza vermek yerine, bunun

² Veli Böke, M. Lamih Çelik, Zabitanın Cep Kitabı, 4. Baskı, Türkiye Belediyeler Birliği, Ankara 2016, s.93

³ A.k., s.94

⁴ Uyuşmazlık Mahkemesi (Hukuk), 2.3.2009 günlü, E.2008/253, K.2009/45

⁵ Uyuşmazlık Mahkemesi (Hukuk), 17.11.2008 günlü, E.2008/61, K.2009/291

giderilmesi için kabahati işleyene belirli bir süre de verilebilecektir.

Bu meyanda belediye encümeni, kararında belli bir fiilin muayyen bir süre içerisinde yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması hâlinde, masrafları % 20 zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir.

d) Tutanak ve Kararların Yazılması

1608 sayılı Yasa hükümlerince düzenlenmesi gereken tutanaklar ve idari yaptırım kararları, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun genel hükümlerine göre düzenlenir.

1608 sayılı Yasa çerçevesinde işlenen belediye suçlarına ilişkin tutanaklar, belediye zabıtasınca 5326 sayılı Yasa'nın öngördüğü şekilde hazırlanır. Hazırlanan tutanağın bir sureti işleyene, diğeri ise belediye encümenine verilir.

Belediye encümeni tarafından verilen ceza, 5326 sayılı Yasa'nın öngördüğü şekilde "idari yaptırım tutanağı" haline getirilip, cezanın muhatabı olan kişiye tebliğ edilir.

2. Yolcu Nakil Araçları Ücret Tarifesine Uymamak

1608 sayılı Kanun'un 5728 sayılı Kanun'la değişik 2 nci maddesine göre; belediyelerin karar organları veya ilgili komisyonlar tarafından mevzuata uygun olarak belirlenen yolcu nakil araçlarına ilişkin ücret tarifelerine uymayan kişi, belediye encümeni tarafından ikiyüzel-li Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezasıyla cezalandırılmaktadır.

Bu kapsamda verilecek para cezaları;

2024 yılında en az $2.610 \times 1,5846 = 4.135$ TL

en fazla $52.827 \times 1,5846 = 83.709$ TL olarak uygulanacaktır.

1608 sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkamı Cezaiye Hakkında 486 Numaralı Kanununun Bazı Maddelerini Muaddil Kanun'un 1 ve 2 nci maddeleri 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değiştirilmiş, bu iki madde ile yürürlükten kaldırılmıştır. Bu bakımdan, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerde de (başvuru yolu ve süresi, itiraz yolu ve süresi), Kabahatler Kanunu hükümlerinin uygulanması gerekmektedir.

IV. ÖZEL KANUNLAR UYARINCA VERİLEN PARA CEZALARI

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun encümenin görevlerini düzenleyen 34 üncü maddesinin (e) bendine göre, "Kanunlarda öngörülen cezaları vermek" belediye encümenlerinin görev ve yetkileri arasında yer almıştır.

Belediye cezası içeren kanunlarda, cezanın hangi organ tarafından verileceği açıkça belirtilmemesi durumunda, 5393 sayılı Kanun'un 34 üncü maddesinin (e) bendine göre, belediye encümenince karara bağlanır.

Bu kısma giren para cezalarını düzenleyen yasaların ve 5252 sayılı Yasa ile getirilen misil artışı uygulaması ve yeniden değerlendirme oranından artırılmasından sonra 1.1.2024 - 31.12.2024 tarihleri arasında uygulanacak ceza tutarları şöyledir:

A. BELEDİYE ENCÜMENİNCE VERİLEN PARA CEZALARI

1 - 831 Sayılı Sular Hakkında Kanun

28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanun'un Ek 7 nci maddesine göre; içme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclisleri tarafından yasak edilebilir.

Belediye meclisleri, su kaynaklarının, su yollarının ve su depolarının korunması amacıyla çeşitli önlem ve kararlar alabilirler. Bu konuda çeşitli yasaklar koyabilirler. Bu yasaklara uyulmadığı takdirde, 1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesine göre, ceza uygulaması gerekmektedir.

1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesinde; "Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir." hükmü yer almaktadır.

Buna göre; 1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesi çerçevesinde gerek belediye meclis ve encümenince alınan kararlara aykırı hareket edenlere, gerekse belediye mevzuatının men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara, 5326 sayılı Yasa'nın 32 nci maddesindeki; "Yetkili makamlar tarafından adli işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye 100 TL idarî para cezası verilir." hükmü uyarınca belediye

encümenlerince 100 TL idari para cezası verilecektir.

Söz konusu Yasa'nın para cezasındaki değişiklik hükmü, 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe girdiği için, bu tarihe kadar 4,00 TL olarak uygulanagelen para cezası 8.2.2008 tarihinden itibaren 100,00 TL olarak uygulanmıştır.

Ancak, 5326 sayılı Yasa'da 100 TL olarak öngörülen bu para cezasının, 2006 ve izleyen yıllarda yasa gereği yeniden değerlendirilme oranında artırılarak güncelleştirilmesi gerektiğinden, 2023 yılında 1.295 TL olarak uygulanmıştır.

2024 yılında $1.295 \times 1,5846 = 2.052$ TL

olarak uygulanacaktır.

Para cezası uygulamasında, belediye mücavir alanı ile sınırlı kalmayıp, su kaynaklarına kadar gidebilecektir. İçme ve kullanma suyu ihtiyacının mahalli idare birlikleri tarafından karşılanması halinde, belediyelere tanınan bütün yetki ve görevler, bu birlikler tarafından yerine getirilecektir

2 - 1593 Sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu

a) 24.4.1930 tarih ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 23.1.2008 tarihli ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 283 üncü maddesine göre; bu Kanunda yazılı belediye vazifelerine ilişkin olup, 266 ncı maddede gösterilen sıhhi zabıta nizamnamesinde belirtilen yasalara (*Her şehir ve kasaba belediyesi bu kanunun mer'iyeti tarihinden itibaren bir sene zarfında o şehir veya kasabanın ihtiyaçlarına göre bu kanunun gösterdiği sıhhi hususlara ait bu zabıta talimatnamesi tertip eder. Bu nizamname, meskenlerin ihtiva etmeleri*

lazım gelen asgari müstemilatı, umumi ve müşterek ikametgahlardaki ikamet şartlarını, gıda maddeleri satılan veya sair temizliğe mütaallik işlerle iştilgal edilen mahallerin, han, otel, misafirhane, eğlence mahalleriyle bütün umumi yerlerin sıhhi şartlarını ve umumiyetle şehrin sıhhat ve temizliğine taallük eden hususlara ait riayetleri lazımgelen kaideleri ihtiva eder.) aykırı hareket edenlerle mecburiyetlere riayet etmeyenler, 1608 sayılı Yasa gereğince cezalandırılır.

Sağlık zabıta yönetmeliğinde yazılı yasalara aykırı hareket edenlerle yapılması gerekenlere uymayanlar hakkında 1608 sayılı Yasa'ya istinaden belediye encümenince verilecek para cezası 8.2.2008 tarihi itibarıyla 125 TL, 2023 yılında 1.295 TL olarak uygulanmıştır.

2024 yılında $1.295 \times 1,5846 = 2.052$ TL

b) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 299 uncu maddesi uyarınca; defin ruhsatiyesi olmadan cenaze defneden mezar bekçileri veya ölü sahipleri Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır.

Söz konusu yasağa aykırı hareket edenler hakkında 5326 sayılı Yasa'ya istinaden belediye encümenince verilecek para cezası 8.2.2008 tarihi itibarıyla 125 TL, 2023 yılında ise 1.295 TL olarak uygulanmıştır.

2024 yılında $1.295 \times 1,5846 = 2.052$ TL

c) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 301 inci maddesi uyarınca; müsaadesiz olarak bir şehir ve kasabadan diğerine ölü

nakledenler, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır.

Söz konusu yasağa aykırı hareket edenler hakkında 5326 sayılı Yasa'ya istinaden belediye encümenince verilecek para cezası 8.2.2008 tarihi itibarıyla 125.- TL, 2023 yılında 1.295 TL olarak uygulanmıştır.

2024 yılında $1.295 \times 1,5846 = 2.052$ TL

İdari para cezasına itiraz : 1593 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idarî para cezasına ilişkin idarî yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren **en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine** başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

3 - 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu

5.12.1951 tarih ve 5846 sayılı Yasa'nın 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Yasa ile değişik 81 inci maddesinin yedinci fıkrasına göre, bu Yasa kapsamında korunan, yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların yol, meydan, pazar, kaldırım, iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışı yasaktır. Bu yasağa aykırı hareket edenler, Kabahatler Kanunu'nun 38 inci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.

Söz konusu para cezası 2008 yılından itibaren yasa gereği yeniden değerlendirilerek artırılarak güncellenmiş, 2023 yılında 617 TL olarak uygulanmıştır.

2024 yılında $617 \times 1,5846 = 977$ TL

İdari para cezasına itiraz : 5846 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden,

5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idarî para cezasına ilişkin idarî yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren **en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine** başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

4 - 6301 Sayılı Öğle Dinlenmesi Kanunu

23.1954 tarih ve 6301 sayılı Öğle Dinlenmesi Kanunu'nun 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la değişik 7 nci maddesine göre, bu Kanun hükümlerine aykırı olarak müstahdem ve işçilere öğle dinlenmesi yaptırılmaması halinde işveren veya işveren vekillerine, belediye encümenince 100.- TL idari para cezası verilmesi hükme bağlanmıştır. Söz konusu para cezası 8.2.2008 tarihinden itibaren 100 TL, 2023 yılında ise 1.018 TL olarak uygulanmıştır.

2024 yılında en az ve en fazla $1.018 \times 1,5846 = 1.613$ TL

Ayrıca, bu Kanun'un 5 inci maddesindeki, bu Kanun hükümlerinin uygulanması sebebiyle müstahdem veya işçi kazançlarını veya bu kimselere ait diğer hakları daha aşağı hadlere indiren işveren veya işveren vekiline, belediye encümenince müstahdem veya işçilerin uğradıkları zararın iki katı kadar idarî para cezası verilecektir.

5 - 7126 Sayılı Sivil Savunma Kanunu

9.6.1958 tarih ve 7126 sayılı Yasa'nın 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Yasa ile

değişik 47 nci maddesine göre, bu Yasa hükümlerine göre tatbiki ilan olunan sivil savunma tedbirlerine riayet etmeyen bütün vatandaşlarla resmi veya özel daire, müessese ve teşekküllerin mesul amirlerine, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.

Söz konusu para cezası 2008 yılından itibaren yasa gereği yeniden değerlendirilerek oranında artırılarak güncellenmiş, 2023 yılında 581 TL olarak uygulanmıştır.

2024 yılında $1.295 \times 1,5846 = 2.052$ TL

İdarî para cezasına itiraz : 7126 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idarî para cezasına ilişkin idarî yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren **en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine** başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

6 - 2872 Sayılı Çevre Kanunu

9.8.1983 tarih ve 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20 nci maddesinde, idarî nitelikteki cezalar sayılmıştır. Bu Kanun'un 24 üncü maddesi, Kanunda öngörülen idarî yaptırım kararlarını verme yetkisini Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na tanımıştır.

Ancak, bu yetki, anılan Yasa'nın 12 nci maddesinin birinci fıkrasındaki, "*Kanun hükümlerine uyulup uyulmadığını denetleme yetkisi, Bakanlığa aittir. Gerekteğinde bu yetki, anılan Bakanlıkça il özel idarelerine, çevre denetim birimlerini kuran belediye başkanlıklarına, ... devredilir. Denetimler, Bakanlığın*

belirlediği denetim usul ve esasları çerçevesinde yapılır." hükmü uyarınca, denetim yetkisinin devredildiği kurum ve merciler tarafından da kullanılabilir olacaktır. Dolayısıyla idari yaptırım yetkisi, çevre denetim birimlerini kuran ve yetki devri yapılan belediyelerce de kullanılabilir olacaktır.

Ayrıca, Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin 10 uncu maddesi ile; 2872 sayılı Çevre Kanunu'na ve ilgili yönetmeliklere göre çevre ve insan sağlığına zarar veren, kişilerin huzur ve sükununu, beden ve ruh sağlığını bozacak şekilde **gürültü** yapan fabrika, işyeri, atölye, eğlence yerleri gibi müesseseleri tutanak düzenleyerek yetkili mercilere bildirmek ve bu konuda kendisine verilen görevleri yerine getirmek zabıtaya görev olarak verilmiştir.

2872 sayılı Yasa'nın 14 üncü maddesine göre, kişilerin huzur ve sükununu, beden ve ruh sağlığını bozacak şekilde ilgili yönetmeliklerle belirlenen standartlar üzerinde gürültü ve titreşim oluşturmak yasaktır. Bu kapsamda anılan Yasa'nın 14 üncü maddesine istinaden hazırlanan **Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği**, 4.6.2010 tarih ve 27601 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yönetmeliğin 5 inci maddesinin (b) bendi; "*Bir motorlu araç üzerinde veya içinde; korna veya ses çıkaran başka bir cihazın zorunlu haller dışında gürültü rahatsızlığına neden olacak şekilde çalınması yasaktır.*" **hükmünü getirmiştir.**

Eğlence yerleri ve rekreasyon alanlarından kaynaklanan çevresel gürültü düzeyi ve gürültünün önlenmesine

ilişkin kriterler Yönetmeliğin 24 üncü maddesinde belirtilmiştir. Söz konusu Yönetmeliğin (g) bendine göre; “*Kapalı eğlence yerlerinin dış giriş kapıları üzerine “Dikkat: içerideki ses düzeyi insan sağlığına zararlıdır.” şeklinde ışıklı ikaz levhalarının asılması zorunludur.*” hükmü yer almaktadır.

Söz konusu Yönetmelik’te yer alan gürültü kaynakları bazında yaşanan sorunlar nedeniyle oluşan şikayetlerin değerlendirilmesi veya programlı veya programsız yapılacak denetimlerde; belediye sınırları ve mücavir alan içerisinde Çevre Kanunu’na istinaden **yetki devri yapılan belediyelerce**, yetki devri yapılmadığı takdirde ise Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerince işbirliği ve koordinasyon içinde yapılır (2872 s. K. m.39).

2872 sayılı Yasa’nın 14 üncü maddesine göre çıkarılan yönetmelikle belirlenen önlemleri almaya veya standartlara aykırılığı şeklinde gürültü veya titreşime neden olanlara, konutlar için 400 Türk Lirası, ulaşım araçları için 1.200 Türk Lirası, işyerleri ve atölyeler için 4.000 Türk Lirası, fabrika, şantiye ve eğlence gürültüsü için 12.000 Türk Lirası idari para cezası verilir. Bu cezalar; 2023 yılında sırayla 4.839 TL, 14.613 TL, 48.828 TL ve 146.576 TL olarak uygulanmıştır.

2024 yılında $4.839 \times 1,5846 = 7.667$ TL

$14.613 \times 1,5846 = 23.155$ TL

$48.828 \times 1,5846 = 77.372$ TL

$146.576 \times 1,5846 = 232.264$ TL

olarak uygulanacaktır.

26.04.2006 tarih ve 5491 sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına

Dair Kanun’un yürürlüğe girmesiyle, bu Kanun gereği yapılacak denetim ve idari yaptırım yetkisinin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’nda olması, gerektiğinde yetkinin Bakanlıkça; il özel idarelerine, çevre denetim birimlerini kuran belediye başkanlıklarına veya yasa da belirtilen diğer kurum ve kuruluşlara devredilir.

Yargıtay 19. CD. 9.4.2015 günlü, E.2015/50, K.2015/171 sayılı Kararında; “*Kabahatler Kanununa göre gürültü yapma eylemi için Emniyet yetkilileri idari para cezası düzenleme yetkisine sahip iken, Çevre Kanunu ve bağlantılı mevzuatından kaynaklanan gürültü yapma veya gürültüye neden olma eylemi için Emniyet yetkililerinin idari para cezası uygulama yetkilerinin olmadığı, zira 2872 Çevre Kanununun 12. maddesine göre bu yetkinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkililerine ait olduğu, ancak bu yetkinin çevre denetimi birimi kuran belediye başkanlıkları gibi sınırlı kurumlara devredilebileceği, Kanunun bu maddesinde yetkinin devredilebileceği kurumlar arasında Emniyetin sayılmadığı, dolayısı ile yetkilerinin bulunmadığı;*

Öte yandan, Çevre Kanununa göre verilebilecek idari yaptırımlara karşı tebliğden itibaren 30 gün içerisinde idari mahkemesinde dava açılacak iken, Kabahatler Kanununa göre verilen idari para cezalarına karşı tebliğ veya tefhimden itibaren 15 gün içerisinde Sulh Ceza Mahkemesine başvurulması gerektiği”ne hükmedilmiştir.

Çevre Kanunu’nda öngörülen idari yaptırımların uygulanmasını gerektiren fiillerle ilgili olarak yetkili denetleme elemanlarınca bir tutanak

düzenlenir. Bu tutanak, denetleme elemanlarının bağlı bulunduğu ve idarî yaptırım kararını vermeye yetkili mercie intikal ettirilir.⁶ Bu merci, tutanağı değerlendirerek gerekli idarî yaptırım kararını verir. İdarî yaptırım kararı, 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre idarî yaptırım kararını veren merci tarafından ilgiliye tebliğ edilir.

Şunu da belirtelim ki, 12 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca denetim yetkisi verilen kurum (belediye) ve merciler tarafından verilen idarî para cezalarının yüzde ellisi, bu Kanun uyarınca yapılacak denetimlerle ilgili harcamaları karşılamak ve diğer çevre hizmetlerinde kullanılmak üzere bu kurumların bütçesine gelir kaydedilir, yüzde ellisi ise genel bütçeye gelir kaydedilir.

Son olarak belirtelim ki, Çevre Kanunu'na göre verilen para cezaları ile ilgili uyuşmazlıkların çözüm yeri, idari yargıdır. Konuya ilişkin Danıştay 6. D. 30.1.2007 gün ve E.2006/835, K.2007/440 sayılı Kararında; "2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca verilen para cezasından kaynaklanan uyuşmazlığın çözümünde idari yargının görevli olduğu, söz konusu para cezasının 5326 sayılı Kabahatler Kanunu kapsamına girmediği" açıkça vurgulanmıştır.

7 - 3194 Sayılı İmar Kanunu

3.5.1985 tarih ve 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42 nci maddesinde belirtilen ve imar mevzuatına aykırılık teşkil

eden fiil ve hallerin tespit edildiği tarihten itibaren on iş günü içinde belediye encümenince sorumlular hakkında, üstlenilen her bir sorumluluk için ayrı ayrı olarak bu maddede belirtilen idari müeyyideler uygulanır.

• Yasa'nın 1 inci fıkrasına göre; ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere veya imar mevzuatına aykırı olarak yapılan **yapının sahibine, yapı müteahhidine veya aykırılığı altı iş günü** içinde idareye bildirmeyen ilgili **fenni mesullere** yapının mülkiyet durumuna, bulunduğu alanın özelliğine, durumuna, niteliğine ve sınıfına, yerleşmeye ve çevreye etkisine, can ve mal emniyetini tehdit edip etmediğine ve aykırılığın büyüklüğüne göre, 1.000 TL (2024 yılı 5.249,65 TL)'den az olmamak üzere, aşağıdaki şekilde hesaplanan idari para cezaları uygulanır:

Sınıfı	Grubu	Para Cezası Tutarı/Oranı
a) Bakanlıkça belirlenen yapı sınıflarına ve gruplarına göre yapının inşaat alanı üzerinden hesaplanmak üzere, mevzuata aykırılığın her bir metrekaresi için;		
1	I. Sınıf	A Grubu yapılara 44,875875 TL
	B Grubu yapılara 74,793126 TL	
2	II. Sınıf	A Grubu yapılara 119,669005 TL
	B Grubu yapılara 164,544883 TL	
3	III. Sınıf	A Grubu yapılara 269,255262 TL
	B Grubu yapılara 299,172510 TL	
4	IV. Sınıf	A Grubu yapılara 344,048388 TL
	B Grubu yapılara 373,965640 TL	
	C Grubu yapılara 463,717396 TL	
5	V. Sınıf	A Grubu yapılara 568,427772 TL
	B Grubu yapılara 688,096780 TL	
	C Grubu yapılara 777,848534 TL	
	D Grubu yapılara 942,393415 TL	

⁶ İdarî yaptırım kararlarına karşı, tebliğ tarihinden itibaren **otuz gün** içinde idare mahkemesinde dava açılabilir.

b) Mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmayan, yapının cephelerini ve diğer yapı elemanlarını değiştiren veya yapı malzemesi için öngörülen gereklere aykırı bulunan uygulamalar için, Bakanlıkça yayımlanan ve aykırılığa konu imalatın tespiti tarihinde yürürlükte bulunan birim fiyat listesine göre ilgili idarece belirlenen bedelin % 20'si kadar idari para cezası verilir.	% 20'si
--	---------

c) (a) ve (b) bentlerine göre cezalandırmayı gerektiren aykırılığa konu yapı;		
1	Hisseli parselde diğer maliklerin muvafakati alınmaksızın yapılmış ise cezanın	% 30'u
2	Kamuya veya başkasına ait bir parselde yapılmış ise cezanın	% 40'ı
3	Uygulama imar planında veya parselasyon planında "Kamu Tesisi Alanı veya Umumi Hizmet Alanı" olarak belirlenmiş bir alanda yapılmış ise cezanın	% 60'ı
4	Mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ediyor ise cezanın	%100'ü
5	Uygulama imar planı bulunan bir alanda yapılmış ise cezanın	% 20'si
6	Yapılaşmaya yasaklanmış bir alanda yapılmış ise cezanın	% 80'i
7	Özel kanunlar ile belirlenmiş özel imar rejimine tabi bir alanda yapılmış ise cezanın	% 50'si
8	Ruhsatsız ise cezanın	%180'i
9	Ruhsatı hükümsüz hale gelmesine rağmen inşaatı sürdürülüyor ise cezanın	% 100'ü
10	Yapı kullanma izin belgesi alınmış olmakla birlikte, ruhsat alınmaksızın yeni inşaat faaliyetine konu ise cezanın	% 10'u
11	İnşaat faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılmıyor ise cezanın	% 20'si
12	İnşaat faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılıyor ise cezanın	% 20'si

13	Çevre ve görüntü kirliliğine sebebiyet veriyor ise cezanın	
(a) ve (b) bentlerinde belirtilen şekilde tespit edilen para cezalarının miktarına göre ayrı ayrı hesap edilerek ilave olunur.		
18, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40 ve 41 inci maddelerde belirtilen mükellefiyetleri yerine getirmeyen veya bu maddelere aykırı davranan yapı veya parsel sahibine, harita, plan, etüt ve proje müelliflerine, fenni mesullere, yapı müteahhidine ve şantiye şefine, ilgisine göre ayrı ayrı olmak üzere		29.917,26 TL
Bu fiillerin çevre ve sağlık şartlarına aykırı olması halinde		59.834,48 TL
Can ve mal emniyetini tehdit etmesi halinde		89.751,74 TL
Yapıldığı tarih itibariyle plana ve mevzuata uygun olmakla beraber, mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ettiği veya edeceği ilgili idare veya mahkeme kararı ile tespit olunan yapılara, ilgili idarenin yazılı ikazına rağmen idarece tanınan süre içinde takviyede bulunmayan veya bu yapıları 39 uncu madde uyarınca yıkmayan yapı sahibine		149.586,27 TL

*3194 sayılı Yasa'nın 42 nci maddesine göre idari para cezası 5.249,65 TL'den az olamaz.

** İdari para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 213 s. VUK'nun mük. 298. maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında 1 TL'nin küsuru da dikkate alınmak suretiyle artırılarak uygulanır.

*** Yukarıdaki fıkralarda belirtilen fiil ve hallerin, yapının inşa edilmesi süreci içinde tekrarı halinde, idari para cezaları bir kat artırılarak uygulanır.

**** Yukarıdaki fıkralar uyarınca tahsil olunan idari para cezaları, aynı fiil nedeniyle 5237 sayılı TCK'nın 184 üncü maddesine göre mahkûm olanlara faizsiz olarak iade edilir.

***** 3194/42-ç fıkrası uyarınca idari para cezası verilmesini gerektiren aykırılığa konu alan ile bu alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari m2 birim değerinin çarpımı ile bulunan bedel kadar idari para cezası yukarıdaki bentlere göre verilen para cezalarına ayrıca ilave edilir. Bu fıkraya göre verilen idari para cezasının ilgisine tebliğinden itibaren bir ay içinde aykırılığın giderilmesi ve yapının mevzuata uygun hale getirilmesi halinde bu bent uyarınca ilave edilen para cezası tahsil edilmez.

İmar Kanunu kapsamında verilen para cezalarını bir örnekle açıklamak gerekirse;

Örnek : III. Sınıf A Grubu yapılara 2024 yılında herbir m2 için 269,255262 TL idari para cezası uygulanacaktır. Buna göre 2024 yılında;

1.000 m2 için $1.000 \times 269,255262 = 269.255,26$ TL

İdari para cezası uygulanacaktır.

* 3194 sayılı İmar Kanunu uyarınca verilen para cezasından kaynaklanan uyumsuzluğun çözümünde idari yargının görevli olduğu, söz konusu para cezasının 5326 sayılı Kabahatler Kanunu kapsamına girmediği hk.

(Danıştay 6. D. 30.1.2007 gün ve E.2006/1498, K.2007/438)

* Davacının dava açmaktaki nihai amacının yapısına bitişik olan ve taşın-

mazına tecavüz eden mevzuata aykırı yapıların ortadan kaldırılması olduğu ve yapıların ruhsatlı yapıldığını varsayarak yapı ruhsatının iptali istemiyle dava açtığı, uyumsuzlukta çekme mesafeleri ihlal edilerek ruhsatsız ya da ruhsata aykırı yapılaşmaların olduğunun sabit olması karşısında yapıların mühürlenerek durdurulması ve ruhsata uygun hale getirilmemesi halinde yapı ruhsatının iptal edilmesi görevini yerine getirmeyen idarenin denetim ve gözetim sorumluluğu kapsamında gereken işlemleri yapmaması nedeniyle mahkemece dava konusu yapı ruhsatının iptal edilmesi gerekirken yapı ruhsatının imar planına uygun olduğu gerekçesiyle davanın reddedilmesinde isabet bulunmadığı hakkında.

3194 sayılı İmar Kanununun 32. maddesi uyarınca idarenin, ruhsatsız ya da ruhsata aykırı yapıları mühürleyerek durdurması ve ruhsat alınmaması ya da yapının ruhsata uygun hale getirilmemesi halinde ruhsatın iptaline karar vermesi gerekmektedir.

(Danıştay 6. D. E.2014/3144, K.2017/11821)

* ... işleme dayanak alınan yapı tatil tutanağında, ruhsat eki mimari ve statik projesine tamamen aykırı imalat yapıldığının belirtilmesine rağmen, bu aykırılıkların neler olduğunun ve yüzölçümünün açık ve somut olarak ortaya konulmadığı, sadece çatı katında yapılan kapıcı dairesinin alanına yer verildiği, temel para cezasının ise aykırılıktan etkilenen alanın 4506 m2 olduğu kabul edilerek hesaplandığı, hesap raporunda aykırılıktan etkilenen alanın nasıl tespit edildiğine ilişkin herhangi bir açıklama

da yapılmadığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda; yeterli tespitleri içermeyen yapı tatil tutanağına dayalı olarak tesis edilen para cezası verilmesine ilişkin dava konusu işlemde hukuka uyarlık, davanın reddi yolunda verilen Mahkeme kararında hukuki isabet bulunmamaktadır.

(Danıştay 14. D. 04.12.2014 gün ve E.2014/, K.2014/)

8 - 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu

4.7.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu'nun 1.12.2004 tarihli ve 5259 sayılı Kanun'la yeniden düzenlenen 6 ncı maddesine göre, umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinden;

a) Faaliyetten geçici olarak men edildiği halde süresinden önce açılan,

b) Açık ve kapalı bulunacağı saatlerle uymayan,

c) Bu Kanun'un 12 nci maddesinde belirtilen (*Kanunî istisnalar saklı kalmak üzere, eğlence, oyun, içki ve benzeri amaçlı umuma açık ve açılması izne bağlı yerlerde onsekiz yaşından küçükler çalıştırılmayacağı; polis bar, pavyon, gazino, meyhane gibi içkili yerler ile kıraathane ve oyun oynatılan benzeri yerlere yanlarında veli ve vasileri olsa bile onsekiz yaşını doldurmamış küçüklerin girmesini menedeceği hk.*) yasaklara uymadığı tespit edilen,

d) Mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilen,

İş yerlerinin işletmecilerine 500 TL ile 1.000 TL arasında **idarî para cezası** verilir.

Bu maddede öngörülen idarî para cezaları, belediye sınırları içinde belediye encümeni tarafından verilir. Verilen idarî para cezalarına ilişkin kararlar, ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İdarî para cezaları, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Bu maddede belirtilen aynı fiillerin, bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır.

5252 sayılı Yasa'nın 4 üncü maddesine göre, 2004 yılında yürürlüğe giren kanunlardaki para cezası miktarlarında herhangi bir artırım öngörülmediğinden, 1.6.2005 - 31.12.2005 tarihleri arasında en az 500 TL, en fazla 1.000 TL olarak uygulanmıştır.

2006 ve izleyen yıllarda yeniden değerlendirilerek artırılarak güncellenmiş, 2023 yılında en az 7.394 TL, en fazla 14.864 TL olarak uygulanmıştır.

2024 yılında en az $7.394 \times 1,5846 = 11.716$ TL

en fazla $14.864 \times 1,5846 = 23.553$ TL olarak uygulanacaktır.

9 - 5957 Sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun

11.3.2010 tarihli ve 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 14 üncü maddesine göre;

a) 13 üncü maddenin 1/e bendindeki; “Halde, toptan satış miktarının altında mal satılması”,

(1) bendindeki; “Malların etiketlenmesine, pazar yerine mal getirilmesine, bu yerlerde araç bulundurulmasına, satış yeri numarasını gösterir levhaya, tahsis sahiplerince kullanılacak kimlik kartlarına ve bunlarca giyilecek kıyafetlere ilişkin olarak bu Kanun uyarınca çıkarılan yönetmeliklerdeki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi”,

hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında ..... 1.186 TL,

b) 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (ğ) bendi; “İşyeri veya satış yeri bulunmaksızın toptancı halinde veya pazar yerinde toptan ya da perakende satış yapılması”,

(i) bendi; “Toptancı halinde veya pazar yerinde, çevreyi rahatsız edecek şekilde satış yapılması, alıcı veya tüketiciye karşı sözlü veya fiilî kötü muamelede bulunulması”,

(j) bendine; “Toptancı halinde ya da pazar yerindeki işyeri veya satış yeri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal teşhir edilmesi, satılması, mal veya boş kap bulundurulması”,

(k) bendine; “Toptancı halinde veya

pazar yerinde, atık malzemelerin belirlenen şekilde veya alanlarda toplanmaması ya da satış yeri veya işyerinin temiz tutulmaması”,

hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında 6.127 TL

c) 5 inci maddenin beşinci fıkrasına; “Komisyoncuların satış bedeli üzerinden alacakları komisyon oranı, yüzde sekizi aşmamak üzere taraflarca serbestçe tespit edilir. Bakanlık bu oranı yarıya kadar indirmeye yetkilidir. Fiilen aracılık hizmeti verilmedikçe komisyon ücreti alınmaz.”

Altıncı fıkrasına; “Komisyoncular teslim aldıkları malları cinslerine, doğal özelliklerine, standartlarına, gıda güvenirliliğine ve kalitesine ilişkin şartlara göre özenle korumak ve gerekli bilgileri vermek, kanunî kesintileri satış bedelinden düşükten sonra mal bedelini satış tarihinden itibaren on beş iş günü içinde üreticiye veya üretici örgütüne ödemek zorundadır.”

Yedinci fıkrasına; “Teslim alınan malların satış bedeli ile satın alınan malların alış bedelinden kanuni kesintiler dışında başka bir kesinti yapılamaz.”

Onuncu fıkrasına; “Üreticiler ve üretici örgütleri hariç, sekizinci fıkrada sayılan kişiler toptancı halleri içinde kendi aralarında mal alamaz, satamaz veya devredermez.”

hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında 24.607 TL

13 üncü maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi; “5957 sayılı Kanun hükümlerine aykırı olarak üretici, üretici örgütleri veya tüccarların komisyonculuk faaliyetinde bulunması”,

(g) bendine; “İşyeri veya satış yerin-

de izin alınmaksızın değişiklik yapılması veya bu yerlere ilaveler yapılması”,

(h) bendine; “Aynı kap veya ambalaj içine değişik kalitede ve/veya üzerinde yazılı olan miktardan az mal konulması”,

(i) bendi; “Ölçü ve tartı aletlerinin hileli bir şekilde kullanılması ya da hileli olarak karışık veya standartlara aykırı mal satılması”,

hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında 24.607 TL

ç) Toptancı halinden satın alınmayan veya toptancı haline bildirilmeyen malları taşıyanlara veya bunları depolayanlara, 5 inci maddenin on üçüncü fıkrası uyarınca Bakanlıkça belirlenen asgarî şartları ve bilgileri sözleşmelerde bulunduranlara 24.607 TL

d) 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (d) bendine; “Malın miktarının, satış değerinin, komisyon oranı veya ücretinin ya da kanunî kesintilerin üreticiye geçeceği uygun olmayarak intikal ettirilmesi”,

(f) bendine; “Halde oluşan mal atıklarının ayıklanarak hal içinde ya da dışında toptan veya perakende satılması”,

hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında 36.943 TL

e) 5 inci maddenin on birinci fıkrası; “Perakende satış yapan üreticiler ile toptan veya perakende satış yapan diğer satıcılar; malları cinsine, doğal özelliklerine, kalite ve standartlarına göre sınıflandırmak, gıda güvenilirliğine, teknik ve hijyenik şartlara uygun olarak ürünün özelliğine göre satışa sunmak ve satışa sunulan malların izlenebilirliğine yönelik bilgileri içeren ve Bakanlık ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca belirlenecek teknik özellikle-

re sahip künyelerin kap veya ambalajlarının üzerinde bulundurulmasını sağlamak zorundadır.”,

hükümüne aykırı hareket edenler hakkında 61.602 TL

13 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendindeki; “Malın kalitesine, standardına veya gıda güvenilirliğine ilişkin belgelerde ya da künyesinde bilerek değişiklik yapılması, bunların tahrif veya taklit edilmesi ya da bunlarda üçüncü şahısları yanıltıcı ifadelere yer verilmesi”,

hükümüne aykırı hareket edenler hakkında 61.602 TL

f) 6 ncı maddenin ikinci fıkrasındaki; “Meslek mensupları, serbest rekabete engellemek amacıyla kendi aralarında veya üreticilerle ticarî anlaşmalar yapamaz, uyumlu eylemde bulunamaz ve hâkim durumlarını kötüye kullanamaz.”,

hükümüne aykırı hareket edenler hakkında 123.213 TL

13 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendindeki; “Piyasada darlık yaratmak, fiyatların yükselmesine sebebiyet vermek veya fiyatların düşmesine engel olmak için malların belirli ellerde toplanması, satışından kaçınılması, stoklanması, yok edilmesi, bu amaçla propaganda yapılması veya benzeri davranışlarda bulunulması”,

hükümüne aykırı hareket edenler hakkında 123.213 TL

14 üncü maddenin birinci fıkrasının (f) bendindeki; “Gerçeğe aykırı analiz raporu düzenlenmesi veya bu raporun düzenlenmesinin sağlanması” hükümüne aykırı hareket edenler hakkında 123.213 TL

idari para cezası uygulanır.

13 üncü maddenin birinci fıkrasının (b), (h), (ı), (i), (j) ve (k) bentlerine aykırı hareketten dolayı bu maddede öngörülen idari para cezaları pazar yerlerindeki tahsis sahipleri için onda biri oranında uygulanır.

14 üncü maddede öngörülen idari para cezalarının verilmesini gerektiren fiillerin bir takvim yılı içinde tekrarı hâlinde, idari para cezaları her tekrar için iki katı olarak uygulanır. İdari para cezası uygulama yetkisi belediyelerde belediye encümenince kullanılır.

10 - 4925 Sayılı Karayolu Taşıma Kanunu

Terminallerdeki belediye zabıta birimleri, 10.7.2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu ve Karayolu Taşıma Yönetmeliği'nin kendilerine yüklediği görev ve yetkileri doğrudan yerine getirir ve kullanırlar.

Uygulanacak idari para cezaları, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununun 2.8.2013 tarihinde yürürlüğe giren 6495 sayılı Kanun'la değişik 26 ncı maddesinde belirtilmiştir.

....

c) Taşıma hizmetlerini kabul edilebilir bir neden olmaksızın veya zorunlu haller dışında yapmaktan kaçınan taşımacılara (m.5/6): 5.679 TL

ç) Bir taşımacının diğer bir taşımacının taşıma faaliyetini engellemesi hâlinde (m.5/7): 1.608 TL

d) Yolcu ve eşya taşımaları, kanunlara ve taşımacı ile yolcu ve gönderen arasındaki sözleşmelere uygun olarak yapılır. Yolcu taşımaları biletsiz veya taşıma söz-

leşmesiz, eşya taşımaları taşıma senetsiz yapılamaz (m.6/1). Buna aykırı davranan taşımacılara : 5.679 TL

- Taşımacı, yolcu ve eşyanın güvenlik içinde taşınmasından sorumludur. Yolcu ve gönderenler de taşımacının güvenlik yönünden almış olduğu tedbirlere uymak zorundadırlar (m.6/3).

- Taşımacı, çevre kirliliğini önleme, çevre ve insan sağlığını koruma amacıyla yürürlüğe konulan mevzuat hükümlerine uymak zorundadır (m.6/4).

Bu hükümlere aykırı davranan taşımacılara : 3.397 TL

e) Taşımacı, yolcuların sağlıklı, rahat ve güvenli bir yolculuk yapmasını sağlayacak tedbirleri almak, yolcu ve eşyayı taahhüt ettiği yere kadar götürmekle yükümlüdür (m.7/1). Buna aykırı davranan yolcu taşımacılarına : 11.409 TL

f) Acentelik ve taşıma işleri komisyonculuğu yetki belgesine sahip olanlar taşımacı yetki belgesi almadan kendi ad ve hesaplarına taşıma yapamaz ve yaptıramazlar.

Taşıma işleri komisyoncularının, kendi namlarına eşya taşıtabilmeleri için bu taşımaları bir müvekkil hesabına yapmaları zorunludur. Yolcu taşımacılığında komisyonculuk yapılamaz (m.10).

Bu hükümlere aykırı davranan acente ve taşıma işleri komisyoncularına : ..... 7.674 TL

g) Ücret ve zaman tarifesi düzenlenmeyenlere veya ücret ve zaman tarifelerine uymayanlara veya değişik ücret ve zaman tarifeleri uygulayanlara (m.11) 1.682 TL, ücret ve zaman tarifelerini görülebilecek şekilde iş yeri, terminal ve

bilet satış yerlerinde bulundurmayanlara (m.11) 663 TL idari para cezası verilir.⁷

j) Terminal ve ara durak dışında yolcu indirip bindiren taşımacılara (m.32/1) : 1.524 TL

idari para cezası verilir.

Bu kapsamda idarî para cezaları terminallerde, belediye zabıta görevlilerince verilir.

4925 sayılı Kanun'a göre verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren **bir ay** içinde ödenir.

B. İDARİ PARA CEZASI GEREKTİREN FİİLLERİN TEKRARI

Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri ile ilgili olarak, 2559 sayılı Yasa'nın 6 ncı maddesinin son fıkrasında; *"Bu maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır."* hükmü yer almaktadır.

Söz konusu fıkra hükmüne göre; 6 ncı maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, **en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanacaktır.**

Bu madde kapsamında akla şöyle bir soru gelebilir: *"Aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde"* ibaresinden *bir takvim yılı mı yoksa ilk fiil ile son fiil arasındaki zaman mı esas alınacaktır ?*

Dikkat edilirse, madde hükmünün son fıkrasında mali yıldan söz edilmemiştir. Bu itibarla; artırımlı ceza uygulanmasında, bir yıllık sürenin tespiti için suçun ilk işlendiği tarihten itibaren

bir yıllık zaman diliminin esas alınması, başka bir deyişle birinci fiil ile ikinci aynı fiilin, bir yıl içinde tekrarı halinde, idari para cezasının iki kat artırılarak uygulanması gerekmektedir.

Diğer idari cezaları gerektiren fiillerin tekrarı halinde, Belediye encümeni Kabahatler Kanunu'nun 32. maddesine göre idari para cezasını verirken ihlal edilen kararın tarih ve sayısına kısaca konusu da yer vermelidir. Kabahatler Kanunu'nda tekerrür olmadığından tekerrür nedeniyle cezanın iki kat olarak alınması gibi bir encümen kararı alınmaz.

Nitekim **Danıştay 14. Daire E:2013/2967, K: 2014/620 sayılı kararında;** *"Hüküm veren Danıştay Ondördüncü Dairesince, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 54. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendine göre kararın düzeltilmesi istemi yerinde görüldüğünden, Danıştay Ondördüncü Dairesinin 29.11.2012 günlü, E:2011/11988, K:2012/8892 sayılı kararı kaldırılarak, işin esası yeniden incelendi.*

.... Dava konusu uyuşmazlıkta; davalı idarece yapılan 26.04.2010 ve 27.04.2010 tarihli bir ve ikinci tespitler üzerine para cezası uygulanmaksızın, 28.04.2010 ve 29.04.2010 tarihli üçüncü ve dördüncü tespitler üzerine, verilen temel para cezasının iki katının alınarak tekerrür hükmünün uygulandığı görülmektedir.

Bu durumda; tespit tutanakları ile belirlenen aykırılıklar nedeniyle para cezası verilmesinden sonra, aynı aykırı fiil ve hallerin yeniden tespiti halinde, bu miktar üzerinden tekerrür hükmü uygulanmak suretiyle, ceza verilmesi gerekirken, davalı idarece yapılan ilk tespitler üzerine para cezası verilmeksizin dolayısıyla tekerrür-

⁷ Aynı kabahat için 48 saat geçmeden ikinci bir ceza verilmez.

rün şartı olan daha önce ceza verilmiş olma şartı yerine getirilmeksizin, yapılan üçüncü ve dördüncü tespitler üzerine verilen cezanın iki katının alınması suretiyle tesis edilen işlemde hukuka uyarlık bulunmadığından, aksi yöndeki İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, İstanbul 1. İdare Mahkemesinin 31.12.2010 günlü; E:2010/1286, K:2010/2178 sayılı kararının bozulmasına, dosyanın Mahkemesine gönderilmesine, 08.01.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.” denilmiştir.

Ayrıca encümen 32. maddeye göre tahakkuk eden idari para cezası miktarını az bulup artıramaz aynı şekilde indiremez.

V. SONUÇ

İdari para cezası, kamu idarelerinin kendi mevzuatında öngörülen kurallara aykırı eylemlerde bulunanlara verilen para cezalarıdır. Bu kapsamda, idari para

cezası uygulamaya yetkili kurumlardan biri de, belediyelerdir.

Belediyelerce verilecek idari para cezaları başta 5393 sayılı Belediye Yasası olmak üzere, 1608 sayılı Yasa ve çeşitli yasalarda düzenlenmiştir.

İdari para cezaları, her yıl 213 sayılı Kanun'un uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanmaktadır. 2024 yılında uygulanacak yeniden değerlendirme oranı 2023 yılı için % 58,46 (elli sekiz virgül kırk altı) olarak tespit edilmiştir.

Bu kapsamda, belediyeler kendilerine tanınan idarî para cezalarını 2024 yılı Ocak ayından itibaren söz konusu oranda artırarak uygulamaları gerekmektedir. Ayrıca, ceza uygularken bu konuda verilmiş yargı kararları varsa, bu kararların da göz önünde bulundurulması büyük önem taşımaktadır.

KAMUDA YAPIM İŞLERİNDE KAMU İHALE MEVZUATI VE KAMU EKONOMİSİ İLE İLİŞKİSİ

Murat AKDAĞ*

* İnşaat Yüksek Mühendisi

Zaman, Para, İnsan Gücü, Makine ve teçhizatı gibi bir çok ekibin organize bir şekilde en verimli şekilde yürütülen inşaat yapım işlerinde temel maksat; Projeyi en uygun sürede, en uygun bütçe ile en kaliteli şekilde tamamlayarak ortaya bir eser çıkarmaktır. Bu sebeple bir çok ekibin bir araya gelmesiyle gerçekleşen bir yapım işi projesinin her aşaması önemlidir. Bir yapım işinde (bina, karayolu, demiryolu, otoyol, liman, baraj, alt yapı ve benzeri yapım işleri) yönetmeliğe uygun bir eserin ortaya çıkması için projenin parçalarını oluşturan tarafların uygun bir sözleşme zemininde bir araya gelmesi ile mümkündür. Kamuda yapılacak olan yapım işlerinde sözleşme yapılması zorunludur. Kamu ihtiyaçlarının ne olduğu, en verimli şekilde uygun şartlarda

ve zamanında nasıl karşılanacağını tespit edilmesi ve yapılacak olan ihalelerde şeffaflığın ve rekabet koşullarının gerçekleşmesi için ihale sürecine ilişkin esasları belirtmek üzere 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu, ihale sonrasındaki süreçleri belirtmek üzere de 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri kanunları hazırlanmıştır. 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu 22.01.2002 Tarihinde Resmi Gazetede yayınlanmış ve 01.01.2003 Tarihinde yürürlüğe girmiştir. Kamu ihale sürecinin temelini 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri kanunu oluşturmaktadır. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunda belirtilen hususları yürütme görevi idari ve mali özerkliğe sahip Kamu İhale Kurumu (kısa adıyla

KİK) üstlenmiştir. Kamu İhale Kanunu alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işlerini kapsamaktadır. 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun “Kapsam” başlıklı 2 nci maddesinde, “genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, özel idareler ve belediyeler ile bunlara bağlı birlikler, tüzel kişilikler” Kanun kapsamında sayılmıştır. 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 1.Maddesinde; Bu Kanunun amacı, kamu hukukuna tâbi olan veya kamunun denetimini altında bulunan veyahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usulleri belirlemektir şeklindedir.

Kamu İhale Kanununun **Madde 4’ te Tanımlar** geçmekte olan bazı terimler;

Bu Kanunun uygulanmasında;

Tanımlar

Mal : Satın alınan her türlü ihtiyaç maddeleri ile taşınır ve taşınmaz mal ve hakları,

Hizmet : (Değişik: 30/7/2003-4964/3 md.) Bakım ve onarım, taşıma, haberleşme, sigorta, araştırma ve geliştirme, muhasebe, piyasa araştırması ve anket, danışmanlık, tanıtım, basım ve yayım, temizlik, yemek hazırlama ve dağıtım, toplantı, organizasyon, sergileme, koruma ve güvenlik, meslekî eğitim, fotoğraf, film, fikrî ve güzel sanat, bilgisayar sistemlerine yönelik hizmetler ile yazılım hizmetlerini, taşınır ve taşınmaz mal ve hakların kiralanmasını ve benzeri diğer hizmetleri,

Yapım : Bina, karayolu, demiryolu, otoyol, havalimanı, rıhtım, liman, tersane, köprü, tünel, metro, viyadük, spor tesisi, alt yapı, boru iletim hattı, haberleşme

ve enerji nakil hattı, baraj, enerji santrali, rafineri tesisi, sulama tesisi, toprak ıslahı, taşkın koruma ve dekapaj gibi her türlü inşaat işleri ve bu işlerle ilgili tesisat, imalat, ihzarat, nakliye, tamamlama, büyük onarım, restorasyon, çevre düzenlemesi, sondaj, yıkma, güçlendirme ve montaj işleri ile benzeri yapım işlerini,

Tedarikçi : Mal alımı ihalesine teklif veren gerçek veya tüzel kişileri veya bunların oluşturdukları ortak girişimleri,

Hizmet sunucusu : Hizmet alımı ihalesine teklif veren gerçek veya tüzel kişileri veya bunların oluşturdukları ortak girişimleri,

Yapım müteahhidi : Yapım işi ihalesine teklif veren gerçek veya tüzel kişileri veya bunların oluşturdukları ortak girişimleri,

Aday: Ön yeterlik için başvuran gerçek veya tüzel kişileri veya bunların oluşturdukları ortak girişimleri,

Ortak girişim : (Değişik: 30/7/2003-4964/3 md.) İhaleye katılmak üzere birden fazla gerçek veya tüzel kişinin aralarında yaptıkları anlaşma ile oluşturulan iş ortaklığı veya konsorsiyumları,

İstekli : Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesine teklif veren tedarikçi, hizmet sunucusu veya yapım müteahhidini,

İstekli olabilecek : (Ek: 20/11/2008-5812/2 md.) İhale konusu alanda faaliyet gösteren ve ihale veya ön yeterlik dokümanı satın almış gerçek veya tüzel kişiyi ya da bunların oluşturdukları ortak girişimi,

Yerli istekli : (Değişik: 30/7/2003-4964/3 md.) Türkiye Cumhuriyeti vatan-

daşı gerçek kişiler ile Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişilikleri,

Yüklenici : Üzerine ihale yapılan ve sözleşme imzalanan istekliyi,

İdare : İhaleyi yapan bu Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşları,

İhale yetkilisi : (Değişik: 30/7/2003-4964/3 md.) İdarenin, ihale ve harcama yapma yetki ve sorumluluğuna sahip kişi veya kurulları ile usulüne uygun olarak yetki devri yapılmış görevlilerini,

Başvuru belgesi : Belli istekliler arasında ihale usulünde ön yeterliğe katılan aday tarafından yeterliğinin tespitinde kullanılmak üzere sunulan belgeleri,

İhale dokümanı : İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinde; isteklilere talimatları da içeren idari şartnameler ile yaptırılacak işin projesini de kapsayan teknik şartnameler, sözleşme tasarısı ve gerekli diğer belge ve bilgileri,

Ön proje : Belli bir yapının kesin ihtiyaç programına göre; gerekli arazi ve zemin araştırmaları yapılmadan, bilgilerin halihazır haritalardan alındığı, çevresel etki değerlendirme ve fizibilite raporları dahil elde edilen verilere dayanılarak hazırlanan plân, kesit, görünüş ve profillerin belirtildiği bir veya birkaç çözümlü içeren projeyi,

Kesin proje : Belli bir yapının onaylanmış ön projesine göre; mümkün olan arazi ve zemin araştırmaları yapılmış olan, yapı elemanlarının ölçülendirilip boyutlandırıldığı, inşaat sistem ve gereçleri ile teknik özelliklerinin belirtildiği projeyi,

Uygulama projesi : Belli bir yapının

onaylanmış kesin projesine göre yapının her türlü ayrıntısının belirtildiği projeyi,

İhale : Bu Kanunda yazılı usul ve şartlarla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin istekliler arasından seçilecek birisi üzerine bırakıldığını gösteren ve ihale yetkilisinin onayını müteakip sözleşmenin imzalanması ile tamamlanan işlemleri,

Teklif : Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde isteklinin idareye sunduğu fiyat teklifi ile değerlendirmeye esas belge ve/veya bilgileri,

Açık ihale usulü : Bütün isteklilerin teklif verebildiği usulü,

Belli istekliler arasında ihale usulü : Ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda idare tarafından davet edilen isteklilerin teklif verebildiği usulü,

Pazarlık usulü : Bu Kanunda belirtilen hallerde kullanılabilen, ihale sürecinin iki aşamalı olarak gerçekleştirildiği ve idarenin ihale konusu işin teknik detayları ile gerçekleştirme yöntemlerini ve belli hallerde fiyatı isteklilerle görüştüğü usulü,

Doğrudan temin : Bu Kanunda belirtilen hallerde ihtiyaçların, idare tarafından davet edilen isteklilerle teknik şartların ve fiyatın görüşülerek doğrudan temin edilebildiği usulü,

Sözleşme : Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinde idare ile yüklenici arasında yapılan yazılı anlaşmayı,

Kurum : Kamu İhale Kurumunu,

Kurul : Kamu İhale Kurulunu,

Ön ilan : (Ek: 20/11/2008-5812/2 md.) Yıl içerisinde ihale edilmesi planlanmış işlere ilişkin olarak, mali yılın başlangıcı-

nı izleyen mümkün olan en kısa sürede yapılan duyuruyu,

Elektronik Kamu Alımları Platformu : (Ek: 20/11/2008-5812/2 md.) İdareler ile kamu alımları sürecine taraf olanların bu sürece ilişkin işlemleri internet üzerinden gerçekleştirebilecekleri ve Kurum tarafından yönetilen elektronik ortamı,

Dinamik alım sistemi : (Ek: 20/11/2008-5812/2 md.) İhale dokümanına uygun ön teklif veren ve sistemin geçerlik süresi içerisinde yeterlik kriterlerini sağlayan bütün isteklilerin sisteme kabul edildiği, piyasada mamul olarak bulunan malların tedarikine yönelik tamamen elektronik ortamda gerçekleştirilen alım sürecini,

Elektronik eksiltme : (Ek: 20/11/2008-5812/2 md.) Tekliflerin değerlendirilmesinin ardından elektronik ortamda eksiltme şeklinde sunulan yeni fiyatların veya belirli teklif unsurlarına ilişkin yeni değerlerin bir elektronik araç marifetiyle otomatik değerlendirme metodları kullanılarak yeniden değerlendirilmesi ve sıralandırılması şeklinde tekrar eden işlemleri,

Çerçeve anlaşma : (Ek: 20/11/2008-5812/2 md.) Bir veya birden fazla idare ile bir veya birden fazla istekli arasında, belirli bir zaman aralığında gerçekleştirilecek alımların özellikle fiyat ve mümkün olan hallerde öngörülen miktarlarının tespitine ilişkin şartları belirleyen anlaşmayı,

Teminat mektubu: (Ek: 28/11/2017-7061/65 md.) Bankalar tarafından verilen teminat mektupları ile Türkiye'de yerleşik sigorta şirketleri tarafından kefalet

sigortası kapsamında düzenlenen kefalet senetlerini, ifade etmektedir.

İkinci kısmı ise İhaleye Katılım kuralları geçmekte olup, yaklaşık maliyet belirlenmesinde kullanılan eşik değerler, yaklaşık maliyet ve ihaleye katılımı yeterlilik kuralları gibi ihale süreci ile ilgili bilgileri içermektedir.

Ülkemizde son dönemlerde yaşanan ekonomik sıkıntılar her alanda etkisini göstermektedir. Nitekim hükümetin son dönemde açıklamış olduğu Kamuda Tasarruf Tedbirleri ekonomide yaşanan sıkıntıların dikkate alınması gerektiğinin göstergesidir. Bu sebeple kamu alımlarının ekonomideki bu öneminden ötürü kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılması önem arz etmektedir. Ancak değişen ve gelişen ülkemizde bazı ihtiyaçlarını karşılamak için yapım işleri de devam etmektedir. Özellikle 06 Şubat günü yaşanan Kahramanmaraş merkezli deprem bölgede bir çok yapının yıkımına ve ayakta duran yapıların çoğunun da yıkılıp yeniden yapılmasına sebep olmuştur. Bu sebeple gerek depremden dolayı gerek ise gelişmeye paralel olarak yapım işleri ihalelerinde yıldan yıla artış göstermektedir. Yapım işi ihalelerinde kamu kaynağı ihtiyacının belirlenmesinde iki temel etken temel etkenin, yapılacak yapım işine en uygun sözleşme türü ve yapım işine ait idarece hesaplanan yaklaşık maliyetin doğru ve gerçekçi bir hesaplama belirlenmesi ve buna en uygun sözleşme bedelinin seçilmesidir.

22.01.2002 Tarihinde Resmi Gazetede yayımlanan ve 01.01.2003 Tarihinde yürürlüğe giren 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu 6. Maddesinde; ihaleler sonucunda yapılacak sözleşme türlerini

tanımlanmaktadır. En çok kullanılan iki sözleşme tipinden; Anahtar teslimi götürü bedel sözleşme yapım işlerinde işin tamamı için isteklinin teklif ettiği toplam bedel üzerinden düzenlenen ve % 10'a kadar iş artışı yapılabilen; götürü bedel sözleşme mal veya hizmet alımı işlerinde işin tamamı için isteklinin teklif ettiği toplam bedel üzerinden düzenlenen ve iş artışı yapılamayan; birim fiyat sözleşme yapım işlerinde her bir iş kaleminin miktarı ile bu iş kalemleri için istekli tarafından teklif edilen birim fiyatların çarpımı sonucu bulunan toplam bedel üzerinden düzenlenen ve % 20'ye kadar iş artışına müsaade eden (Cumhurbaşkanı kararı ile yapım işlerinde % 40'a kadar) ; karma sözleşme ise yapım işlerinde iş kalemlerinin bir kısmı için anahtar teslimi götürü bedel, bir kısmı için birim fiyat teklifi alma metotları ile yapılan ihaleler sonucunda tanzim edilen sözleşmelerdir. Kamuda yapım işine ait en uygun sözleşme tipinin tespit edilmesi proje riskleri ve kamu tasarrufu açısından önem taşımaktadır. Sözleşme türlerinden Anahtar Teslimi Götürü Bedel sözleşme ile Birim Fiyatlı Sözleşme tiplerinin kamu (idare) tarafından avantajları ve dezavantajları açısından değerlendirilmiş olup çizelge 1'de tablo halinde gösterilmiştir.

Anahtar Teslimi Götürü Bedel Sözleşme	Birim Fiyatlı Sözleşme	
Projelerin İhale Aşamasında	Yapım İşine ait İhale yapılmadan önce onaylı uygulama ve detay projelerin hazır olması (kesin proje) gerekmektedir.	Ana Yapım İşinin özelliği değişmemek kaydıyla tüm detayların hazır olması beklenmeyebilir. Avan (ön proje) ile ihaleye çıkılabilir.
Proje Değişikliği Nedeniyle Keşif Artışı Oranları	Çok kısıtlı oranda (% 10'a kadar) iş artışı yapılabilir.	İş artışı oranları daha fazla yapılabilmekte. (% 20'ye kadar, bu oran Cumhurbaşkanlığı kararı ile % 40'a kadar çıkabilmektedir.)
Yapım işine ait olabilecek değişiklikler yüzünden yüklenici ile idare arasında çıkabilecek anlaşmazlıklar	Kesin proje ile ihaleye çıkıldıktan sonra olası değişikliklerde yüklenici ile idare arasında anlaşmazlık olasılığı çok yüksektir.	Avan proje ile ihale yapıldığından, olası değişiklikler belirlenen fiyatları kapsayacağından değişiklikler yüzünden anlaşmazlık çıkma olasılığı düşüktür.
Toplam Maliyet	Maliyeti önceden belirlenmiştir. Kamu (idare) açısından maliyeti bilindiğinden avantajlıdır.	Maliyet projede değişiklik yapılma olasılığı yüksek olmasından dolayı toplam maliyette değişiklik olabilir.
İşin Süresi	Yüklenici işi en kısa sürede bitirmeyi amaçlar. İşin süresinin uzatılması yüklenici açısından risktir. Yüklenici kaynaklı süre uzatımı sebebiyet olursa cezai şartlara tabii olur.	Yüklenici işi en kısa sürede bitirmeyi amaçlar. İşin süresinin uzatılması yüklenici açısından risktir. Yüklenici kaynaklı süre uzatımı sebebiyet olursa cezai şartlara tabii olur.
İşveren Denetimi	Yapılan işin sözleşme ve ekleri ile fen ve sanat kaidelerine uygunluğunun sürekli ve ciddi olarak denetimi gereklidir.	Yapılan işin sözleşme ve ekleri ile fen ve sanat kaidelerine uygunluğunun denetimi gereklidir.

Kamu Alımları İzleme Raporu 2022 sonuç bilgisine göre, 4734 sayılı Kanun Kapsamında Belirtilen İhale Usullerine Göre Yürütülen Kamu Alımlarının İhale Türüne Göre Sınıflandırılmasında yılı ilk 6 ayında sonuç bilgisi Kamu İhale Kurumuna gönderilen ve 4734 sayılı Kanun kapsamında yapılan ihalelerin adet olarak;

%47,07'si mal alımı, **%19,81'i yapım işi**, %32,97'si hizmet alımı ve %0,15'i danışmanlık hizmet alımına aittir. İhaleler tutar bazında değerlendirildiğinde ise ilgili dönemde Kanun kapsamındaki usullere göre gerçekleştirilen toplam kamu alımı harcamalarının %52,27'si yapım işine harcandığı görülmektedir. (**Tablo 1.1.** 4734 sayılı Kanun Kapsamında Yapılan Kamu Alımlarının Türlerine Göre Dağılımı)

İhale Türü	Kamu Alım Miktarı (Adet)		Kamu Alım Tutarı (1000 TL)	
			2022 Yılı İlk 6 Ay	%
Mal Alımı	15.844	47,07	49.499,255	27,19
Yapım İşİ	6.668	19,81	95.151,133	52,27
Hizmet Alımı	11.100	32,97	36.914,855	20,28
Danışmanlık Hizmet Alımı	50	0,15	489,291	0,27
Toplam	33.662	100,00	182.054,534	100,00

Kaynak: Kamu Alımları İzleme Raporu 2022

Türkiye, sürekli gelişme ve büyüme arzusu içerindedir. Bu değişim ve sürekli gelişim arzusu kamu hizmetlerinde meydana gelen büyümeye bağlı olarak

kamu yatırımlarına harcanan paraların ekonomideki pay oranının artmasına sebep olmaktadır. Kamu yatırımı harcamalarının ekonomideki bu hatırı sayılı payından ötürü kamu kaynaklarının daha etkin ve verimli kullanılması ülke ekonomisine olan katkısı şüphesiz daha önemli kılmaktadır. Gelişmeye bağlı artan kamu yatırımları gibi ülkemizde son dönemlerde meydana gelen 06 Şubat depremi ve iklim değişikliğine bağlı yaşanan doğal afetlerden kaynaklı zararları kamuya ekstra bir yük getirmiştir. Buna paralel olarak söz konusu meydana gelen zararları sosyal devlet anlayışı gereği karşılamak için kamuda bu görevi daha çok üstlenen başta Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, AFAD, Mahalli İdareler ve diğer kamu kuruluşlarında yapım işi ihaleleri de yıldan yıla artış göstermektedir. Yapım işi ihalelerinde kamu kaynağı ihtiyacının belirlenmesinde ve kamu harcamalarının en verimli şekilde kullanılmasında temel etken yapılması planlanan yapım işine ait KDV hariç hesaplanan Yaklaşık Maliyet hesabıdır. Yapım işlerine ait yaklaşık maliyet hesaplamada kullanılan birim fiyatlar T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olmak üzere birim fiyat belirleme görev ve yetkisi bulunan diğer kamu kurumları tarafından belirlenmektedir. Tüm bu hususları belirlemek için yol gösterici olarak Kamu ihtiyaçlarının ne olduğu, en verimli şekilde uygun şartlarda ve zamanında nasıl karşılanacağını tespit edilmesi ve yapılacak olan ihalelerde şeffaflığın ve rekabet koşullarının gerçekleşmesi için ihale sürecine ilişkin esasları belirtmek üzere 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu, ihale sonrasındaki süreçleri belirtmek üzere de 4735 Sayılı Kamu İhale

Sözleşmeleri kanunları hazırlanmıştır. Kamu Alımları İzleme Raporu 2022 sonuç bildirgesine göre 2022 yılının ilk 6 ayında Kamuda yapım işine harcanan tutarın, toplam kamu alımı harcamalarının %52,27'si oluşturmaktadır. Bu sebeple kamu yatırımlarında harcanmak üzere ayrılan ödeneklerin doğru bir şekilde yerinde bir tespit ile ihtiyacı karşılamak üzere yapılması planlanan yapım işinde, yaklaşık maliyetin gerçekçi ve doğru hesaplanması, ihaleye en uygun sözleşme tipinin seçilip, kullanılması kamu tasarrufu açısından oldukça önemlidir. Sözleşme bedeli ile yaklaşık maliyet oranı, kamunun gerçekleştirilen ihalelerden ne

kadar tasarruf ettiğini belirleyen önemli bir göstergedir. Yaklaşık Maliyetin tespit çalışmalarının doğru ve yerinde yapılması oldukça önemlidir. Yaklaşık Maliyeti hesaplamalarında meydana gelecek sapmaların tek bir kuruşu bile kamuda harcamalarında zarara sebebiyet verecektir. Kamu ihale sisteminde yapım işleri için idareler tarafından ihaleye ilişkin arsa temini ve imar işlemleri, arazi ve zemin etüdü, projelerin hazırlanması ve belki de en önemlisi yaklaşık maliyet hesabının yapılması gibi teknik çalışmaların yapıldığı ihale onayının alınması ile başlayan yapım işi ihale sürecinin her aşaması önemlidir.

MAHALLİ İDARE ŞİRKETLERİNDE YEVMIYE DEFTERİNİN KAPANIŞ ONAYININ YAPTIRILMA ZAMANI

Mustafa YAVUZ*

* Gümrük ve Ticaret Uzmanı

1. GİRİŞ

Mahalli idareler (belediyeler ve il özel idareleri), kendilerine verilen görev ve hizmet alanlarında ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre şirket kurabilmektedir. Mahalli idareler tarafından kurulan veya ortak olunan anonim ve limited şirketler, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu¹ (TTK) hükümlerine tabi sermaye şirketleri olup, mahalli idarelerin tüzel kişiliğinden ayrı ve bağımsız özel hukuk tüzel kişileri mevcuttur. Mahalli idarelerin kurduğu veya ortak olduğu ticaret şirketlerine, kamu tüzel kişiliği kazandıran herhangi bir kanun hükmü bulunmadığı gibi, kamusal yetki ve ayrıcalıklar tanınmamıştır.

¹ 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Dolayısıyla, söz konusu şirketler, diğer şirketler gibi anılan Kanunda öngörülen yükümlülüklerle tabidir. Bu yükümlülüklerden birisi de ticari defterlerin tutulmasıdır. Bahsi geçen defterlerde, şirketin ticari işlemleriyle ticari işletmesinin iktisadi ve mali durumunun, borç ve alacak ilişkilerinin ve her hesap dönemi içinde elde edilen neticelerin açıkça görülebilir bir şekilde ortaya konulması zorunludur.

Mahalli idare şirketleri tarafından tutulması gereken ticari defterler ise; yevmiye defteri, defteri kebir, envanter defteri, pay defteri, yönetim kurulu karar defteri ile genel kurul toplantı ve müzakere defteridir. Kanun koyucu, çift defter kullanımını şeklinde tezahür eden kötü niyetli uygulamaları engellemek ve tica-

ri defterlere olan güveni sağlamak üzere TTK'da ticari defterler için açılış ve/veya kapanış onayı (tasdiki) öngörülmüştür. Mahalli idare şirketlerince tutulması zorunlu olan tüm ticari defterler açılış onayına tabidir. Kapanış onayı ise sadece yevmiye defteri ve yönetim kurulu karar defteri için kabul edilmiştir. Yönetim kurulu karar defterinin kapanış onayının izleyen faaliyet döneminin birinci ayının sonuna kadar, yevmiye defterinin kapanış onayının ise izleyen faaliyet döneminin altıncı ayının sonuna kadar notere yaptırılması gerekmektedir.

İşte bu çalışmada, mahalli idare şirketlerinde yevmiye defterinin kapanış onayının yaptırılma zamanı detaylı olarak incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

2. GENEL HATLARIYLA YEVMİYE DEFTERİ

Mahalli idare şirketlerince tutulması gereken yevmiye defteri, ticari işletmelerde, kayda geçirilmesi icap eden işlemlerin ilgili belge ya da ispata dayanan evraktan çıkarılarak tarih sırasıyla ve "madde" halinde düzenli bir şekilde yazıldığı defterdir. Muhasebede ise bu defter, ticari işlemlerin belgelere dayanarak tarih sırasıyla, maddeler halinde kaydının yapıldığı defter, günlük defter şeklinde tarif edilmektedir. Yevmiye defterine yapılan her kaydın belge olarak bir dayanağı vardır. Yevmiye kaydında özellikle; madde sıra numarası, borçlu hesap, alacaklı hesap, tarih, tutar ve her kaydın dayandığı belgelerin türü ile varsa tarihleri ve sayıları belirtilir.

Yevmiye defteri, sayfaları müteselsil (birbirini takip eden) sıra numaralı ve ciltli olur; vergi kanunlarına uygun hareket etmek kaydıyla müteharrik yapraklı

defterler de kullanılabilir. Hemen belirtelim ki, yevmiye defterine muhasebe işlemleri yevmiye maddesi halinde kaydedilir. Yevmiye defterinde iki çizgi arasında yer verilen terimler yevmiye maddesini oluşturur. Yevmiye maddesine kayıt yapılırken önce borçlu hesaplar, daha sonra da alacaklı hesaplar kaydedilir. Borçlu hesapların tutarları borç sütununa, alacaklı hesapların tutarı ise alacak sütununa yazılır. Her yevmiye maddesinin altında işlemi açıklayan kısa bir not yer alır. Ayrıca, yevmiye maddesinin borç ve alacak tutarlarının aynı (eşit) olması gerekir.²

3. YEVMİYE DEFTERİNİN KAPANIŞ ONAYI

TTK'da ticari defterlerin hepsi için açılış onayı kabul edilmesine karşın, kapanış onayı sadece yevmiye defteri ve yönetim kurulu karar defteri için öngörülmüştür. O halde mahalli idare şirketlerinin yevmiye defteri ve yönetim kurulu karar defterinin kapanış onayını yaptırması zorunludur. Bunların dışındaki diğer ticari defterler için ise böyle bir zorunluluk bulunmamaktadır. Kapanış onayının amacı, defter sayfalarının veya satırlarının aralıklı olup olmadığını denetlemek ve böylece sonradan eski tarihli kayıt yapılmasının önüne geçmektir. Kapanış onayından sonra kural olarak defterlere herhangi bir işlem veya kayıt yapılamaz.

Öte yandan, limited şirket şeklinde kurulan mahalli idare şirketlerinde müdür veya müdürler kurulunun şirket yönetimi ile ilgili olarak aldığı

² <http://www.muhasabedersleri.com/genel-muhasebe-2/yevmiye-defteri.html> (Erişim-16.04.2024).

kararlar genel kurul toplantı ve müzakere defterine kaydedilebileceği gibi bu kararlar için ayrı bir müdürler kurulu karar defteri de tutulabilir. Ayrı bir müdürler kurulu karar defteri tutulması halinde müdür veya müdürler kurulu kararları genel kurul toplantı ve müzakere defterine kaydedilemez. Müdürler kurulu karar defterinin tutulması halinde açılış ve kapanış onayları dâhil olmak üzere anonim şirket şeklinde kurulan mahalli idare şirketlerince tutulan yönetim kurulu karar defterine ilişkin hükümler uygulanır. (Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ³ md. 11/4). Dolayısıyla, ayrı bir müdürler kurulu karar defteri tutmayan limited şirket şeklinde kurulan mahalli idare şirketlerinin, bu kararları kaydettiği genel kurul toplantı ve müzakere defteri için kapanış onayı yaptırması gerekmez.

3.1. Yevmiye Defterinin Kapanış Onayının Yaptırılma Zamanı

Mahalli idare şirketleri, yevmiye defterinin kapanış onayını izleyen faaliyet döneminin **altıncı ayının sonuna kadar**, yönetim kurulu karar defterinin (limited şirket şeklinde kurulan mahalli idare şirketlerinde ayrı bir müdürler kurulu karar defteri tutulması halinde bu defterin) kapanış onayını ise izleyen faaliyet döneminin **birinci ayının sonuna kadar** notere yaptırır (TTK md. 64/3).

Mahalli idare şirketleri için faaliyet (hesap) dönemi, esas itibarıyla takvim yılıdır. Mahalli idare şirketlerinin neredeyse tamamı faaliyet dönemi olarak takvim yılını (1 Ocak-31 Aralık) belirlemektedir. Bu durumda yevmiye defterinin kapanış

onayının her yıl en geç 30 Haziran tarihi-ne kadar, 2023 yılında kullanılan yevmiye defterinin kapanış onayının ise en geç 30 Haziran 2024 mesai bitimine kadar yaptırılması zorunludur. Ancak söz konusu tarih, Pazar gününe ve dolayısıyla tatil gününe denk gelmektedir. Bu durumda, 30 Haziran 2024 günü kapanış onayı yaptırılmayacaktır. O halde, genel kurullar çerçevesinde, anılan defterin kapanış onayının yaptırılma süresi **1 Temmuz 2024 Pazartesi** mesai saati sonuna kadar uzamış olmaktadır. Yönetim kurulu karar defterinin kapanış onayının yaptırılma zamanı ise 2024 Ocak ayı sonu itibarıyla dolmuştur.

Öte yandan, mahalli idare şirketleri için takvim yılının faaliyet dönemi olarak belirlenmesi kural olmakla birlikte; takvim yılı dönemi, faaliyet ve işlemlerinin mahiyetine uygun olmayan şirketler, faaliyet dönemlerini Hazine ve Maliye Bakanlığının izniyle 12'şer aylık özel hesap dönemi olarak belli edebilir (213 sayılı Vergi Usul Kanunu⁴ -VUK- md. 174). Bu kapsamda örneğin, faaliyet dönemini 1 Ağustos-31 Temmuz olarak belirleyen bir mahalli idare şirketinin, yevmiye defterinin kapanış onayını her yıl en geç 31 Ocak tarihi mesai bitimine kadar yaptırması gerekmektedir.

3.2. Kapanış Onayının Yaptırılma Şekli

Kapanış onayı, mahalli idare şirketinin iş yerinin, başka bir anlatımla merkezinin bulunduğu yerdeki notere yaptırılır. Bu bağlamda, notere ibraz edilen yevmiye defterindeki son kaydın altına

³ Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ, 19.12.2012 tarihli ve 28502 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

⁴ 213 sayılı Vergi Usul Kanunu, 10-12.01.1961 tarihli ve 10703-10705 sayılı Resmî Gazetelerde yayımlanmıştır.

noterce “Görölmüştür” ibaresi yazılarak imza ve mühür ile onaylanır.

Bunun yanında, VUK’un 13. ve 15. maddeleri gereğince Hazine ve Maliye Bakanlığınca mücbir sebep halinin ilan edildiği yerlerde, bahse konu defterin kapanış onayı, mücbir sebebin sona erdiği tarihi takip eden ikinci ayın sonuna kadar yaptırılabilir (Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ md. 15/2).

Diğer taraftan, yevmiye defterinin açılış onayında, defterin kaç sayfadan oluştuğu defterin ilk sayfasına kaydedilir. Ayrıca, ciltli defterin sayfalarının sıra numarasıyla teselsül ettiğine bakılarak, bu sayfalar teker teker onay makamının resmi mührü ile mühürlenir. Müteharrik yapraklı yevmiye defteri kullanan mahalli idare şirketleri, bir yıl içinde kullanacaklarını tahmin ettikleri sayıda yaprağı yukarıdaki esaslara göre onaylatır. Tasdikli yaprakların bitmesi halinde ise yeni yapraklar kullanılmaya başlanmadan önce notere onaylatılır. Keza tasdik ettirilmeyen sayfalar kayıt için kullanılamaz. Buna rağmen, bir mahalli idare şirketi, kullanıldığı yıl içinde yeni defter onayı yaptırmadan, tasdiksiz sayfalara kayıt yapılmasına devam etmişse, tasdiksiz bu sayfalara yapılan kayıtlar kanuni deftere yapılmış kayıt olarak kabul edilmez ve kapanış onayı onaysız son sayfaya değil, onaylı olan en son sayfanın altına yapılır.

3.3. Elektronik Olarak Tutulan Yevmiye Defterlerinde Kapanış Onayı

TTK’nın 64/3. maddesi ve 1 sıra numaralı Elektronik Defter Genel Tebliği⁵

gereğince ticari defterler elektronik ortamda da tutulmaktadır. Mevcut durumda elektronik olarak tutulabilen ticari defterler, yevmiye defteri ve defteri kebirdir. Mahalli idare şirketleri de mezkûr defterleri ilgili mevzuat gereğince isteğe bağlı veya zorunlu olarak elektronik ortamda tutabilir. Nitekim 454 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 509)⁶ uyarınca 2022 veya müteakip hesap dönemleri için 3 milyon TL ve üzeri olan mahalli idare şirketlerinin bu defterleri elektronik olarak tutmaları zorunludur.

Yevmiye defterinin elektronik ortamda tutulması halinde bu defterin kapanışında noter onayı aranmaz (TTK md. 64/3). Ancak, söz konusu defterin hangi durumda kapanış onayının yapılmış sayılacağı, Elektronik Defter Genel Tebliğinde özel olarak tanzim edilmiştir. Buna göre bahsi geçen Tebliğin 4.3.3 paragrafında, elektronik defter tutma sürecinde hesap döneminin ilk ayının beratının alınmasının açılış onayı, son ayının beratının alınması ise kapanış onayı yerine geçtiği belirtilmiştir. Bu durumda, elektronik ortamda tutulan yevmiye defterinin son ayının beratının alınmasıyla zikredilen e-defterin kapanış onayı de yapılmış olmaktadır.

Yeri gelmişken ifade edelim ki, hesap dönemi veya takvim yılı içerisinde e-defter tutmaya başlayan mahalli idare şirketleri, başladıkları tarihi izleyen bir aylık süre içerisinde eski defterlerine kapanış onayı yaptırmakla yükümlüdür.

⁵ Elektronik Defter Genel Tebliği (Sıra No:1), 13.12.2011 tarihli ve 28141 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

⁶ Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No:509), 19.10.2019 tarihli ve 30923 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

3.4. Onay Yenileme Halinde Kapanış Onayı

Yevmiye defterinin yeterli yapraklarının bulunması halinde yeni hesap döneminin ilk ayı içerisinde (hesap dönemi olarak takvim yılını kabul eden mahalli idare şirketleri Ocak ayı sonuna kadar) onay yenilemek suretiyle kullanılmaya devam edebilir. Ancak, onay yenilemede defterin türü değiştirilemez. Onay yenilemede, yevmiye defterinin hem açılış hem de kapanış onayı birlikte yapılmış gibi olur.

Yevmiye defterinde son kaydın altına yazılacak “Görölmüştür” ibaresinin yanında onay yenileme kısmına, defterin kalan sayfa adedi, kullanılmaya devam edileceği hesap dönemi, onay tarihi ve tasdik makamının resmi mühür ve imzasına yer verilir. Ayrıca, açılış onayında bulunması gereken hususlarda bir değişiklik olduğu takdirde bu değişiklikler de belirtilir. Diğer taraftan, onay yenileme işleminde yevmiye defterinin kalan sayfalarının tekrar mühürlenmesine ve sıra numarası verilmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

4. YEVMİYE DEFTERİNİN KAPANIŞ ONAYININ YAPTIRILMAMASININ NETİCELERİ

4.1. Mahalli İdare Şirketleri Hakkında İdari Para Cezası Uygulanması

TTK'nın 562/1-c maddesinde, “anılan Kanunun 64. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca gerekli onayları yaptırmayanların 4.000 TL idari para cezasıyla cezalandırılacağı” hükmüne bağlanmıştır. Bu doğrultuda, fiziki ortamda tutulan yevmiye defterinin kapanış onayını Haziran ayının sonuna kadar yaptırmayan mahalli idare

şirketleri idari para cezasıyla cezalandırılır. Bu çerçevede, anılan defterin kapanış onayı 30 Haziran 2024 (1 Temmuz 2024) tarihi mesai saati sonuna kadar notere yaptırılmadığı takdirde mahalli idare şirketleri açısından kabahat fiili işlenmiş olur. Mezkûr ceza ise mahallin en büyük mülki amiri tarafından verilir.

Öte yandan, zikredilen idari para cezası, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun⁷ 17/7. maddesi gereğince, her yıl tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanmaktadır. Bu çerçevede, kapanış onayını yaptırmayan mahalli idare şirketleri hakkında öngörülen 4.000 TL'lik idari para cezası; 2022, 2023 ve 2024 yıllarında sırasıyla 13.949 TL, 31.096 TL ve 49.274 TL olarak uygulanır. Diğer taraftan, TTK'da yer alan idari para cezalarının muhatabının kim olduğu bu Kanunda düzenlenmemekle birlikte, Ticaret Bakanlığınca yürürlüğe konulan Ticari Defterlere İlişkin Suç ve Kabahatlerin Tespiti, Raporlanması ve Yetkili Mercilere İletilmesi Hakkında Genelgede idari para cezasının, şirket tüzel kişiliği hakkında uygulanacağı öngörülmüştür. O halde, anılan idari para cezası, ticaret şirketlerinin yönetim organı üyeleri hakkında değil, doğrudan ticaret şirketi hakkında tatbik olunur ve ceza şirket tarafından ödenir. Ancak, idari para cezası ticaret şirketi tarafından ödenmekle birlikte, şirketin bu cezadan dolayı yöneticilerine rücu etme hakkı saklıdır. Rücu kararı alma yetkisi ise şirketin genel kuruluna aittir.

Yevmiye defterinin kapanış onayını yaptırmama şeklinde vuku bulan kaba-

⁷ 5326 sayılı Kabahatler Kanunu, 31.03.2005 tarihli ve 25772 sayılı mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

hatin, idari yaptırım kararı verinceye kadar birden çok işlenmesi halinde, idari para cezasının muhatabına bir idari para cezası verilir ve ilgili hükme göre verilecek ceza iki kat artırılır. Ancak, bu kabahatin işlenmesi suretiyle bir menfaat temin edilmesi veya zarara sebebiyet verilmesi halinde verilecek idari para cezasının miktarı bu menfaat veya zararın üç katından az olamaz (TTK md. 562/15).

Gerekli onayları yaptırmadığı için hakkında idari para cezası uygulanan mahalli idare şirketi, kararın kendisine tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza hâkimliğine başvurabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmaması halinde idari para cezası kararı kesinleşir. Mahalli idare şirketleri, sulh ceza hâkiminin kararına karşı, kararı öğrendikleri günden itibaren iki hafta içinde itirazda bulunabilme hakkına sahiptir. İtiraz üzerine verilen karar ise kesindir (5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu md. 268, 5326 sayılı Kanun md. 28/10, 29).

Kapanış onayının yapılmamasına dair idari para cezalarına ilişkin zamanaşımı süresi üç yıldır (5326 sayılı Kanun md. 20). Bu sürenin dolması halinde kapanış onayını yaptırmayan mahalli idare şirketleri hakkında idari para cezasına karar verilemez. Zamanaşımı süresi, kapanış onayının izleyen faaliyet döneminin altıncı ayının sonuna (30 Haziran tarihi mesai bitimine) kadar yaptırılmamasıyla işlemeye başlar.

Buna ilaveten, Türkiye Noterler Birliğinin 11.11.2015 tarihli ve 80 sayılı genel yazısında, kanuni süreler içinde yaptırmayan kapanış onayının, yine aynı yılın sonuna kadar da yaptırılabilmesi be-

lirtilmiştir. Ancak, her ne kadar mahalli idare şirketine ait yevmiye defterinin kapanış onayı, aynı yılın sonuna kadar notere yaptırılabilenekte ise de bu durum, TTK'nın 562/1-c maddesinde öngörülen idari para cezası sorumluluğunu ortadan kaldırmaz, başka bir deyişle, şirket hakkında ilgili makam tarafından idari para cezası uygulanmasına engel olmaz.

4.2. Kapanış Onayı Bulunmayan Yevmiye Defteri Kayıtlarının Mahalli İdare Şirketi Aleyhine Delil Olması

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun⁸ (HMK) 222/4. maddesi, "Açılış veya kapanış onayları bulunmayan ve içerdiği kayıtlar birbirini doğrulamayan ticari defter kayıtları, sahibi aleyhine delil olur." hükmünü havidir. Anılan hüküm uyarınca kapanış onayının yapılmaması halinde yevmiye defteri, ticari davalarda mahalli idare şirketleri lehine değil, aleyhine delil olarak kabul edilmektedir. Eğer ki, yevmiye defterinin kapanış onayı, TTK'da öngörülen sürede ve usulünce yaptırılmamışsa, bu defter sahipleri lehine kanıt olma niteliğini kaybeder. Bununla beraber yevmiye defterinin kapanış onayı yaptırılmışsa mahalli idare şirketi lehine delil olabilir.

5. SONUÇ

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu uyarınca mahalli idare şirketleri tarafından fiziki ortamda tutulan yevmiye defterinin kapanış onayının izleyen faaliyet döneminin altıncı ayının sonuna (30 Haziran mesai bitimine) kadar notere yaptırılması zorunludur. Bu çerçevede, mahalli idare şirketlerince 2023 yılında kullanılan

⁸ 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu, 04.02.2011 tarihli ve 27836 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

yevmiye defterinin kapanış onayının en geç 30 Haziran 2024, bu tarihin tatil gününe rast gelmesi nedeniyle 1 Temmuz 2024 mesai saati bitimine kadar işletme merkezinin bulunduğu yerdeki notere yaptırılması icap etmektedir. Ancak herhangi bir sorunla karşı karşıya kalınmaması için yevmiye defterinin kapanış onayının son güne bırakılmadan 2024 Haziran ayı içerisinde yapılması uygun olur. Bunun yanında, özel hesap dönemine tabi olan mahalli idare şirketleri ise bu defterin kapanış onayını izleyen faaliyet döneminin altıncı ayın sonuna kadar yaptırır. Elektronik ortamda tutulan yevmiye defterlerinde ise bu e-defterlerin son ayının beratının alınmasıyla kapanış onayı de yapılmış olur.

Yevmiye defterinin kapanış onayını, yukarıda açıklanan süre içerisinde notere yaptırmayan mahalli idare şirketleri, 2024 yılı için 49.274 TL idari para cezasıyla tecziye edilir. Eğer ki, idari yaptırım kararı verilinceye kadar kabahatin birden çok işlenmesi halinde mahalli idare şirketine verilecek para cezası iki kat artırılır. Ayrıca, kapanış onayı bulunmayan yevmiye defteri kayıtları, ticari davalarda mahalli idare şirketi aleyhine delil olur.

KAYNAKÇA

- 213 sayılı Vergi Usul Kanunu (10-12.01.1961 tarihli ve 10703-10705 sayılı R.G.).

- 5326 sayılı Kabahatler Kanunu (31.03.2005 tarihli ve 25772 sayılı mükerrer R.G.).
- 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu (04.02.2011 tarihli ve 27836 sayılı R.G.).
- 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı R.G.).
- Elektronik Defter Genel Tebliği (Sıra No:1) (13.12.2011 tarihli ve 28141 sayılı R.G.).
- Ticaret Bakanlığı, Ticari Defterlere İlişkin Suç ve Kabahatlerin Tespiti, Raporlanması ve Yetkili Mercilere İletilmesi Hakkında Genelgeç, 2013.
- Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ (19.12.2012 tarihli ve 28502 sayılı R.G.).
- Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No:509) (19.10.2019 tarihli ve 30923 sayılı R.G.).
- <http://www.muhasabedersleri.com>

SAĞLIKLI ŞEHİR, SAĞLIKLI İNSAN

Dr. Ecz. Ali Murat DUMAN*

* Afet ve Acil Durum Yönetimi Uzmanı

Şehir hayatının genellikle iş bulmak, barınmak ve çocuk çocuğu okutmak gibi temel 3 anlamı vardı yakın geçmişimize kadar. Daha doğrusu beklentimiz bu kadardı.

Şehirin gerçekte bu olmadığını, farklı fonksiyonlarının ve çeşitli sorunlarının olduğunu, köyler boşalıp kentler dolunca anladık. Bu yazıda bunlardan en önemlilerini, “ Kent Sağlığı ” ele alacağız. Aslında hem “ **Kent Sağlığı** ” hem de “ **Kentlinin Sağlığı** ” bizim ilgi alanımızda.

Şehir Arapça’ da « Medine », Yunanca’ da « Polis » olarak ifade edilmektedir.

Türk Dil Kurumuna göre Şehir, nüfusunun çoğu ticaret, sanayi, hizmet veya yönetimle ilgili işlerle uğraşan, genellikle tarımsal etkinliklerin olmadığı yerleşim

alanıdır.

Şehirleşme ise, sanayi devriminden sonra hız kazanan ve nüfusun şehirlere toplanması ve şehir nüfus hacminin büyümesi olarak tanımlanabilir.

İnsanlar şehirleri kurarken, aynı zamanda yardımlaşmayı, ortak aklı, üretimi, rahatlığı ve güveni seçmiş olmalıdır. Şehir güzelliştir, medeniyettir, güvendir, rahattır. Şehirde yaşamak zarafettir, güzel bir şeydir. Böyle düşünür böyle biliriz değil mi?

Gelmiş geçmiş en ünlü mimarlardan Turgut Cansever diyor ki: Şehir ahlâkın, sanatın, felsefe ve dini düşüncenin geliştiği çevre olarak, insanın bu dünyadaki vazifesine en üst düzeyde varlığın anlamını tamamladığı ortamdır. Bu idrak şe-

hir biçiminin oluşmasını da sağlar.

İnsan yaşadığı ortamdandır etkilenir. Şehirde yaşamak insana iyi gelmeli. Peki günümüzde böyle mi oluyor?

Yapılan bir araştırmada insanlara binalarla çevrili bomboş geniş bir cadde gösterilirken, ardından bir orman resmi konuluyor. İnsanlar cadde resmine baktıklarında kaygı bölümü tetikleniyor, ormana baktıklarında daha huzurlu hissediyorlar. Oysa tam tersi olmalı değil miydi? Yılanların, kaplanların bulunduğu orman insanı daha çok tedirgin etmeli değil miydi?

Doğru. İnsanlar şehirde değil doğada sağlık ve huzur görüyorlar artık demek ki.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), World Health Organization (WHO) Sağlık Kavramını tanımlarken,

"Sağlık sadece hastalık ve sakatlığın olmayışı değil, bedence, ruhça ve sosyal yönden tam iyilik halidir." demiştir.

Kimilerine göre biyolojik açıdan hasta olmamak, hatta nefes alıyor olmak bile sağlıklı olmak anlamında kullanılabilir ama son derece yanlıştır.

Fiziksel ve Sosyal Çevre, insan sağlığının ayrılmaz bir parçasıdır.

Onlarda oluşan olumsuz gelişmeler, insan ruh ve bedenine de yansımakta ve süreç içinde fiziksel ve ruhsal sorun ve hastalıklara yol açabilmektedir.

Fiziksel ve Sosyal Çevreyi oluşturan temel güç ŞEHİR' dir.

Ailemiz, arkadaş çevremiz, işimiz, trafiğimiz, parklarımız, suyumuz, havamız her şey yaşadığımız Şehir Alanı içinde bizi kuşatmış durumdadır.

Şehirlerde Sağlık Etkileyen Unsurlar

- ❖ Enerji
- ❖ Ulaşım
- ❖ Su
- ❖ Yapı Stoğu
- ❖ Atıklar

Enerji: Fosil kaynaklı yakıt tüketimi en önemli sorun.

Ortaya çıkan karbon emisyonu, çevreyi kirlettiği gibi iklim değişiminin baş aktörlüğünü de yapmaktadır.

Ulaşım: Ulaşımından kaynaklı enerji tüketiminde, sera gazı salınımları iklim ve çevre olumsuzluklarında büyük etkenidir. Türkiye'de 30 Büyükşehir' de 2019 yılında toplam sera gazı salınım miktarı 70,271 milyon ton CO₂'dir. Salınımların % 14' ü şehir içi ulaşımdan kaynaklanmaktadır.

Su: Temiz Su çok önemli bir insan hakkıdır.

Şehirlerin nüfusları arttıkça, temiz suya ulaşım imkân ve maliyeti de artmaktadır. Mevcut barajlar yeterli gelmediği için, dış kaynaklardan takviye yollar açılmaktadır. Buna örnek, nüfusu çok artan ve barajları yetmeyen İstanbul' a Menen' den su taşınmasıdır.

Barajlar bir yandan su tutan yapılar olmasına rağmen, çevre ve ekolojik dengeler açısından masum değildirler.

Yapı Stoğu: Dünya' da enerjinin % 40' ı binalarda tüketilmektedir.

Hava kirliliğinin % 23' ü, iklim değişikliğinin % 50' si, içme suyu kirliliğinin

% 40' ı, depolama atıklarının % 50' i inşaat sektörü kaynaklı olmaktadır.

Yeşilin azalması ve betonun çoğalması ile beraber büyük oranda ısı açığa çıkmaktadır. Bu ısı ve nem doğal yollardan buharlaşmadığı için birikim yapmakta, bölgeyi bir ısı adası haline getirmekte, kent rüzgarı akış yönünü ve şiddetini, yıllık yağış miktarını olumsuz etkilemektedir.

Atıklar: Doğal işleyen bir eko sistem'de Atık diye bir kavram yoktur. Orada bir ürünün çıktısı, yeni bir ürünün girdisidir.

Şehirlerde, özellikle inşaat sektörü ve insanların bireysel tüketim alışkanlıkları bu doğal sisteme zarar vermekte, ortaya döngüsel olmayan ve dünyayı kirleten bir çok madde çıkmaktadır.

Dünya Bankası 2050 yılına gelinceye kadar yılda ortalama 3,4 milyar ton atık üretileceğini tahmin etmektedir. Bu sürdürülebilir değildir.

Şehir nüfusları kontrolsüz aşırı arttıktan sonra periferlerde banliyö oluşturmaktadır. Metro gibi maliyeti yüksek toplu ulaşım ağları yetersiz kalmakta, lastikli ulaşım zorunlu olmaktadır.

Araba kullandıkça yol yapımı artmakta, ormanlar harcanmakta, ekolojik yapı bozulmaktadır.

Arabalar arttıkça yürüyüş azalmakta, sağlık sorunları çoğalmaktadır.

Arabalar arttıkça havaya salınan zararlı gazlar artmakta, iklim değişmektedir.

Arabalar arttıkça kirlenen havayı soğuyan insanlarda bazı hastalıklar artmaktadır.

O halde şehirleri SAĞLIKSIZ hale ge-

tiren temel sebepleri biliyoruz.

Peki ulaşım, enerji, bina, su, atık olmadan şehirlerde yaşamak mümkün mü?

Elbette hayır. Şehir varsa bunlar da var.

Bütün yapılması gereken bunları kontrol altına almak, standartlara bağlamak ve zararsız hale getirmektir.

Sürdürülebilir Şehir Vizyonu Ne Demek?

Sürdürülebilir Şehir Vizyonu, mevcut ve gelecek nesile kaynakları kirlenmemiş, bitirilmemiş, tam tersine çeşitlenmiş, sağlıklılanmış temiz ve modern bir kent bırakmaktır.

Sürdürülebilir şehir hayatının en önemli şartı Sağlıklı Kent oluşturmaktır.

Sağlıklı Kent, havası, suyu, toprağı ile sağlıklı olduğu gibi insanlarıyla da sınırlıdır.

İnsan Sağlığı ile Kent Sağlığı iç içedir.

Peki Sağlıklı Kent Nedir Nasıl Olmalıdır?

Sağlıklı Kent hem kendisi hem de insanları sağlıklı olan, sağlık bilincine sahip, doğal ve tarihi çevreyi koruyan, kimlikli olan, afetlere karşı güvenli ve dirençli, eğitim, sağlık, güvenlik, sosyal, spor gibi alanlarda geniş imkânlarla sahip, çevreyi, atmosferi ve insanı koruyan imar ve ulaşım uygulamalarına sahip şehir demektir.

Sağlıklı Kentin Özellikleri Nelerdir?

❖ Temiz, güvenilir, kaliteli konutların, yolların, kaldırımların, parkların ve diğer hayat alanlarının olduğu fiziksel bir çevre.

❖ Dengeli ve sürdürülebilir ekoloji

sistemi, temiz hava.

❖ Hak ve Hukukuna sahip, güçlü ve dayanışma içinde olan bir toplum.

❖ İnsanların kendi hayat, sağlık, refah ve geleceğini etkileyen kararlara katılımı.

❖ Bütün kent insanlarının yemek, barınak, gelir, güvenlik, sağlık gibi temel ihtiyaçlarının karşılandığı sistem.

❖ Kaynak ve imkânlarla ulaşmada adalet.

❖ Geniş kapsamlı, yaşamsal ve yenilikçi bir kent ekonomisi.

❖ Geçmişe, tarihe, kültürel ve biyolojik mirasa bağlılık.

❖ Herkesin ulaşabildiği sağlık hizmeti.

❖ Kültürel ve Spor aktivitelerine şehir insanının katılım ve ilgisi.

Her şehirin bir Kent Sağlık Gelişim Planı olmalıdır.

Bu konuda Belediyeler Başat Rol sahibidirler.

Bu planda, strateji, hedef, uygulama ve izleyip değerlendirmeyi sağlayan unsurlar bulunur. Bir şehrin sağlık planı, ilgili tüm sektörlerin, kanaat önderlerinin, sivil toplum kuruluşlarının, hemşehrilerin birlikte paydaş olmasını gerektiren sürekliliği olan bir süreçtir. Dinamiktir, sürekli izlenir, güncellenir.

Kent Sağlığı Önündeki Zayıf Yönler

❖ Çevreye ve insana zararlı inşaat anlayışı

❖ Fosil kaynaklı enerjilerin hala hakim olması, zararsız enerji üretimlerinin pahalı olması

❖ Taşıt sayısının ve trafik yükünün sürekli artması, çevreyi kirleten salınımlarda istenen oranın yakalanamayışı

❖ Geri dönüşsüz veya geri dönüşümü zor atıkların artan nüfus yoğunluğu ile çoğalması

❖ Küresel Pandemilerin, bölgesel salgınların, bireysel hastalıkların çoğalması

❖ Doğal çevrenin, özellikle ormanların azalması

❖ İnsanların bilinçsizliği, önem vermemesi ve eğitimsizlikleri

Kent Sağlığı Önündeki Güçlü Yönler

❖ Küresel olarak farkındalık ve bilincin artması

❖ Yerel ve Genel Yöneticilerin ilgi, bilgi ve uygulamalarının artması

❖ Dünya ve Türkiye ölçeğinde Sağlıklı Kent oluşturmak için standartları belirleyen, rehberlik ve denetim yapan kurum ve kuruluşların varlığı

❖ Mevzuatta gerekli düzenlemelerin oluşu

❖ Kent Sağlığı yatırımları için maddi kaynakların artırılması

SAĞLIKLI ŞEHİRLER HAREKETİ

Sağlıklı Şehirler Hareketi, Dünya Sağlık Örgütü tarafından kentlerin sağlık göstergelerini belirlemek ve bu göstergeleri olumsuz etkileyen faktörlere çözüm üretmek amacıyla 1988 yılında başlatılan bir projedir.

Sağlıklı Şehirler ağı dünyada 5 bölgede 1400 şehrin Belediyesi'nin içinde bulunduğu bir yapıdır.

Avrupa bölgesinde 27 ülke ve 100 şehir belediyesi üyedir.

Sağlıklı Kentler Birliği Hareketi, Türkiye'de 10 kurucu belediyenin girişimi ile (Bursa, Yalova, Van, Kadıköy, Afyonkarahisar, Tepebaşı, Çankaya, Ürgüp, Ordu, Kırıkkale) 2 Aralık 2004 tarih ve 2004/8226 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla 5355 sayılı Mahalli İdareler Birlikleri Kanunu kapsamında kurulmuştur.

Toplam üye sayısı 139' dur.

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliğinin kuruluş amacı, Sağlıklı Şehirler kavramını benimsetmektir.

Birlik, kentlerin sağlık göstergelerini tanımlayarak üye belediyelerin Şehir Sağlık Profili ve Kentsel Karbon Ayak İzi Envanterlerini hazırlamalarında yardımcı olur, danışmanlık yapar.

Toplanan veriler ışığında göstergelerin yer alan iyileşmelerin ve olumsuzlukların raporlanmasına destek verir.

Birlik, üye belediyelerin başkan, meclis üyesi ve çalışanlarına yönelik Kent Sağlığı konu başlıklarında eğitim faaliyeti ile kongre, konferans, seminer, panel, çalıştay gibi etkinlikler gerçekleştirir, bilgi ve tecrübe paylaşımı ile iyi uygulama örneklerinin yaygınlaşmasını teşvik eder.

Her yıl, Sağlıklı Şehirler En İyi Uygulama Yarışması düzenleyerek üye belediyelerin projelerini değerlendirir ve ödülendirir.

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliğinin,

Misyonu: Yerel Yönetim ilkeleri çerçevesinde üye belediyeler arasında tüm politikalarda sağlığı en üste taşımak.

Vizyonu: Sağlık odaklı sürdürülebilir kentsel çevre oluşturulmasına yönelik

stratejiler ile kentlerin kapasitelerinin gelişmesine katkıda bulunmak.

Sağlıklı ve/ veya Sağlıksız Şehirlerin en belirgin göstergelerinden biri olan Karbon Ayak İzi, şehir içinde yapılan tüm faaliyetlerin çevresel boyutları itibarıyla ortaya çıkan sonuçtur.

Karbon ayak izi, insan faaliyetleri sonucunda çevreye verilen zararın Karbon Di Oksit CO2 cinsinden eş değeridir.

Çevresel boyutta:

- ❖ Üretim yapan şirketlerin çevreye saldıkları sera gazları
  - ❖ Oluşan atıklar
  - ❖ Biyoçeşitliliğe etkiler
  - ❖ Tedarik esnasında oluşan etkiler
- KARBON AYAK İZİ kavramı ile ifade edilmektedir.

Karbon Ayak İzi Azaltmada Genel Prosedür

- ❖ Ortaya çıkan sera gazı emisyonlarının karbon eşdeğeri hesaplanır.
- ❖ Bu tabloya göre karbon miktarı azaltımına yönelik projeler hazırlanır.
- ❖ Bu projelerin uygulanması, fonlanması ve diğer destek imkânları araştırılır.

Yukarıdaki işlemler bireyler, kurumlar, yerel ve genel idareler için uygulanabilir.

Temel Karbon Ayak İzi Azaltma Yöntemleri

- 1) Enerji Verimliliği
- 2) Atık Yönetimi
- 3) İnsan Eğitimi
- 4) Kurumsal Eğitim

5) Yasal Mevzuat

Afet ve İklim İçin 4 Küresel Anlaşma

1) Dünya' da 2015' de Türkiye'de 2021' de yürürlüğe giren Paris İklim Anlaşması gereği küresel karbon salınımı 2030' a kadar % 50 oranında azaltılacak, 2050' ye kadar sıfırlanacak. Böylece sıcaklık artışı 1,5 dereceyle sınırlandırılacak.

Türkiye 2030 itibariyle emisyon artışını % 21 azaltıp, 2053' de sıfırlamayı taahhüt etmiştir.

Paris İklim Anlaşmasından önce 2005 Kyoto Protokolü vardı.

2)2015-2030 Sendai Afet Risk Azaltma Anlaşması (Daha önce Hyogo Anlaşması 2005-2015)

3)Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi (2015)

4)UN Habitatat 3/ Yeni Kentsel Gündem (2016)

TEK SAĞLIK KAVRAMI VE YERELDE UYGULAMALARI

Önceleri insan sağlığı tek boyutlu olarak düşünülüyordu. Hastalığa odaklı ve sonuçlarla uğraşan bir anlayış hakimdi.

Artık, fiziksel, sosyal, biyolojik çevre ve psikolojinin insan sağlığını bir bütün olarak etkilediği görülmektedir.

Çok eskilere dayanmakla beraber 2007' de Amerika' da meslekler arası işbirliği temelinde kurulan Tek Sağlık Girişimi bulunmaktadır.

TEK Sağlık, halka daha iyi sağlık hizmeti sunabilmek için « koruma tedaviden daha üstündür » prensibinin temel alındığı, birden fazla bilim dalının, mesleğin, farklı sektörlerin iletişim halinde

olduğu, birlikte çalıştığı, geleceğe yönelik ortak politikaların ve fikirlerin üretildiği, insan, hayvan, bitki, çevre ve ekosisteminin (İHBÇE) sağlığının bütüncül olarak korunmasını temel alan yaklaşımdır.

Neden TEK SAĞLIK Yaklaşımı?

1) Çok sayıda çıkan zoonoz (hayvan kaynaklı) hastalıkların oluşu ve eskilerin tekrar edışı

2) İnsan, çevre, hayvan etkileşimleri sonucu oluşan sağlık sorunlarının karmaşık olması

3) Gıda güvensizliği konusunda sıkıntıların oluşu

4) Hekim, Veteriner Hekim ve Halk Sağlığı Uzmanlarının işbirliğine olan ihtiyaç

5) Yeni çıkan enfeksiyon artışlarındaki artış

6) Agro-Bioterörizm (korku salmak, ekonomik kayıp vermek, istikrarı bozmak için, bir hayvan ve bitki zararlısının tarım sistemine kasten sokulması) açısından

7) Acil yardım taleplerine cevap verebilmek için

8) Çok disiplinli biyomedikal yaklaşım ve araştırmalar için

9) Engelliler ve engelliliğin önüne geçmek için

10) Antibiyotiklere direnç açısından

11) Ruh sağlığı açısından

12) Yaralanma ve kazaların önlenmesi açısından

13) Mesleki iş sağlığı açısından

14) Sağlık eğitimi açısından

15) Obezitenin önlenmesi açısından

16) Kentin fiziksel çevre ve mekanlarının sağlıklı uyumlu olması açısından

Yerelde TEK SAĞLIK Yaklaşımı

Yerelde de Tek Sağlık konsepti, hayvanlar, insanlar ve çevrenin sağlığının birbiriyle yakından bağlantılı olduğunu kabul eden kapsayıcı bir yaklaşımdır.

Belediyeler temiz içme suyu sağlama, atık yönetimi, ilaçlama ve sokak hayvanlarına yönelik aşılama gibi halk ve kent sağlığı hizmetlerini sunmakla görevlidirler.

Belediyeler Covid 19 ve benzeri pandemi dönemleri öncesi, esnası ve sonrasında alınması gereken tedbirleri almak, yapılması gereken planları uygulamakla mükelleflerdir.

Sağlıklı kentlerin sosyal, ekonomik ve çevresel açılardan insan sağlığını destekler nitelikte olduğu gerçeğinden hareketle, bu alanları geliştirmek, yenilikçi uygulamalar yapmak belediyelerin görevidir.

TEK SAĞLIK Uygulamaları Temel İlkeleri

- ❖ İnterdisipliner işbirliği
- ❖ Önleyici yaklaşım
- ❖ Çok sektörlü koordinasyon
- ❖ Bilim temelli kararlar

Akıllı Sağlık Konsepti ile Yerel Yönetim (Bu uygulamalar çoğunlukla Merkezi İdare İzin ve İşbirliğini gerektirmektedir.)

Şehirlerde akıllı sağlık uygulamalarının yaygınlaşması ve etkinliğinin artmasında iki ana parametre:

1) Akıllı cihazların kullanılacağı yazılım ve uygulamaların geliştirilmesi ile kullanıcılar tarafından yaygın bir

şekilde tercih edilip veri oluşması

2) Akıllı cihazların oluşturduğu verileri toplayan, taşıyan, kaydeden ve depolayan ağ teknolojilerinin gelişmesi.

Bu iki parametrenin yaygınlaşması ve etkinliğinin artması kullanıcılarla yetkililerin kolayca iletişim kurmasına ve vatandaşların daha fazla sağlık verisi oluşturmasına yardım etmektedir.

Bu veriler ayrıca şehir ve hizmet planlamasını için kullanılabilir. Bu veriler ayrıca şehir ve hizmet planlamasını için kullanılabilir.

Sağlık hizmetlerinde IoT kullanımı, akıllı cihazlardan ve sensörlerden toplanan verilerin bağlanmasına olanak tanımaktadır.

Gelişen bu teknolojilerle sağlık hizmetlerinin kolay ve hızlı erişilebilirliği sayesinde sağlık sorunlarının erken tespiti ve tedavisi mümkün olabilmektedir.

Ayrıca, testlerden toplanan bu verilerin anında yorumlanması, hastanın durumunun izlenmesi ve daha sonra bu bilgilerin gerçek zamanlı olarak doktorlara ve personele iletilmesi ile genel sağlık sistemindeki etkinliğin artması beklenmektedir.

Yakın gelecekte kişisel IoT tabanlı sağlık kontrol cihazlarının yaygınlaşmasıyla bireylerin akıllı şehir ağı bulunan ortamlarda daimî sağlık gözetiminde olması mümkün görülmektedir.

Akıllı Şehir Sağlık Planı Temel Unsurları

1) Sağlık BT: Elektronik Sağlık Kayıtları (ESK), Sağlık Bilgileri Paylaşımı (SBP) ve bulut sunuculu altyapı gibi teknolojiler

2) Görüntülü Tele-Tıp: Görüntülü

tanı konsültasyonu, uzaktan doktor hizmetleri ve tele-görüntüleme

3) Uzaktan Hasta Takibi (UHT): Evde takip, hastalık yönetimi takibi, aktivite takibi, uzaktan kalp EKG'si ve ilaç yönetimi gibi faaliyetler

4) Mobil Sağlık (mHealth): Profesyonel ve tüketici uygulamaları, mobil hizmetler ve mobil cihazlar gibi mHealth kaynakları

5) Akıllı Hastaneler: İnsanları, süreçleri ve teknolojiyi bir çatı altında toplama

6) Giderek daha fazla yerleşen (dağıtılmış) akıllı ayakta müdahale ve acil durum müdahalesi

Model Bir Uygulama Tele- Sağlık

Ayrıca sağlık kurumlarına uzak olan veya yeterince hizmet alamayan bölgelerde yaşayan insanlar için çok faydalı bir sistemdir. Bu sistemle, örneğin, hastanın evindeki uzaktan teşhis ekipmanından elde edilen veri, yaşam bulguları, tansiyon ve glukoz düzeylerinin durumu takip edilebilmektedir. Aynı zamanda sistem, doktor ofisine gitmenin alternatifi olarak kullanılabilir.

Örneğin, Hong Kong şehrinde kurulan bir tele-bakım sistemi şöyle işlemektedir:

Yıl boyunca yaşlılara, engellilere ve diğer muhtaç durumdaki kişilere 24 saat ücretsiz acil destek hizmetleri sağlamaktadır. Kullanıcıların evine bir iletişim cihazı takılmış olup, bu sayede bir düğmeye basarak yardım çağrımalarına izin verilmektedir. Merkez, durumu değerlendirdikten sonra kullanıcılara talimatlar verebilecek, kullanıcıların ailelerinin yerini belirleyebilecek ve

yardım sağlamak için kullanıcıların evine acil servis ekiplerini göndermek gibi uygun önlemleri alabilecek uzman bir ekibe sahiptir.

Seul'de:

❖ U-Health Care, uzaktan kontrol edilebilen son teknoloji tıbbi malzeme ve akıllı cihazlar aracılığıyla genel sağlık kontrolü ve tıbbi danışmanlık sağlamaktadır. Hizmet, hareket kabiliyeti sınırlı olan engelli ve yaşlılara yöneliktir ve öncelik düşük gelirli ailelerdir.

❖ Ayrıca Seul, tek başına yaşayan ya da akıl sağlığını yitiren yaşlılar gibi savunmasız kişiler için güvenlik ve sağlık takibi hizmetleri sunmak amacıyla konum algılayıcısı veya hareket dedektörleri kullanacaktır.

Dünyada TEK SAĞLIK ilkeleri ile Sağlıklı olan Kentler

Singapur' da:

- ❖ Yeşil Altyapı Projeleri
- ❖ Sürdürülebilir Kentsel Planlama Yaklaşımları
- ❖ Otonom (sürücüsüz) Araçlar Projesi
- ❖ 2030' a kadar elektrikli araç şarj noktalarının sayısının 1600' den 28000' e çıkarılması.

Freiburg' da(Almanya):

- ❖ Temiz Enerji Kullanımı
- ❖ Yeşil Binalar
- ❖ Bisiklet Yolları
- ❖ Toplu Taşıma Sistemleri

Stockholm' de:

Biyoyakıt üretmek için dev biyoyakıt dönüşüm merkezi bulunmaktadır.

Barcelona' da:

- ❖ Trafik Kontrolü Projesi
- ❖ Gürültü Kirliliği Projesi
- ❖ Çöp Konteynerleri Sensör Projesi
- ❖ Park Alanları Projesi

Newyork' da:

- ❖ Greener Greater Buildings Plan ile 50 bin fit kareyi aşan binalar için Yeşil Bina Uygulaması
- ❖ Elektrikli Araç Pilot Projesi

Oslo' da (Norveç):

- ❖ Sıfır Emisyonu İnşaat Sahaları Projesi
- ❖ Demanslı İnsanlar İçin Tasarlanan Daireler

Tokyo' da:

- ❖ Bir banliyö' de Akıllı Ekokent kuruldu

Helsinki' de (Finlandya):

- ❖ Helsinki Metropoliten Bölgesi ve Lahti Şehri Akıllı Temiz (Smart&Clean) Programı

Sefakes' de (Tunus):

- ❖ Bisiklet Yolları ve Yeşil Ulaşım Teşviki
- ❖ İnşaatlarda daha verimli malzemeler kullanılarak enerji ve su tüketiminde azalma

Fukuoka' da (Japonya):

- ❖ 100 yıllık Yaşam Çağını öngören 7 Stratejik Eylem Planı Fukuoka Bld ve Accenture Firması tarafından hazırlanmıştır. Bunlar:
- ❖ Şehir Çapında Bakıcılar

- ❖ Entegre Sağlık Hizmeti
- ❖ Dijital Tıp Evi Çağı
- ❖ Sağlık Laboratuvarı
- ❖ Çok Kuşaklı Topluluk Modeli
- ❖ Caretech Programı
- ❖ Yaşlanma Bakım Mükemmeliyet Merkezi

Seul' de:

- ❖ 2025' e kadar 270 bin elektrikli araç temin hedefi ve bu araçlar için 200 bin adet şarj istasyonu kurulması bulunmaktadır.

❖ Covid19 aşılmasından sonra bildirilen yan etkilerin belirtilerini izlemek için yapay zeka tabanlı bir Aşu Bakım çağrısı hizmete girmiştir. Vatandaşın belirttiği yan etkileri kaydederek belirli bir eşik üzerinde olanları ilgili sağlık çalışanlarına yönlendirmektedir.

Viyana' da:

- ❖ "Kısa mesafeler şehri" prensibi ile erişimi güç olan alanlara ulaşımı kolaylaştıran planlama.
- ❖ Ağaçlı Sokaklar
- ❖ Yeşil Cephe Uygulamaları
- ❖ Yeşil Çatılar
- ❖ Artırılmış Yeşil Alan

Kopenhag' da:

- ❖ Yeşil Çatı Uygulaması
- ❖ Bisiklet Yolları Projesi
- ❖ Kent sakinlerinin yarısından fazlası her gün işe bisikletle gidiyor
- ❖ Her yıl yüzbinlerce ton atık temiz enerjiye dönüşüyor (CopenHill tesisinde)

❖ Tüm toplu taşıma araçlarının elektrikli olması hedefi

Amsterdam' da:

❖ Nüfusun büyük bölümü işe ve okula bisikletle gidiyor.

❖ Yerel Çiftlik destekleniyor.

❖ Çevre dostu malzemelerle üretilmiş giysiler tercih ediliyor.

❖ Eğitim sistemi ekolojik farkındalığa hizmet ediyor.

Utrecht' de (Hollanda):

Dünyanın en büyük bisiklet parkı.

Londra' da:

❖ LoveClean London uygulaması ile mobil uygulama vasıtasıyla sağlıksız çöp ve atık depolamaları ile mücadele.

❖ SensingLondon projesi ile hava kalitesi ve insan aktivitesi dahil bir dizi parametre ölçülüyor.

❖ Hidrojen enerjisi ile çalışan otobüslerin Londra otobüs filosuna dahil edilmesi

❖ Akıllı Otopark Projesi

İstanbul' da:

❖ Toplu Taşıma Sisteminin Güçlendirilmesi

❖ Yetersiz de olsa Bisiklet Yolları

❖ Yaya Dostu Alanlar

❖ Yeni Sağlık Merkezlerinin açılması

❖ Yeşil Alanların artırılması

❖ Su Kaynaklarının korunması

❖ Toplu Taşımanın ve Metronun yaygınlaşması

❖ İnsanların Bilinçlendirilmesi

Bursa' da:

❖ Yeşil Alanların artırılması

❖ Toplu Taşımanın güçlendirilmesi

❖ Bisiklet Yollarının yapımı

❖ Yeni Sağlık Merkezlerinin artışı

❖ Sağlık Personeli Kapasite artışı

❖ İnsanların Bilinçlendirilmesi

Çankaya' da:

❖ Yeşil Alanların artması

❖ Hayvan Sağlığının korunması

❖ İnsanların Bilinçlendirilmeleri

Lüleburgaz' da:

❖ Karbon emisyonunu azaltmak hedefiyle yılda 5 km bisiklet yolu yapım hedefi.

❖ Yılda yaklaşık 1000 sokak hayvanının kısırlaştırılması ve tedavisi.

❖ Belediye Sera' sı.

❖ Belediyeye Ait Tarımsal Alanda Üretim.

Karatay' da:

❖ Alzheimer Gündüz Yaşam Merkezi

❖ Bld Mobil Sağlık Ekibi

❖ Güneş Enerji Santrali

❖ Hayvanat Bahçesi ve İç Anadolu Tedavi Rehabilitasyon Merkezinde hayvanların tedavileri yapılmaktadır.

Sağlıklı Kent ve Sağlıklı Bireyler bağlamında bu kavramların ne olup olmadıklarını, birbirleri ile olan irtibatlarını, dünyanın bakış açısı ve yerel uygulama örneklerini özetlemeye çalıştık.

Bu çalışmanın, ülkemizde Sağlıklı Şehir Vizyonu ile bu alanda nitelikli, orijinal ve sürdürülebilir projeler yapılması için bütün ilgili yöneticilere ilham ve başvuru kaynağı olmasını diliyorum.

Yararlanılan Kaynaklar

- ❖ Kentli Dergisi, Ocak 2024,Sayı- 52
- ❖ Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği
- ❖ Birleşmiş Milletler (BM) Paris İklim Anlaşması
- ❖ United Cities And Local Governments, Middle East And West Asia Section (Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler, Orta Doğu Ve Batı Asya Teşkilatı) (UCLG- MEWA) Sendai Afet Risk Azaltma Çerçevesi (2015-2030)
- ❖ TC.Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Aralık 2020, Akıllı Şehirler Kapasite Geliştirme ve Rehberlik Projesi Eğitim Kitapçığı, Akıllı Şehir Yönetimi

BELEDİYE İŞYERLERİNDE İŞ GÜVENLİĞİ – 3

Mehmet AÇIKALIN*

* A Sınıfı İş Güv. Uzm. Makina Mühendisi Baş İş Müfettişi-Emekli

Bu yazımızda sizlere, işyerlerinde bu-
lundurulması yasal olarak zorunlu olan,
fakat çalışanların önemli bir kesimince,
kullanımı pek önemsenmeyen, hatta iş-
kenceymiş gibi muamele gören, (KKD)
kişisel koruyucu donanımların işyerle-
rinde kullanılması ile bunların kullanımı
sürecinde uygulama yaşanan problemler,
bunların işçi ve işveren kesimine yansı-
maları ve bunların çözüm yollarından
bahsetmek istiyorum.

Kişisel koruyucu donanımlar, ismin-
den de anlaşılacağı üzere, çalışanların el,
ayak, göz, yüz, baş, kulak gibi uzuvları-
nı, çalışma ortamlarının ortaya çıkardığı
çeşitli tehlikelerinden korumaya yöne-
lik olarak kullanmak zorunda oldukları
ekipmanlardır. Bunların başlıcaları da,

çalışma esnasında işçilerin ellerinin mar-
ruz kalabileceği çok çeşitli baskı ve dar-
beler sebebiyle ezilmesi, kesilmesi, delici
alet ve aparatla delinmeye maruz kalma-
sı, kimyasal ortamlarda el yüzeyinin ge-
rek katı/toz ve gerekse sıvı kimyasalların
tahriş etkisine karşı veya elektrik ve yük-
sek düzeyli ısıdan korunmasına yönelik
olarak kullanılması zorunlu olan koruyu-
cu **iş eldiveni**, torna, freze, matkap gibi
imalat tezgahlarının çalışması esnasında,
işlenen metal malzemedeki fırlayabilecek
malzeme çapaklarının çarpmasına karşı
gözleri koruyan koruyucu **iş gözlükle-
ri**, özellikle inşaat ve maden sektöründe
olamazsa olmaz diyebileceğimiz, başı
darbelere karşı koruyan sert koruma
başlığı **baret**, yine inşaat ve maden sa-
halarının olamazsa olmazı mahiyetin-

deki, çalışanların ayak parmaklarını ağır malzeme darbelerine karşı koruma altına alan çelik **burunlu** iş ayakkabıları, yüksek düzeyde gürültü çıkaran çalışma ortamlarına sahip, özellikle 80 db (desibel) gürültüye ulaşan işyerlerinde çalışanların kulaklarını, gürültünün zararlı etkilerinden korumaya yönelik olarak kullanılması zorunlu olan **kulak tıkaçları** veya **kulaklık**, başa takılarak kullanılan ve çalışanların gözlerini kaynak ışınlarının zararlı etkilerinden koruyan **ark kaynağı maskeleri** veya yüz siperleri, çalışma ortamının gaz, toz, buhar ve radyoaktif atıklarına karşı özel filtreli maskeler, hava beslemeli solunum cihazları, inşaat iskeleleri ve prefabrik parçaların montajında, yüksek direklerde ve sütunlardaki çalışmalarda, düşme tehlikesinin bulunduğu tüm alanlarda **emniyet kemerleri**, nakliyat ambarlarında başvurulmuş yüksek boyutlu istifleme biçimleri ve boşaltma işlemlerinin yüksek kesimlerinde, kuyu ve kanalizasyonlardaki çalışmalarda kullanılan **güvenlik halatları**, özellikle gece çalışmalarında işçilerin kolaylıkla görülerek seçilebilmesine imkan sağlayan **yansıtıcı özel giysi**, soğuk havalarda çalışmanı soğuk ve yağmurdan koruyacak, iklime ve ortama dayanıklı koruyucu iş elbiselerini, koruyucu ekipmanlar olarak sıralayabiliriz.

Kişisel koruyucu donanımların işyerlerinde kullanımı ve tedariki konularıyla ilgili olarak, ülkemiz iş mevzuatımızda yerini alan mevzuat hükümleri “**Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik**” adı altında yerini almıştır. Yönetmeliğin, Amaç-başlığı altındaki 1.maddesinde, bu yönetmeliğin amacının, “ İşyerindeki

risklerin önlenmesinin veya yeterli derecede azaltılmasının, teknik nedenlere dayalı toplu koruma ya da iş organizasyonu veya çalışma yöntemleri ile sağlanamadığı durumlarda, kullanılacak kişisel koruyucuların özellikleri, temini, kullanımı ve diğer hususlarla ilgili usul ve esasları belirlemek” olduğu belirtilmiştir. Yönetmeliğin tanımlar başlığı altındaki 4.maddesinde, **KKD (Kişisel Koruyucu Donanım)**’ın tanımı şöyle yapılmıştır; “Çalışmanı, yürütülen işten kaynaklanan, sağlık ve güvenliği etkileyen bir veya birden fazla riske karşı koruyan, çalışan tarafından giyilen, takılan veya tutulan, bu amaca uygun olarak tasarımı yapılmış tüm alet, araç, gereç ve cihazları ifade eder”. Bu tanım kapsamında;

a- Kişisel koruyucu donanım, risklerin, toplu korumayı sağlayacak teknik önlemlerle veya iş organizasyonu ve çalışma yöntemleriyle önlenemediği veya tam olarak sınırlandırılmadığı durumlarda kullanılacaktır.

b- İşyerinde kullanılacak olan kişisel koruyucu donanımların, yönetmelik hükümlerine uygun olarak tasarlanmış ve üretilmiş olması zorunludur.

c- Bu bakımdan tüm kişisel koruyucu donanımların kendisi ek bir risk teşkil etmeden, ilgili riski önlemeye uygun olması ve onu kullanan işçinin sağlık durumuna ve ergonomik gereksinimlerine uygunluğu yani yüz, göz, baş, ayak, el gibi hangi uzuvlar için kullanılıyorsa, ona göre vücut hatlarına uyumlu olması gerekir.

d- Birden fazla riskin bulunduğu ve aynı zamanda kişisel koruyucu donanımın kullanılmasının gerektiği durum-

larda, bu kişisel koruyucu donanımların bir arada kullanılması uyumlu olacak ve risklere karşı etkin olacaktır.

e- Tek kişi tarafından kullanılması zorunlu olan kişisel koruyucu donanımların, zorunlu hallerde birkaç kişi tarafından kullanılması halinde, bu kullanımdan dolayı sağlık ve hijyen problemi doğmaması için her türlü tedbir alınacaktır.

f- Kişisel koruyucu donanımlar, işveren tarafından ücretsiz verilecek, bakım ve onarımları ve ihtiyaç duyulan elemanlarının değiştirilmesinden sonra, hijyenik şartlarda muhafaza edilecek ve kullanıma hazır bulundurulacaktır.

g- İşveren, kişisel koruyucu donanımların kullanımı konusunda uygulamalı olarak çalışanlarına gerekli eğitimi verecek, bunlar verilen eğitim ve işverenin talimatları doğrultusunda çalışanlarca kullanılacak olup, verilen talimatlar da işçiler tarafından anlaşılır olacaktır.

h- Kişisel koruyucu donanımlar, istisnai ve özel koşullar hariç, sadece amacına uygun olarak kullanılacaktır.

Kullanım Kuralları ;

Madde – 8 : İşveren, işçilerin kişisel koruyucu donanımları uygun şekilde kullanmaları için gerekli her türlü önlemi alacaktır. İşçiler de kendilerine verilen kişisel koruyucu donanımları aldıkları eğitim ve talimatlara göre uygun olarak kullanmakla yükümlüdürler. Çalışanlar kişisel koruyucu donanımlarda gördükleri bir arıza ve eksiklik durumunda derhal işverene bildireceklerdir. İşçilere verilen kişisel koruyucu donanımlar her zaman kullanıma hazır ve etkili bir şekilde çalışır durumda olacak, temizlik ve

bakımları yapılacak ve gerektiğinde işverence yenileriyle değiştirilecektir.

Şimdi gelelim bu konunun iş hayatımızdaki yansımalarına, uygulamalarda karşılaşılabilecek olan problemlere, yani bunların iş hayatımızdaki kullanımından veya kullanılması gerektiği halde usulüne uygun olarak kullanılmadığı veya hiç kullanılmaması sebebiyle karşımıza çıkan problemlere. Aziz dostlar, inanın, çalışma hayatında hiçbir tedbir önemsiz ve gereksiz değildir, mevzuat boşluğunu doldursun diye konulmamıştır. Zaten çalışma hayatımızdaki kurallar/mevzuat hükümlerinin hemen tamamına yakını, batıdan veya Avrupa Topluluğu ülkeleri müfredatından uyarlanarak hayata geçirilmişlerdir. Çok iyi biliyoruz ki bu ülkelerde insan hayatı çok kıymetlidir, yeri ve zamanı gelir bir çalışana bir uçağı feda ederler. Şunu da itiraf edelim ki ülkemiz de son yıllardaki gelişmelerle, bu aşamayla ulaşılmış durumdadır.

Bu konuyu, işyeri isim ve unvanı vermeden, yaşanmış bir iş kazası üzerinden değerlendirmek, konunun anlaşılması bakımından işi kolay kılacaktır. Türkiye’de ilk 500 firma arasına giren ve 1000’e yakın çalışana bulunan büyük bir fabrikada, müfettişlikten emekliye ayrıldıktan sonra, iş güvenliği uzmanı olarak görev yaptığım bir dönemde, imalat tezgahları ünitesindeki bir torna tezgahında çalışan işçinin, tezgah başında bir iş parçasını torna ederken, gözüne sıçrayan bir metal çapak sebebiyle maruz kaldığı iş kazası olayını irdeleyelim. Böyle bir iş kazasında sorulacak olan sorular şunlardır;

1- Çalışana koruyucu iş gözlüğü zimmethal (imza karşılığı) olarak verilmiş midir?

2- Kazazede işçi, işyerinde işveren- ce verilmesi zorunlu olan iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerine katılmış ve gerekli eğitim sertifikasını almış mıdır?

3- İşçiye kişisel koruyucu donanım malzemesi verildikten sonra, bunun me- saide işçi tarafından kullanımı konusun- da, işyerinde işverence gerekli titizlik ve itina gösterilip, kontroller yapılmış mı- dır? Saha kontrollerinde işçinin kişisel koruyucu donanımı kullanmadığı tespit edilmişse ihtar cezası, yevmiye kesme ce- zası v.b yaptırımlar uygulanmış mıdır?

Aziz dostlar, burada bu 3.maddeyle ilgili olarak, iş mevzuatımızın, işverene yüklemiş olduğu görev ve sorumluluklar- dan bahsetmeden geçemeyeceğim. Aksi takdirde bu konuyu hafife almış oluruz. Önce **6331.Sayı** İş Sağlığı ve Güvenliği Yasasının 4/b.maddesine bakalım;

"İşveren, işyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyulup uyul- madığını izler, denetler ve uygunsuz- lukların giderilmesini sağlar."

Hükmüne göre ; işverence, çalışana zimmetle teslim edilmiş olan kişisel ko- ruyucu donanımların, mesaide, iş başın- da kullanılmasını temin anlamında, açık ve net bir şekilde denetleme görevi yük- lenmiş olduğu açıktır. Denetlemelerde, kişisel koruyucu donanım kullanmadığı tespit edilen çalışanın ihtar cezası, tekra- rı halinde de yevmiye kesme cezası gibi yaptırımlara maruz bırakılması ve bun- ların kayıtlara geçmesi zorunludur. Çün- kü olası bir iş kazası durumunda, şayet kazazede işçi iş göremezlik kaybına ma- ruz kalmış ve olayı incelemeye gelen iş müfettişi ve sigorta müfettişi tarafından, kişisel koruyucu donanımın kullanılmadı- ğı ve bunun kaza kusur oranına etki

eden bir etken olduğu rapora yazılmış- sa, sonuçta maddi-manevi tazminatların söz konusu olacağı için, işverenin olay- dan önceki dönemde yaptığı saha kont- rollerindeki tespitlerini ortaya koyması zorunludur. Yani saha kontrollerinde bu çalışanın uyarıldığı ve hatta yevmiye kesme cezası verildiği belgelenirse, bu iş- çinin kurallara uymadığı ortaya çıkacak, dolayısıyla bu konudaki kusur oranı işve- rene değil kazazedeye yüklenecek ve iş- veren herhangi bir tazminat yaptırımı ile karşılaşmayacaktır. Aksi takdirde kişisel koruyucu donanımın işçiye verilmiş ol- ması, bu iş kazasında işvereni çeşitli taz- minatları ödeme külfetinden kurtarmaya kafi gelmeyecektir.

Bu hususta yüksek mahkemenin yıllar önce almış olduğu ve bizlerin de müfettiş olarak iş kazası incelemelerinde ve teknik bilirkişi olarak iş mahkemelerine sundu- ğumuz raporlarda sıklıkla kullandığımız Yargıtay kararında şöyle der;

"1475.Sayı İş Kanununun 73.Mad- desine gereğince işveren, işyerinde işçilerin sağlığını ve güvenliğini korumak için gerekli olanı yapmakla yükümlüdür. Bu yükümlülüğün sadece önlem almakla ye- tinilebileceği anlamını taşımadığı, alınan önlemlere uyulup uyulmadığının denet- lenmesi ve giderek önlemlere uyulmasını temin anlamında bulunduğu da açıktır. Başka bir deyişle işveren, işyerinde ge- niş anlamda doğmuş veya doğabilecek tüm tehlikeleri önlemek zorundadır. Bu zorunluluk sonucu olarak işyerinde işve- ren bakımından **tam anlamıyla geniş bir kontrol mekanizması kurulmalıdır."**

(T.C Yargıtay 10. Hukuk Dairesi Kararı; E:1978/2077, K:1978/7689, Ta- rih :31.10.1978)

Yüksek mahkemenin bu kararına söylenecek bir söz veya ilave edilebilecek herhangi bir şey yoktur sanırım.

4- Şayet bu üç sorunun cevabı evet ise, o zaman bu çalışanın gözüne metal çapak fırlayarak, görme kayıplarına sebep olacak şekilde sakatlanmış olsa dahi, çalışanın kendisi tezgah başında iş yaparken kişisel koruyucu donanımını yani iş gözlüğünü kullanmamış olduğu kesinlik kazanmış demektir. Kazayı incelemeye gelecek olan SGK müfettişinin de Çalışma Bakanlığı İş Müfettişinin de ilk sorgulayacağı hususlar bunlar olacaktır. Çünkü iş mevzuatımızda iş kazası olayını inceleyerek taraflara % olarak kusur raporu verecek olan yetkili kişi ve kurumlar bunlardır.

Özetle söylememiz gerekirse, bu olayda şayet işveren bu çalışana, Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik gereğince, işyeri, iş kolları yönetmeliği hükümlerine göre tehlikeli işler grubuna giriyorsa 12 saat, çok tehlikeli işler grubuna giriyorsa 16 saatlik bir İSG (İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi) verdiğini, buna ilave olarak, kişisel koruyucu donanımların işyerinde kullanımı, bunların anlam ve öneminin kavranması noktasında da ilave eğitim verdiğini ve ayrıca, torna tezgahından çalışanın gözüne sıçrayabilecek metal çapaklara karşı etkili bir koruyucu iş gözlüğünü de zimmetle verdiğini ispatlamışsa, bu iş kazasında kusurun tamamı kazazede işçiye ait olacaktır. Sonuçta, tedavilere rağmen kazazede işçinin gözünde ciddi manada görme kaybı oluşmuş olsa ve bunun karşılığı olarak da, Sağlık Kurulu Raporuyla, çalışanda herhangi bir oranda bir iş gö-

remezlik kaybına maruz kaldığı belgelenmiş olsa dahi, işverenden bu kaza olayı ile ilgili olarak tazminat talebinde bulunamayacak, bulunmasa bile hiç tazminat alamayacaktır. Çünkü yaşanan iş kazası olayında kusurun tamamı da kazazede işçinin kendisine aittir.

Burada küçük bir ayrıntıdan bahsetmeden geçemeyiz. O da şudur; iş mevzuatımız gereği, bu çalışan %10 ve üzerinde bir iş göremezlik durumuyla karşılaşmışsa, o takdirde tazminat değil ama, çalışanların deyimiyle ömür boyu bir sakatlık maaşı almaya hak kazanacaktır. (Alınacak sakatlık maaşının miktarı hakkında akla takılan bir soru olursa, cevap olarak; iş göremezlik kaybındaki orana bağlı olarak, oran düşükse küçük bir maaş ama oran yüksekse, o oranda yüksek bir sakatlık maaşı almaya hak kazanacağını söyleyebiliriz.) Kusurun tamamının kazazede işçide olması yani işverenin olayda kusurunun bulunmaması halinde, SGK kazazede işçiye ömür boyu ödemek zorunda olduğu bu sakatlık maaşını işverenden rücu edemeyecektir.) Ama madalyonun bir de ikince yüzüne bakarsak, şayet işveren müessese bu çalışana mevzuat gereği verilmesi zorunlu olan iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini verdiğini ispatlayamamış, veya vermiş olsa bile, bunun işçi tarafından mesaide kullanımını sağlayamamış, yani kullanımı konusunda üzerine düşen kontrol, gözetim ve denetim görevini yerine getirememiş veya koruyucu iş gözlüğünü hiç vermemişse, bu takdirde; yukarıda bahsedilen kazadan doğan maddi ve manevi kayıplar dolayısıyla, kazazede işçinin tazminat talepleriyle karşılaşacağı gibi, ayrıca kazazedenin kusurlu da olsa kusursuz da olsa, ilgili iş mevzuatımız gereği **doğal**

olarak hak kazandığı sakatlık maaşını almaya başlayacaktır. Tabii ki SGK nun ömür boyu işçiye vereceği bu sakatlık maaşını, İş Mahkemesi kanalıya açacağı rücu davası yoluyla, ilgili işverenden geri alma yoluna gidecektir.

Bu konuyla ilintili bir başka husus da, kazazedenin geçirdiği iş kazası olayından sonra, iyileşinceye kadar, bütün sağlık kuruluşlarında görmüş olduğu yataklı-yataksız tedavi masrafları, bu devrede kullanılan tüm sağlık araç-gereç giderleri de, SGK tarafından ilgili işverenden rücu davası yoluyla geri alınması yoluna gidilmektedir. Özellikle bu son husus, işveren kesimince “Bizler işveren olarak, her ay, her bir çalışmamız için, Sosyal Güvenlik Kurumuna ilgili primleri zaten ödemekteyiz, bir de iş kazası durumunda ortaya çıkan tedavi masraflarını neden tekrar ödemek zorunda kalıyoruz?” ...şeklinde ciddi manada itiraz konusu yapılmaktadır. Bu husus da maalesef iş hayatımızın tartışmalı enteresan konularından birisi olmaya devam etmektedir.

Burada, işveren / Belediye olarak önemli olan, yaşanan kazada en az masrafla, hatta sıfır maliyetle, bu kaza olayından paçasını kurtarabilmektir. Bu da kendisine verilen kusur oranının en az olmasını sağlamakla olur. Tabiidir ki bunun için de, yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde, kendisine düşen yasal görev ve sorumluluklarını tam ve eksiksiz olarak yerine getirmiş olmak zorundadır.

Burada taraflara yardımcı olacak bir ek bilgi mahiyetinde olmak üzere, şunları da söylemek gerekmektedir. İş hukuku mevzuatımızda, işçi - işveren ve SGK arasındaki iş kazaları ve uyuşmazlıklar sebebiyle açılan tazminat davalarında,

taraflara verilen kaza kusur oranları ve bunlara karşılık hükmedilen tazminatlar konusunda, son kararı İş Mahkemesi hakimleri vermektedir. Tabii ki hakimi bu sonuca yönelten de, kazayı inceleyen SGK müfettişi ile Çalışma Bakanlığı İş Müfettişleri raporlarındaki kaza kusur oranlarıyla, mahkemenin resen tayin ettiği teknik bilirkişi raporlarındaki kaza kusur oranlarıdır. Hakim tüm bu bilgi ve belgelere dayanarak, yasal dayanakları ve vicdani kanaatını da bunlarla yoğurarak, aralarında bir nevi konsesüs oluşturmak suretiyle, sonuca ulaşmaktadır.

Evet dostlar, yazımıza kişisel koruyucu donanımların işyerlerinde kullanılmasından giriş yaptık, fakat bunların çeşitli sebeplerle işçi tarafından kullanılmaması veya işverenin bu konudaki kontrol ve denetim noksanlığı halinde, karşılaşılabilecek problemler ve bunun İşveren / Belediye'ye yansımaları, maliyetleri konusuna gelip dayandık. Biz istemesek de, her iş sonunda gelip bir tarafından mutlaka ekonomiye dayanıyor, bundan kaçış yok.

Sonuç olarak şunu belirtelim ki, önlemek ödemekten çok daha kolay ve ekonomiktir. Yeter ki işin ve çalışanın güvenliğini, dolayısıyla işin ekonomisini düşünerek, önce iş güvenliği sloganını prensip haline getirip, iş sağlığı ve güvenliğini ciddiye alıp, özen göstermektir. Çünkü olası bir iş kazası olayında, koruyucu iş gözlüğü kullanılmamış olması veya bunun yetersizliği sebebiyle maruz kalınacak %10 luk bir iş göremezlik kaybı dahi, şayet olaydaki işveren kusuru kazazede işçinin kusurundan fazlaysa, işveren kuruluş / Belediyenin karşılaşılabileceği maddi/ekonomik kayıp, işçiye zimmet-

le teslim ederek kullandırmak zorunda olduğu koruyucu iş gözlüğü bedeli ile o işçiye vereceği iş sağlığı ve güvenliği eği-

timi maliyetinden, inanın 100 kat daha fazla olacaktır. İş kazasız yaşanacak, huzur dolu günler dileğiyle.

YARGI KARARLARINA GÖRE İŞÇİNİN İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ

Av. Dr. M. Lamih ÇELİK*

*Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Teftiş Kurulu Başkanı

GİRİŞ

İfade özgürlüğü ile kişiler başkalarının fikirlerine, haber ve bilgilere ulaşabilmekte, düşüncelerini, inanç ve kanaatlerini endişe etmeksizin tek başına veya başkalarıyla birlikte çeşitli yollarla serbestçe açıklayabilmektedir. İşçiler de dahil olmak üzere herkes, demokratik toplumun vazgeçilmez unsurlarından olan ifade özgürlüğü hakkına sahiptir

Anayasada düzenlenen ifade özgürlüğü ile kişiler, düşünce ve kanaatlerini herhangi bir endişe duymaksızın serbestçe açıklama imkanına sahiptir. Bununla birlikte ifade özgürlüğü her ne kadar doğuştan kazanılan, vazgeçilemez ve devredilemez haklardan olsa da sınırsız değildir. İşçi ile işverenin sahip olduğu hak ve menfaatler arasında dengenin sağlanma-

sı bakımından belirli sınırlamalar getirilebilmektedir. Bu çalışmada işçinin ifade özgürlüğünün sınırlarına ilişkin yargı kararlarını ele alacağız.

a)Anayasa Mahkemesinin konuya yaklaşımı

1-Anayasa Mahkemesi'nin Kadri Eroğul Başvurusu, AYM, Başvuru No: 2013/6829, KT. 14.4.2016. sayılı kararına göre;

“Karara konu olayda taşeron şirkete bağlı olarak bir kamu kurumunda görev yapan başvuru, Facebook isimli sosyal paylaşım sitesindeki kişisel hesabından taşeron işçilere uygulanan baskıları ve yöneticileri konu alan bir gönderi paylaşmıştır. Bu paylaşım şu şekildedir, “Son günlerde taşeron işçi arkadaşlar üzerinde ciddi baskılar artmış, kendini yönetici

zanneden bazıları işi gücü bırakıp, taşeron işçi ile uğraşmayı kendine görev edinmiştir. Ey insan müsveteleri, yönetici bozuntuları, şunu asla unutmayınız ki, Rabbim sizleri de hidayete ulaştırsın en kısa zamanda ve oturduğunuz o güzel makam koltuklarınızda altınızdan kayıp gideceğini bilme ve taşeron işçinin de İNSAN OLDUĞUNU ANLAMA FİKRİ VERSİN.AMİN”.

Paylaşım sonrası başvuru hakkında, hakaret içerikli ifadeler kullandığı iddiasıyla ceza davası açılmıştır. Ceza mahkemesi, başvuru kamu görevlilerine hakaret suçunu işlediği sonucuna ulaşarak mahkûmiyet kararı vermiştir. Verilen mahkûmiyet hükmünün, açıklanması geri bırakılmıştır. Bunun üzerine alt işveren tarafından ahlak ve iyiniyet kurallarına aykırı davranışı nedeniyle başvuru iş sözleşmesi sona erdirilmiştir. Başvuru tarafından açılan iş iade davası, hakaret suçunun işlendiğinin sabit olması gerekçe gösterilerek, yerel mahkeme tarafından reddedilmiştir. Bölge Adliye Mahkemesi, ilgili sözlerin eleştiri sınırlarını aştığı ve hakaret niteliğinde olduğunu ve işyeri yöneticilerini de hedef alır şekilde söylendiğini kabul ederek, istinaf talebini reddetmiştir. Yargıtay tarafından başvuru temyiz talebi reddedilerek, Bölge Adliye Mahkemesi kararı onanmıştır.

Anayasa Mahkemesi, bireysel başvuru üzerine yaptığı incelemede öncelikle başvuru, bir alt işveren işçisi olmasının yanı sıra kamu kurumunda çalışan taşeron işçilere yönelik faaliyet yürüten bir derneğin genel başkanı olduğunun altını çizmiştir. Bu bakımdan başvuru taşeron işçisi kimliğinin

ötesinde, bir sivil toplum kuruluşunun temsilcisi olarak hareket ettiği ve bu işçileri ilgilendiren toplumsal meselelere ilişkin görüşlerini bildirdiği belirtilmiştir. Başvurucunun eleştirilerini abartılı bir şekilde ortaya koyduğunu kabul eden yüksek mahkeme, ifade özgürlüğünün bir dereceye kadar abartıya hatta kışkırtmaya müsaade edecek şekilde geniş yorumlanması gerektiğini; başvuru dernek başkanlığı kimliğinin göz ardı edilmesi ve doğrudan kurum yöneticilerinin hedef alınmamasına rağmen bu şekilde olduğu yönünde aşırı bir yorumun benimsenmesinin, kamusal konuşmaları imkânsız hâle getireceğini dile getirmiştir. Bu değerlendirmeler sonucunda, başvuru ifade özgürlüğünün ihlal edilmesine oyçokluğu ile karar verilmiştir.

2-Anayasa Mahkemesi'nin İlter Nur Başvurusu, Başvuru No: 2013/6829, KT. 14/4/2016. Kararına göre;

Somut olayda başvuru, bir kamu kurumunda alt işveren işçisi olarak çalışmaktadır. Başbakanlık İletişim Merkezi (BİMER)'e, çalışma koşulları ve ücrete yönelik şikayetlerini içeren bir dilekçe yazmıştır.

Şikâyet dilekçesinin ardından işveren tarafından, İş Kanunu'nun 25/II-e hükmü uyarınca haklı fesih şartları olduğu iddiası ile başvuru iş sözleşmesi sona erdirilmiştir. Temyiz üzerine yapılan incelemede Yargıtay, yasal sınırlar içerisinde kaldığı sürece, işçinin işveren hakkındaki şikayetini, hak arama özgürlüğü olarak nitelendirmiştir. Ancak dilekçe içeriği incelendiğinde, “müfettiş geliyor, yedirip, içirip yolluyorlar, bize bıraktıkları yok. biz şikayet edersek tehdit ediyorlar, bizi tamamen amele yerine

koyuyorlar” şeklindeki ifadelerin hakaret ve sataşma içerdiği kanaatine ulaşılmıştır. Bu gerekçeyle işverence yapılan feshin haklı nedene dayandığı belirtilmiştir.

Anayasa Mahkemesi başvuru üzerine yaptığı incelemede, işçinin BİMER üzerinden şikayetlerini ilemesi şeklindeki davranışının, Anayasa'nın 26. maddesinin getirdiği korumadan yararlanacağı tespitinde bulunmuştur. Başvurucunun ihbar içeren beyanları, ifade özgürlüğü temelinde değerlendirilmiş ve bu çerçevede işten çıkarma eylemi ifade özgürlüğüne bir müdahale olarak görülmüştür.

b) Yargıtayın Konuya Yaklaşımı

1- Yargıtay kararına konu olan bir uyuşmazlıkta, Cumhurbaşkanı'na yönelik hakaret içeren paylaşımlarda bulunan işçinin iş sözleşmesi işveren tarafından haklı nedenle feshedilmiştir (9HD., E.2018/10551, K.2019/9177, T.18.4.2019)

2-Yargıtay 9. Hukuk Dairesi E.2004/31588, K.2005/641, T.13.01.2005 kararda işçi, genel müdürüne yönelik “dosyalarımı imzalamıyorsunuz. İşlerimi engelliyorsunuz, ihaleleri geciktiriyorsunuz, bize dört yıl kaybettirdiniz, buna ne hakkınız vardır, böyle yöneticilik olur mu” şeklinde beyanda bulunmuş ve işveren tarafından sözleşmesi feshedilmiştir. Yargıtay, davacının on yıldır davalı işyerinde satın alma müdürü olarak çalıştığı, toplantıda genel müdüre karşı söylediği sözlerin hakaret ya da saygısızlık niteliğinde olmadığı, kurumun ve işlerin yürüyüş tarzına yönelik eleştiri niteliğinde olduğu gerekçeleriyle, iş sözleşmesinin feshini geçersiz bulmuştur.

3- Yargıtay 9HD., E. 2017/6449, K. 2017/17377, T. 02.11.2017 sayılı kararın-

da incelenen bir uyuşmazlıkta operatör olarak çalışan işçi, işyerine yönelik eleştirilerin yer aldığı bir gazete haberini izin almaksızın ilan panosuna asmıştır. Panoya asılan “Yazaki'de işçi kıyımı” başlıklı haberde, ilgili işyerinde ocak ayından itibaren 40 işçinin işten çıkarıldığı ve çıkarılmaya devam edileceği, bu işçilere zorla ikale sözleşmeleri imzalatıldığı, görüşme odalarına güvenlikle birlikte alındıkları, cep telefonlarını almalarına bile müsaade edilmediği, işyerinde sendikanın istenmediği ve pazar günleri zorunlu mesai yaptırıldığına ilişkin iddialar yer almaktadır.

Yargıtay öncelikle panoya asılan haberdeki iddiaların işçiye ait olmadığını belirterek, 4857 Sayılı İş Kanun'un 25/II-b bendi uyarınca haklı nedenle fesih yapılabilmesi için, işçinin doğrudan isnat ve ithamda bulunması gerektiğinin altını çizmiştir. Somut olayda işveren tarafından habere ilişkin tezkip metinlerinin yayınlanması istemi, Sulh Ceza Mahkemelerince reddedilmiştir. Başka yollarla da diğer çalışanlar tarafından öğrenilebilecek olan bir haberin, işvereni ve işletmeyi hem uyararak hem de eleştirmek amacıyla panoya asılması, ifade özgürlüğü kapsamına girmektedir.

4- Yargıtay 22HD. E. 2015/8023, K. 2016/13598, T. 05.05.2016. kararına konu olan uyuşmazlıkta işçi, işverene bir e-posta göndermiştir. Gönderilen e-posta, “fabrikada işçiler hasta olurken siz nelerle uğraşıyorsunuz, denetmen gönderiyorsunuz, fabrikanın haberi olarak gönderiyorsunuz, siz gelmeden süsleniyor ve gelen denetçiler neden işçilerle görüşmeden sadece müdüriyetle görüşüp gidiyor, yoksa sadece göz boyamak için

mi denetliyorsunuz, işçi elinden gelse birbirini kıracak, siz uyuyor musunuz orada, bir dahakine...Bakanlığına yazacağım” şeklinde ifadeler yer almaktadır. Yargıtay, işçilerin yaşadığı olumsuzluklara dikkat çekme ve bunların giderilmesine yönelik, eleştiri sınırları içerisinde kalan ve ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilen beyanların haklı fesih sebebi oluşturmayaacağına karar vermiştir.

5- Yargıtay 22HD., E. 2012/25839, K. 2013/16219, T. 02.07.2013. kararına konu olan uyuşmazlıkta işçi, işyerindeki panoya işyeri yönetimi tarafından asılan kandil kutlama mesajının altına “kandil gününü unutmayan yönetim, hesap gününü de unutmasın, ezilen kesim” şeklinde bir not yazmıştır. Yargıtay, işçinin yazdığı notun hakaret niteliğinde olmadığını belirterek, ilgili ifadelerin eleştiri kapsamında kaldığına hükmetmiştir.

6- Yargıtay 9.HD., E. 2019/3472, K. 2019/19333, T. 07.11.2019. kararına konu olan uyuşmazlıkta işçiler, işyerinde karşılaştıkları birtakım sıkıntılardan, zorluklardan ve olumsuzluklardan bahsederek çeşitli eleştirilerde bulunmuş ve bunların düzeltilmesi yönünde taleplerini bir ihtarname ile iletmişlerdir. İşçilerin eleştirilerini bir ihtarname ile işverene yöneltmeleri Mahkeme tarafından, hoş görülebilir bir davranış olarak değerlendirilmiştir. Ancak ihtarname içeriğinde bulunan “... İşçi temsilcileri görevlerini yerine getirmemelerine rağmen, işyerindeki ciddi iş güvenliği sorunlarını dile getirmemesi karşılığında bir miktar para verilmektedir...” şeklindeki ifadelerin eleştiri ve şikâyet hakkı sınırlarını aş- tığını işçisi tarafından bu şekilde zan

altında bırakılan işverenin hizmet akdini daha fazla devam ettirmesinin beklenemeyeceğine hükmedilmiştir.

Yargıtay tarafından incelenen bir uyuşmazlıkta işçi, “...haksız ve kanunsuz olarak... baskı ile...ne de akla ve mantığa sığmaktadır...bu şartlar altında çalışmam mümkün değildir...görmezden gelen bu durumun düzeltilmesini rica ediyorum” şeklinde ifadelerin yer aldığı bir dilekçeyi işverene vermiştir. Yargıtay işçinin sözlerini, hak arama hürriyeti içerisinde değerlendirmiş ve işçinin eleştiri sınırları içinde kalan söz ve davranışlarının işverene haklı fesih imkânı vermeyeceğine hükmedilmiştir. (22. HD., E. 2017/25239 K. 2019/20861 T. 12.11.2019)

7- Yargıtay 22HD., E. 2019/7908 K. 2019/22799 T. 10.12.2019. kararına konu olan uyuşmazlıkta; işçi, “üretim müdürü dediğimiz kişi tam anlamıyla beceriksiz ve cehalet abidesidir. Sıralayacak olursak bunlar kim, neden ve neye göre seçtiğini merak etmekteyiz” şeklinde ifadeler kullanmıştır. Yargıtay bu ifadelerin, eleştiri niteliğinde olduğundan, ifade özgürlüğü çerçevesinde haklı fesih sebebi teşkil etmeyeceğini belirtmiştir.

8- Yargıtay 9HD., E. 2015/27643 K. 2016/7929 T. 31.3.2016. kararına konu olan uyuşmazlıkta; “Davacının sosyal paylaşım sitesinde “iki kelimeyi bir araya getirip cümle kuramayan adamlar müdür olursa basit bir resmi yazıya cevap yazmayan gerizekalılar şef olur ...de iş hayatı saçma sapan ilerliyor” şeklinde paylaşımda bulunduğu görülmektedir. Yapılan paylaşımın davalı işyerine yönelik olduğu davacının söz konusu hakaret ve satasma içeren paylaşımının işverene haklı fesih imkânı verdiği”.

9- Çok sayıda sosyal medya uygulaması, içerik üretmenin yanı sıra başkaları tarafından üretilen içeriklerden hoşnut olma ve destekleme anlamı taşıyan beğeni (like) özelliğine sahiptir. Ayrıca yine başka kullanıcılar tarafından oluşturulan bir gönderinin kopyalanarak veya alıntılanarak tekrar paylaşılması da mümkündür.

Somut olayda işyerinde örgütlenen sendika, özellikle sendikaya üye olan işçilerin iş sözleşmelerinin sendikal nedenle feshedildiğini iddia ederek, bu işçiler tekrar işe alınana dek ilgili şirket ürünlerinin satın alınmaması yönünde bir boykot başlatmıştır. Tüketici boykotu olarak değerlendirilen bu eylem, işyerinde çalışan işçiler tarafından da desteklenerek, sendikanın boykota çağrı amacıyla hazırladığı ve sitesinde yayınladığı görsel, bir işçi tarafından kendi sosyal medya sayfasında (Facebook) tekrar paylaşılmış; birçok işçi tarafından ise aynı görsel beğenilmiştir. İşveren, sendikanın ilan ettiği boykotu, beğeni ve paylaşım yoluyla destekleyen işçilerin sözleşmelerini haklı nedenle feshetmiştir.

Yargıtay 7. Hukuk Dairesi 4.6.2015, 21301/11054. Sayılı kararında, işçinin “işten atılan işçiler geri alınana kadar tüketimden gelen gücümüzü kullanalım lütfen...” ifadelerinin bulunduğu görseli beğenmesini değerlendirmiştir. İşçinin beğeni eylemi, baskı grubu oluşturmaya yönelik demokratik bir hak ve sendikal faaliyetler kapsamında Anayasa’dan kaynaklanan sendikal hakkın kullanımı olarak nitelendirilmiştir. Sonuç olarak Mahkeme isabetli bir karar vererek, feshin geçersizliğine ve işçinin işe iadesine hükmetmiştir.

AİHM, 35786/19, T. 15.06.2021, Me-like/Türkiye. kararında benzer bir değerlendirmede bulunmuştur. Mahkeme, “beğenme” ifadesi ile, yayımlanan içeriğe yönelik sempatinin ifade edildiği, aktif şekilde içeriğin dağılımının istenmediği ve bu kapsamda kalmak kaydıyla beğenme eyleminin sosyal medyada paylaşım yapma ile aynı öneme sahip olmadığı kanaatindedir.

10-Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, E. 2018/10718, K. 2019/559, T. 10.01.2019. sayılı kararında “WhatsApp sistemi, telefon ve internet ortamında internet vasıtası ile iletişimi gerçekleştiren bir sistemdir. Burada kişi, kişiler ile iletişime geçtiği gibi gruplar kurarak grup içerisinde iletişim gerçekleştirilmektedir. Ancak bu sistem kendi içinde korunan ve üçüncü kişilere kapalı bir konumdadır. Dolayısı ile işçilerin iş akışını bozmadığı ve çalışmalarını etkilemediği sürece bir grup kurmaları ve burada iletişim içinde olmaları yasak değildir. İşçilerin bu kapsamda burada iletişimlerinin kişisel veri olarak da korunması esastır” şeklinde bir hüküm kurmuştur.

11- Yargıtay 9. Hukuk Dairesi E. 2016/2778, K. 2017/422, T. 23.1.2017. kararda işçi, sosyal paylaşım sitesi Facebook üzerinden, “şunu anladım artık bu işyerinde g.t sayısı beyin sayısından fazla olduğu için bu işyeri değişmez de değişmez, yahu bu kadar mı çapsız var bu işyerinde uğraş uğraş bitmiyor, her gün biri çıkıyor, valla o kadar çapsız face imden attım ve engelledim ki arkadaş sayımdan fazla oldu” şeklinde bir paylaşım yapmıştır. İşçinin sözleşmesi işveren tarafından derhal feshedilmiştir. Yargıtay yaptığı değerlendirmede işçinin paylaşımının,

işverenin şeref ve namusa dokunacak sözler kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini belirterek, feshin haklı nedene dayandığı kanaatine varmıştır.

12-İşçinin, işveren veya işveren vekiline karşı hakaret içeren sözleri sonrası işverenden özür dilemesi halinde, bu durum işveren tarafından dikkate alınabilir. Ancak Yargıtay bu konuda verdiği bir kararda, işveren vekiline herkesin önünde küfür ve hakaret eden işçinin sonrasında özür dilemesinin haklı feshi ortadan kaldırmayacağı yönündeki görüşünü belirtmiştir.(Y22HD., E. 2017/6564, E. 2017/6237, T. 27.03.2017.)

KAYNAKÇA:

- Baybora, Dilek (2017) “Yargı Kararları ile Sosyal Medyada Konuşmanın İş Sözleşmesine Etkisi”, Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, S.56, C.14, s.a.1705-1740.
- Çalışkan Yıldırım, Aslı/ Uğur, Ömer (2022) “İşveren Bakımından Fesih Sebebi Olarak İşçinin Sosyal Medya Kullanımları” İstanbul Hukuk Mecmuası, C.80, S.4, s.a.1169-1222.
- Çelik, Kübra Deniz (2019), Sosyal Medya Kullanımının İş Sözleşmesine Etkisi, İstanbul, On İki Levha.
- Dönmez, Utku/ Okutan Bilge (2019) Yargıtay Kararları Işığında Sosyal Medya ve İş İlişkisi, İstanbul, Legal.
- Keser, Hakan (2022) “İş Sözleşmesinin Feshinde İşçinin Sosyal Medya Paylaşımının Geçerli veya Haklı Sebep Olarak Değerlendirilmesi”, Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, C.19, S.74, s.a.519-562.
- Oğuz, Özgür (2022) “Yargıtay Kararları Işığında İş Sözleşmesinin İşçinin Sosyal Medya Kullanımı Nedeniyle İşveren Tarafından Feshi”, Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, C.19, S.76, s.a.1175-1203.
- Okumuş, Ali (2006) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Türkiye’de İfade Hürriyeti, Ankara, Adalet. Okur, Zeki (2006) “İş Hukukunda İşçinin Düşüncesi Açıklama Özgürlüğü”, Kamu İş Dergisi, C.8, S.4. <https://www.tuhis.org.tr/pdf/842.pdf>, s.e.t. 20.03.2020.
- Öktem Songu, Sezgi (2013) ‘Anayasal Bir Temel Hak Olarak İfade Özgürlüğü’nün İşçi Açısından İşyerindeki Yansımaları’, Prof. Dr. M. Polat SOYER’e Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.15, Özel S., s.a.609-650.
- Özyurt, Vüslat (2021) “Sendikanın Boykot Çağırısına İlişkin Sosyal Medya İçeriğinin İşçi Tarafından Beğenilmesinin/Paylaşılmasının İş Sözleşmesine Etkisi: Yargıtay’ın Farklı Yaklaşımları Üzerinden İşçinin Sadakat Borcu ve İfade Özgürlüğü Bağlamında Bir Değerlendirme”, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.6, S.1, s.a.425-473.
- Savaş Kutsal, F. Burcu/Kolan, Se-

len (2019) “Paylaşmadan Önce Dikkat İşçilerin İşyeri Dışında Sosyal Medya Kullanımları Üzerine Hukuki Bir Değerlendirme” Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, C.16, S.62 s.a.491-562

- Ünlü, Semih (2020) “Sosyal Medya Kullanıcıları Tarafından Gerçekleştirilen Yaygın Kişilik Hakkı İhlallerinin Örneklenmesi”

Selçuk Hukuk Kongresi Özel Hukuk Tebliğleri Tam Metin Kitabı, s.a.21-38.

- Yıldız, Gaye Burcu (2018) “İşçinin Sosyal Medya Paylaşımları Nedeniyle İş Sözleşmesinin Feshi Konusunda İki Farklı Yargıtay Kararının Değerlendirilmesi” Sicil İş Hukuku Dergisi, C.0, S.39, s.a.105-112.

GENELGE

Cumhurbaşkanlığından:

Konu: Tasarruf Tedbirleri

GENELGE**2024/7**

Kamu kaynaklarının maksadına uygun azami tasarruf prensiplerine riayet edilerek kullanılması her kamu kurum ve kuruluşu ile görevlisi için bir görev ve aynı zamanda bir mecburiyettir.

Bu anlayışla; kamu kurum ve kuruluşlarının harcamalarında tasarruf sağlanması, bürokratik işlemlerin azaltılması ve kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanımına ilişkin olarak aşağıdaki tedbirlerin alınması gerekli görülmüştür.

Bu tedbirlerin uygulanması hassasiyetle takip edilecek, denetlenecek, raporlanacak ve aykırı hareket edenler hakkında gerekli yaptırımlar uygulanacaktır.

KAPSAM

10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetveller kapsamındaki kamu idareleri ve bu idarelere bağlı, ilgili ve ilişkili kamu kurum ve kuruluşları ile il özel idareleri, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile kurdukları birlik, müessese ve işletmeler, 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye tabi kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların doğrudan veya dolaylı olarak tek başına veya birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip oldukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler, özelleştirme kapsam ve programına alınmış hisselerinin yarısından fazlası kamuya ait olan özel hukuk hükümlerine tabi kuruluşlar, fonlar, döner sermayeler ve diğer tüm kamu kurum ve kuruluşları (TBMM Başkanlığı Genel Sekreterliği hariç) kendi bütçeleri veya tasarruflarındaki diğer kaynaklardan yapacakları yurt içi ve yurt dışı harcamaları ile taşınır ve taşınmazlarının kullanılmasında aşağıdaki tedbirlere uyacaklardır.

Doğal afetlerde, salgın hastalıklarda ve orman yangınlarında acil olarak yapılması gereken mücadele ve müdahaleler, iç ve dış güvenlik ile istihbarat hizmetlerinin gerektirdiği zorunlu olan harcamalar bu Genelgenin kapsamı dışındadır.

GENEL İLKELELER

Kamu hizmetleri ve yatırım projeleri, bütçe sınırları içinde kalınarak ayrılan kaynakların üzerinde harcama yapılmasına yol açılmadan azami tasarruf anlayışı içinde yürütülecektir. İş programları da harcama/finansman programlarına göre gerçekleştirilecektir. Yıllı ve takip eden yılların bütçelerinde ilave yük oluşturacak şekilde faaliyet genişlemesine ve iş artışına gidilmeyecektir.

Kamu kurum ve kuruluşları kendi kuruluş mevzuatında belirtilen faaliyet alanları ile doğrudan ilgili olmayan herhangi bir harcama veya taahhütte bulunmayacak, ihale şartname ve sözleşmelerine idare tarafından kullanılmak üzere araç, makine, ekipman temini gibi alım ya da yapım konusuyla ilgili olmayan unsurları dâhil etmeyeceklerdir.

Kamu kurum ve kuruluşları, yapacakları alımlarda ölçek ekonomisinden yararlanarak ihtiyaçların daha düşük maliyetlerle temini amacıyla ortak alım yoluyla tedariki yaygınlaştıracaklardır.

İdarelerin Devlet Malzeme Ofisi (DMO) tarafından karşılanabilecek mal ve hizmetlerinin DMO aracılığıyla temini esas olacaktır.

TAŞINMAZ EDİNİLMESİ, KİRALANMASI VE KULLANILMASI

Kamu kurum ve kuruluşları tarafından 3 yıl süreyle yurt içinde ve yurt dışında hiçbir şekilde yeni hizmet binası alınmayacak, kiralanmayacak, yapılmayacak veya bu amaçla arsa veya arazi satın alınmayacak, kamulaştırılmayacaktır. Ancak deprem riski nedeniyle yıkım kararı verilmesi halinde, o hizmet için tahsis edilebilecek Hazineye ait taşınmazın bulunmadığının tevsik edilmesinden sonra, kamu kurum ve kuruluşlarının mülkiyetinde bulunan veya tahsis edilmiş olan yerlere yeni inşaat yapılabilecektir.

Hizmet binaları, kamu binaları standartları esas alınarak ihtiyaç analizleri ve tasarruf anlayışı çerçevesinde gözden geçirilecektir. İhtiyaç fazlası bina veya bölümleri ihtiyacı olan kurumlara tahsis edilecektir. Hizmet binası kiralamaları, belli bir takvim çerçevesinde ivedilikle sonlandırılacaktır.

Yeni lojman, her ne adla olursa olsun memur evi, kamp, kreş, eğitim, dinlenme ve benzeri sosyal tesis ve bunlarla ilgili arsa veya arazi satın alınmayacak, kamulaştırılmayacak, yeni kiralama yapılmayacak ve yeni inşaata başlanmayacaktır.

Savunma ve güvenlik hizmetlerinde kullanılanlar hariç mevcut lojman ve sosyal tesisler ekonomiyi kazandırılacaktır.

Lojman kiralaları ve sosyal tesis ücretleri rayiç bedeller dikkate alınarak yeniden belirlenecektir.

RESMÎ TAŞITLARIN EDİNİLMESİ VE KULLANILMASI

Kamu kurum ve kuruluşlarınca, 3 yıl süreyle her ne şekilde olursa olsun yeni taşıt edinilmeyecektir. Ancak, savunma ve güvenlik hizmetleri için ihtiyaç duyulan taşıtlar ile ambulans ve itfaiye araçları acil ve zorunlu hallerde edinilebilecektir. Mevcut taşıtlar ihtiyaç analizleri ve tasarruf anlayışı çerçevesinde ivedilikle gözden geçirilecektir. Ekonomik ömrünü tamamlamış taşıtlar tasfiye edilecek, ihtiyaç fazlası taşıtlar ise tasfiye edilmek ya da ihtiyacı olan kurumlara devredilmek üzere Hazine ve Maliye Bakanlığına bildirilecektir.

Kamu taşıtlarının yerli ve elektrikli taşıtlara dönüştürülmesi amacıyla kullanımdaki taşıtların tasfiye edilmesi kaydıyla kamu alım garantisinde ilgili mevzuatına göre elektrikli taşıt satın alınabilecektir.

Kamu kurum ve kuruluşlarınca hizmet alımı suretiyle kullanılan mevcut taşıtlar, sözleşme süresi sonunda izin alınmadan yeniden kiralanmayacaktır.

Vakıf, dernek, sandık, banka, birlik, firma, şahıs ve benzeri kuruluş veya kişilere ait taşıtlar, kamu kurum ve kuruluşlarınca izin alınmadan hiçbir şekilde kullanılmayacaktır.

İlgili mevzuatında belirtilen makam ve hizmetler hariç olmak üzere, hibe dâhil her ne şekilde olursa olsun yabancı menşeli taşıt kullanılmayacaktır. Yılı merkezi yönetim bütçe kanununa ekli (T) işaretli cetvelde tasnifi yapılan taşıt cinslerinde en az iki marka tarafından yerli menşeli üretimi olmayan taşıtlarda Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yayımlanan yerli katkı oranları yüzde 40'ın üzerindeki taşıtlar temin edilebilecek, en az iki markada yüzde 40'ın üzerinde yerli katkısı olmayan taşıt cinslerinde ise bu hüküm uygulanmayacaktır.

5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıt Kanununa ekli (1) ve (2) sayılı cetvel kapsamındaki hizmetlere ve koruma altına alınanlara tahsis edilen taşıtlar dışında hiçbir makama taşıt tahsis edilmeyecektir. Söz konusu cetvelde yer almayanlardan 3 sayılı Üst Kademe Kamu Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usûllerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kadro, pozisyon ve görevlerde bulunanlar ile belediye başkanları ve belediyelerde genel sekreterler ve genel müdürler; ikametgâhları ile görev yerleri arasındaki sadece sabah-akşam geliş ve gidişleri için hizmet aracı olarak kurumların mevcutlarında bulunan binek veya station wagon tipi taşıtlardan yararlanabilecektir. Millî Savunma Bakanlığı, Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü personeli ile 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununa tabi olarak görev yapanlardan; güvenlik ihtiyaçları nedeniyle gerekli görülenlerin ikametgâhları ile görev yerleri arasındaki sadece sabah-akşam geliş ve gidişleri Cumhurbaşkanlığı izniyle hizmet araçlarıyla sağlanabilecektir. Ayrıca bakanlıklarda hizmet taşıtlarından en fazla 3 adedi bakanlar tarafından belirlenecek esaslar çerçevesinde makam hizmetlerinde kullanılabilir.

237 sayılı Kanun hükümlerinin izin verdiği hâller hariç hiçbir makama arazi binek gibi taşıtlar ile yabancı menşeli taşıt, makam aracı olarak tahsis edilmeyecektir.

Memuriyet mahalli dışındaki görevlere (şehirler arası, merkezden taşraya ve taşradan merkeze vb.) zorunlu durumlar hariç resmî taşıtla gidilmeyecektir. Ayrıca memuriyet mahalli dışındaki görevlere başka ulaşım araçları ile gidilmesi hâlinde aynı yere ilgilinin görevinde kullanılmak üzere taşıt gönderilmeyecek, gidilen yerdeki resmî hizmet araçlarından istifade edilecektir.

Hizmet aracı olarak kullanılan taşıtlar, münhasıran resmî hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla aynı kurumun birimleri arasında ayırım yapılmaksızın ve mümkün olduğu ölçüde güzergâh birleştirmesi yapılarak kullanılacaktır. Bu taşıtlar; özel işlerde, tatil günlerinde ve personel servis aracı olarak kullanılmayacak, hiçbir makam, birim ve şahsın kullanımına tahsis edilmeyecektir. Bu hükümler 237 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin ikinci fıkrası kapsamında kullanılan taşıtlar hakkında da uygulanacaktır.

237 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrası ile 17/3/2006 tarihli ve 2006/10193 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usullerin 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi uyarınca, 237 sayılı Kanuna ekli (1) sayılı cetvelde belirtilenlere tahsis olunacak taşıtlar hariç, bütün taşıtlarda "Resmî hizmete mahsustur" ibaresi yer alacaktır.

Kamu kurum ve kuruluşlarının şoför ihtiyacı, kadrolu şoför veya hizmet alımı suretiyle taşıt edinimi sözleşmelerine dayalı olarak karşılanmak yerine öncelikle 17/3/2006 tarihli ve 2006/10194 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Taşıtları Sürebilecek Kamu Görevlilerinin Belirlenmesine İlişkin Esas ve Usuller çerçevesinde resmî görevi ifa etmek üzere taşıta ihtiyaç duyan kamu görevlilerinin görevlendirilmesi suretiyle karşılanacaktır.

Bu Genelge kapsamında edinimine izin verilen taşıtlar, kullanım süresi ve maliyet analizleri dikkate alınarak en ekonomik yöntemle temin edilecektir. Hizmet aracı olarak kullanılacak taşıtlarda baz veya standart donanımlı, yerli ve elektrikli, binek ve station wagon cinsi taşıtlarda 1600 cc ve altındaki motor hacimli, işletme maliyetleri düşük ve ekonomik olan taşıtlar tercih edilecektir. Ayrıca hizmet alımı suretiyle edinilecek taşıtlarda model yılı yeni araçlar yerine ekonomik olması durumunda binek ve station wagon cinsi taşıtlarda 10 yaşını, diğer taşıtlarda 15 yaşını doldurmamış olmak kaydıyla model yılı yeni olmayan araçlara öncelik verilecektir.

Taşıtların verimli kullanımı ile işletme maliyetlerinin asgari seviyeye indirilmesine yönelik gerekli önlemler idarelerce alınacaktır. Bu kapsamda taşıtların masrafları gider türleri itibarıyla plaka bazında düzenli olarak kayıt altına alınacak, harcama yetkililerince taşıtların çalışma süresi, güzergâhı, ortalama yakıt tüketim değeri, bakım maliyetleri ve sürücü performansı düzenli olarak izlenecektir.

Kamuda taşıt edinim, kullanım ve tasfiye süreçlerinin bütünlüklü bir anlayışla yönetilmesi amacıyla Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından geliştirilen Kamu Filo Yönetim Sistemi, aşamalı olarak tüm kamu kurum ve kuruluşlarına yaygınlaştırılacak ve kamu idarelerince ivedilikle uygulanacaktır. Sistem kapsamına alınan idarelerde Kamu Filo Bilgi Sisteminde kaydı olmayan taşıtlar kullanılmayacaktır.

HABERLEŞME GİDERLERİ

Kamu kurum ve kuruluşlarının harcama yetkilileri, haberleşme giderlerini hizmet gerekleri ve teknolojik imkânlar çerçevesinde gözden geçirerek kaynakların verimli kullanılması hususunda sayı, tutar veya kullanım kısıtlamaları da dâhil gerekli her türlü tedbiri alacaklardır.

Kurum hizmetlerinin gerektirdiği zorunlu haller ile güvenlik, istihbarat, askerî ve uluslararası ilişkiler maksatlı milletlerarası görüşmelere açılacak telefonlar, bakanlıklar, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarda bakan, il özel idarelerinde vali, belediyelerde belediye başkanı, diğer idarelerde üst yönetici tarafından belirlenecektir.

Cep telefonları sadece Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı, bakanlar, yüksek yargı organları başkanları, valiler ve belediye başkanları ile hizmet gereksinimi dikkate alınarak 3 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kadro, pozisyon ve görevlerde bulunanlar ile belediyelerde genel sekreterler ve genel müdürler ile sınırlı olmak üzere bakanlıklar, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarda bakan, belediyelerde belediye başkanı, diğer idarelerde üst yönetici tarafından belirlenen makamlar için tahsis edilebilecektir. Bu şekilde cep telefonu tahsis edilen makamların listesi bakanlıklar, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlar ile diğer idareler bakımından Cumhurbaşkanlığına, belediyeler bakımından ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına gönderilecektir. Bakanlar, belediye başkanları ve üst yöneticiler tarafından; cep telefonu tahsis edilen makamlar için aylık cep telefonu görüşme ücreti limitleri, 1800 gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçmeyecektir.

Kamu kurum ve kuruluşları, tebligatlarını ilgili mevzuatında istisna tutulan durumlar hariç elektronik tebligat sistemlerini kullanarak yapacaklardır. Mevzuat hükümleri uyarınca elektronik tebligat adresi alma zorunluluğu olmayan kişilerin bu sistemlere dâhil olabilmesi kamu idarelerince teşvik edilecek ve azami gayret gösterilecektir. Tüm yazışmaların elektronik bilgi yönetim sistemi üzerinden yapılması ivedilikle sağlanacaktır. Elektronik bilgi yönetim sistemleri üzerinden yapılan resmî yazışmalar ayrıca posta ile gönderilmeyecektir.

Kurum arşivleri elektronik bilgi yönetim sistemlerine taşınacak ve bunu müteakip fiziki arşiv tutulmayacaktır.

PERSONEL GÖREVLENDİRMELERİ

Kamu kurum ve kuruluşlarının hizmet içi eğitim, konferans, seminer, çalıştay, sempozyum, toplantı, organizasyon ve benzeri her türlü faaliyetlerinin uzaktan erişim yöntemleriyle yapılması esastır. Söz konusu faaliyetlerin yüz yüze yapılmasının zorunluluk arz ettiği durumlarda kamu tesisleri kullanılacak, bu faaliyetler mümkün olduğunca kamu personeli tarafından yürütülecek, görev süresi ve görevli sayısı asgari seviyede tutulacaktır.

Zorunlu hâllerde yapılacak yurt dışı geçici görevlendirmeler, bu amaçla tahsis edilmiş başlangıç ödeneğini aşmamak kaydıyla, görevin süresi ve görevli sayısı en az seviyede tutularak bakanlıklar, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarda bakan, diğer idarelerde üst yönetici onayı ile yapılacaktır. Söz konusu görevlendirme onayları ile görevlendirme sonucuna ilişkin raporlar, görevlendirmenin bitimi tarihinden itibaren 15 gün içerisinde Kamu Personeli Bilgi Sisteminde yer alan modül aracılığıyla Cumhurbaşkanlığına bildirilecektir. Bu kapsamda yapılacak görevlendirmelerde; il özel idareleri bakımından İçişleri Bakanlığınca, belediyeler bakımından Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca yayımlanan veya yayımlanacak genelge hükümlerine uyulacaktır.

Kamu kurum ve kuruluşları, yurt dışı temsilcilikleri uhdesindeki hizmet sunumu ihtiyacını gözetecek ve görevlendireceği personel sayısını asgari seviyede tutmaya özen gösterecektir. Bu kapsamda mümkün olduğu ölçüde bir kamu kurum ve kuruluşunun yurt dışında görevlendirdiği temsilci/temsilciler, o temsilcilikte diğer kurum ve kuruluşlara ait görevleri de yerine getirebilecektir.

BASIN VE YAYIN GİDERLERİ

İdareyi ve faaliyetlerini tanıtmaya yönelik rapor, kitap, dergi, bülten ve benzeri yayınlar hiçbir şekilde basılmayacak, bu dokümanların hazırlanması ve paylaşımı elektronik ortamda yapılacaktır. Bastırılması zorunlu diğer dokümanlar ise ihtiyaç sayısı kadar ve ekonomik malzeme kullanılarak bastırılabilir.

Kamu kurum ve kuruluşlarınca hiçbir şekilde günlük gazete alımı yapılmayacak, görev alanı ile ilgili olmayan yayınlara abone olunmayacaktır.

KIRTASIYE VE DEMİRBAŞ ALIMLARI

Kamu kurum ve kuruluşlarında kâğıt kullanımı en aza indirilecek, rapor, bilgi notu ve benzeri dokümanların hazırlanması ve dağıtımı elektronik ortamda yapılacaktır.

Kamu kurum ve kuruluşlarınca zorunlu haller hariç olmak üzere 3 yıl süreyle büro malzemesi, makine ve teçhizat, tefrişat, bilgisayar ve donanımı ile benzeri demirbaş alımı yapılmayacaktır. Bu varlıklar, ekonomik ömrü tamamlanmadan hiçbir şekilde elden çıkarılmayacaktır.

Bilgi işlem sistemlerinin yenilenmesi ve genişletilmesi durumunda hizmet ihtiyacının gerektirdiği özellikler ve kapasite dikkate alınacaktır. Ayrıca fiziki olarak birbirine yakın makam ve birimlerdeki fotokopi, faks ve benzeri büro malzemelerinin ortaklaşa kullanılması sağlanacaktır.

TEMSİL, TÖREN, AĞIRLAMA VE TANITIM GİDERLERİ

Temsil ve ağırlama ödenekleri, zorunlu haller dışında kullanılmayacaktır.

Uluslararası toplantılar ile millî bayramlar hariç açılış, konferans, seminer, yıl dönümü ve benzeri kutlama ve organizasyonlara ilişkin faaliyetler nedeniyle gezi, kokteyl, yemek ve benzeri davetler düzenlenmeyecek, hediye verilmeyecek ve diğer adlar altında ödeme yapılmayacaktır.

Yılbaşı ve bayram dönemlerinde kamu görevlileri tarafından gönderilecek tebrik ve kutlama mesajları elektronik ortamda gönderilecek, kamu kurum ve kuruluşlarınca kaynağına bakılmaksızın ajanda, takvim, plaket, hatıra, hediye, eşantyon ve benzeri malzemelerin alım, basım ve dağıtımı yapılmayacaktır.

Kamu kurum ve kuruluşlarınca mevzuattan kaynaklanan zorunluluklar gereği yapılan veya kurum faaliyetleri ile doğrudan ilgili olan tanıtım giderleri hariç olmak üzere basın ve yayın organlarına ilan-reklam verilmeyecektir.

PERSONEL GİDERLERİ

Mevcut personelin etkin ve verimli çalışmasını sağlamak üzere gerekli tedbirler alınacak, bu personel hizmet standartlarına uygun ve dengeli bir şekilde görevlendirilecek ve atıl personel oluşmasına izin verilmeyecektir. Kanundan doğan mecburi yükümlülüklerin yerine getirilmesi hariç olmak üzere bir önceki mali yılda kadro ve pozisyon sayılarında emeklilik, istifa ve ölüm gibi nedenlerle meydana gelen azalma kadar yeni kadro ve pozisyon ihdas ya da kullanım talebinde bulunulabilecektir. Mahalli idareler bakımından bu kapsamdaki uygulamalarda, ilgili mevzuatta yer alan norm kadro ilke ve standartları ile yıllık toplam personel giderleri hakkındaki oranlar esas alınacaktır.

Kamu personeli zorunlu haller dışında fazla çalışma ücreti ve nöbet ücreti alacak şekilde çalıştırılmayacaktır. Kamu kurum ve kuruluşları, fazla çalışma ve fazla sürelerle çalışma giderlerini asgari seviyede tutmak amacıyla 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununda yer alan serbest zaman ve denkleştirme süresi hükümlerini öncelikle uygulayacaktır.

4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içerisinde hak kazandıkları yıllık ücretli izin süreleri, ilgili yıl içerisinde kullanılacaktır. Ayrıca, ilgililerin önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık ücretli izin süreleri, yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami 3 yıl içerisinde kullanılacaktır.

25/6/2001 tarihli ve 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu uyarınca uygulamaya konulan toplu sözleşmelerde öngörülen koruyucu giyim ve donanım malzemeleri, söz konusu sözleşmelerde yer alan hizmetlerde görev yapan personel ile sınırlı olarak, aynı şekilde verilecektir. Bu yardım karşılığında çek, kupon veya benzeri ödeme araçları kullanılmayacak ve nakdî bir ödemede bulunulmayacaktır.

14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68 inci maddesinin (B) bendine göre yapılacak atamalar sadece yönetici kadroları (şef dâhil) ile sınırlı tutulacak, yönetici kadroları dışındaki kadrolara anılan bent çerçevesinde atama yapılmayacaktır.

ENERJİ VE SU ALIMLARI

Kamu kurum ve kuruluşları, enerji maliyetlerini azaltmak amacıyla Kamu Binalarında Tasarruf Hedefi ve Uygulama Rehberinde yer alan tasarruf önlemlerine uyacaklardır.

Ayrıca doğalgaz ve elektrik enerjisi tedarikinde serbest tüketici kriterlerini sağlayan binalarda ihale usulleri uygulanarak enerji giderlerinin azaltılmasına yönelik gerekli tedbirler alınacaktır.

Genel aydınlatmada LED dönüşümü ve diğer tasarruf sağlayıcı tedbirler ivedilikle uygulamaya geçirilecektir.

Kamu bina ve tesislerinde enerji verimliliğini artıran uygulamalar geliştirilecek, yenilenebilir enerji kaynaklarından faydalanılması hususunda azami gayret gösterilecektir.

Kamu alımlarında, enerji verimliliği yüksek projeler ile enerji kullanımı düşük olan ürünler tercih edilecektir.

Su kullanımında israfı önlemek amacıyla gerekli tedbirler alınacak ve tasarruflu cihazlar tercih edilecektir. Yeşil alanların sulanmasında mümkün olduğunca şebeke suyu kullanılmayacaktır.

PERSONEL SERVİSİ HİZMETİNE İLİŞKİN GİDERLER

Savunma ve güvenlik hizmetleri hariç; kamu kurum ve kuruluşlarınca toplu taşıma olan yerlerde personel servisi hizmeti sonlandırılacak, hizmet alımı suretiyle sağlanan personel servisi hizmeti ise sözleşme süresinin bitimine kadar devam edebilecektir.

Kamu kurum ve kuruluşları, toplu taşıma olmayan yerlerde ilgili mevzuatına uygun olarak sağlayacakları personel servis hizmetinde en etkin ve ekonomik yöntemleri tercih edecekler; personel servisi temininin hizmet alımı suretiyle sağlanması durumunda aşağıda belirtilen kriterlere uyacaklardır:

Yakın yerleşkelerdeki kamu kurum ve kuruluşlarının personel servisi hizmetini birlikte ihale etmeleri esas olacaktır.

Personel servisi hizmetinden fiilen yararlanan kişi sayısının araç kapasitesinin yüzde 70'inin altında olması durumunda ilgili hatta servis sunumu yapılmayacaktır.

Personel servisi ihale şartnamelerinde araç yaşı kriteri belirlenirken model yılı yeni araçlar yerine maliyet tasarrufu sağlayacak şekilde 6/2/2004 tarihli ve 2004/6801 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Kurum ve Kuruluşları Personel Servis Hizmet Yönetmeliğine uygun olarak model yılı yeni olmayan araçlara öncelik verilecektir.

DİĞER HUSUSLAR

Bedeli kurum ve kuruluşlarca karşılanmak suretiyle satın alınan mal veya hizmetler karşılığında tahakkuk eden her türlü aynî veya nakdî menfaatin (havayolu şirketlerince sağlanan uçuş milleri vb.), şahıslarca tasarruf edilmesi önlenecek, kurum ve kuruluşlar tarafından kullanılması sağlanacaktır.

Kamu kurum ve kuruluşları, ek mali yüklerle karşılaşılması için fatura karşılığı ödemelerini ve diğer yükümlülüklerini zamanında yerine getirecekler ve bunun için her türlü tedbiri alacaklardır.

Mevzuattan kaynaklanan zorunluluklar dışında, mesleki kuruluş veya derneklere üye olunmayacaktır. Uluslararası kuruluşlara mevcut üyelikler gözden geçirilerek kurumların faaliyetlerine doğrudan katkı sağlamayanlar sonlandırılacaktır.

Kamu kurum ve kuruluşları, hizmet kalitesinin artırılması amacıyla ihtiyaç duyulan araştırma, geliştirme, eğitim vb. ihtiyaçlarını öncelikle kendi personeli veya ilgili diğer kurumların bilgi ve tecrübe sahibi personelinden faydalanarak karşılayacak, zorunlu olmadıkça danışmanlık hizmeti satın almayacaklardır.

Ekonomik değeri olan atıklar, bedeli karşılığında ilgili mevzuatına göre düzenli olarak değerlendirilecektir.

Bu Genelgenin uygulanması ile ilgili olarak tüm kamu kurum ve kuruluşları tarafından gereken tedbirler alınacak, her kademedeki yönetici tasarruf ilkelerinin uygulanmasından sorumlu olacaktır. Genelge hükümleri; bakanlıklarda bakan veya bu konuda görevlendirilen bakan yardımcısı, kurumlarda üst yöneticiler, il özel idarelerinde ve illerde valiler, belediyelerde ise belediye başkanları tarafından hassasiyetle izlenecek ve denetlenecek, aksine hareket edenler hakkında ilgili mevzuat hükümlerine göre işlem yapılacaktır. Bu yöneticiler Genelgenin uygulanmasından öncelikle sorumlu olacaktır. Bakanlıklarda Genelgenin uygulanmasından sorumlu olarak bir bakan yardımcısı görevlendirilecek ve belirlenen bakan yardımcısının ismi Cumhurbaşkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Strateji ve Bütçe Başkanlığına bildirilecektir.

Kamu kurum ve kuruluşları, bu Genelgede yer alan tasarruf tedbirlerine ilişkin veri ve raporları Hazine ve Maliye Bakanlığınca geliştirilen Tasarruf Tedbirleri Bilgi Sistemine mezkûr Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslara göre giriş yapmakla yükümlüdür. Tedbirlerin uygulanması Hazine ve Maliye Bakanlığınca izlenecek, denetlenecek, Cumhurbaşkanlığına ve ilgili idarelere raporlanacaktır. Bu Genelge hükümlerine aykırı iş ve işlemlerin tespit edilmesi halinde Cumhurbaşkanlığı ve ilgili idarelerce gerekli yaptırımlar uygulanacaktır.

Bu Genelgede belirtilen hükümler hilafına ortaya çıkabilecek zorunlu ihtiyaçların karşılanabilmesi veya izin gerektiren durumlar için bakanlıklar, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlar ile diğer idareler bakımından Cumhurbaşkanlığından, il özel idareleri bakımından İçişleri Bakanlığında, belediyeler bakımından Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığında izin alınacaktır. Ancak kamu idareleri Cumhurbaşkanlığından izin talebinde bulunmadan önce Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Strateji ve Bütçe Başkanlığından görüş alacaktır. Bakanlıkların merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatları, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşları bakımından istenecek izin talepleri münhasıran bakan veya Genelgenin uygulanmasından sorumlu bakan yardımcısı tarafından hassasiyetle değerlendirildikten sonra gönderilecektir. İl özel idareleri ve belediyeler bakımından izin ilgili bakan veya Genelgenin uygulanmasından sorumlu bakan yardımcısı tarafından verilecektir.

Bu Genelgenin yayımlandığı tarih itibarıyla kamu kurum ve kuruluşları tarafından sözleşmesi imzalanmamış tüm mal ve hizmet alımları ile yapım işleri ihaleleri gözden geçirilecek ve bu Genelge hükümlerine uygun olmayan ihaleler iptal edilecektir.

Genelgenin yayımından önce yürürlükte bulunan mevzuat çerçevesinde, bu Genelge kapsamına giren hususlarla ilgili münferit olarak izin alınmış iş ve işlemler için bu Genelgenin yayımı tarihinden itibaren 3 ay içerisinde yeniden izin alınacaktır.

Bu Genelgenin uygulanmasından doğabilecek tereddütleri gidermeye il özel idareleri bakımından İçişleri Bakanlığı, belediyeler bakımından Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

2021/14 sayılı Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

16 Mayıs 2024

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

SORU - CEVAP

SORU

Sayın Yetkili,

Belediyemiz tarafından yapımı tamamlanan Glutensiz Ekmek fırını işletmesinin ihale ile kiraya verilmesi düşünülmektedir. Bu ihaleye Belediyenin İştiraki olan Belkent A.Ş teklif vermesi durumunda (Belkent A.Ş.) Yönetim Kurulu Başkanı Aynı Zamanda Belediye Başkanındır.)

İhalenin yapılacağı encümen toplantısına Belediye Başkanı Başkanlık edermi ?

Batman Belediyesi
Yazı İşleri Müdürlüğü

CEVAP

Merhabalar,

Kamu ihalelerinde sıklıkla rastlanılan bir durum olmamakla birlikte...

2886 sayılı Kanunda bu hususla ilgili düzenlemeler yer almaktadır...

Bu noktada dikkat edilmesi gereken hususların başında

İhale dosyasının oluşumu ve ihale komisyonu muhammen bedelin belirlenmesi süreçlerinde ihaleye teklif veren isteklinin (örnekte belediye şirketi) yönetiminde bulunan herhangi bir kişinin yer almaması gerekmektedir.

Verdiğiniz örnekte Belediye Başkanı eğer yönetim kurulu başkanı ise istekli olarak ihale sürecinde herhangi bir görev almaması gerekmektedir.

SORU - CEVAP

SORU

Sayın Yetkili,

14/11/2009-14/10/2022 tarih aralığında belediye taşeron personel olarak çalıştım.

14/10/2022-14/02/2023 tarih aralığında sözleşmeli personel olarak çalıştım.

14/02/2023 tarihinde kanun ile memur olduk EĞİTMEN olarak görevlendirildim. yaklaşık ilk 5 yıl Şirket muhasebesinde çalıştım ve son 10 yıl Belediye Mali Hizmetler Müdürlüğünde görev yaptım.

15 ay askerlik hizmetimi yaptım.

Eğitim durumum: Gıda teknikerliğini bitirdim ardından 4 yıllık İşletme bölümünü bitirdim.

Benim derece kademem kaç olmalıdır ve izin hakkı olarak her yıl 30 gün mü hak edeceğim.

Çumra Belediye Başkanlığı
Mali Hizmetler Müdürü

CEVAP

1997 yılında liseyi, 15.07.2005 tarihinde 2 yıllık gıda teknikerliğini bitirdiğinizi, 21.02.2007 - 21.05.2008 tarihi askerlik 15 ay askerlik hizmetinizi yaptığınızı, 14.11.2009 - 14.10.2022 tarihleri arasında belediye taşeron firmasında personel olarak çalıştığınızı, 14.10.2022 - 14.02.2023 tarihleri arasında sözleşmeli personel olarak çalıştığınızı, 14.02.2023 tarihinde kanunla memur statüsünde Eğitimci olarak atandığınızı, yaklaşık ilk 5 yıl Şirket muhasebesinde çalıştığınızı ve son 10 yıl Belediye Mali Hizmetler Müdürlüğünde görev yaptığınızı belirterek, derece kademenizi ve izin hakkı süreniz hakkında bilgi talebiniz incelenmiştir.

Taşeron işçi olarak çalışmakta iken belediye şirketlerine geçişi yapılanlarla ilgili düzenlemeler, 696 sayılı KHKyla gelen geçici 23 ve 24. maddelerde yer almıştır.

Bu kapsamda, taşeron hizmetler özel sektörde geçen hizmet kapsamında değerlendirilmektedir.

Memurluk kazanılmış aylık derecesinde değerlendirilen özel sektör hizmetleri ise, 657 sayılı Kanununun 36/C maddesinde:

"1 - Teknik hizmetler sınıfına girenlerden memurluğa girmeden önce yurt içinde veya yurt dışında mesleklerini serbest olarak veya resmi veya özel müesse-

selerde ifa edenlerle memuriyetten ayrıldıktan sonra bu işlerde çalışarak yeniden memuriyete girmek isteyenlerin teknik hizmetlerde geçen süresinden bu kanun ve bu kanunun 87 nci maddesinde sözü edilen kurumlarda geçen sürenin tamamı ve geri kalan sürenin 3/4 ü toplamı memuriyette geçmiş sayılarak bu süreler her yılı bir kademe ilerlemesi ve her üç yıl için bir derece yükselmesi verilmek suretiyle değerlendirilir.” Şeklinde yer almıştır.

Ayrıca, 657 sayılı Kanun’un 36 ncı maddenin “Ortak Hükümler” başlıklı bölümünün (C) fıkrasında, memuriyet dışında serbest olarak çalışılan veya resmi ya da özel sektörde geçen sürelerin bir kısmının; sadece Teknik Hizmetler Sınıfı, Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı, Avukatlık Hizmetleri Sınıfında çalışan memurlar ile Milli Eğitim Bakanlığı kadroları ve basınlı ilgili kadrolarda çalışan memurlar için kazanılmış hak aylık derece ve kademesinde dikkate alınacağı belirtilmiştir. Dolayısıyla bunun dışındaki sınıflarda çalışan memurlar için memurluk dışında geçen süreler dikkate alınmamaktadır. Sizin 2 yıllık Gıda Teknikerliğini bitirmiş olmanız ve şirkette çalışmanıza karşın, memurluğa teknik hizmetler sınıfında bir kadroya değil, eğitmen kadrosuna atandığınız için teknik hizmetler sınıfının ilave bir derece üstten başlama hakkından yararlanamıyorsunuz.

657 sayılı Kanun’un 4/B ve 237 nci maddesinin (e) fıkrasına göre sözleşme ile istihdam edilenlerin, memurluğa geçirilmeleri halinde, sözleşmeli olarak geçirdikleri hizmet süreleri, her yıl için bir kademe ilerlemesi ve her üç yıl için bir derece yükselmesi verilmek suretiyle değerlendirileceği öngörüldüğünden, 237 nci maddenin (e) fıkrası kapsamına 30.9.1960 tarihli ve 91 sayılı Kanunun 17 ve 19 uncu maddeleri, 12.10.1960 tarihli ve 99 sayılı Kanunun 1 inci maddesi, 933 sayılı Kanunun 4 ve 8 inci maddeleri kapsamında sözleşmeli olarak çalışanlar girmektedir. Bu durumda;

1 - 14.10.2022 - 14.02.2023 tarihleri arasında sözleşmeli personel olarak çalışıp, memuriyete geçtiğinize göre 4 aylık sürenin memuriyete esas intibakta değerlendirileceği,

2 - 14.02.2023 tarihinde memurluk görevine başladığınıza göre; 14.06.2024 tarihi itibarıyla;

- 1 yıl 4 ay memuriyet,
- 15 ay (1 yıl 3 ay) askerlik hizmeti,
- olmak üzere toplam 2 yıl 7 ay,

Ayrıca sözleşmeli personel olarak geçen 4 aylık süreyle birlikte 2 yılı 11 ay hizmetiniz bulunmaktadır. Bu da 2 kademeye karşılık gelmektedir.

657 sayılı Kanun’un 36 ncı maddesine göre, 4 yıllık yüksek yüksek öğrenim öğrenenler 9 uncu derecenin 1 inci kademesinden işe başlayacağına göre; emsal uygulamasına da takılmadığınız için 14 Haziran 2024 tarihi itibarıyla hizmetiniz dolayısıyla 9 uncu derece 3 üncü kademesinde olacağınız ve artan 11 ay hizmetiniz dolayısıyla 14.07.2024 tarihi itibarıyla 8 inci 3 üncü derecenin 1 inci kademesine terfi edeceğiniz anlaşılmaktadır.

İzin hakkınıza gelince; 657 sayılı Kanun'un 102 nci maddesi: "Devlet memurlarının yıllık izin süresi, hizmeti 1 yıldan on yıla kadar (On yıl dahil) olanlar için yirmi gün, hizmeti on yıldan fazla olanlar için 30 gündür. Zorunlu hallerde bu sürelerle gidiş ve dönüş için en çok ikişer gün eklenebilir." hükmünü öngörmektedir.

Devlet Memurları Kanunu 154 seri nolu Genel Tebliği'nde; "Yıllık izin sürelerinin hesabında, hangi statüde olursa olsun kamu kurum ve kuruluşlarında geçen hizmet süreleri ile kamu kurum ve kuruluşlarında geçmesi dahi Devlet memurlarının kazanılmış hak aylıklarında değerlendirilen hizmet sürelerinin dikkate alınması tebliğ olunur."

Buna göre 14.11.2009 - 14.10.2022 tarihleri arasında belediye taşeron firmasında çalışırken, Nisan 2018'de belediye şirketine geçip 14.10.2022 tarihine kadar belediye şirketinde çalışmışsanız, Teknik Hizmetler Sınıfında bulunmamakla birlikte şirkette geçen yaklaşık 4 yıl 6 aylık sürenin yıllık izne esas hizmetinizde değerlendirileceği göz önüne alındığında; memurluk, askerlik hizmeti ve sözleşmeli personel olarak geçen toplam 2 yılı 11 ay hizmetinizle birlikte toplam 7 yıl 5 ay hizmetiniz bulunduğuna göre 20 gün izin hakkınızın bulunduğu, 2 yıl 7 ay sonra 30 gün izin hakkınızın bulunacağı değerlendirilmektedir.

Öte yandan, 657 sayılı Kanununun 68/B maddesi uygulaması bakımından; belediyelerin sermayesinin yarısından fazlasına doğrudan veya dolaylı olarak sahip olduğu şirketlerde geçen hizmet sürelerinin tamamının sayılması gerektiğinden, 3 ve 4 üncü derece müdürlük sınavına girebilmek için aranan en az 8 yıllık hizmet süresine esas 7 yıl 5 ay hizmetinizin bulunduğu anlaşılmaktadır.

İyi çalışmalar.

PRATİK BİLGİLER

DEVLET MEMURLARIYLA İLGİLİ MALİ HAKLAR

657 sayılı Kanun md.154; Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün 5.1.2024 ve 2774790 sayılı Genelgesi	01.01.2024 30.06.2024 Dönemi
Aylık Katsayısı Kıdem Aylığı Göstergesi	0,760871
Kıdem Aylığı Göstergesi (20 x Kıdem Yılı Maaş Katsayısı) Bir hizmet yılı için 20; 25 yıl ve fazlası için azami 500 gösterge	20
Taban Aylık Katsayısı (1.000 x Aylık Katsayı)	11,909083
Yan Ödeme Katsayısı (İş güçlüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak yan ödeme katsayısı)	0,241297
Özel Hizmet Tazminat Tavanı (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	7.228,27 TL
399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesinin (c) bendi uyarınca sözleşmeli olarak çalıştırılan personelin ücret tavanı	41.644,40 TL
6.6.1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esasların 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ücret tavanı	37.125,05 TL
Mevzuatı uyarınca istihdam edilen sözleşmeli personelin hizmet sözleşmesi esaslarında yer alan ve 7.7.2023 tarihli ve 2298391 sayılı Hazine ve Maliye Bakanlığı Genelgesinin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendiyle yükseltilmiş bulunan taban ve tavan ücretleri artırılma oranı	% 49,25
Mevzuatı uyarınca vize edilmiş sözleşmeli personel pozisyonlarının, anılan Genelgenin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendiyle yükseltilmiş bulunan taban ve tavan ücretleri artırılma oranı	% 49,25
Çeşitli statülerde 2023 yılında sözleşmeli olarak çalıştırılanlardan 2024 yılında da görevlerine devam etmeleri ilgili kamu idarelerince uygun görülenerin, söz konusu Genelgenin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendiyle yükseltilmiş bulunan mevcut brüt sözleşme ücretleri artırılma oranı	% 49,25

29.12.2020 tarihli ve 3342 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla yürürlüğe konulan Kamu İktisadi Teşebbüslerinde Uygulanacak Ücretlerin Tespitine İlişkin Karara ekli listede gösterilen grupların 31.12.2023 tarih itibarıyla en düşük ve en yüksek temel ücretleri ile bu gruplara göre temel ücreti belirlenen personelin anılan tarih itibarıyla geçerli olan temel ücretleri artırılma oranı	% 49,25
Özelleştirme programında bulunan kuruluşlarda 527 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 31 inci maddesine istinaden istihdam edilen sözleşmeli personelin 31.12.2023 tarihi itibarıyla geçerli olan sözleşme ücretleri %49,25 oranında artırılmıştır. (Ancak, bunların sözleşme ücreti tutarları, ilgili dönemde 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (II) sayılı cetvele dahil emsali personelin toplam sözleşme ücreti tutarını geçmeyecektir.)	% 49,25
8.2.2002 tarihli ve 2002/3729 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının, 2 nci maddesinde yer alan ortalama ücret toplamı üst sınırı	75.782,69 TL
3 üncü maddesi kapsamındaki personelin mali ve sosyal hakları söz konusu maddede yer alan usul ve esaslar dahilinde artırılma oranı	% 49,25
01.01.2024 tarihinden itibaren işçilere ödenecek kıdem tazminatının yıllık tavan tutarı	35.058,58 TL
19.4.1990 tarihli ve 3628 sayılı Kanun uyarınca yürürlüğe konulan Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmeliğin 8 inci maddesi uyarınca Hazine ve Maliye Bakanlığınca ilan edilmesi gereken genel idare hizmetleri sınıfında birinci derecenin birinci kademesindeki şube müdürüne ödenen her türlü zam ve tazminatlar dahil net aylık tutarı 1.1.2024 tarihi itibarıyla	47.440,35 TL

DEVLET MEMURLARINA SAĞLANAN SOSYAL YARDIMLAR

657 s. K. md. 202, Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün 5.1.2024 tarih ve 2774790 sayılı Genelgesi

Konusu		01.01.2024 30.06.2024 Dönemi
Aile Yardımı (2.273 x Maaş Katsayısı)		1.729,46 TL
Çocuk Yardımı	0-6 Yaş grubu çocuk için 500 x Aylık Katsayısı	380,44 TL
	0-7 Yaş grubu çocuk için 250 x Aylık Katsayısı	190,22 TL
Ölüm Yardımı	Eş ve Çocuğun Ölümü (8.000+1.500) x Aylık Katsayısı	7.228,28 TL
	Memurun Ölümü (8.000 +.1500) x Aylık Katsayısı x 2	14.456,55 TL

5510 SAYILI KANUN 4/c (MEMUR) KAPSAMINDA SİGORTALILARIN PRİM ORGANLARI

5510 sayılı Kanun md.81

Sigorta Kolları (1.10.2008 tarihinden itibaren)	Sigortalı Payı %	İşveren Payı %	Toplam Primi %
Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortası Primi	9	11	20
Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları Primi (Fiili hizmet süresi zammı uygulanan işlerde)	9	12 - 14	21 - 23
Genel Sağlık Sigortası Primi	5	7,5	12,5
Prim Toplamı	14	20,5 - 23,5	34,5 - 37,5

SSK PRİM ORANLARI

506 s. Kanun md. 63,73,78; 5510 s. Kanun Geçici md.6

Sigorta Kolları (1.10.2008 tarihinden önce)	İşçi Payı %	İşveren Payı %	Toplam Primi %
İş kazası, Meslek Hastalıkları Sigorta Primi	-	1,5 - 7	1,5 - 7
Hastalık Sigortası Primi	5	6	11
Analık Sigortası Primi	-	1	1
Prim Toplamı	9	11	20
Prim Toplamı	14	19,5 - 25	33,5 -39

5510 SAYILI KANUN 4/a (İŞÇİ) KAPSAMINDA SİGORTALILARIN PRİM ORGANLARI

5510 sayılı Kanun md.81

Sigorta Kolları (1.9.2013 tarihinden itibaren)	İşçi Payı %	İşveren Payı %	Toplam Primi %
Kısa Vadeli Sigorta Kolları Primi	-	2	2
Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortası Primi	9	11	20
Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları Primi (Fiili hizmet süresi zammı uygulanan işlerde)	9	12-14	21-23
Genel Sağlık Sigortası Primi	5	7.5	12,5
Prim Toplamı	14	20,5 - 23,5	34,5 - 37,5

BELEDİYE BAŞKAN ÖDENEĞİ

Nüfus	Ödenek Göstergesi	ÖdemeDönemi	Aylık Katsayısı	Bütüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	72.280	01.01.2024-30.06.2024	0,760871	54.995,76
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	82.280	01.01.2024-30.06.2024	0,760871	62.604,47
50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	102.280	01.01.2024-30.06.2024	0,760871	77.821,89
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	117.280	01.01.2024-30.06.2024	0,760871	89.234,95
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	137.280	01.01.2024-30.06.2024	0,760871	104.452,37
500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	157.280	01.01.2024-30.06.2024	0,760871	119.669,79
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	192.280	01.01.2024-30.06.2024	0,760871	146.300,28
2.000.001'den fazla olan beldelerde	232.280	01.01.2024-30.06.2024	0,760871	176.735,12

* Nüfusu 50.001'den az olan il merkezi beldelerde bu ödeneğin hesaplamasında 102.280 gösterge rakamı esas alınır. Yani brüt ödenek 77.821,89 TL'dir.

BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ HUZUR HAKKI^[1]

Nüfusuna Göre Belediye Meclisi Huzur Hakkı	01.01.2024-30.06.2024 Dönemi Aylık Brüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	611,06
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	695,61
50.0001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	864,69
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	991,50
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	1.160,58
500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	1.329,66
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	1.625,56
2.000.001'den fazla olan beldelerde	1.963,72

* Meclis başkan ve üyelerine, belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenir,

[1]5393 sayılı Belediye Kanununun 32 nci maddesine göre hesaplanmıştır.

BELEDİYE ENCÜMEN ÖDENEĞİ

(5393 sayılı Belediye Kanunu, md.36; 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, md.16)

Belediyenin Nüfusuna Göre Belediye Encümen Ödeneği	01.01.2024 30.06.2024 Dönemi (TL) Aylık Brüt Ödenek
Nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde 3,500	2.663,05
Nüfusu 10.001'den 50.000'e kadar olan belediyelerde 4.500	3.423,92
Nüfusu 50.001den 200.000'e kadar olan belediyelerde 6.000	4.565,23
Nüfusu 200.001'ın üzerinde olan belediyelerde 7.500	5.706,53
Büyükşehir Belediye Encümen Başkanı ve Seçilmiş Üyelerine 12.000	9.130,46

* Encümenin memur üyelerine bu tutarların yarısı ödenir.

İL GENEL MECLİS ÜYELERİNİN HUZUR HAKLARI

Görevi	Dönemi 01.01.2024-30.06.2024
İl Genel Meclis Başkanı (Gösterge 6.026 x 0,760871)	4.585,01 TL
İl Genel Meclis Üyeleri (Gösterge 2.226 x 0,760871)	1.693,70 TL

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü maddesine göre verilen bu huzur hakkı il genel meclisi başkan ve üyelerinin, meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için verilecektir.

İL ENCÜMENİ BRÜT ÖDENEKLERİ

Görevi	Dönemi 01.01.2024-30.06.2024
Encümen Başkanı (14.000 Gösterge x 0,760871)	10.652,19 TL
Encümen Üyeleri (12.000 Gösterge x 0,760871)	9.130,45 TL

* 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 28 inci maddesine göre verilen bu ödenek, encümen başkanı hariç memur üyelerine yarısı ödenecektir.

ASGARİ ÜCRETİN NET HESABI VE İŞVEREN MALİYETİ

	01.01.2024 - 31.12.2024 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)
Brüt Asgari Ücret	20.002,50
SSK Primi (%14)	2.800,35
İşsizlik Sig. Fonu (%1)	200,03
Kesintiler Toplamı	3.000,38
Net Asgari Ücret	17.002,12
	İŞVERENE MALİYETİ (TL/AY)
Brüt Asgari Ücret	20.002,50
SSK Primi (%20,5) (İşveren Payı)	4.100,5125
İşveren İşsizlik Sigorta Fonu (%2)	400,05
İşverene Toplam Maliyet	24.503,06
İşverene Toplam Maliyet (5 Puanlık İndirimle)	23.502,94

Not: 28/01/2004 tarih ve 5083 Sayılı Türkiye Cumhuriyetinin Para Birimi Hakkında Kanununun 2.maddesi uyarınca; Türk Lirası değerlerin yeni Türk Lirasına dönüşüm işlemlerinin ve Yeni Türk Lirası cinsinden yapılan işlemlerin sonuçlarında ve ödeme aşamalarında yarım Kuruş ve üzerindeki değerler bir Yeni Kuruşa tamamlanır; yarım Yeni Kuruşun altındaki değerler dikkate alınmamıştır.

Prime Esas Kazançların Alt ve Üst Sınırları ile Bazı İşlemlere Esas Tutarlar	
Günlük kazanç alt sınırı	666,75 TL
Aylık kazanç alt sınırı	20.002,50 TL
Günlük kazanç üst sınırı	5.000,63 TL
Aylık kazanç üst sınırı	150.018,90 TL

PRİM İSTİSNA TUTARLARI	
Yemek parası (günlük)	157,69 TL
Çocuk parası (aylık)	400,05 TL
Aile zammı/yardımları (aylık)	2.000,25 TL

İŞ GÖREMEZLİK ÖDENEĞİ (Günlük)	
Yatarak tedavilerde	333,38 TL
Ayakta tedavilerde	444,50 TL

<http://www.csgeb.gov.tr/csgebPortal/cgm.portal?page=asgari>

Asgari ücret tespit komisyon kararı 30.12.2023 tarihli ve 32415 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Bir işçinin günlük normal çalışma karşılığı ücreti 666,75 TL'dir.

GELİR VERGİSİ TARİFESİ

Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No:324)
(R.G. : 30.12.2023 tarihli ve 32415 sayılı (2.mük.))

Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan gelir vergisine tabi gelirlerin vergilendirilmesinde esas alınan tarife, 2024 takvim yılı gelirlerinin vergilendirilmesinde esas alınmak üzere aşağıdaki şekilde yeniden belirlenmiştir.	ORAN
110.000 TL'ye kadar	15%
230.000 TL'nin 110.000 TL'si için 16.500 TL, fazlası	20%
580.000 TL'nin 230.000 TL'si için 40.500 TL, (ücret gelirlerinde 870.000 TL'nin 230.000 TL'si için 40.500 TL), fazlası	27%
3.000.000 TL'nin 580.000 TL'si için 135.000 TL (ücret gelirlerinde 3.000.000 TL'nin 870.000 TL'si için 213.300 TL), fazlası	35%
3.000.000 TL'den fazlasının 3.000.000 TL'si için 982.000 TL (ücret gelirlerinde 3.000.000 TL'den fazlasının 3.000.000 TL'si için 958.800 TL), fazlası	40%

BELEDİYE ENCÜMENLERİNİN 1608. S. KANUN KAPSAMINDAKİ İDARİ PARA CEZALARI

1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesi (5326 s.K.32.md.) hükmü kapsamında. ¹	<ul style="list-style-type: none"> Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, tüzük ve yönetmeliklerin verdiği görev ve yetki çerçevesinde aldıkları kararlara aykırı hareket edenlere, Belediye kanun, tüzük ve yönetmeliklerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara, 	2.052 TL
1608 sayılı Kanun'un 5728 sayılı Kanun'la değişik 2 nci maddesine göre;	Belediyelerin karar organları veya ilgili komisyonlar tarafından mevzuata uygun olarak belirlenen yolcu nakil araçlarına ilişkin ücret tarifelerine uymayan kişi , belediye encümeni tarafından	en az 4.135 TL en fazla 83.709 TL

¹ Bu para cezası, 1608 sayılı Yasa çerçevesinde belediye encümeni tarafından verilecektir. Belediye zabıtası, emre aykırılığı idari yaptırım tutanağı ile tespit edecektir. Yapılan bu tespite göre, belediye encümeni, ilgiliye emre aykırılık kabahatinden dolayı para cezası uygulayacaktır.

3194 SAYILI İMAR KANUNU'NA İLİŞKİN 2024 YILI İDARİ PARA CEZALARI

Kanuni Dayanağı	Fil	Yapının Sınıfı	Yapının Grubu	İdari Para Cezası (TL)(herbirm2 için)
42/2-a ve 42/5	Ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere veya imar mevzuatına aykırı olarak yapı yapmak, ayrıca 42.maddenin 5.fikrasına göre (köy yerleşik alanı içinde ruhsata tabi olan tarım ve hayvancılık maksatlı yapılar)	I	A	44,875877
			B	74,793128
		II.	A	119,669005
			B	164,544882
		III	A	269,255261
			B	299,172512
		IV	A	344,048390
			B	373,965641
			C	463,717395
		V	A	568,427774
			B	688,096779
			C	777,848533
D	942,393415			
42/2-b	Mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmayan, yapının cephelerini ve diğer yapı elemanlarını değiştiren veya yapı malzemesi için öngörülen gereklere aykırı bulunan			Birim Fiyat Listesindeki Bedelin %20

42/2-c maddesindeki artırım sebepleri (42/2-a ve b bentlerinde belirtilen ceza miktarına uygulanır)		
42/2-c (42/2-a ve b bentlerinde yapılan yapı)	Hisseli parselde diğer maliklerin muvafakati alınmaksızın yapılmış ise	%30
	Kamuya veya başkasına ait bir parselde yapılmış ise	%40
	Uygulama imar planında veya parsellasyon planında "Kamu Tesisi Alanı veya Umumî Hizmet Alanı" olarak belirlenmiş bir alanda yapılmış ise	%60
	Mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ediyor ise	%100
	Uygulama imar planı bulunan bir alanda yapılmış ise	%20
	Yapılaşmaya yasaklanmış bir alanda yapılmış ise	%80
	Özel kanunlar ile belirlenmiş özel imar rejimine tabi bir alanda yapılmış ise	%50
	Ruhsatsız ise	%180
	Ruhsatı hükümsüz hale gelmesine rağmen inşaatı sürdürülüyor ise	%50
	Yapı kullanma izin belgesi alınmış olmakla birlikte, ruhsat alınmaksızın yeni inşai faaliyete konu ise	%100
	İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılmıyor ise	%10
	İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılıyor ise	%20
Cevre ve görüntü kirliliğine sebebiyet veriyor ise	%20	
42. maddenin 2. fıkrasındaki aykırılıklarda minimum ceza miktarı yapının mülkiyet durumuna, bulunduğu alanın özelliğine, durumuna, niteliğine ve sınıfına, yerleşmeye ve çevreye etkisine, can ve mal emniyetini tehdit edip etmediğine ve aykırılığın büyüklüğüne göre hesaplanacak ceza miktarı	5.249,64TL'den Az olamaz	

3194 SAYILI İMAR KANUNU'NA İLİŞKİN 2024 YILI İDARİ PARA CEZALARI*

7226 s. Kanun ile eklenen bent	İdari Para Cezası (Emlak Vergi Değeri)	Aykırlığa konu alan ile bu alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari metre kare birim değerinin çarpımı ile bulunan bedel (Sadece 42/2-a için uygulanır) 42/2-a uyarınca hesaplanan bedel, 7226 s. Kanun ile eklenen bent gereğince hesaplanan bedel ile toplanarak toplam imar para cezası miktarı tespit edilir.
---	---	---

Yasal Dayanak	Fiil	Ceza Miktarı (TL)	Fiillerin Çevre ve Sağlık Şartlarına Aykırı Olması Halinde	Can ve Mal Emniyetini Tehdit Etmesi Halinde
42/3	18, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40 ve 41 inci maddelerde belirtilen mükellefiyetleri yerine getirmemek veya bu maddelere aykırı davranmak yapı veya parsel sahibine, harita, plan, etüt ve proje müellifine veya gözetmenine, yapı müteahhidi, şantiye şefine ilgisine göre ayrı ayrı	29.917,26	59.834,50	89.751,75
42/4	Yapıldığı tarih itibarıyla plana ve mevzuata uygun olmakla beraber, can ve mal emniyetini tehdit ettiği veya edeceği tespit olunan yapıları, ilgili idarenin yazılı ikazına rağmen idarece tanınan süre içinde takviyede bulunmamak veya bu yapıları 39 uncu madde uyarınca yıkmamak	149.586,25	Uygulanmaz	Uygulanmaz
42/5	(KÖY YERLEŞİK ALANI İÇİNDE RUHSATA TABİ OLMAYAN) 27 nci maddeye göre belirlenmiş köy yerleşik alanı ve civarı sınırları içinde köyün nüfusuna kayıtlı olan ve köyde sürekli oturanlar tarafından, projeleri fen, sanat ve sağlık şartlarına uygun olmasına rağmen muhtarlık izni olmaksızın konut ve zati maksatlı tarım ve hayvancılık yapısı inşa edilmesi	5.249,64	Uygulanmaz	Uygulanmaz

* Bu yapılardaki diğer aykırılıklar ve ruhsata tabi tarım ve hayvancılık maksatlı yapılardaki aykırılıklar için verilecek olan idari para cezası, 5.249,64 TL'den az olmamak üzere, ikinci fıkraya göre hesaplanan toplam ceza miktarı uygulanır.

2559 SAYILI POLİS VAZİFE VE SELAHİYET KANUNUNA GÖRE 2024 YILI BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

(Kişilerin tek tek veya toplu olarak eğlenmesi, dinlenmesi veya konaklaması için açılan otel, motel, pansiyon, kamping ve benzeri konaklama yerleri; gazino, pavyon, meyhane, bar, birahane, içkili lokanta, taverna ve benzeri içkili yerler; sinema, kahvehane ve kıraathane; kumar ve kazanç kasti olmamak şartıyla adı ne olursa olsun bilgi ve maharet artırıcı veya zeka geliştirici nitelikteki elektronik oyun alet ve makinelerinin, video ve televizyon oyunlarının içerisinde bulunduğu elektronik oyun yerleri; internet kafeler ve benzeri yerler umuma açık istirahat ve eğlence yeri sayılır (2559 s.K. m.7)

KABAHAT	CEZAYI VERECEK MAKAM	2024 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR	
Umuma Açık İstirahat ve Eğlence Yerleri			
m.6/1-a	İşyerlerinden süreli olarak faaliyetten geçici olarak men edildiği halde süresinden önce açılması	Belediye Encümeni	11.716 - 23.553 TL
m.6/1-b	İşyerlerinin açma ve kapanma saatlerine uymaması	Belediye Encümeni	11.716 - 23.553 TL
m.6/1-c,12/1	Eğlence, oyun, içki ve benzeri umuma açık ve açılması izne bağlıyerlerde18yaşındanküçüklerin çalıştırılması	Belediye Encümeni	11.716 - 23.553 TL
m.6/1-c, m.12/2	Bar, pavyon, gazino, meyhane gibi içkili yerler ile kıraathane ve oyun oynatılan yerlere yanlarında veli veya vasisi olsa bile 18 yaşından küçüklerin alınması	Belediye Encümeni	11.716 - 23.553 TL
m.6/1-d	İşyerlerinin mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilmesi	Belediye Encümeni	11.716 - 23.553 TL
m.7/3	İzin almadan umuma açık istirahat ve eğlence yeri açmak	Belediye Encümeni	Kapatma
m.6/3	Yukarıda sıralanan suçları bir yıl içinde tekrar etmek	Belediye Encümeni	En son uygulanan ceza bir kat artırılır

* Bu maddede öngörülen idari para cezaları, belediye sınırları içinde belediye encümeni tarafından verilir. Verilen idari para cezalarına ilişkin kararlar, ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İdari para cezaları, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Bu maddede belirtilen aynı fiillerin, bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır.

4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI (2024 YILI)

Kanun Mad.	Ceza Mad.	Cezayı Gerektiren Fiil	(TL)	
3	98	İşyerini muvazaalı olarak bildirmek	167.473	İşyerini muvazaalı olarak bildiren asıl işveren ile alt işveren vekillerine ayrı ayrı.
5	99/1-a	İşçilere eşit davranma ilkesine aykırı davranmak	1.402	Bu durumdaki her işçi için
7	99/1-b	Maddede öngörülen ilke ve yükümlülüklerle aykırı olarak geçici işçi çalıştırmak	2.345	Bu durumdaki her işçi için
7/2(f) bendi	99/2	7.maddenin 2.fıkrasının (f) bendine aykırı davranmak	9.381	
8	99/1-c	İş sözleşmesinin içeriğini belirtir yazılı belgeyi vermemek	1.402	Bu durumdaki her işçi için
14	99/1-c	Çağrı üzerine ve uzaktan çalışma hükümlerine aykırı davranmak	1.402	Bu durumdaki her işçi için
28	99/1-d	İşten ayrılan işçiye Çalışma Belgesi vermemek, belgeye gerçeğe aykırı bilgi yazmak	1.402	Bu durumdaki her işçi için
29	100	Madde hükmüne aykırı olarak işçi çıkartmak (toplu işçi çıkarma)	5.506	Bu durumdaki her işçi için
30	101	Engelli ve Eski Hükümlü Çalıştırmamak	20.901	Çalıştırılmayan her engelli ve eski hükümlü ve Çalıştırılmayan her ay için
32	102/a	Ücret ile bu kanundan doğan veya TİS'den ya da iş sözleşmesinden doğan ücreti kasten ödememek veya eksik ödemek	1.515	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
32	102/a	Ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakını zorunlu tutulduğu halde özel olarak açılan banka hesabına ödememek	1.515	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
37	102/b	Ücret hesap pusulası düzenlememek	5,506	
38	102/b	Yasaya aykırı ücret kesme cezası vermek veya kesintinin sebep ve hesabını bildirmemek	5,506	
39	102/a	Asgari ücreti ödememek veya eksik ödemek	1.515	Bu durumdaki her işçi ve her ay için
41	102/c	Fazla çalışmalara ilişkin ücreti ödememek, işçiye hak ettiği serbest zamanı altı ay zarfında kullandırmamak, fazla saatlerde yapılacak çalışmalar için işçinin onayını almamak.	2.667	Bu durumdaki her işçi için
52	102/b	Yüzde ile ilgili belgeyi temsilciye vermemek	5.506	

4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI (2024 YILI)

56	103	Yıllık ücretli izni yasaya aykırı şekilde bölmek,	2.667	Bu durumdaki her işçi için
57	103	İzin ücretini yasaya aykırı şekilde ödemek veya eksik ödemek	2.667	Bu durumdaki her işçi için
59	103	Sözleşmesi feshedilen işçiye yıllık izin ücreti ödememek	2.667	Bu durumdaki her işçi için
60	103	Yıllık izin yönetmeliğinin esas usullerine aykırı olarak izni kullandırmamak veya eksik kullandırmak	2.667	Bu durumdaki her işçi için
63	104	Çalışma sürelerine ve buna dair yönetmelik hükümlerine uymamak	14.740	
64	104	Telafi çalışması usullerine uymamak	2.667	Bu durumdaki her işçi için
68	104	Ara dinlenmesini uygulamamak	14.740	
69	104	İşçileri geceleri 7.5 saatten fazla çalıştırmak, gece ve gündüz postalarını değiştirmemek	14.740	
71	104	Çocukları çalıştırma yaşına ve çalıştırma yaşağına aykırı davranmak	14.740	
72	104	Yer ve su altında çalıştırma yaşağına uymamak	14.740	
73	104	Çocuk ve genç işleri gece çalıştırmak veya ilgili yönetmelik hükümlerine aykırı hareket etmek	14.740	
74	104	Doğum öncesi-sonrası sürelerde kadın işçiye çalıştırmak veya ücretsiz izin vermemek	14.740	
75	104	İşçi Özlük dosyasını düzenlememek	14.740	
76	104	Çalışma sürelerine ilişkin yönetmeliklere muhalefet etmek	14.740	
92/2	107/1-a	Çağrıldıkları zaman gelmemek, ifade ve bilgi vermemek, gerekli olan belge ve delilleri getirip göstermemek, İş Müfettişlerinin 92/1.fıkra yazılı görevlerini yapmak için kendilerine her çeşit kolaylığı göstermemek ve bu yoldaki emir ve isteklerini geciktirmeksizin yerine getirmemek.	133.981	
96/1	107/1-b	İfade ve bilgilerine başvuru işçilere işverenlerce telkinlerde bulunma, gerçeği saklamaya yahut değiştirmeye zorlama veyahut ilgili makamlara ifade vermeleri üzerine onlara karşı kötü davranışlarda bulunmak	133.981	
107/2		İş Müfettişlerinin teftiş ve denetim görevlerinin yapılmasını ve sonuçlandırılmasını engellemek.	133.981	

'Not : 5083 sayılı T.C. Devletin Para Birimi Hakkında Kanunun 2. maddesine 21.04.2005 tarihli ve 5335 sayılı Kanunun 22.maddesi ile eklenen fıkra uyarınca 1 TL'nin altında kalan tutarlar dikkate alınmamıştır.

**ÇEŞİTLİ KANUN VE CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMELERİNE GÖRE
BÜTÇE KANUNUNDA GÖSTERİLMESİ GEREKEN PARASAL SINIRLARA
AİT CETVEL (2024 YILI) ***

K.MAD.	AÇIKLAMA	TUTAR-TL
5018 s. K/35	a)Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için	
1	1-İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde	8.600
	2-Diğer ilçelerde	4.400
	c) Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sevkinde kullanılmak üzere	99.000
	f)Doğal afetler nedeniyle oluşacak ihtiyaçlar için kullanılmak üzere	455.000
	g) İl dışına yapılacak seyahatlerde akaryakıt giderleri için kullanılmak üzere	45.000
	ğ) Yakalanan yasa dışı göçmenler ile sınır dışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	181.000
	i)5018 sayılı Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin	
	Kuruluş merkezlerindeki mutemetlerine	6.160.000
	Merkez dışındaki birim mutemetlerine	2.480,000
40	4-Kamu Alacaklarının Silinmesi	
79	a) Zaruri veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkanı kalmayan kamu alacaklarının silinmesinde	50.000
	b)Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan, kamu alacaklarının silinmesinde	50
Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, Sayısı: 4	1)Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesininin 409 uncu maddesinin birinci fıkrasınının (1) bendi gereğince kurum yararının bulunması halinde hak ve alacakların terkin	1.750
2942	Kamulaştırma Kanunu 3.md.2.fikra	1.545.000

*2024 Yılı Bütçe Kanunu 31.12.2024 tarih ve 32416 sayılı (mük.) R.G.yayımlanmıştır.

DEĞERLİ KAĞITLAR (2024 YILI)
(R.G. T: 28.12.2023, S: 32413 (2.mük.)

Değerli Kağıdın Cinsi		Bedeli(TL)
	Noter kağıtları	
	a) Noter kağıdı	87,00
	b) Beyanname	87,00
	c) Protesto, vekaletname, re'sen senet	174,00
2	(Mülga:30.12.2004-5481/14. md.)	-
3	Pasaportlar	790,00
4	İkamet İzni (değişik:28/7/2016-6735/27 md.)	565,00
5	(Mülga : 30/12/2004 -5281/14. md)	-
6	(Değişik:14/1/2016 - 6661/3.md.)	-
	a) Kanuni bildirim süresi dışında doğum nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	130,00
	b) Değişirme nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	130,00
	c) Kayıp nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	260,00
7	Aile cüzdanları	705,00
8	(Mülga:30/12/2004-5281/14.md)	-
9	Sürücü belgeleri	990,00
10	Sürücü çalışma belgeleri (Karneleri)	990,00
11	-(Mülga:2/1/2017-KHK-680/35 md.; Aynen kabul:1/2/2018-7072/34 md.)	
12	Motorlu araç tescil belgesi	885,00
13	İş makinesi tescil belgesi	740,00
14	Banka çekleri (Her bir çek yaprağı)	55,00
15	Mavi Kart (Ek: 9/5/2012-6304/9 md.)	130,00
16	Yabancı çalışma izni belgesi (Ek :28/7/2016-6735/27. md.)	565,00
17	Çalışma izni muafiyeti belgesi (Ek:28/7/2016-6735/27. md.)	565,00

AMORTİSMAN AYIRMADA ALT SINIR

TUTAR	UYGULAMADÖNEMİ	DAYANAĞI
6.900 TL	01.01.2024 - 31.12.2024	556 Sayılı VUK Genel Tebliği
4.400 TL	01.01.2023 - 31.12.2023	544 sayılı VUK Genel Tebliği
2.000 TL	01.01.2022 - 31.12.2022	530 sayılı VUK Genel Tebliği
1.500 TL	01.01.2021 - 31.12.2021	522 sayılı VUK Genel Tebliği
1.400 TL	01.01.2020 - 31.12.2020	513 sayılı VUK Genel Tebliği
1.200 TL	01.01.2019 - 31.12.2019	504 sayılı VUK Genel Tebliği
1.000 TL	01.01.2018 - 31.12.2018	492 sayılı VUK Genel Tebliği
900 TL	01.01.2017 - 31.12.2017	476 sayılı VUK Genel Tebliği

KAMU KONUTLARININ 2024 YILI AYLIK KİRA BEDELLERİ

9.11.1983 tarihli ve 2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu kapsamındaki kamu konutları için aylık kira bedellerinin belirlendiği Millî Emlak Genel Tebliği (Sıra No:418) 31.12.2023 tarih ve 32416 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

1) Kira bedelleri	Yurt içinde bulunan konutlardan aylık her bir metrekare için;
a) Kerpiç, ahşap, bağdadi ve benzeri konutlarda	5,66 TL/m ²
b) Kalorifersiz konutlarda	8,85 TL/ m ²
c) Kaloriferli konutlarda	11,61 TL/ m ²
Kira bedeline yapılacak ilaveler	
3 üncü maddede belirlenen kira bedellerine ek olarak, aylık her bir metre kare için kaloriferli, kapıcıya da her ikisinin de kurum ve kuruluşlarca karşılandığı konutlardan ilave kira bedeli	1,36 TL/ m ²
(2) Elektrik ve su bedellerinin kurum ve kuruluşlarca yapılan gerçek giderler dikkate alınarak kullanıcılarından tahsil edilmesi esastır. Bununla birlikte, sayaçların ayrılmasının mümkün olmaması nedeniyle elektrik, su ya da her ikisinin hizmet binası veya fabrika tesislerinden karşılandığı konutlardan 3 üncü maddede belirlenen kira bedellerine ek olarak, aylık her bir metrekare için;	
a) Elektrik sayacının ayrılmasının mümkün olmaması halinde	2,58 TL/ m ²
b) Su sayacının ayrılmasının mümkün olmaması halinde	2,24 TL/ m ²
c) Elektrik ve su sayacının her ikisinin de ayrılmasının mümkün olmaması halinde	4,81 TL/ m ²
ç) Konutlarda kullanılan su, şehir şebekesi dışında kuyu, artezyen, kaynak suyu ve benzeri su kaynaklarından karşılanıyor olması halinde ilave kira bedeli alınır.	1,2 TL/ m ²
Yakıtı kurum ve kuruluşlar tarafından tedarik edilen konutlar	
2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu ile Kamu Konutları Yönetmeliği kapsamındaki kurum ve kuruluşların yurt içindeki kaloriferli konutlarından yakıtı kurum ve kuruluş tarafından tedarik edilenlerde oturanlardan ısı pay ölçer veya kalorimetre cihazı montajı yapılmamış konutlarda, her bir metrekare için yakıt bedeli	4,64 TL/ m ²
(2) Isı pay ölçer veya kalorimetre cihazı montajı yapılmış konutlarda; birinci fıkradaki yakıt bedelinin üç katını geçmemek kaydıyla, bağımsız bölümün tüketimi oranında hesaplanan yakıt bedeli konutta oturanlardan tahsil edilir. Ancak kurum ve kuruluşlar, yakıt maliyetlerini dikkate alarak gerekli gördükleri takdirde bu bedelin üzerinde yakıt bedeli tahsil edebilir.	
(3) Yakıtı kurum ve kuruluşlarca tedarik edilen konutlarda, ortak kullanım alanlarındaki aydınlatma, elektrik, su, gaz, otomat ve benzeri giderlerin zorunlu nedenlerle kurum ve kuruluşlarca karşılanıyor olması halinde, bu giderler karşılığında kira ve yakıt bedellerine ek olarak her bir metrekare başına	0,54 TL/ m ²
Kira bedellerinin hesaplanması 3 üncü maddede belirtilen kira birim bedellerine, 26.05.2005 tarihli ve 25826 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Millî Emlak Genel Tebliği (Sıra No:294)’nde belirtilen esaslar uygulanmak suretiyle aylık kira bedelleri hesaplanır.	

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No : 68)

2024 Yılı İçerisinde Uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların Tutarları

(R.G: 30.12.2023 – 32415)

I. Akitlerle ilgili kağıtlar	
A. Belli parayı ihtiva eden kağıtlar:	
1.Mukavelenameler, taahhütnameler ve temliknameler	(Binde 9,48)
2. Kira mukavelenameleri (Mukavele süresine göre kira bedeli üzerinden)	(Binde 1,89)
3.Kefalet, teminat ve rehin senetleri	(Binde 9,48)
4.Tahkimnameler ve sulhnameler	(Binde 9,48)
5.Fesihnameler (Belli parayı ihtiva eden bir kağıda taalluk edenler dahil)	(Binde 1,89)
6.Karayolları Trafik Kanunu uyarınca kayıt ve tescil edilmiş ikinci el araçların satış ve devrine ilişkin sözleşmeler	(Binde 1,89)
7. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 09/08/2016) Hazinesin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşımazlara ilişkin ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni sözleşmeleri (yatırım taahhüdü bulunanlar dâhil ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni süresine göre bulunacak bedel üzerinden)	(Binde 9,48)
8. (Ek: 6728/28 md.) (Yürürlük: 9/8/2016) Resmî şekilde düzenlenen gayrimenkul satış vaadi sözleşmeleri	(Binde 0)
9.(Ek:6728/28.md.-Yürürlük:09/08/2016) Resmî dairelerin mal ve hizmet alımlarına ilişkin yaptıkları ihalelerde, ihaleyi yapan idare ile düzenlenen sözleşmeler	(Binde 9,48)
10. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 9/8/2016) 1/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun kapsamında düzenlenen:	
a) Taksitle satış sözleşmeleri	(Binde 9,48)
b) Ön ödemeli konut satış sözleşmeleri	(Binde 0)
c) Devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri	(Binde 9,48)
ç) Paket tur sözleşmeleri	(Binde 9,48)
d) Abonelik sözleşmeleri	(Binde 9,48)
e) Mesafeli satış sözleşmeleri	(Binde 9,48)
11. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 9/8/2016) 7/6/2012 tarihli ve 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu kapsamında düzenlenen turist rehberliğine ilişkin sözleşmeler	(Binde 9,48)
12.(ek:6728/28.md.-Yürürlük:9/8/2016)14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu kapsamında düzenlenen:	
a) Toptan elektrik satış sözleşmeleri	(Binde 9,48)
b) Perakende elektrik satış sözleşmeleri	(Binde 9,48)
13.(Ek:6728/28.md.-Yürürlük:9/8/2016) 18/4/2001tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu kapsamında düzenlenen:	
a) Toptan doğal gaz satışına ilişkin sözleşmeler	(Binde 9,48)
b) Tüketicilere doğal gaz satışına ilişkin sözleşmeler	(Binde 9,48)
14. Resmî şekilde düzenlenen kat karşılığı veya hasılat paylaşımı inşaat sözleşmeleri	(Binde 0)

* 488 sayılı Kanunun mükerrer 30 uncu maddesinin birinci fıkrası hükmü gereğince, Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yer alan ve 68 seri No'lu Damga Vergisi Kanunu Genel Tebliği ile tespit edilen maktu vergiler, (maktu ve nispi vergilerin asgari ve azami miktarlarını belirleyen hadler dahil), yeniden değerlendirme oranında artırılmış ve 1.1.2024 tarihinden itibaren uygulanacak miktarları Tebliğ ekindeki (1) sayılı tabloda gösterilmiştir.

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No: 68)

2024 Yılı İçerisinde Uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların Tutarları

(R.G.:30.12.2023 - 32415)

15. Resmi şekilde düzenlenen kat karşılığı veya hasılat paylaşımı inşaat sözleşmeleri kapsamında yapı müteahhitleri ile alt yükleniciler arasında düzenlenen inşaat taahhüt sözleşmeleri	(Binde 0)
16. Kat karşılığı veya hasılat paylaşımı inşaat işleri ne ilişkin danışmanlık hizmet sözleşmeleri	(Binde 0)
17. Yapı denetimi hizmet sözleşmeleri	(Binde 0)
B. Belli parayı ihtiva etmeyen kağıtlar:	
1. Tahkimnameler	(467,20 TL)
2. Sulhnameler	(467,20 TL)
3. Turizm işletmeleri ile seyahat acentelerinin aralarında düzenledikleri kontenjan sözleşmeleri	(2.628,50 TL)
(Belli parayı ihtiva edenler dahil)	
II. Kararlar ve mazbatalar	
1. Meclislerden, resmi heyetlerden ve idari davalarla ilgili olmayarak Danıştay'dan verilen mazbata, ilam ve kararlarla hakem kararları:	
a) Belli parayı ihtiva edenler	(Binde 9,48)
b) Belli parayı ihtiva etmeyenler	(467,20 TL)
2. (Ek : 6728/28 md. Yürürlük:(9/8/2016) İhale Kanunlarına tabi olan veya olmayan resmi daire ve kamu tüzel kişiliğini haiz kurumların her türlü ihale kararları	(Binde 5,69)
III. Ticari işlemlerde kullanılan kağıtlar	
1. Ticari ve mütedavil senetler:	
a) Emtia senetleri:	
aa) Makbuz senedi (Resepise)	(160,30 TL)
ab) Rehin senedi (Varant)	(94,60 TL)
ac) İyda senedi	(14,70 TL)
ad) Taşıma senedi	(3,40 TL)
b) Konşimentolar	(94,60 TL)
c) Deniz ödücü senedi	(Binde 9,48)
d) İpotekli borç senedi, irat senedi	(Binde 9,48)
2. Ticari belgeler:	
a) Menşe ve Mahreç şahadetnameleri	(160,30 TL)
b) Resmi dairelere ve bankalara ibraz edilen bilançolar ve işletme hesabı özetleri:	
ba) Bilançolar	(360,10 TL)
bb) Gelir tabloları	(171,90 TL)
bc) İşletme hesabı özetleri	(171,90 TL)
c) Barnameler	(14,70 TL)
d) Tasdikli manifesto nüshaları	(69,80 TL)
e) Ordinolar	(3,40 TL)
f) Gümrük idarelerine verilen özet beyan formları	(69,80 TL)

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No : 68)

2024 Yılı İçerisinde Uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların Tutarları

(R.G.:30.12.2023 - 32415)

IV. Makbuzlar ve diğer kağıtlar	
1.Makbuzlar:	
a) Resmi daireler tarafından yapılan mal ve hizmet alımlarına ilişkin ödemeler (avans olarak yapılanlar dahil) nedeniyle, kişiler tarafından resmi dairelere verilen ve belli parayı ihtiva eden makbuz ve ibra senetleri ile bu ödemelerin resmi daireler nam ve hesabına, kişiler adına açılmış veya açılacak hesaplara nakledilmesini veya emir ve havalelerine tediyesini temin eden kağıtlar	(Binde 9,48)
b) Maaş, ücret, gündelik, huzur hakkı, aidat, ihtisas zammı, ikramiye, yemek ve mesken bedeli, harcırah, tazminat ve benzeri her ne adla olursa olsun hizmet karşılığı alınan paralar (Ek:5766/10-ç md) (Yürürlük:6/6/2008) (avans olarak ödenenler dahil) için verilen makbuzlar ile bu paraların nakden ödenmeyerek kişiler adına açılmış veya açılacak cari hesaplara nakledildiği veya emir ve havalelerine tediyeye olunduğu takdirde nakli veya tediyeyi temin eden kağıtlar	(Binde7,59)
c) Ödünç alınan paralar için verilen makbuzlar veya bu mahiyetteki senetler	(Binde7,59)
d) İcra dairelerince resmi daireler namına şahıslara ödenen paralar için düzenlenen makbuzlar	(Binde7,59)
2. Beyannameler (Bu beyannamelerin sadece bir nüshası vergiye tabidir):	
a) Yabancı memleketler dengelen posta gönderilerinin gümrüklenmesi için postanelerde gümrüklere verilen liste beyannamelerde yazılı her gönderi maddesi için	(3,40 TL)
b) Vergi beyannameleri:	
ba) Yıllık gelir vergisi beyannameleri	(467,20TL)
bb)Kurumlar vergisi beyannameleri	(624,10TL)
bc) Katma değer vergisi beyannameleri	(308,30TL)
bd) Muhtasar beyannameler	(308,30TL)
be) Diğer vergi beyannameleri (damga vergisi beyannameleri hariç)	(308,30TL)
c) Gümrük idarelerine verilen beyannameler	(624,10TL)
d) Belediye ve il özel idarelerine verilen beyannameler	(228,80TL)
e) Sosyal güvenlik kurumlarına verilen sigorta prim bildireleri	(228,80TL)
f) (Değişik:6728/28.Md.Yürürlük:9/8/2016) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgesi ile muhtasar beyannamenin birleştirilerek verilmesiyle oluşturulan beyannameler	(365,50TL)
3.Tabloda yazılı kağıtlardan aslı 1,00 Yeni Türk Lirasından fazla maktu ve nispi vergiye tabi olanların resmi dairelere ibraz edilecek özet, suret ve tercümelere.	(3,40TL)

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 01.01.2024 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

(Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği Seri No: 556 (R.G: 30.12.2023 - 32415 (2.Mük.))

Madde	İlanın şekli	Gösterge
MADDE104-	1-İlanın vergi dairesinde yapılması	17.000
	3-İlanın; - Vergi dairesinin bulunduğu yerde yayımlanan bir veya daha fazla gazetede yapılması	17.000-1.700,000
	-Türkiye genelinde yayımlanan gazetelerden birinde ayrıca yapılması	1.70,000 ve üzeri
MADDE115-	Tahakkuktan vazgeçme	200
MADDE 153/A-	Teminat tutarı	690.000
MADDE177	Bilanço hesabı esasına göre defter tutma hadleri	
	1-Yıllık;	
	-Alış tutarı	1.400.000
	-Satış tutarı	2.000,000
	2-Yıllık gayrisafi iş hasılatı	690.000
	3-İş hasılatının beş katı ile yıllık satış tutarının toplamı	1.400.000
MADDE 232	Fatura kullanma mecburiyeti	6.900
MADDE 252	Muhtarların karne tasdikinde aldığı harç	20
MADDE 313	Doğrudan gider yazılacak demirbaş ve peştemallıklar	6.900
MADDE 323	Şüpheli alacak tutarları	14.000
MADDE 343	En az ceza haddi	
	- Damga vergisinde	87
	- Diğer vergilerde	170
MADDE 352	Usulsüzlük dereceleri ve cezaları (Kanuna bağlı cetvel)	
	<u>I inci derece usulsüzlükler</u>	
	1-Sermayeşirketleri	1.100
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	660
	3-İkinci sınıf tüccarlar	330
	4-Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	150
	5-Kazancı basit usulde tespit edilenler	87
	6-Gelir vergisinden muaf esnaf	40
	<u>II nci derece usulsüzlükler</u>	
	1-Sermaye şirketleri	580
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	330
	3- İkinci sınıf tüccarlar	150
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi Olanlar	87
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	40
	6- Gelir vergisinden muaf esnaf	23

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 01.01.2024 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

MADDE353	Fatura ve benzeri evrak verilmemesi ve alınmaması ile diğer şekil ve usul hükümlerine uyulmaması	
	1- Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dahil olmak üzere; fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu ,serbest meslek makbuzu verilmemesi, alınmaması bu belgelerde gerçek meblağdan farklı meblağlara yer verilmesi bu belgelerin elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekirken kağıt olarak düzenlenmesi, bu belgelerin hiç düzenlenmemiş sayılması	3.400
	-Bir takvim yılı içinde her bir belge nevine ilişkin olarak kesilecek toplam ceza	1.700,000
	2- Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dahil olmak üzere; perakende satış fişi, ödeme kaydedici cihaz fişi, giriş ve yolcu taşıma bileti, sevk irsaliyesi, taşıma irsaliyesi, yolcu listesi, günlük müşteri listesi ile Maliye Bakanlığınca düzenleme zorunluluğu getirilen belgelerin düzenlenmemesi, kullanılmaması veya bulundurulmaması, aslı ile örneğinde farklı meblağlara yer verilmesi, gerçeğe aykırı olarak düzenlenmesi, elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekirken kağıt olarak düzenlenmesi, hiç düzenlenmemiş sayılması	3.400
	- Her bir belge nev'ine ilişkin olarak her bir tespit için toplam ceza	170.000
	- Her bir belge nev'ine ilişkin bir takvim yılı içinde kesilecek toplam ceza	1700,00
	4- Hazine ve Maliye Bakanlığınca tutulma ve günü gününe kayıt edilme mecburiyeti getirilen defterlerin; bulundurulmaması, günü gününe kayıt yapılmaması, yetkililere ibraz edilmemesi ile levha bulundurma ve asma mecburiyetine uyulmaması	1.700
	6-Belirlenen muhasebe standartlarına, tek düzen hesap planına ve mali tablolara ilişkin usul ve esaslar ile muhasebeye yönelik bilgisayar programlarının üretilmesine ilişkin kural ve standartlara uymayanlara	40.000
	7- Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce yapılacak işlemlerde kullanıma zorunluluğu getirilen vergi numarasını kullanmaksızın işlem yapanlara	2.000
	8-Belge basımı ile ilgili bildirim görevini tamamen veya kısmen yerine getirmeyen matbaa işletmecilerine	6.600
	-Bu bent uyarınca bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	1.300.000
	9-4358 sayılı Kanun uyarınca vergi kimlik numarası kullanma zorunluluğu getirilen kuruluşlardan yaptıkları işlemlere ilişkin bildirimleri, belirlenen standartlarda ve zamanda yerine getirmeyenlere	8.700
	10-127 nci maddenin (d) bendi uyarınca Maliye Bakanlığının özel işaretli görevlisinin ikazına rağmen durmayan aracın sahibi adına	6.600

MADDE355-	b) Damga Vergisinde	
	- Her bir kağıt için kesilecek özel usulsüzlük cezası	14
MÜKERRER MADDE355	Bilgi vermekten çekinenler ile 107A, mükerrer 242, 256, 257 ve mükerrer 257 nci madde ve Gelir Vergisi Kanununun 98/A maddesi hükmüne uymayanlar için ceza	
	86, 148, 149, 150, 256 ve 257 nci maddelerinde yer alan zorunluluklar ile mükerrer 257 nci madde ve Gelir Vergisi Kanununun 98/A mad. uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlar	
	1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	11.800
	2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	5.800
	3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	3.000
	Mükerrer 257. md.1 fik.8 bendi uyarınca, getirilen zorunluluklara uymayanlara (üst sınır)	2.800
	107/A maddesi uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlar	
	1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	6.900
	2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	3.400
	3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	1.800
Tahsilat ve ödemelerini banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsih etme zorunluluğuna uymayanlara bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	5.500,00	
MADDE 370	Kullanılan sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge tutarı	320.000

ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ (R.G.:30.12.2023 -32415 (2.Mük.))

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİ DIŞINDAKİ BELEDİYELERDE UYGULANACAK ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ TARİFESİ¹

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1.Derece	2.Derece	3.Derece	4.Derece	5.Derece
1.Grup	20.000	17.000	13.000	11.800	9.500
2.Grup	13.000	9.500	7.900	6.600	5.800
3.Grup	9.500	6.600	5.800	4.000	3.300
4.Grup	4.000	3.300	2.300	2.000	1.700
5.Grup	2.300	2.000	1.400	1.400	1.180
6.Grup	1.400	1.180	700	660	500
7.Grup	500	400	260	150	110

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNDE UYGULANACAK ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ TARİFESİ²

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1.Derece	2.Derece	3.Derece	4.Derece	5.Derece
1.Grup	25.000	21.250	16.250	14.750	11.875
2.Grup	16.250	11.875	9.875	8.250	7.250
3.Grup	11.875	8.250	7.250	5.000	4.125
4.Grup	5.000	4.125	2.875	2.500	2.125
5.Grup	2.875	2.500	1.750	1.750	1.475
6.Grup	1.750	1.475	875	825	625
7.Grup	625	500	325	287	212

İNDİRİMLİ ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ UYGULAMASI³ (Kalkınmada Öncelikli Yörelerdeki Belediyeler İle Nüfusu 5.000'den Az Olan Belediyelerde)

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1.Derece	2.Derece	3.Derece	4.Derece	5.Derece
1.Grup	10.000	8.500	6.500	5.900	4.750
2.Grup	6.500	4.750	3.950	3.300	2.900
3.Grup	4.750	3.300	2.900	2.000	1.650
4.Grup	2.000	1.650	1.150	1.000	850
5.Grup	1.150	1.000	700	700	590
6.Grup	700	590	350	330	250
7.Grup	250	200	130	115	85

1 2464 sayılı Kanunun mükerrer 44 üncü maddesinin beşinci fıkrasına göre, büyükşehir belediyelerinde çevre temizlik vergisi, diğer belediyelerde uygulanan çevre temizlik vergisi tutarları %25 artırılarak hesaplanacaktır.

2 13/12/2005 tarihli ve 2005/9817sayılı Bakanlar Kurulu Kararının ekindeki Kararın 7 nci maddesine göre; konut, işyeri ve diğer şekilde kullanılan binalar için belirlenen tutarlar, büyükşehir belediye sınırları içinde bulunanlar hariç olmak üzere kalkınmada öncelikli yörelerdeki belediyeler ile nüfusu 5.000'den az olan belediyelerde %50 indirimli olarak uygulanacaktır. Kalkınmada öncelikli yörelerdeki belediyeler ile nüfusu 5.000'den az olan belediyelerde bulunan konutlara ait çevre temizlik vergisi su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına 55 kuruş olarak hesaplanacak; iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi tutarları bu tarifeye göre hesaplanacaktır.

5326 SAYILI KABAHAHLAR KANUNU'NA GÖRE VERİLECEK PARA CEZALARI (2024 YILI)

Cezanın Türü ve Ceza Mercii	Yasal Dayanağı	Tutarı (TL)	
		EnAz	En Çok
Emre aykırı davranış (Belediye Zabıtası)	5326 s.K. md.32	2.052	2.052
Dilencilik (Belediye Zabıtası)	5326 s.K. md.33	977	977
Gürültü (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.36/1 (Kişiyeye)	977	977
	5326 s.K. md.36/2 (Tic. İşl. sahibine)	21.176	106.229
Rahatsız etme (Belediye Zabıtası)	5326 s.K. md.37 (Mal/hizmet satmak için rahatsız etme)	977	977
İşgal (Belediye Zabıtası)	5326 s.K.md.38/1 (Cad. sokak, kaldırımları işgal)	977	977
	5326 s.K. md.38/2 (Cad. sokak, kaldırım inşaat malzeme yığma)	2.052	10.515
Tütün mamullerinin tüketilmesi (Bel. Bşk. yetki verdiği görevli)	5326 s. K. md.39; 4207 s. K. m.5/1;2/1	977	977
Tütün ürünleriyle ilgili izmarit, paket, ağızlık, kağıt vb. atıklar çevreye atılması (Bel. Zab.)	4207 s. K. m.5/1ve 3/12	578	578
Kimliği bildirmeme (Bel. Zabıtası)	5326 s. K. md.40 (Görevle bağlantılı olan kamu görevlilere kimliği ve adresle ilgili bilgi vermeme)	198	198
Çevreyi Kirletme (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.41/1 (Evsel, bireysel atıklarla çevreyi kirletme)	313	313
	5326 s. K. md.41/2 (Yem. pişirme servisi işlet. atıklarının toplanma ve depolanmasına özgü yerler dışına atılması)	10.515	106.229
	5326 s.K.md.41/3 (Belirlenen yerler dışında hayvan kesme veya atıklarını sokağa atma)	977	977
	5326 s. K.md.41/4 (İnşaat atık ve artıkları sokağa veya kamusal alana atma)	2.052	63.683
	5326 s. K. md.41/4 (İnşaat atık ve artıklarını belirlenen yerler dışına atma/şirketler)	2.052	106.229
	5326 s. K. md.41/5 (Kullanılmayacak ev eşyasını özel gün dışında sokağa bırakma)	977	977
	5326 s. K. md.41/6(Hurda motorlu taşıtları ve parçalarını sokağa bırakma)	5.227	5.227
Afiş Asma (Belediye Zabıtası)	5326 s. K.md.42 (İzinsiz afiş ve ilan asma)	2.052	63.683

(*) 5326 s. K.17/7 md. uyarınca; idari para cezasının hesabında bir TL'nin küsuru dikkate alınmaz.

İDARİ PARA CEZASI GEREKTİREN FİİLLERİN TEKRARI

Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri ile ilgili olarak, 2559 sayılı Yasa'nın 6ncı maddesinin son fıkrasında; *"Bu maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır."* hükmü yer almaktadır.

Söz konusu fıkra hükmüne göre;6 ncı maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, **en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanacaktır.**

Bu madde kapsamında akla şöyle bir soru gelebilir: *" Aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde" ibare- sinden bir takvim yılı mı yoksa ilk fiil ile son fiil arasındaki zaman mı esas alınacaktır?*

Dikkat edilirse, madde hükmünün son fıkrasında mali yıldan söz edilmemiştir. Bu itibarla; artırımı ceza uygulanmasında, bir yıllık sürenin tespiti için suçun ilk işlendiği tarihten itibaren bir yıllık zaman diliminin esas alınması, başka bir deyişle birinci fiil ile ikinci aynı fiilin, bir yıl içinde tekrarı halinde, idari para cezasının iki kat artırılarak uygulanması gerekmektedir.

Diğer idari cezaları gerektiren fiillerin tekrarı halinde, Belediye encümeni Kabahatler Kanunu'nun 32. maddesine göre idari para cezasını verirken ihlal edilen kararın tarih ve sayısına kısaca konusu da yer vermelidir. Kabahatler Kanunu'nda tekerrür olmadığından tekerrür nedeniyle cezanın iki kat olarak alınması gibi bir encümen kararı alınmaz. Ayrıca encümen 32.maddeye göre tahakkuk eden para cezası miktarını az bulup artıramaz aynı şekilde indiremez.

Danıştay14.DaireE:2013/2967,K:2014/620

Hükümveren Danıştay Öndördüncü Dairesince, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 54. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendine göre kararın düzeltilmesi istemi yerinde görüldüğünden, Danıştay Öndördüncü Dairesinin 29.11.2012 günlü, E:2011/11988, K:2012/8892 sayılı kararı kaldırılarak, işin esası yeniden incelendi.

.... *Dava konusu uyuşmazlıkta; davalı idarece yapılan 26.04.2010 ve 27.04.2010 tarihli bir ve ikinci tespitler üzerine para cezası uygulanmaksızın, 28.04.2010 ve 29.04.2010 tarihli üçüncü ve dördüncü tespitler üzerine, verilen temel para cezasının iki katının alınarak tekerrür hükmünün uygulandığı görülmektedir.*

Bu durumda; tespit tutanakları ile belirlenen aykırılıklar nedeniyle para cezası verilmesinden sonra, aynı aykırı fiil ve hallerin yeniden tespiti halinde, bu miktar üzerinden tekerrür hükmü uygulanmak sure tiyle, ceza verilmesi gerekirken, davalı idarece yapılan ilk tespitler üzerine para cezası verilmeksizin dolayısıyla tekerrürün şartı olan daha önce ceza verilmiş olma şartı yerine getirilmeksizin, yapılan üçüncü ve dördüncü tespitler üzerine verilen cezanın iki katının alınması suretiyle tesis edilen işlemlerde hukuka uyarlık bulunmadığından, aksi yöndeki İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, İstanbul 1.İdare Mahkemesinin 31.12.2010 günlü; E:2010/1286, K:2010/2178 sayılı kararının bozulmasına, dosyanın Mahkemesine gönderilmesine, 08.01.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

BELEDİYE PARA CEZASI NİTELİĞİNDE OLUP DA, MAHKEMELERCE VERİLEN PARA CEZALARI

Ceza hükümleri içeren ve belediyeleri yakından ilgilendiren birçok yasa, tüzük ve yönetmelik bulunmakta olup, bu mevzuatlarla belediyelere birçok görev ve yetki verilmiştir. Ancak bu mevzuattaki cezaları karara bağlamak Adliye Mahkemelerinin yetkisi dahilinde bulunmaktadır.

Bu bölümde yer alan yasalar şunlardır:

- 30.7.1966 tarihli ve **775 sayılı Gecekondu Kanunu**,
- 21.7.1983 tarihli ve **2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu**
- 11.1.1989 tarihli ve **3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu**.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38 inci maddesinin (c) bendine göre, *"Belediyeyi Devlet dairelerinde ve törenlerde , davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etmek."* hükmü yer almaktadır. Bu madde hükmüne göre, mahkemelerde belediye lehine dava açmak ve belediye aleyhine açılan davalarda belediyeyi savunmak, belediye başkanının görevidir. Belediye başkanları da, mahkemelerde davacı ve davalı olarak belediyeyi temsil etme görevini avukatlara devredebilirler.

2024 YILINA AİT EMLAK (BİNA, ARSA VE ARAZİ) VERGİ DEĞERLERİ VE HESAPLAMALARI

Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği (Seri No : 84)
(R.G. : 30 Aralık 2023 - 32415 (2.Mük.))

2023 Yılı ve Önceki Yıllarda Mükellef Olanların 2024 Yılına Ait Emlak Vergi Değerlerinin Hesabı

Bu mükelleflerin bina, arsa ve arazilerinin 2024 yılı vergi değerleri, 2023 yılı vergi değerlerinin, bu yıla ait yeniden değerlendirme oranının yarısı olan ($\%58,46/2=$) $\%29,23$ (yirmi dokuz virgül yirmi üç) oranında artırılması suretiyle bulunacak tutarlar olacaktır.

2024 Yılı İtibarıyla Mükellef Olacakların Emlak Vergi Değerlerinin Tespiti

Mükellefiyeti 2024 yılında başlayanların, mükellefiyetleri ile ilgili bina, arsa ve arazi vergisi tarhiyatına esas alınacak vergi değerleri; takdir komisyonlarınca 2021 yılında takdir edilen asgari ölçüde arsa ve arazi metrekaresi birim değerleri; 24.11.2022 tarihli ve 32023 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No:542) ile 2022 yılına 2022 yılına ait belirlenen yeniden değerlendirme oranının yarısı olan ($\%122,93 / 2=$) $\% 61,465$ (altmış bir virgül dört yüz altmış beş) nispetinde artırılması suretiyle bulunacak 2023 yılı değerinin, bu yıla ait yeniden değerlendirme oranının yarısı olan ($\%58,46/2=$) $\%29,23$ (yirmi dokuz virgül yirmi üç) nispetinde artırılması suretiyle dikkate alınacaktır.

1319 Sayılı Kanunun 42 nci Maddesinde Yer Alan Tutarın Tespiti

2024 yılında uygulanacak olan 1319 sayılı Kanunun 42 nci maddesinde yer alan tutar,2023 yılına ait tutarın 2023 yılı için belirlenen yeniden değerlendirme oranının yarısı olan ($\%58,46/2=$) $\%29,23$ (yirmi dokuz virgül yirmi üç) oranında artırılması suretiyle 12.880.000 Türk Lirası olarak tespit edilmiştir.

1319 Sayılı Kanunun 44 üncü Maddesinde Yer Alan Vergi Oranlarına Esas Mesken Nitelikli Taşınmaz Değerlerinin Alt ve Üst Sınırlarının Tespiti

12.880.000 TL ile 19.321.000 TL arasında olanlar (bu tutar dahil)	
12.880.000 TL'yi aşan kısmı için	(Binde 3)
25.763.000 TL'ye kadar olanlar (bu tutar dahil) 19.321.000 TL'si için	
19.323 TL, fazlası için	(Binde 6)
25.763.000 TL'den fazla olanlar 25.763.000 TL'si için 57.975 TL, fazlası için	(Binde10)

olarak tespit edilmiştir.

HİZMET ERBABINA YAPILAN ÜCRET ÖDEMELERİNİN GELİR VERGİSİNDEN İSTİSNALARI

2024 yılında uygulanacak vergi tutar ve oranlarına ilişkin tebliğler 28 Aralık 2023 tarih ve 32413 sayılı, 29 Aralık 2023 tarih ve 32414 sayılı ve 30.12.2023 tarihli 32415 sayılı (2.Mükerrer) Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Hizmet erbabına işverenlerce yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatler (işverenlerce, işyerinde veya müştemilatında yemek verilmeyen durumlarda çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedelinin 170 Türk lirasını aşmayan kısmı istisna kapsamındadır.

Ödemenin bu tutarı aşması halinde aşan kısım ile bu amaçla sağlanan diğer menfaatler ücret olarak vergilendirilir.)

Hizmet erbabına yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatlerde istisna uygulaması

Hizmet erbabına nakit ödeme yapılmaksızın yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatlerde

a) İşverenlerce, hizmet erbabına işyerinde veya müştemilatında yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatler herhangi bir tutarla sınırlı olmaksızın,

b) İşverenlerce, hazır yemek hizmeti veren mükelleflerden satın alınan yemeğin, işyerinde veya müştemilatında hizmet erbabına verilmesi durumunda sağlanan menfaatler herhangi bir tutarla sınırlı olmaksızın,

c) İşverenlerce, işyerinde veya müştemilatında yemek verilmeyip yemek hizmeti veren işletmelerde bu hizmetin sağlandığı durumlarda, bu işletmelere yapılan ödemelerin her bir çalışan için çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedelinin 170 Türk lirasını aşmayan kısmı,

ç) İşverenlerce, işyerinde veya müştemilatında yemek verilmediği ve yemek hizmetinin, yemek kartı ve/veya yemek çeki hizmeti veren işletmelerin yemek kartlarına yükleme yapılmak veya yemek çeki satın alınmak suretiyle verildiği durumlarda, her bir çalışan için çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedelinin 170 Türk lirasını aşmayan kısmı,

gelir vergisinden istisna olup bu istisnaların uygulamasına yönelik açıklamalar 26/7/1995 tarihli ve 22355 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No:186)’nde yapılmıştır.

İşverenlerce hizmet erbabına nakit olarak verilen yemek bedelinde istisna

7420 sayılı Kanunla,1/12/2024 tarihinden itibaren uygulanmak üzere,193 sayılı Kanunun 23üncü maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendinin parantez içi hükmünde yapılan değişiklikle, işverenler tarafından hizmet erbabına işyerinde veya müştemilatında yemek verilmeyen durumlarda, yemek bedelinin nakit olarak verilmesi suretiyle sağlanan menfaatler de istisna kapsamına alınmıştır.

(2) Hizmet erbabına nakit olarak ödenen yemek bedelinin gelir vergisinden istisna edilebilmesi için;

a) İşverenler tarafından iş yerinde veya müştemilatında yemek verilmemesi,

b) Günlük yemek bedelinin 170 Türk lirasını aşmaması,

c) Fiilen çalışılan günlere ilişkin olması, gerekmektedir.

5846 SAYILI FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2024 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		Yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların yol, meydan, pazar, kaldırım, iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışı yasaktır.		
5846	23.01.2008 tarih ve 5728 s. K. 81 inci md.	Bu yasağa uymayanlara Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	977 TL

7126 SAYILI SİVİL SAVUNMA KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2024 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		Tatbiki ilan olunan sivil savunma tedbirlerine riayet etmeyen bütün vatandaşlarla resmi veya özel daire, müessese ve teşekküllerin mesul amirlerine, fiillerine suç oluşturmadığı takdirde,		
5728	47	Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	2.052TL

6301 SAYILI ÖĞLE DİNLENMESİ KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2024 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		İşçilerine öğle tatili vermeyen veya dinlenme devresinde işyerlerini kapatmayan işveren veya vekillerine (İş Kanununa tabi işyerleri hariç)		
6301 s. Kanun	m.7/1		Belediye Encümeni	1.613 TL

SİGORTALI ÇALIŞANLARDAN PRİME ESAS KAZANÇLARDAN İSTİSNA TUTULACAK

(SGK/Sigorta Primleri Gn. Müd. 09.01.2024 tarihli ve 3 sayılı Prime Esas Kazançların Alt ve Üst Sınırları ile Bazı İşlemlere Esas Tutarlara İlişkin Genelgesi)

Yemek parası	5510 s. K. 4/a md.	157,69 TL
Çocuk zammı		400,05 TL
Aile zammı (yardımı)		2.000,25 TL
Emzirme ödeneği	5510 s. K. 4/a-b,16/a md.	857,00TL
Cenaze ödeneği	5510 s. K. 37. md.	3.385,00TL

5510 sayılı Kanunun 4/a bendine tabi sigortalılar için

GEÇİKME ZAMMI TABLOSU

Uygulama Tarihleri	Genel Tebliğ No / Madde No/ B.K.K. No	Oranı	Açıklama
01.09.1985-31.05.1988 Tarihleri arasında	370	%10	1.Ay
		%7	Takip eden 5 ay için aylık
		%5	Diğer aylar için aylık
01.06.1988-31.12.1988 Tarihleri arasında	372	%10	İlk 3 ay
		%8	Takip eden 3 ay için aylık
		%6	Diğer aylar için aylık
01.01.1989-31.12.1989 tarihleri arasında	375	%10	İlk 4 Ay için aylık
		%7	Diğer aylar için aylık
01.01.1990-29.12.1993 tarihleri arasında	378	%7	Tüm aylar için aylık
30.12.1993-07.03.1994 tarihleri arasında	381	%9	Tüm aylar için aylık
08.03.1994-30.08.1995 tarihleri arasında	383	%12	Tüm aylar için aylık
31.08.1995-31.01.1996 tarihleri arasında	389	%10	Tüm aylar için aylık
01.02.1996-08.07.1998 tarihleri arasında	391	%15	Tüm aylar için aylık
09.07.1998-19.01.2000 tarihleri arasında	403	%12	Tüm aylar için aylık
20.01.2000-01.12.2000 tarihleri arasında	408	%6	Her ay için
02.12.2000-28.03.2001 tarihleri arasında	411	%5	Her ay için
29.03.2001-30.01.2002 tarihleri arasında	415	%10	Her ay için
31.01.2002-11.11.2003 tarihleri arasında	422	%7	Her ay için
12.11.2003-01.01.2004 tarihleri arasında	429	%4	Her ay için
02.01.2004-01.03.2005 tarihleri arasında	5035 sayılı Kanunun 4.maddesi	%4	Her ay için
02.03.2005-20.04.2006 tarihleri arasında	434	%4	Her ay için
21.04.2006 tarihinden itibaren	438	%2,5	Her ay için
19.11.2009 tarihinden itibaren	2009/15565 sayılı B.K.K.	%1,95	Her ay için
19.10.2010 tarihinden itibaren	2010/965 sayılı B.K.K.	%1,40	Her ay için
05.09.2018 tarihinden itibaren	62 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı	%2	Her ay için
01.07.2019 tarihinden itibaren	1266 sayılı C.K.	%2,5	Her ay için
02.10.2019 tarihinden itibaren	1592 sayılı C.K.	%2	Her ay için
30.12.2019 tarihinden itibaren	1947sayılı C.K.	%1,6	Her ay için
21.07.2022 tarihinden itibaren	5801sayılı C.K.	%2,5	Her ay için
14.11.2023 tarihinden itibaren	7782 sayılı C.K.	%3,5	Her ay için

H-CETVELİ

10/2/1954 Tarihli ve 6245 Sayılı Harcırah Kanunu Hükümleri Uyarınca Verilecek Gündelik ve Tazminat Tutarları*

YURTIÇİ HARCIRAHLAR	<u>GÜNDELİK</u> <u>MİKTARI (TL)</u>
I. Yurt İçinde Verilecek Gündelikler (md. 33)	
B. Memur ve Hizmetlilerden;	
a) Ek göstergesi 8000 ve daha yüksek olan kadrolarda bulunanlar (1)	465
b) Ek göstergesi 6400 (dahil)-8000 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	435
c) Ek göstergesi 3600 (dahil)-6400 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	420
d) Aylık/kadro derecesi 1-4 olanlar	405
e) Aylık/kadro derecesi 5-15 olanlar	400
<p>1) 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre verilecek gündeliklerin hesabında bu tutar esas alınır.</p> <p>* 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre yatacak yer temini için ödenecek ücretlerin hesabında gündeliklerinin %60 artırımlı miktarı, (d) fıkrasına göre yapılacak ödemelerde ise görevlendirmenin ilk 10 günü için gündeliklerinin %60 artırımlı miktarı, takip eden 80 günü için gündeliklerinin %50'si, müteakip 90 günü için ise müstahak oldukları gündeliklerinin %40'ı esas alınır.</p>	
II-Arazi Üzerinde Çalışanlara Verilecek Tazminatlar (md. 50)	
50 nci maddenin 1,2,3,4 ve 5 inci Bentlerinde Yer Alan Personel:	
a) Kadro derecesi 1 - 4 olanlar	82
b) Kadro derecesi 5 - 15 olanlar	77
<i>Bu tazminattan yararlananlardan;</i>	
<p>1) Memuriyet mahalli dışındaki çalışma alanlarında hizmet görenler ile 24/2/1984 tarihli ve 2981 sayılı Kanun uygulamasında çalışan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü personeline yukarıda yazılı miktarların yarısı ek olarak ödenir.</p> <p>2) Bu çalışmaları dolayısıyla arazide, şantiyede veya gemilerde geceleyenlere bu suretle bulunacak miktarın yarısı ek olarak ayrıca ödenir.</p>	

* 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu, 1.1.2024 - 31.12.2024 tarihleri arasında uygulanacaktır.

FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETLERİ

		Tutar
Saat Başı Fazla Çalışma Ücreti	657 sayılı Kanununun 178 inci maddesi uyarınca	10,10 TL
	Özel kanunlarındaki hükümler uyarınca bütçe kanunlarıyla belirlenmesi gereken fazla çalışma ücretleri için bu saat ücreti esas alınmaktadır.	
	Büyükşehir ve İl Belediye Başkanları ile birlikte çalışan personele ayda 90 saati geçmemek üzere makam onayına istinaden	10,70 TL

Belediyeler ile bunlara bağlı müstakil bütçeli kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlarda (iktisadi işletmeler hariç), görevlerinin niteliği gereği 657sayılı Kanunda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın zabıta ve itfaiye hizmetlerinde fiilen çalışan personele (destek hizmeti yürüten personel hariç), belediye meclisi kararı ile tespit edilen tutar, fazla çalışma ücreti olarak maktuen ödeneceği (K) işaretiyle cetvelde düzenlenmiş ve bunlara ödenecek aylık fazla çalışma ücreti de en son yapılan resmi nüfus sayımına göre belediye nüfusuna göre yapılmaktadır.

	Belediye Nüfusu	Tutar
Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti	10.000'e kadar olanlar için	1.333 TL
	10.001'den 50.000'e kadar olanlar için	1.426 TL
	50.001'den 100.000'e kadar olanlar için	1.575 TL
	100.001'den 250.000'e kadar olanlar için	1.780 TL
	250.001'den1.000.000'e kadar olanlar için	2.125 TL
	1.000.001'den fazla olanlar için	2.470 TL
	Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehir belediyeleri dışındaki diğer büyükşehirlerin belediye sınırları içerisindekililer için	2.470 TL
	Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehirler belediye sınırları içerisindekililer için	3.280 TL

Aylık maktu fazla çalışma ücreti alanlara, her ne ad altında olursa olsun ayrıca fazla çalışmaya yönelik olarak başkaca bir ödeme yapılamayacağı ve yukarıdaki hükümlere göre ödenecek aylık maktu fazla çalışma ücretleri;

- Görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı yaralanma ve sakatlanma hallerinde tedavi süresince,
- Bir yılda toplamı 30 günü geçmeyen hastalık izni sürelerinde,
- İtfaiye hizmetlerinde çalışan personel için görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı hastalanma hallerinde tedavi süresince,
- Yurt içinde yapılacak hizmet içi eğitime katılma ve geçici görevli olarak bulunma durumlarında, ödenmeye devam olunacağı, diğer hallerde ise, fiilen çalışıldığı süreçte ve bu süre ile orantılı olarak ödenir.

- 442 sayılı Köy Kanununun 74 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan (11.500) gösterge rakamı (14.640), mülga ek 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan (8.500) gösterge rakamı (9.189) olarak geçerli olacaktır.
- 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü maddesinde yer alan (6000) ve (2200) gösterge rakamları, 1.1.2024 - 31.12.2024 tarihleri arasındaki dönemde sırasıyla (6.026), (2.226) olarak uygulanır.
- 5393 sayılı Belediye Kanununun 39 uncu maddesinde yer alan gösterge rakamları 1.1.2024-31.12.2024 tarihleri arasındaki dönemde (2.280) eklenmesi suretiyle uygulanır.

GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARINDA UYGULANAN KİRA İSTİSNA TUTARI 2024 YILI

(R.G : 30.12.2023 - 32415 (2.Mük.)

Gelir Vergisi Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan mesken kira gelirleri için uygulanan istisna tutarı	33.000 TL
--	-----------

HİZMET ERBABINA İŞYERİ VEYA İŞYERİNİN MÜŞTEMİLATI DIŞINDA KALAN YERLERDE YEMEK VERİLMEKSURETİYLE SAĞLANAN MENFAATLERE İLİŞKİN İSTİSNA TUTARI (2024 YILI) (RG: 30.12.2023 -32415 (2.Mük.)

İşyerinde veya müştemilatında yemek verilmeyen durumlarda çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedeline ilişkin istisna tutarı (Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendi)	170 TL
---	--------

BASİT USULE TABİ OLMANIN GENEL ŞARTLARINDAN OLAN İŞYERİ KİRA BEDELİNE İLİŞKİN TUTAR (2024 YILI)

(R.G.: 30.12.2023 - 32415 (2.Mük.)

Gelir Vergisi Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yer alan yıllık kira bedeli toplamı, 2022 takvim yılında uygulanmak üzere	
- Büyükşehir belediye sınırları içinde	55.000 TL
- Diğer yerlerde	34.000 TL

ENGELLİLER İÇİN VERGİ İNDİRİMİ

(30.12.2023 tarih ve 32415 (2.mük.) sayılı Resmi Gazete)
193 sayılı Kanun'un 31. maddesinde yer alan Engellilik indirimi

DERECESİ	TUTARI (TL)
I. Derece Engelliler (Çalışma Gücünün Asgari %80'ini kaybedenler)	6.900
II. Derece Engelliler (Çalışma Gücünün Asgari %60'ını kaybedenler)	4.000
III. Derece Engelliler (Çalışma Gücünün Asgari %40'ını kaybedenler)	1.700

YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI

YILLAR		
2023	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No: 554) (25.11.2023 tarih ve 32380)	%58,46
2022	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No: 533) (27.11.2021 tarih ve 31672)	%122,93
2021	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:533) (27.11.2021 tarih ve 31672)	%36,20
2020	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:521) (28.11.2020 tarih ve 31318)	%9,11
2019	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:503) (23.12.2019 tarih ve 30987)	%22,58
2018	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:503) (31.12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer)	%23,73

GÖREVDEN UZAKLAŞTIRMA HALİNDE ÖDENECEK ÜCRET Görevden Uzaklaştırılan veya Tutuklanan Memurlar İçin

Aylık, Taban Aylığı ve Kıdem Aylığı	2/3 oranında verilir.
Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam verilir.
Yan Ödeme	2/3 Oranında verilir.
Özel Hizmet Tazminatı	2/3 Oranında verilir.
Tayin Bedeli	2/3 Oranında verilir.
Eğitim ve Öğretim Tazminatı	2/3 Oranında verilir.
Mülki İdare Tazminatı	2/3 Oranında verilir.
Din Hizmetleri Tazminatı	2/3 Oranında verilir.
Emniyet Tazminatı	2/3 Oranında verilir.
Denetim Tazminatı	2/3 Oranında verilir.
Lojman Tazminatı	2/3 Oranında verilir.
Yabancı Dil Tazminatı	2/3 Oranında verilir.
Ek Çalışma Ücreti	2/3 Oranında verilir.
Yolluk Karşılığı Tazminatı	Hiç verilmez.
Emekli Keseneği	Tam Aylığın yarısı üzerinden kesilir.
Damga Vergisi	Tabiidir.

Not: Görevden uzaklaştırılan personele göreve iade edilerek açığındaki süresine ait tam aylığa hak kazanma halinde, emekli kesenekleri aylığın diğer yarısından da kesilerek tama çıkarılır.

ÜCRETLİ YILLIK İZİNLER (İşçiler İçin - 10.06.2003'den itibaren)

a)	1 Yıldan 5 Yıla Kadar Olanlar (5 yıl dahil)	14 İş günü
b)	5 Yıldan Fazla 15 Yıldan Az Olanlar	20 İş günü
	15 Yıl Dahil ve Daha Fazla Olanlar	26 İş günü
c)	18 ve Daha Küçük Yaştaki İşçiler ile 50 ve Daha Yukarı Yaştakiler En Az	20 İş günü

Not: İzin sürelerine rastlayan ulusal bayram, hafta tatili ve genel tatil günleri izin süresinden sayılmaz.

İŞ AKDİNİN FESHİNDE İHBAR TAZMİNATI TUTARLARI

Hizmet Süresi	Bildirim Süresi	İhbar Tazminat Tutarı
a) İş 6 Aydan Az Sürmüş İşçi İçin	2 Hafta	2 Haftalık ücret
b) İş 6 aydan 1.5 yıla kadar sürmüş işçi için	4 Hafta	4 Haftalık ücret
c) İş 1.5 yıldan 3 yıla kadar sürmüş işçi için	6 Hafta	6 Haftalık ücret
d) İş 3 yıldan fazla sürmüş olan işçi için	8 Hafta	8 Haftalık ücret

Not: 4857/17 maddesi gereği sözleşme ile süreler yükseltilebilir.

MEMUR ÖDEMELERİNDEN YAPILAN KESİNTİLER

MEMUR MAAŞ KALEMİ	KANUNİ DAYANAĞI	GELİR VERGİSİ	DAMGA VERGİSİ	EMEKLİLİK ESENEĞİ (KURUMŞAHİS)
Aylık (gösterge)	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Ek gösterge	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Taban aylığı	375 sayılı KHK'nın 1.maddesi	+	+	+
Kıdem Aylığı	375 sayılı KHK'nın 1.maddesi	+	+	+
Yan ödeme (Zamlar)	657 sayılı Kanunun 152. md. son fıkrası	+	+	-
Özel hizmet tazminatı	657 sayılı Kanunun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Ek tazminat	657 sayılı Kanunun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Denetim tazminatı	657 sayılı Kanunun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Makam tazminatı	657 sayılı Kanunun ek 26. maddesi		+	Kısmen*
Görev tazminatı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (C-4) bendi	-	+	Kısmen*
Temsil tazminatı	4505 sayılı Kanunun 5. maddesi	-	+	Kısmen*
Yabancı Dil Tazminatı	375 sayılı KHK'nın 2.maddesinin son fıkrası	-	+	-
Aile yardımı ödeneği	657 sayılı Kanunun 203. maddesi	-	-	-
Doğum yardımı ödeneği	657 sayılı Kanunun 207. maddesi	-	-	-
Ölüm yardımı ödeneği	657 sayılı Kanunun 208. maddesi	-	-	-
Öğretim yılına hazırlık ödeneği	657 sayılı Kanunun ek 32. maddesi	-	+	-
Nöbet üzeri (sağlık personeli için)	657 sayılı Kanunun ek 33. maddesi	-	+	-
Emekliliğini isteyen personele verilen ödeme	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (D) bendi	-	+	-
Toplu sözleşme ikramiyesi	375 sayılı KHK'nın ek 4.maddesi	-	+	-
666'ya göre ek ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 9.maddesi	-	+	-
Fazla çalışma ücreti	375 sayılı KHK'nın ek 13.maddesi	-	+	-
Cumhurbaşkanı, Başbakan ve TBMM Başkanının yakın korumalarına yapılan ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 14.maddesi		+	-
Harcırah ödemeleri	Gelir Vergisi Kanunu md. 24	-	+	-

Bu ödemeler 2008 yılı Ekim ayı başından önce memuriyete başlayanlar açısından emeklilik keseneği ve kurum karşılığına tabi olmamakla birlikte ilk defa 4/1-çigortalı olan memurlar açısından 5510sayılı Kanunun 80 nci maddesi gereğince Makam, temsil ve görev tazminatları ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 152 nci maddesi uyarınca (bölge, kurum, birim, çalışma mahalli, görevin niteliği ve benzeri kriterlere dayalı olarak asıl tazminatlara ilave, ek veya ayrıca ödenen tazminatlar hariç) ödenen tazminatlar prime esas kazançta dahil edilmektedir.

DEVLET MEMURLARINA HASTALIK VE REFAKAT İZİNİ

İzin Süresi		
DMK 105. md.	Hastalık İzni	-Uzun süreli hastalıklarda 18 ay -Diğer hastalıklarda 12 ay
	Refakat İzni	Sağlık Kurulu Raporu ile Ana, baba, eş, çocuk, kardeş için; 3 ay (gerektiğinde bu süre bir katına kadar uzatılabilir).
DEVLET MEMURLARINA AYLIKSIZ İZİN		
DMK 108. md	Askerlik	Muvazzaf askerliğe ayrılan memurlar askerlik süresince izinli sayılırlar
	Görev ve Öğrenim	Yetiştirilmek üzere yurtdışına gönderilen veya Sürekli görevle yurtiçine yada yurtdışına atanan veya en az altı ay süreyle yurtdışına geçici olarak görevlendirilen memurlar yurtdışına kamu kurumlarınca gönderilmiş olan öğrencilerin memur olan eşleri 77 nci maddeye göre izin verilenlerin memur olan eşlerine görev veya öğrenim süresi kadar aylıksız izin verilir.
	Doğum	Analık izinden sonra 24 ay Eşi doğum yapan memura 24 ay
	Aylıksız İzin	Beş hizmet yılını tamamlamış olanlara; Bir yıla kadar (en fazla iki defada kullanılmak üzere)
	Evlat Edinme	24 ay
	Hayati Tehlike	Refakat izninden sonra 18 ay
	Göreve Dönme/ Görevden Çekilmiş Sayılma	Aylıksız izin süresinin bitiminden önce mazereti gerektiren sebebin ortadan kalkması halinde, on gün içinde göreve dönülmesi zorunludur. Aylıksız izin süresinin bitiminde veya mazeret sebebinin kalkmasını izleyen on gün içinde görevine dönmeyenler, memuriyetten çekilmiş sayılır.

MEMURLARDA AÇIKTAN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

1)Esas Aylık	Vekalet ettiği kadro derecesinin ilk kademe aylığının ek göstergesi dahil 2/3 oranındadır.
2)Kıdem Aylığı	Hiç verilmeyecek
3)Taban Aylığı	2/3 oranında verilecektir
4)Yan Ödeme	Tam verilir
5)Özel Hizmet Tazminatı	Tam verilir
6)Eğitim ve Öğretim Tazminatı	Tam verilir
7)Din Eğitimi Hizmetleri Tazminatı	Tam verilir
8)Ek Çalışma ve Ek Ders Ücreti	Tam verilir
9)Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam verilir
10)Tedavi Giderleri	Tam verilir
11)Damga Vergisi	Vergiye tabi hak edişlerden kesilir
12)Emekli Keseneği	Taban aylığı dahil aldığı aylık üzerinden (2/3 tutarından) tam kesilir a) İşe başlamada kısıtlı aylıktan kesilemez b) İlk tam maaşından giriş aidatı kesilir c) İşten ayrılmalarda aylık kısıtlı hesaplansa bile emekli keseneği tam aylık üzerinden kesilir.
13)Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir

DEVLET MEMURLARINDA KURUM DIŞINDAN VEKALETTE ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin sebebi, kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerinde geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1-Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıldır. Ancak, kurum dışında (Yani başka kurumlardan) atanan vekil memura işe başladığından bu yana vekalet aylığı, görevin kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 oranında ödenir.
2-Kıdem ve Taban Aylığı	Verilmez
3-Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Kanuni izin, geçici görev (hizmetiçi eğitimine katılma dahil) görevden uzaklaştırma halleriyle geçici boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden daha aşağı dereceli bir göreve vekalet edilmesinde ödenmez.
4-LojmanTazminatı	Verilmez
5-Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6-Emekli Keseneği	Kesilmez
7-Gelir Vergisi	Tabidir
8-Damga Vergisi	Tabidir

KURUM İÇİNDEN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin Sebebi; kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerindeki geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1-Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıldır. Ancak 3 aydan fazla devam süresi için, görevin kadro derecesinin ilk kademe göstergesinin (ek gösterge dahil) aylığının 1/3'ü verilir. İlkokul öğretmenliği ve veznedarlık görevine bağlandığı tarihten itibaren verilir. Diğer taraftan tedviren görevlendirmelerde vekalet aylığı ödenmez.
2-Kıdem Aylığı	Verilmeyecektir
3-Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Mehil müddeti, yıllık izin, mazeret ve hastalık izni, geçici görev, görevden uzaklaştırma, hizmetiçi eğitime katılma halleriyle geçici boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden aşağı dereceli kadroya vekalet edilmesinde ödenmez. Ayrıca vekil 99 Seri No'lu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinde belirtildiği gibi asil- de aranan şartlara haiz olması gerekmektedir.
4-Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir
5-Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez. Ancak, o kadroya aslen atanabilme şartlarına sahipse zam ve tazminatların farkı ödenir.
6-Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7-Gelir Vergisi	Tabidir
8-Damga Vergisi	Tabidir
Boş Kadroya Vekalet	
Boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir. Ancak, saymanlık kadrolarının boşalması halinde işe başlama tarihten itibaren vekalet aylığı verilmemek suretiyle vekaleten atama yapılabilir.	
1-Esas Aylık	Vekalet edilen kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 nispetinde verilir.
2-Kıdem Aylığı	Verilmez
3-Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Yapılan her iki görevle ilgili aynı cins zam ve tazminatlardan fazla olarak farklı cinsteki zam ve tazminatlar 657s.K.175. maddesindeki oranlara bakılmaksızın vekalet görevine bağlandığı tarihten itibaren ödenir. Ancak kendi derecesinden daha aşağı derecelerdeki kadrolara vekalet ve tedviren görevlendirme halinde hiçbir ödeme yapılmaz.
4-Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir
5-Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka yerlerdeki bir kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6-Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7-Gelir Vergisi	Tabidir
8-Damga Vergisi	Tabidir

1593 SAYILI UMUMİ HIFZISSİHHA KANUNU

AÇIKLAMA	CEZAYI VERECEK MAKAM	2024
a) 24.4.1930 tarih ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la değişik 283 üncü maddesine göre; bu Kanunda yazılı belediye vazifelerine ilişkin olup, 266 ncı maddede gösterilen sıhhi zabıta nizamnamesinde belirtilen yasaklara (Her şehir ve kasaba belediyesi bu kanunun mer'iyeti tarihinden itibaren bir sene zarfında o şehir veya kasabanın ihtiyaçlarına göre bu kanunun gösterdiği sıhhi hususlara ait bu zabıta talimatnamesi tertip eder. Bu nizamname, meskenlerin ihtiva etmeleri lazım gelen asgari müstemilatı, umumi ve müşterek ikametgahlardaki ikamet şeraitini, gıda maddeleri satılan veya sair temizliğe mütaallik işlerle iştigal edilen mahallerin, han, otel, misafırhane, eğlence mahalleriyle bütün umumi yerlerin sıhhi şartlarını ve umumiyetle şehrin sıhhat ve temizliğine taallük eden hususlara ait riayetleri lazım- gelen kaideleri ihtiva eder.) aykırı hareket edenlerle mecburiyetlere riayet etmeyenler, 1608 sayılı Yasa gereğince cezalandırılır. Sağlık zabıta yönetmeliğinde yazılı yasaklara aykırı hareket edenlerle yapılması gerekenlere uymayanlar hakkında 1608 sayılı Yasa'ya istinaden belediye encümenince verilir.	Belediye Encümeni	2.052 TL
b)1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 299 uncu maddesi uyarınca; defin ruhsatıyesı olmadan cenaze defneden mezar bekçileri veya ölü sahipleri Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır. Sağlık Zabıta Yönetmeliğinde yazılı yasaklara aykırı hareket edenlere	Belediye Encümeni	2.052 TL
c)1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 301 inci maddesi uyarınca; izinsiz olarak bir şehir ve kasabadan diğerine ölü nakledenler, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	2.052 TL
İdarî para cezasına itiraz: 1593 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idarî para cezasına ilişkin idarî yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.		

SULAR HAKKINDA KANUN

KANUN	MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2024YILI İÇİN UYGULA- NACAK MİKTAR
		İçme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclislerince yasak edilebilir		
831 Sayılı Kanun	28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanunun Ek-7 nci Maddesi	İçme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclislerince yasak edilebilir	Belediye Encümeni	2.052,00TL

28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanun'un Ek 7nci maddesine göre; içme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclisleri tarafından yasak edilebilir.

Belediye meclisleri, su kaynaklarının, su yollarının ve su depolarının korunması amacıyla çeşitli önlem ve kararlar alabilirler. Bu konuda çeşitli yasaklar koyabilirler. Bu yasaklara uyulmadığı takdirde, 1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesine göre, ceza uygulaması gerekmektedir.

1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesinde; "Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde itiraz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir sürede verilebilir." hükmü yer almaktadır.

Para cezası uygulamasında, belediye mücavir alanı ile sınırlı kalmayıp, su kaynaklarına kadar gidebilecektir. İçme ve kullanma suyu ihtiyacının mahalli idare birlikleri tarafından karşılanması halinde, belediyelere tanınan bütün yetki ve görevler, bu birlikler tarafından yerine getirilecektir.

ÖDEMELERDE VERGİ BORCU SORGULAMA

3 Mart 2020 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere;	Limit-TL
- 4734sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumların, mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle yapacakları ödemeler,	5.000,00
- Kanun, kararname ve diğer mevzuatla nakdi olarak sağlanan Devlet yardımları, teşvikler ve destekler nedeniyle yapılacak ödemeler,	
17.02.2023 tarihli ve 32107 sayılı R.G. yayımlanan Tahsilat Tebliğine istinaden Deprem kapsamındaki ödemelerde 31.07.2023 tarihine kadar uygulanmayacaktır.	

ÖDEMELERDE SGK BORCU YOKTUR TALEP ETME BORÇ LİMİTLERİ 2024 YILI İÇİN

4a SSK kapsamında işçi çalıştırıyorsanız ödeme vadesi geçmiş sigorta prim borcunuz brüt asgari ücretin tavan tutarının 3 katına kadar kesinleşmiş borç olarak kabul edilmez ve bu tutarı geçmeyen borçlar SGK ihale borç yok yazısı için engel teşkil etmez. Tüzel kişiler ve işçi çalıştıranlarda ihaleye katılmak için SGK borcu üst sınırı	450.056,25TL
Alt yükleniciler ve alt yüklenici çalıştıran işverenler için ise brüt asgari ücretin tavan tutarının 6 katına kadar olan borçlar ihale borcu olmadığına dair yazı için engel teşkil etmemekte Bu kapsamda 2024 yılı için SGK borcu yoktur üst limiti	900.112,50TL
Eğer işveren aynı zamanda gerçek kişi ise ve tabiki vergi mükellefi ise brüt asgari ücretin 3 katına kadar olan ödeme vadesi geçmiş BAĞ-KUR prim borcu SGK borcu yok yazısı almak için engel teşkil etmez. Bunun için ihale SGK borç üst limiti	60.007,50TL
4734 Sayılı Kanun ile diğer Kanunlara tabi olan ihalelere katılmak için geçerlidir. Hakediş ödemelerinde bir sınır yoktur. Eğer son ödeme vadesi geçmiş borçlar varsa hakediş ödemeleri yapılmaz ya da yapılırsa bile hakediş ödemelerinden kesinti yapılır.	

YÜRÜRLÜK TARİHLERİNE GÖRE TECİL FAİZİ ORANLARI

Dönemler	FaizOranı (Yıllık)	YasalDüzenleme
25.01.2000-20.12.2000 tarihleri arasında	48%	409 SeriNo.lu Tahsilat Genel Tebliği
21.12.2000-30.03.2001 tarihleri arasında	36%	412 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği
31.03.2001-01.02.2002 tarihleri arasında	72%	416 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği
02.02.2002-11.11.2003 tarihleri arasında	60%	421 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği
12.11.2003-03.03.2005 tarihleri arasında	36%	429 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği
04.03.2005-27.04.2006 tarihleri arasında	30%	434 SeriNo.lu Tahsilat Genel Tebliği
28.04.2006-20.11.2009 tarihleri arasında	24%	438 SeriNo.lu Tahsilat Genel Tebliği
21.11.2009-20.10.2010 tarihleri arasında	19%	Seri:C SıraNo:1 Tahsilat Genel Tebliği
21.10.2010-05.09.2018 tarihleri arasında	12%	Seri:C SıraNo:2 Tahsilat Genel Tebliği
06.09.2018-24.10.2019 tarihleri arasında	22%	Seri:C SıraNo:3 Tahsilat Genel Tebliği
25.10.2019-29.12.2019 tarihleri arasında	19%	Seri:C SıraNo:4 Tahsilat Genel Tebliği
30.12.2019-20.07.2022 tarihleri arasında	15%	Seri:C SıraNo:5 Tahsilat Genel Tebliği
21.07.2022 tarihinden itibaren	24%	Seri:C SıraNo:6 Tahsilat Genel Tebliği
14.11.2023 tarihinden itibaren	36%	Seri:C SıraNo:7 Tahsilat Genel Tebliği

2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNUNDAKİ PARASAL LİMİTLER (2024 YILI)*

	TL
1.Diğer Şehirlerde Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (md.17/2) 1	2.138.400
2.Resmi Gazete İle Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (md.17/3) 2	6.415.200
3.Açık Teklif Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (md.45) 3	6.411.600
(Bu madde ile ilgili parasal sınır, Hazineye ait taşınmazların satışında 10.000.000 TL olup, bu tutarı yirmi katına kadar artırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir.)	
4.Pazarlık Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (md. 51) 4	
a- İllerde, Kuruluş Merkezlerinde Askeri Birlik, Kurum ve Kuruluşları da Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçindeki İlçelerde ve Nüfusu 50.000'i Geçen İlçelerde	234.000
b-Diğer İlçelerde	115.920
5.Taşınır ve Taşınmaz Malların Satış, Kira,Trampa Edinmesi ve Mülkiyetin Gayri Aynı Hak Tesisinde Mahalli Komisyonların Yetkilerinin Üst Sınırı (md.76) ⁵	
a) Ankara, İstanbul ve İzmir İllerinde	1.411.200
b) Diğer Büyükşehir Belediyesi Olan İllerde	707.400
c) Diğer İllerde ve Nüfusu 50.00'i Geçen İlçelerde	513.000
ç) Diğer İlçelerde	383.400

Bu madde ile ilgili parasal sınırların her biri için ayrı ayrı veya birlikte dört katına kadar artırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir.

[1] 2886/17 md. 2. fıkrası Diğer şehirlerde yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli her yıl Genel Bütçe Kanunu ile belirlenecek miktarı aşan ihale konusu işler (1) numaralı fıkraya göre yapılacak ilanlardan başka, traşi gözönüne alınarak ili Basın-İlan Kurumunca tespit olunacak günlük gazetelerden birinde, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defa daha ilan edilir.)

[2] 2886/17 md.3. Fıkrası: Resmi Gazete ile yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli (2)numaralı fıkraya uyarınca belirlenecek miktarın üç katını aşan ihale konusu işler, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defada Resmi Gazete'de ilan edilir.

[3] 2886/45 Açık teklif usulü ile yapılabilecek

[4] 2886/-51.Md Pazarlık usulüyle yapılacak

[5] 2886/76 ncı maddesi :Mahalli komisyonların yetkileri-Taşınır ve taşınmaz malların satış, kira, trampa edilmesi ve mülkiyetin gayri aynı hak tesislerinde, mahalli komisyonların ne miktara kadar ihaleye selahiyetleri oldukları, her yıl Genel Bütçe Kanununda gösterilir.

*2024 Yılı Bütçe Kanunu 31.12.2022 tarih ve 31706 (Mükerrer) R.G.'de yayımlanmıştır.

TAHSİLDARLARIN ÜZERİNDE TUTABİLECEKLERİ PARA LİMİTİ (01.01.2024 - 31.12.2024)

Kanuni Dayanağı	Nüfusu	Tutarı
Belediye Tahsilat Yönetmeliğinin 10 uncu maddesinde düzenlenmiş ve tahsilat tutarı son genel nüfus sayımına göre nüfusu 10.000'e kadar olan yerlerde, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 83 üncü maddesinin (A) bendinin (a) alt bendi uyarınca (1050 sayılı Kanun mülga olduğu için 5018 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrası) her yıl Bütçe Kanunu ile illerde ita amiri mutemetleri için belirlenen avans limitinin 2 katını, nüfusu 10.000'den fazla olan yerlerde ise, bu limitin 4 katını geçmesi halinde 15 günlük süre beklemeden vezneye veya bankaya yatırılması zorunludur.	10.000'e kadar olan belediyeler	17.200 TL
	10.000'den fazla olan belediyeler	34.400 TL

BELEDİYE MECLİS VE ENCÜMEN İÇİN UZLAŞMA LİMİTLERİ (01.01.2024-31.12.2024 tarihleri arası)

	Yasal Dayanak	
Belediye Encümeni	5393 sayılı Kanun md.34/f	106.290,55 TL 'den az olan tutarlar için
Belediye Meclisi	5393 sayılı Kanun md.18/h	106.290,55 TL 'den fazla olan tutarlar için

2024 YILI YAPI YAKLAŞIK BİRİM MALİYETLERİ (R.G.Tarihve Sayısı:12.8.2023 – 32277)

YAPININ MİMARLIK HİZMETLERİNE ESAS OLAN SINIFI	Yapının Birim Maliyeti (BM) TL m ²
I. SINIF YAPILAR	
A GRUBU YAPILAR	1.050,00
1. Kâgir veya betonarme ihata duvarı (3,00 m yüksekliğe kadar)	
2. Basit kümes ve basit tarım yapıları	
3. Yumuşak plastik örtülü seralar	
4. Mevcut yapılar arası bağlantı-geçiş yapıları	
5. Geçici kullanımı olan küçük yapılar	
6. Kalıcı kullanımı olan yardımcı yapılar	
7. Gölgelekler-çardaklar	
8. Üstü kapalı yanları açık dinlenme, oyun ve gösteri alanları	
9. Depo amaçlı kayadan oyma yapılar	
10. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
B GRUBU YAPILAR	1.550,00
1. Cam veya sert plastik örtülü seralar	
2. Basit padok, büyük ve küçük baş hayvan ağılları	
3. Kâgir ve betonarme su depoları	
4. İşyeri depoları	
5. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
II. SINIF YAPILAR	
A GRUBU YAPILAR	2.600,00
1. Kuleler, ayaklı su depoları	
2. Palplanj ve ankrajlı perde ve istinat duvarları	
3. Kayıkhanes	
4. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
B GRUBU YAPILAR	3.800,00
1. Şişirme (Pnömatik) yapılar	
2. Tek katlı ofisler, dükkân ve basit atölyeler	
3. Semt sahaları, küçük semt parkları, çocuk oyun alanları ve eklentileri	
4. Tarımsal endüstri yapıları (Tek katlı, prefabrik beton, betonarme veya çelik depo ve atölyeler, tesisat ağırlıklı ağıllar, fidan yetiştirme ve bekletme tesisleri)	
5. Yat bakım ve onarım atölyeleri, çekek yerleri	
6. Jeoloji, botanik ve tema parkları	
7. Mezbahalar	
8. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
C GRUBU YAPILAR	5.350,00
1. Hangar yapıları (küçük uçaklar, helikopterler, tarım uçakları park ve bakım onarım yeri)	
2. Sanayi yapıları (Tek katlı, bodrum ve asma katı da olabilen)	
3. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
III. SINIF YAPILAR	
A GRUBU YAPILAR	7.500,00
1. Okul ve mahalle spor tesisleri (Temel eğitim okullarının veya işletme ve tesislerin spor salonları, jimnastik salonları, semt salonları)	

2024 YILI YAPI YAKLAŞIK BİRİM MALİYETLERİ (R.G. T: 12.8.2023, S: 32277)

2. Katlı garajlar	
3. Ticari amaçlı binalar (üç kata kadar üç kat dâhil - asansörsüz - 3/7/2017 tarihli ve 30113 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 34 üncü maddesinin 1 inci fıkrasına göre asansör yeri bırakılacak)	
4. Alışveriş merkezleri (semt pazarları, küçük ve büyük hal binaları, marketler vb.)	
5. Basımevleri, matbaalar	
6. Soğuk hava depoları	
7. Konutlar (üç kata kadar-üç kat dâhil- asansörsüz- 3/7/2017 tarihli ve 30113 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 34 üncü maddesinin 1 inci fıkrasına göre asansör yeri bırakılacak)	
8. Akaryakıt ve gaz istasyonları	
9. Kampingerler	
10. Semt postaneleri	
11. Küçük sanayi tesisleri (Donanımlı atölyeler, imalathane, dökümhane)	
12. Kreş ve gündüz bakımevleri, hobi ve oyun salonları	
13. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
B GRUBU YAPILAR.....	9.000,00
1. Entegre tarımsal endüstri yapıları, büyük çiftlik yapıları	
2. Gençlik merkezleri, halk evleri	
3. Lokanta, kafeterya ve yemekhaneler	
4. Temel eğitim okulları	
5. Küçük kitaplık ve benzeri kültür tesisleri	
6. Jandarma ve emniyet karakol binaları	
7. Sağlık ocakları, kamu sağlık dispanserleri	
8. Ticari amaçlı binalar (Yapı yüksekliği 21,50 m’ye kadar olan)	
9. 150 kişiye kadar cezaevleri	
10. Fuarlar	
11. Sergi salonları	
12. Konutlar (Yapı yüksekliği 21,50 m’den az yapılar)	
13. Marinalar	
14. Gece kulübü, diskotekler	
15. Misafirhaneler, pansiyonlar	
16. Bu gruptakilere benzer yapılar.	

IV. SINIFYAPILAR

A GRUBU YAPILAR.....	10.200,00
1. Özelliği olan büyük okul yapıları (Spor salonu, konferans salonu ve ek tesisleri olan eğitim yapıları)	
2. Poliklinikler	
3. Liman binaları	
4. İdari binalar (ilçe tipi hükümet konakları, vergi daireleri ve benzeri)	
5. İlçe belediyeleri	
6. 150 kişiyi geçen cezaevleri	
7. Kaplıcalar, şifaevleri ve benzeri termal tesisleri	
8. İbadethaneler (1500 kişiyeye kadar)	
9. Aquaparklar	
10. Entegre sanayi tesisleri	

2024 YILI YAPI YAKLAŞIK BİRİM MALİYETLERİ (R.G.Tarihve Sayısı:12.8.2023– 32277)

11. Müstakil spor köyleri (Yüzme havuzları, spor salonları ve statları bulunan)	
12. Yaşlılar huzurevi, kimsesiz çocuk yuvaları, yetiştirme yurtları	
13. Büyük alışveriş merkezler	
14. Yüksekokullar ve eğitim enstitüleri	
15. Apartman tipi konutlar (Yapı yüksekliği 30,50 m'den az yapılar)	
16. Oteller (1 ve 2 yıldızlı)	
17. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
B GRUBUYAPILAR	12.050,00
1. Araştırma binaları, laboratuvarlar ve sağlık merkezleri	
2. İl tipi belediyeler	
3. İl tipi idari kamu binaları	
4. Metro istasyonları	
5. Stadyum, spor salonları ve yüzme havuzları	
6. Büyük postaneler (merkez postaneleri)	
7. Otobüs terminaleri	
8. Eğlence amaçlı yapılar (çok amaçlı toplantı, eğlence ve düğün salonları)	
9. Banka binaları	
10. Normal radyo ve televizyon binaları	
11. Özelliği olan genel sığınaklar	
12. Müstakil veya ikiz konutlar (Bağımsız bölüm brüt alanı 151 m ² ~600 m ² villalar, teras evleri, dağ evleri, kaymakam evi ve benzeri)	
13. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
C GRUBU YAPILAR	12.450,00
1. Büyük kütüphaneler ve kültür yapıları	
2. Bakanlık binaları	
3. Yükseköğrenim yurtları	
4. Arşiv binaları	
5. Radyoaktif korumalı depolar	
6. Büyük Adliye Sarayları	
7. Otel (3 yıldızlı) ve moteller	
8. Rehabilitasyon ve tedavi merkezleri	
9. İl tipi hükümet konakları ve büyükşehir belediye binaları	
10. İş merkezleri (Yapı yüksekliği 21,50 m ile 30,50 m arası - 30,50 m dâhil yapılar)	
11. Konutlar (Yapı yüksekliği 30,50 m ile 51,50 m arası -51,50 m dâhil yapılar)	
12. Bu gruptakilere benzer yapılar.	

* Benzer yapılar, ilgili gruptaki yapılara kıyasen uygulayıcı kurum ve kuruluşlarca Mimarlık ve Mühendislik Hizmetleri Şartnamesinin ilgili hükümlerinden yararlanılarak belirlenecektir.

Tebliğın revizyonu çalışmalarında sınıfı veya grubu değiştirilen veya tebliğden çıkarılan yapılar için, 2023/2 yılından önceki tebliğlere göre yapı sınıfı ve grubu belirlenmiş mimarlık ve mühendislik hizmetlerinde; belirlendiği yılın tebliğindeki yapı sınıfı ve grubu değiştirilmeksizin 2023/2 yılı tebliğinde karşılığı olan tutar esas alınmak suretiyle hesap yapılacaktır.

Tebliğdeki sınıf ve gruplar yapım aşamasında belirlenirken tereddüte düşülmesi halinde, o yapının yapı yaklaşık maliyeti; yapının projesine göre hazırlanacak metrajlara Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Birim Fiyatlarının uygulanması suretiyle hesaplanacaktır.

1.1.2024 TARİHİNDEN İTİBAREN, MÜTEAHHİTLİK KARNELERİ VE İŞ BİTİRME BELGELERİ İÇİN GEÇERLİ KATSAYILAR
(R.G.Tarihve Sayısı :12.8.2023 - 32277)

Yıllar	2023/2 yılında uygulanacak katsayılar	Yıllar	2023/2 yılında uygulanacak katsayılar	Yıllar	2023/2 yılında uygulanacak katsayılar
1953 ve öncesi	23.267.194,453	1982	272.451.614	2004	23.767
1954	20.987.142,698	1983	236.835,887	2005	121.288
1955	18.586.884,956	1984	189.476.266	2006	20.081
1956	15.227.591,163	1985	130.617.077	2007	117.912
1957	13.321.329,255	1986	94.603.027	2008	16.816
1958	12.185.318,432	1987	72.917.477	2009	15.360
1959-1966	10.351.054,523	1988	48.476.659	2010	14,982
1967	9.390.863,686	1989	29.409,083	2011	13,908
1968	8.620.273,095	1990	17.838.375	2012	14.152
1969	8.211.615,994	1991	11.446.444	2013	13,464
1970	7.663.684,088	1992	6.873,657	2014	12,323
1971	6.894.944,039	1993	4.146,425	2015	11.488
1972	5.843.480,732	1994	2.484.260	2016	10.688
1973	5.169.172,490	1995	1.129.194	2017	9.709
1974	3.836.584,440	1996	625,631	2018	8.432
1975	3.059.460,073	1997	321,367	2019	6.857
1976	2.609.546,021	1998	186,225	2020	5.830
1977	1.914.129,880	1999	120.197	2021	4,693
1978	1.368.773,888	2000	72.691	2022	2,833
1979	1.013.446,917	2001	59,381	2022/2	1,983
1980	473.400,497	2002	35.884	2022/3	1.823
1981	327.670,091	2003	27,548	2023	1.841
				2023/2	1.000

TÜRK TİCARET KANUNUNDAKİ KABAHATLERİN 2024 YILINDA UYGULANACAK CEZA TUTARLARI

	İdari Para Cezası Gerekli Kabahat	TTK'nın İlgili Maddesi	Kanunda Yer Alan İdari Para Cezası Tutarı(TL)	01.01.2024-31.12.2024 Tarihleri Arasında Uygulanacak Ceza Tutarı (TL)
1	Ticaret sicili müdürünce verilen süre içinde tescil isteminde bulunulmaması veya tescilden kaçınma sebeplerinin bildirilmemesi	33/2	1.000	12.288
2	Ticaret siciline tescil ve kayıt için gerçeğe aykırı beyanda bulunulması	38/1	2.000	24.607
3	Ticaret unvanına ilişkin Kanunda öngörülen esaslara aykırı davranılması**	51/2	2.000	24.607
4	Ticari defterlerin üçüncü kişi uzmanlara, makul bir süre içinde yapacakları incelemede işletmenin faaliyetleri ve finansal durumu hakkında fikir verebilecek şekilde tutulmaması	562/1-a	4.000	49.276
5	İşletme faaliyetlerinin oluşumu ve gelişmesinin ticari defterlerden izlenememesi	562/1-a	4.000	49.276
6	Tacirin, işletmesiyle ilgili olarak gönderilmiş bulunan her türlü belgenin kopyasını, yazılı, görsel veya elektronik ortamda saklamaması	562/1-b	4.000	49.276
7	Ticari defterlerin açılış ve/veya kapanış onaylarının Yapılmaması	562/1-c	4.000	49.276
8	Ticari defterlerin TTK'nın 65.maddesine uygun olarak tutulmaması <ul style="list-style-type: none"> • Defterlerin Türkçe tutulmaması • Defterlerde, kısaltmaların, harflerin, rakamların ve sembollerin kullanılması halinde bunların anlamlarının açıkça belirtilmemesi • Defterlere yazımların ve diğer gerekli kayıtların eksiksiz doğru, zamanında ve düzenli olarak yapılmaması • Defterlere yapılan bir kaydın, önceki içeriği belirlenemeyecek şekilde çizilmesi ve değiştirilmesi • Defterlerde, kayıt sırasında mı yoksa daha sonra mı yapıldığı anlaşılmayan değişikliklerin yapılması	562/1-d	4.000	49.276

9	TTK'nın 66.maddesindeki usule aykırı olarak envanter çıkarılması	562/1-e	4.000	49.276
10	Saklanması zorunlu olan belgelerin, sadece görüntü veya başkaca bir veri taşıyıcısı aracılığıyla ibraz edilebildiği durumlarda bu belgelerin bastırılarak veya okunabilen kopyaları sunularak ibraz edilmemesi	562/1-f	4.000	49.276
11	Finansal tabloların, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan muhasebe standartlarına göre düzenlenmemesi	562/2	4.000	49.276
12	Anonim şirketlerde hamiline yazılı pay sahipleri ile sahip oldukları paya ilişkin bilgilerin Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilmemesi	562/13-a	20.000	96.226
13	Anonim şirketlerde hamiline yazılı pay senetlerinin devrinin Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilmemesi	562/13-b	5.000	24.055
<p>**Söz konusu kabahate ilişkin olarak TTK'nın 51/2. maddesinde, "39 ilâ 45 inci veya 48 inci maddeleri ihlal edenler, ikibin Türk Lirası idari para cezasıyla cezalandırılır." hükmü yer almaktadır. Anılan hükümde, idari yaptırıma bağlanan fiiller ayrı ayrı sayılmamış, TTK'nın belli hükümlerine atf yapılmakla yetinilmiştir. Bu durumda, yollama yapılan maddelerde yer alan her fiile aykırı davranış idari yaptırıma bağlanmış olmaktadır.</p>				

**1.7.2023 TARİHİNDEN İTİBAREN, PROJE VE KONTROLLÜK
İŞLERİNDE UYGULANMAK YENİ ORANLAR
(R.G.Tarih ve Sayısı : 12.8.2023 - 32277)**

2001	1.	dönemi (1 Ocak - 14 Nisan) sözleşmeleri için	86.701
2001	2.	dönemi (15 Nisan -14 Mayıs) sözleşmeleri için	84,793
2001	3.	dönemi (15 Mayıs -14 Haziran) sözleşmeleri için	76.235
2001	4.	dönemi (15 Haziran - 30 Haziran) sözleşmeleri için	73.194
2001	5.	dönemi (1 Temmuz - 14 Eylül) sözleşmeleri için	70.190
2001	6.	dönemi (15 Eylül -14 Ekim) sözleşmeleri için	66.694
2001	7.	dönemi (15 Ekim -14 Kasım) sözleşmeleri için	63.357
2001	8.	dönemi (15 Kasım -14 Aralık) sözleşmeleri için	59.705
2001	9.	dönemi (15 Aralık - 31 Aralık) sözleşmeleri için	57,011
2002	1.	dönemi (1 Ocak -14 Ocak) sözleşmeleri için	52,234
2002	2.	dönemi (15 Ocak -14 Mayıs) sözleşmeleri için	42.396
2002	3.	dönemi (15 Mayıs -14 Temmuz) sözleşmeleri için	40.816
2002	4.	dönemi (15 Temmuz - 30 Eylül) sözleşmeleri için	38.440
2002	5.	dönemi (1 Ekim - 31 Aralık) sözleşmeleri için	37,321
2003	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	34.145
2003	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	33.658
2004	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	31.442
2004	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	30,307
2005	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	29.232
2005	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	27.326
2006	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	26.670
2006	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	25,560
2007	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	24,461
2007	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	23,670
2008	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	23.026
2008	2.	dönemi (1 Temmuz - 14 Ağustos) sözleşmeleri için	21.597
2008	3.	dönemi (15 Ağustos - 31 Aralık) sözleşmeleri için	20.482
2009	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	19,858
2009	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	18.894
2010	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	18,270
2010	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	17.614

2011	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	16,533
2011	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	15.864
2012	1.	dönemi (1 Ocak -14 Ocak) sözleşmeleri için	14,840
2012	12.	dönemi (15 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	9.841
2012	3.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	9.808
2013	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	9.176
2013	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	9,140
2014	1.	dönemi (1 Ocak - 31 Aralık) sözleşmeleri için	8.597
2015	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	8,337
2015	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	8.196
2016	1.	dönemi (1 Ocak • 30 Haziran) sözleşmeleri için	7,439
2016	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	7,384
2017	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	6.877
2017	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	6.881
2018	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	6.081
2018	2.	donemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	5..997
2019	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	5.053
2019	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	5.146
2020	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	4.513
2020	2.	ldönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	4,469
2021	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	3.979
2021	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	3.901
2022	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	2,753
2022	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	2,121
2023	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	1.377
2023	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	1,000

PARASAL SINIRLAR

MUHASEBAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL TEBLİĞİ (Sıra No:80)
(Parasal Sınırlar ve Oranlar) (RG. T: 09 Mart 2023 –S: 32127)

1. Kasa işlemleri:	TL
1.1. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 nci maddesi gereğince, muhasebe birimlerince kasadan yapılacak ödeme tutarı;	
1.1.1. Merkez muhasebe birimleri, büyükşehir belediyesi kurulu bulunan illerdeki defterdarlık muhasebe birimleri ile T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerdeki muhasebe birimlerinde,	7.000
1.1.2. Diğer muhasebe birimlerinde,	4.000
1.1.3. Yukarıda belirtilen sınırlar, mahkeme harç ödemeleri ile asker alma bölge-askerlik şube başkanlıklarınca genel sevk ve firari erlerin sevklarına ilişkin ödemelerde 10 kat olarak uygulanır. Yabancı ülke vatandaşlarına yapılacak ikamet tezkere bedeli, ikamet teskere harcı, vize harcı ve yolcu telefon harçlarının iadesinde 1.1.1’de belirtilen sınırlar geçerlidir. Teminat iadeleri ile sağlık turizm ve turist sağlığı kapsamında sunulan sağlık hizmetlerine ilişkin peşin alınan tutarların iadesi ise sınırlamaya tabi değildir.	
1.2. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 ve 27. maddeleri gereğince ertesi gün yapılacak ödemeleri karşılamak üzere ve kişi malı emanet dövizlerden kasada bulundurulacak miktarlar ile T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerde gerekli güvenlik önlemleri alınmak şartıyla vevnede bulundurulacak azami TL tutarı;	
1.2.1. Vergi dairelerinde,	9.500
1.2.2. T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerdeki muhasebe birimlerinde,	70.000
1.2.3. Diğer muhasebe birimlerinde (Vergi daireleri hariç),	40.000
2. Kaybedilen alımlar için ilân: İlgilileri tarafından kaybedilen alımlarda Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 528 inci maddesine göre ilân gerektirmeyen parasal sınır,	4.000
B- MUHASEBE YETKİLİSİ MUTEMETLERİNİN GÖREVLENDİRİLMELERİ, YETKİLERİ, DENETİMİ VE ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	
1. Muhasebe yetkilisi mutemedi işlemleri:	
1.1. Muhasebe Yetkilisi Mutemetlerinin Görevlendirilmeleri, Yetkileri, Denetimi ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğın 7 nci maddesi uyarınca, muhasebe birimleri dışında görev yapan muhasebe yetkilisi mutemetleri tarafından yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	10.000
1.2. Mahkeme başkanlıkları, icra ve iflas daireleri ve izale-i şüyu memurluklarındaki muhasebe yetkilisi mutemetlerince, 492 sayılı Harçlar Kanununun eki (1) ve (3) sayılı tarifelere göre makbuz mukabili tahsil edilip, yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı	35.000

PARASAL SINIRLAR

MUHASEBAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL TEBLİĞİ (SıraNo:80) (Parasal Sınırlar ve Oranlar)
(R.G.: 09 Mart 2023 – 32127)

<p>2.Yetkili memurlarla ilgili işlemler: Pul ve Değerli Kağıtların Bayiler ve Yetkili Memurlar Vasıtası ile Satırılmasına ve Bayilere Satış Aidatı Verilmesine Dair Yönetmelik hükümlerine göre yetkili memurlarca 15 günlük süre beklenmeden muhasebe biriminin veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı.</p>	15.000
<p>C-MUHASEBE YETKİLİSİ ADAYLARININ EĞİTİMİ, SERTİFİKA VERİLMESİ İLE MUHASEBE YETKİLİLERİNİN ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK</p>	
<p>1.Muhasebe yetkililerinin, kendilerine 5018 sayılı Kanun ve diğer mevzuatla verilen görev ve yetkilerinden, yardımcılarına devredebilecekleri görev ve yetkilere ilişkin Limitler (vergi ve sair kesintiler düşülmeden önceki tutar)</p>	
<p>1.1.Yıllık yevmiye sayısı kırkbine kadar olan muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)</p>	17.000
<p>1.2.Yıllık yevmiye sayısı kırkbini geçen muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)</p>	23.500
<p>1.3.Banka teminat mektubu veya menkul değerlerin, kısmen veya tamamen ilgisine iadesine ilişkin işlemlerde</p>	84.000
<p>2. Yukarıdaki (1.1) ve (1.3) numaralı maddelerde belirtilen tutarlar; Maliye Bakanlığı Merkez Muhasebe Birimi, İstanbul İl Muhasebe Birimi ile Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı muhasebe birimlerinde 4, diğer merkez muhasebe birimleri, Ankara İl Muhasebe Birimi ile İzmir İl Muhasebe Biriminde 3 kat olarak uygulanır.</p>	
<p>4.Merkezi yönetim kapsamı dışındaki idareler limitlerini kendileri belirleyebilirler.</p>	
<p>Ç-MERKEZİ YÖNETİM HARCAMA BELGELERİ YÖNETMELİĞİ</p>	
<p>1.Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin 5 inci maddesi ve konuya ilişkin Tebliğde yapılan açıklamalara göre, özel kişiler tarafından düzenlenen faturaların kaybedilmesi halinde, noter onaylı fatura örneklerinin kabul edileceği parasal alt sınırdır.</p>	250.000
<p>D-TAŞINIRMALLARIN KAYITLARDAN ÇIKARILMASI</p>	
<p>1.Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine göre harcama yetkilisinin onayı ile kayıtlardan çıkarılacak taşınırlar için uygulanacak limitler,</p>	
<p>1.1.Taşınırların kamu idareleri arasında bedelsiz devri ve satışında</p>	25.000
<p>1.2.Taşınırların aynı kamu idaresine bağlı harcama birimleri arasındaki devrinde</p>	100.000
<p>2.Yukarıda belirtilen limitler; kuruluş merkezleri ile Ankara, İstanbul ve İzmir İllerinde 3 kat olarak uygulanır.</p>	

PARASAL SINIRLAR

MUHASEBAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL TEBLİĞİ (Sıra No:80)
(Parasal Sınırlar ve Oranlar) (R.G. T: 09 Mart 2023, S: 32127)

ÖNÖDEME İŞLEMLERİ

A - HARCAMA YETKİLİSİ MUTEMEDİ AVANS SINIRLARI	(TL)
1.Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için:	
1.1.İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50.000'i geçen ilçelerde	3.820
1.2.Diğer ilçelerde	1.990
2.Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sevinde kullanılmak üzere	44.000
3.Yabancı konuk ve heyetlerin ağırlanması amacıyla görevlendirilen mihmandarlara	25.530
4.Bakanların katılacağı yurtdışı seyahatlerde kullanılmak üzere	74.000
5.Mahkeme harç ve giderleri	
5.1.İstanbul il merkezi için	300.000
5.2.Ankara ve İzmir İl Merkezlerinde	250.000
5.3.Diğer il ve ilçeler için	100.000
6. Doğal afetler nedeniyle oluşacak ihtiyaçlar için kullanılmak üzere	202.200
7. İl dışına yapılacak seyahatte kullanılacak akaryakıt giderleri için kullanılmak üzere	19.900
8.Yakalanan yasadışı göçmenler ile sınırdışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	81.000
9.Türkiye Büyük Millet Meclisi İdari Teşkilatı ve Cumhurbaşkanlığı	1.470.130
10.Yargılama Giderleri	50.000
11.Posta ve telgraf giderleri (Yüksek Mahkemeler için)	9.250
12.Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına ait kadın konukevleri ve bağlı birimlerinden hizmet alan kadınların harçlıkları için	
12.1.Büyükşehir belediye sınırları içinde	20.100
12.2.Diğer il ve ilçelerde	12.060
B-ÖZEL BÜTÇE İDARELER AVANS SINIRLARI	
10.Diğer Özel Bütçeli İdarelerin mutemetleri için	3.820
MUHASEBE KAYITLARINDAN ÇIKARILACAK ALACAKLAR	
1. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 106 ncı maddesi gereğince;	TL
1.1.213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	10
1.2.Diğer amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	20

PARASAL SINIRLAR

MUHASEBAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL TEBLİĞİ (Sıra No:80)
(Parasal Sınırlar ve Oranlar) (R.G. T: 09 Mart 2023, S: 32127)

2. 5018 sayılı Kanununun 79 uncu maddesi hükmü gereğince, özel mevzuatındaki hükümler saklı kalmak üzere, idare hesaplarında kayıtlı olup 6183 sayılı Kanun kapsamında izlenen kamu alacakların dışında kalan;	
2.1.Zarûrî veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	30.000
2.2.Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	30,00

ESKİ YILLARA AİT TEMİNAT MEKTUPLARININ TASFİYESİ

1-6728 sayılı Kanununun 75 inci maddesi uyarınca genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ve özel bütçeli idareler tarafından ilgili mevzuatı gereğince alınmış olup, düzenleme tarihi itibarıyla on yılı geçen ve çeşitli nedenlerle iadesi sağlanamayan veya gelir kaydedilemeyen teminat mektuplarından muhasebe birimince kayıtlarından çıkarılacak ilgili bankalara iade edilecek tutar	2.973
---	-------

KANUNİ FAİZ VE TEMERRÜT FAİZ ORANLARI

Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra No: 80)
(Parasal Sınırlar ve Oranlar)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sıra No: 82)
(R.G. :22.7.2023 - 32256)

3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanuna göre, yıllar itibarıyla uygulanması gereken kanuni faiz ve temerrüt faizi oranları:(Temerrüt faizi miktarının sözleşme ile kararlaştırılmamış olduğu hallerde, akdi faiz miktarı aşağıda belirtilen oranların üstünde ise temerrüt faizi, akdi faiz miktarından az olamaz.)	Yıllık Oran (%)
1. 1.7.2023 tarihinden itibaren:	
1.1.Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
1.2.Temerrüt faiz oranı	
1.2.1.Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
1.2.2.Ticari işlerde (24.6.2023 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	16,75
2. 1.1.2022 - 31.12.2022 dönemi için	
2.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
2.2. Temerrüt faiz oranı	
2.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
2.2.2. Ticari işlerde (21.01.2022 tarihli T.C. Merkez Bankası Tebliği ile)	15,75
3. 1.1.2021-31.12.2021 dönemi için	
3.1.Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
3.2.Temerrüt faiz oranı	
3.2.1.Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
3.2.2.Ticari işlerde (19.12.2020 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	16,75

2024 YILI EŞİK DEĞERLER VE İHALE İLAN SÜRELERİ (1.2.2023 - 31.01.2024)

İŞİN ADI	LİMİT	İHALE USULÜ	YAKLAŞIK MALİYET	İLAN SÜRESİ	İLAN YERİ
MALVE HİZMET ALIMI	Eşik Değer Üstü (19.029.344 TL Üstü)	Açık İhale	Genel Bütçede 19.029.344 TL ve üzeri	İhale tarihinden en az 40 gün önce md:13/A-1	K.İ.K.'de en az 1 defa
		Belli İstekliler		Son başvuru tarihinden en az 14 gün önce md:13/A-2	
		Pazarlık		İhale tarihinden en az 25 gün önce md:13/A-3	
	Eşik Değere Kadar (19.029.344 TL'ye kadar)	Bütün Usuller	1.245.628 TL'ye kadar	İhale tarihinden en az 7 gün önce md:13/B-1	1 yerel gazete + internet haber sitesi
			1.245.628 - 2.491.384 TL arası	İhale tarihinden en az 14 gün önce	K.İ.K.ve 1 adet yerel gazete + 1 adet internet haber sitesi
			2.491.384 üzeri - 19.029.344 TL'ye kadar	İhale tarihinden en az 21 gün önce md:3/B-3	K.İ.K. ve 1 adet yerel gazete
YAPIM İŞİ	Eşik Değer Üstü (418.648.353 TL Üstü)	Açık İhaleler	418.648.353 TL ve üzeri	İhale tarihinden en az 40 gün önce md:13/A-1	K.İ.K.'de en az 1 defa
		Belli İstekliler		Son başvuru tarihinden az 14 gün önce md:13/A-2	
		Pazarlık		İhale tarihinden en az 25 gün önce md:13/A-3	
	Eşik Değere Kadar (418.648.353 TL'ye Kadar)	Bütün Usuller	2.491.384 TL'ye kadar	İhale tarihinden en az 7 gün önce md:13/B-1	1 yerel gazete + 1 internet haber sitesi
			2.491.384 TL - 20.762.692 TL arası	İhale tarihinden en az 14 gün önce md:13/B-2	K.İ.K.ve 1 adet yerel gazete + 1 adet internet haber sitesi
			20.762.692 TL - 418.648.353 TL arası	İhale tarihinden en az 21 gün önce md:13/B-3	K.İ.K. ve 1 adet yerel gazete+1 adet internet haber sitesi
Şikayette Bulunan İsteklilerin Kamu İhale Kurumuna Yatıracağı Bedel	6.573.254 TL'ye kadar	39.403	K.İ.K. Payı (md. 53/j-1) (%005)		4.152.385 TL
	6.573.254 TL'den	78.855	Mimar ve Müh. (Md. 62/h) (her yıl için)		2.304.5157 TL
	26.293.115 TL'ye kadar		Pazarlık/Mal-Hizmet 21/f		2.076.108 TL
	26.293.115 TL'den	118.286	DOĞRUDAN TEMİN 22/d - B.ŞEHİR		622.756 TL
	197.198.426 TL'ye kadar		Belediye Şirketleri Faaliyet Alanları İçindeki Alımlar (3/g)		95.508.971 TL
	197.198.426 TL ve üzeri		DOĞRUDAN TEMİN 22/d-DİĞER İLLER		207.453 TL

4374 s. K. (b/1 numaralı alt bendine ilan süresi 7 gün olan ihalelerde a)İhale ile işin yapılacağı yerin aynı olması durumunda bir gazete ve biri internet haber sitesinde olmak üzere toplam iki defa ilan yapılması, b) İhale ile işin yapılacağı yerin farklı olması durumunda ilanlardan birinin ihalenin yapılacağı yerde çıkan bir gazete veya internet haber sitesinde, diğerinin ise işin yapılacağı yerde çıkan bir gazete veya internet haber sitesinde yapılması ve en az bir gazete ve internet haber sitesinde ilan yapılmış olması kaydıyla toplam iki defa ilan yapılması, 4734 s. K. 13 md.1/(b), (2) ve (3) alt bendine göre (ilan süresi 14 ve 21 gün olan ihalelerde),ilanın işin yapılacağı yerde çıkan bir gazeteye ilave olarak bir internet haber sitesinde de, ihalenin yapılacağı yerde gazete çıkmaması veya internet haber sitesi yönetimi bulunmaması halinde ilanın Basın İlan Kurumu İlan Portalında yayımlanması gerekecektir.